

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ANABİLİM
DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE
ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ‘KOLAY
GELSİN’ VE ‘İSTANBUL’ DERS KİTAPLARINDA
KÜLTÜRLERARASI ÖĞRENME

HALİL UMMAK

2501101030

TEZ DANIŞMANI

DR. ÖĞR. ÜYESİ TALAT FATİH ULUÇ

DÜZELTİLMİŞ TEZ

İSTANBUL 2018

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : HALİL UMMAK Numarası : 2501101030
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ Danışmanı : DR.ÖPĞR. ÜYESİ TALAT FATİH ULUÇ
Tez Savunma Tarihi : 07.05.2018 Saati : 11:00
Tez Başlığı : 'YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN "KOLAY GELSİN" VE "İSTANBUL" DERS KİTAPLARINDA KÜLTÜRLERARASI ÖĞRENME"

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin **36. Maddesi** uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** OYBİRLİĞİ / ~~OYÇOKLUĞUYLA~~ karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-DOÇ. DR. MUHAMMED EYYÜP SALLABAŞ		KABUL
2-DR. ÖĞR. ÜYESİ. TALAT FATİH ULUÇ		KABUL
3-DR.ÖĞR.ÜYESİ. MEHMET AYGÜNEŞ		KABUL

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-DOÇ. DR. CELİLE EREN ARGIT		
2-DR. ÖĞR. ÜYESİ. YASEMİN ORAL		

ÖZ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ‘KOLAY GELSİN’ VE ‘İSTANBUL’ DERS KİTAPLARINDA KÜLTÜRLERARASI ÖĞRENME

HALİL UMMAK

Özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren yabancı dil öğretiminde geleneksel yöntemler yerini iletişim odaklı yöntemlere bırakmıştır. Bu süreçte, hedef dilde iletişim kurabilmek için o dilin kurallarını öğrenmenin yeterli olmadığı, o dilin konuşulduğu ülkelerin kültürü hakkında bilgi sahibi olmak gerektiği giderek daha çok vurgulanmıştır. Yabancı dil çalışmaları kapsamında kültürle ilgili konular ilk olarak ‘ülke bilgisi’, ‘kültür bilgisi’ gibi başlıklar altında incelenmiş, günümüzde ise bu başlıkların kapsamı genişlemiş ve ‘kültürlerarası öğrenme’ kavramı gündeme gelmiştir. Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası öğrenme yoluyla öğrencilere kültürlerarası iletişime hazır bireyler haline gelmelerini sağlayacak bir donanım kazandırmak hedeflenmiştir. Yabancı dil derslerinde en sık kullanılan kaynaklar olan ders kitapları da bu yaklaşım doğrultusunda tasarlanmaktadır.

Bu çalışmada, Türkiye’de ve Almanya’da yayınlanan iki güncel Yabancı Dil Olarak Türkçe ders kitabı setinin kültürle ilgili içerikleri belirli kıstaslar temelinde çözümlenerek ve karşılaştırılarak, yabancı dil ders kitaplarının kültürlerarası öğrenme sürecine nasıl katkı yapabileceği sorgulanmıştır.

Anahtar sözcükler: *Yabancı Dil Olarak Türkçe, ders kitapları, kültürlerarası öğrenme*

ABSTRACT

INTERCULTURAL LEARNING IN THE COURSEBOOKS 'KOLAY GELSİN' AND 'İSTANBUL' USED FOR TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

HALİL UMMAK

Traditional methods of foreign language teaching were replaced by communicative methods starting from the second half of the twentieth century in particular. In this process, it was highlighted more and more often that, to be able to communicate in the target language, it was not enough to learn the rules of that language, and learners should get familiar with the culture of the countries where it is spoken. In the field of foreign language studies, culture-related subjects were first analyzed under titles such as '*Landeskunde*', 'Cultural Studies', etc., and as of today, the scope of these titles have extended, resulting in the concept of 'intercultural learning'. Through intercultural learning, foreign language teaching aims to equip the learners with characteristics that help them become individuals ready for intercultural communication. Foreign language coursebooks, the most widely used resources in foreign language classes, are designed in accordance with this approach.

In this thesis, the cultural content of two up-to-date Turkish as a Foreign Language coursebook sets published in Turkey and Germany are analyzed and compared on the basis of certain criteria and it is questioned how foreign language coursebooks can contribute to the process of intercultural learning.

Keywords: *Turkish as a Foreign Language, coursebooks, intercultural learning*

ÖNSÖZ

Herhangi bir dilde etkili iletişim kurabilmek için o dilin kurallarını ve kelime dağarcığını öğrenmek tek başına yeterli değildir. Yabancı dil öğrenen kişinin mutlaka o dilin konuşulduğu ülkenin veya ülkelerin kültürüne, yani hedef kültüre de hakim olması gerekir. Hedef kültürün tanıtımı yabancı dil derslerinin önemli bir işlevini oluşturmaktadır. Ancak günümüzde yabancı dil derslerinin bir amacı da bu çalışmada açıklandığı gibi “kültürlerarası iletişim kurma becerisine sahip bireyler” yetiştirmek olduğu için hedef kültürün tanıtımı yeterli olmamakta, öğrencilerin öz kültür ile hedef kültür arasında karşılaştırmalı ve sorgulayıcı çalışmalara yönlendirilmesi ve bunlar sonucunda kültürle ilgili konularda belirli bakış açıları edinmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçlar gerçekleştirilerek dil derslerinin kültür aktarımı boyutu aşılabılır, ülke bilgisinden kültürlerarası öğrenmeye geçilebilir. Yabancı dil ders kitapları hâlâ dil derslerinde en sık başvurulan kaynaklar olduğundan, bu derslerin kültürlerarası öğrenme sürecine yapacağı katkı bakımından büyük bir öneme sahiptir. Ders kitaplarının yukarıda değinilen amaçlara uygun bir yaklaşımla tasarlanmış olması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de ve Almanya’da son yıllarda piyasaya sürülmüş iki Yabancı Dil Olarak Türkçe ders kitabı setinin kültürle ilgili içeriğini belirli kıstaslara göre incelemek ve bu içeriğin kültürlerarası öğrenme sürecine ne gibi katkılar yaptığını ve ne yönden eksiklikleri olduğunu irdelemektir.

Yabancı dil derslerinde ve ders kitaplarında kültür aktarımını ele aldığımız dersle bu alanla tanışmamı sağlayan ve bu çalışmanın her aşamasında bana sabırlı ve özverili bir şekilde yardımcı olan, çalışmada ilerleyeceğim yönü bulmamda büyük katkıları olan tez danışmanım Sayın Talat Fatih Uluç’a çok teşekkür ederim. Ayrıca bölümde derslerine katıldığım hocalarım Sayın Nilüfer Tapan, Yıldız Kocasavaş, Şükran Dilidüzgün, Selahattin Dilidüzgün, İbrahim Akış ve Ramazan Zengin’e, destekleriyle bu çalışmaya başlayabilmemi sağlayan değerli annem Güzin Ummak ve babam Sami Ummak’a, tezi yazmaya başlamadan önce makalelerden başımı kaldıramadığım bir dönemde beni ağırlayarak bana hoş ve sessiz bir çalışma ortamı sağlayan kardeşim Sinan Ummak’a, tezin yazım sürecini çeviri çalışmalarım ile birlikte yürütmemdeki katkıları için Banguoğlu Dil Hizmetleri ekibine, tezin yavaş ilerlediği dönemlerde kendine has üslubu ile sürekli tezi bitiremeyeceğimi söyleyerek beni bir

sonraki adımı atmaya teşvik eden arkadaşım Erdem Sarsu'ya ve desteğini bana her zaman hissettiren sevgili kız arkadaşım Emel Altay'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
RESİMLER LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xx
TABLolar LİSTESİ.....	xxi
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xxii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xxiii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KÜLTÜRLERARASI ÖĞRENME

1.1 Kültür Kavramının Yabancı Dil Öğretimindeki Yeri.....	4
1.2 Kültürlerarası İletişim	8
1.3 Kültürlerarası Öğrenmenin Amaçları	14
1.4 Ders Kitapları Açısından Kültürlerarası Öğrenme	23
1.4.1 Ders Kitaplarının Yabancı Dil Dersindeki Yeri	23
1.4.2 Ders Kitaplarının Kültürlerarası Öğrenme Sürecine Katkıları	27

İKİNCİ BÖLÜM

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ KÜLTÜRLERARASI ÖĞRENME AÇISINDAN ÇÖZÜMLENMESİ

2.1 <i>Kolay Gelsin!</i> Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitabı Setinin Kültürlerarası Öğrenme Açısından Çözümlemesi	36
2.1.1 <i>Kolay Gelsin!</i> Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitabı Setinin Genel Tanıtımı	36

2.1.2	<i>Kolay Gelsin! Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitabında Kültürle İlgili Konular.....</i>	37
2.1.2.1	Günlük Yaşam	37
2.1.2.2	Kişiler Arası İlişkiler.....	52
2.1.2.3	Değerler, İnanışlar ve Tutumlar	55
2.1.3	<i>Kolay Gelsin! Yabancı Dil Olarak Türkçe Çalışma Kitabında Kültürle İlgili Konular.....</i>	67
2.1.3.1	Günlük Yaşam.....	67
2.1.3.2	Yaşam Şartları.....	72
2.1.3.3	Kişiler Arası İlişkiler.....	72
2.1.3.4	Değerler, İnanışlar ve Tutumlar	74
2.1.3.5	Sosyal Adetler	80
2.2	<i>İstanbul Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Setinin Kültürlerarası Öğrenme Açısından Çözümlemesi</i>	80
2.2.1	<i>İstanbul Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Setinin Genel Tanıtımı</i>	80
2.2.2	<i>İstanbul Yabancı Dil Olarak Türkçe A1 Ders Kitabında Kültürle İlgili Konular.....</i>	81
2.2.2.1	Günlük Yaşam.....	81
2.2.2.2	Kişiler Arası İlişkiler.....	88
2.2.2.3	Değerler, İnanışlar ve Tutumlar	92
2.2.2.4	Törensel Davranışlar	102
2.2.3	<i>İstanbul Yabancı Dil Olarak Türkçe A1 Çalışma Kitabında Kültürle İlgili Konular.....</i>	103
2.2.3.1	Günlük Yaşam.....	103
2.2.3.2	Değerler, İnanışlar ve Tutumlar	109
2.2.3.3	Kişiler Arası İlişkiler.....	112
2.2.4	<i>İstanbul Yabancı Dil Olarak Türkçe A2 Ders Kitabında Kültürle İlgili Konular.....</i>	116

2.2.4.1	Günlük Yaşam.....	116
2.2.4.2	Kişiler Arası İlişkiler.....	124
2.2.4.3	Değerler, İnanışlar ve Tutumlar.....	126
2.2.4.4	Sosyal Adetler	141
2.2.5	<i>İstanbul</i> Yabancı Dil Olarak Türkçe A2 Çalışma Kitabında Kültürle İlgili Konular.....	142
2.2.5.1	Günlük Yaşam.....	142
2.2.5.2	Kişiler Arası İlişkiler.....	150
2.2.5.3	Değerler, İnanışlar ve Tutumlar.....	151
2.2.5.4	Sosyal Adetler	156
2.2.5.5	Törenselle Davranışlar	157
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ KÜLTÜRLERARASI ÖĞRENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ		
3.1	<i>Kolay Gelsin!</i> Adlı Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitabı Setinin Kültürlerarası Öğrenme Açısından Değerlendirilmesi	158
3.2	<i>İstanbul</i> Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitabı Setinin Kültürlerarası Öğrenme Açısından Değerlendirilmesi...	168
SONUÇ VE ÖNERİLER.....		176
KAYNAKÇA		181

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Mesleklerle ilgili eşleştirme alışırması	37
Resim 2: Mesleklerle ilgili röportajlar	38
Resim 3: Mesleklerle ilgili bir dinleme alışırması	38
Resim 4: Meslek adlarıyla iş yeri adlarının eşleştirildiğı bir alışırma.....	39
Resim 5: Mesleklerle ilgili kişisel düşüncelerin belirtilmesine yönelik bir alışırma	39
Resim 6: İki öğrencinin meslekleri hakkındaki diyalogu.....	39
Resim 7: Türkiye’de mesleki yaşam	40
Resim 8: Türk yemekleriyle ilgili alışırılmalar	41
Resim 9: Bir mezeyle ilgili dinleme alışırması	41
Resim 10: Türk mutfağı.....	42
Resim 11: Yemek adlarının geçtiğı bir diyalog.....	43
Resim 12: Bir sipariş verme alışırması	43
Resim 13: Bir kafenin pizza menüsü.....	44
Resim 14: Türkiye’de seyahat	45
Resim 15: Türkiye’de bayramlar	46
Resim 16: Dükkan isimleri.....	47
Resim 17: Bir cümle kurma alışırması	48
Resim 18: Şehir planındaki boşlukların metinden yola çıkılarak doldurulmasına yönelik bir alışırma	48
Resim 19: İstanbul’da ulaşım ile ilgili bilgiler	49
Resim 20: Alışveriş ile ilgili alışırılmalar.....	50
Resim 21: Alışveriş ile ilgili alışırılmalar.....	51

Resim 22: Türkiye’de alışveriş kültürü	52
Resim 23: Aile fertlerini resimdeki kişilerle eşleştirme alışırması	53
Resim 24: Türk kültüründe aile	54
Resim 25: Türkiye’de eğitim.....	56
Resim 26: Türkiye’de müzik	57
Resim 27: Anadolu’nun tarihi	58
Resim 28: Türkiye’nin tarihi ve coğrafi zenginlikleri	59
Resim 29: Alternatif tıpta kullanılan bazı tedavi yöntemleri	60
Resim 30: Dilek sözcükleri	61
Resim 31: Türkiye ve AB.....	62
Resim 32: Türk ekonomisi ile ilgili bazı veriler.....	63
Resim 33: Edebiyatla ilgili alıştırmalar	64
Resim 34: Nasrettin Hoca’nın hayatı	64
Resim 35: Fıkralarla kelime dağarcığı alıştırmaları	65
Resim 36: Dilbilgisi alıştırmalarında kullanılan bir Nasrettin Hoca fıkrası.....	65
Resim 37: Orhan Pamuk’un hayatı ve eserleri	66
Resim 38: İstanbul’u Dinliyorum (Orhan Veli)	67
Resim 39: Bir tatlı tarifiyle ilgili dinleme alışırması.....	68
Resim 40: Yemek tarifi yazma alışırması	68
Resim 41: Türkiye’deki resmi bayramlar.....	69
Resim 42: Boş zaman etkinliklerinin kullanıldığı bir dilbilgisi alışırması.....	69
Resim 43: Dükkan ve mekan adlarıyla ilgili bir alışırma.....	70
Resim 44: Mekan adlarıyla ilgili dinleme alışırması.....	70
Resim 45: Alanya’yla ilgili bir alışırma metni	71
Resim 46: Bir dilbilgisi alışırmasında kullanılan bir müşteri – otelci	

diyalogu.....	71
Resim 47: Tatil aktiviteleri.....	71
Resim 48: Bir tatil evinin anlatıldığı bir dinleme alıştırması	72
Resim 49: Aile ağacıyla ilgili bir alıştırma.....	72
Resim 50: Aile ağacıyla ilgili dinleme alıştırması	73
Resim 51: Aile fertleri ile ilgili bilgiler	73
Resim 52: Yaşla ilgili sorular	73
Resim 53: Meslek adlarıyla ilgili alıştırmalar	74
Resim 54: Meslek adlarıyla cümle kurma alıştırması	74
Resim 55: Öğrencilerin meslek adlarıyla ilgili bilgilerini ölçen bir alıştırma.....	75
Resim 56: Meslek adlarıyla cümle kurma alıştırması	75
Resim 57: Meslek adlarının kullanıldığı, olumsuz cümle kurmaya yönelik bir alıştırma	76
Resim 58: Ülke ve milliyet adlarıyla ilgili alıştırmalar	76
Resim 59: Nasrettin Hoca ile ilgili bir alıştırma.....	77
Resim 60: Gümüş Gözlü Dev masalıyla ilgili alıştırmalar.....	78
Resim 61: Tıbbi terimlerin kullanıldığı bir dinleme alıştırması	78
Resim 62: Çeşitli tedavi önerileri	79
Resim 63: Avrupa Birliği ve Türkiye hakkında bilgiler içeren cümleler	79
Resim 64: Türkiye – AB ilişkileri ile ilgili sorular.....	79
Resim 65: Dilek cümleleri.....	80
Resim 66: Özel günlerde kullanılan ifadeler	81

Resim 67: Bayramlarla ilgili metin ve alıştırmalar	82
Resim 68: Bayramlarla ilgili bir yazma alıştırması	82
Resim 69: Kutlamalarla ilgili konuşma ve yazma alıştırmaları	83
Resim 70: Özel günlerle ilgili bir metin	83
Resim 71: Bir doğum günüyle ilgili dinleme alıştırması	83
Resim 72: Önemli günlerle ilgili bir konuşma alıştırması.....	84
Resim 73: Farklı ülkelerden festivaller	84
Resim 74: Boş zaman etkinlikleri	85
Resim 75: Çeşitli sosyal aktivite grupları.....	86
Resim 76: Günlük hayatla ilgili bir dinleme alıştırması.....	87
Resim 77: Hafta sonu planları	87
Resim 78: Bir antika dükkanının tanıtıldığı bir metin.....	88
Resim 79: Kendini tanıtan bir aile.....	89
Resim 80: Öğrencilere aileleri ile ilgili sorulan sorular	89
Resim 81: Zehra Hanım ve torunları	90
Resim 82: Bir e-posta metni	90
Resim 83: Farklı kültürlerde aile kavramı.....	91
Resim 84: Lise öğrencisi Hülya'nın ailesini tanıttığı metin.....	91
Resim 85: Hülya'nın ailesiyle ilgili eşleştirme alıştırması.....	92
Resim 86: Tarihi yapılarla ilgili eşleştirmeler	92
Resim 87: Kapalıçarşı ile ilgili dinleme alıştırması	93
Resim 88: Ülkelerin haritadaki yerlerini bulma alıştırması	93
Resim 89: Ülke adları.....	94

Resim 90: Kızkulesi	94
Resim 91: Ayasofya	95
Resim 92: Boğaziçi Köprüsü.....	95
Resim 93: Boğaziçi Köprüsü ve Mecidiye Camii	96
Resim 94: Dikilitaş ve Sultanahmet Camii	96
Resim 95: Ayasofya	97
Resim 96: Fotoğraflarda görülenlerin anlatılmasına yönelik bir alıştırma.....	97
Resim 97: Farklı ülkelerde alışveriş kültürü	98
Resim 98: Coğrafya bilgisi gerektiren bir yazma alıştırması	98
Resim 99: Bir öğrenci gittiği dil okulunu tanıtıyor	99
Resim 100: Farklı ülkelere öğrencilerin okul yaşamları	99
Resim 101: İstanbul’da Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerle ilgili bir metin	100
Resim 102: Önemli şahsiyetlerle ilgili bir eşleştirme alıştırması.....	100
Resim 103: Günlük yaşamla ilgili bir soru.....	101
Resim 104: Dil ve milliyet adlarıyla ilgili bir alıştırma	101
Resim 105: Öğrencilere ana dilleri ve yabancı dilleri hakkında soruların yöneltildiği bir alıştırma.....	102
Resim 106: Farklı ülkelerin evlilik gelenekleriyle ilgili bir metin	102
Resim 107: 23 Nisan kutlamalarıyla ilgili bir metin	103
Resim 108: Özel günlerle ilgili bir metin	104
Resim 109: Farklı ülkelerdeki yılbaşı kutlamalarıyla ilgili bir metin	104
Resim 110: Boş zaman etkinlikleriyle ilgili bir cümle kurma alıştırması	105

Resim 111: İtalyan bir öğrencinin İstanbul'daki hayatıyla ilgili bir metin	105
Resim 112: Farklı ülkelerdeki ünlü yer ve yapılarla ilgili bir alıştırma	106
Resim 113: Tatil yapan iki çiftin arkadaşlarına yazdığı e-postalarla ilgili alıştırmalar	107
Resim 114: Diyalog tamamlama alıştırmaları	107
Resim 115: Alışveriş konulu bir metinle ilgili doğru – yanlış alıştırması.....	108
Resim 116: Kuaförde geçen bir diyalogla ilgili tamamlama alıştırması	109
Resim 117: Milliyet adlarıyla ilgili bir alıştırma.....	109
Resim 118: Ülke, dil ve milliyet adlarıyla ilgili alıştırmalar	110
Resim 119: Verilen resimlere göre diyalog tamamlama alıştırması	111
Resim 120: Yön adlarıyla ilgili bir alıştırma	111
Resim 121: Verilen coğrafi bilgilerle ilgili doğru – yanlış alıştırması.....	112
Resim 122: İsimlerle uygun fiillerin eşleştirilmesine yönelik bir alıştırma ...	112
Resim 123: Bir ailenin tanıtıldığı bir metin ve onunla ilgili okuma – anlama alıştırmaları	113
Resim 124: Türkçe öğrenen bir öğrencinin ailesine mektubu.....	113
Resim 125: Bir mektuba göre yanıtlanması gereken sorular.....	114
Resim 126: Bir çekirdek ailenin ve bir geniş ailenin tanıtıldığı metinler ve bunlarla bağlantılı boşluk doldurma alıştırması.....	115
Resim 127: İstanbul'da okuyan bir öğrencinin ev arkadaşlarını anlattığı bir metin ve bununla ilgili alıştırmalar.....	116
Resim 128: Türk yemekleriyle ilgili sorular	116
Resim 129: Şiş kebab tarifi	117

Resim 130: Bir menü örneği.....	117
Resim 131: Çeşitli ülkelerin yemeklerinin tanıtıldığı bir alıştırma	118
Resim 132: Üç farklı kahve türünün tanıtıldığı bir metin	118
Resim 133: Yemeklerle ilgili alıştırmalar	119
Resim 134: Türkiye’deki bazı spor kulüplerinin renkleriyle eşleştirildiği bir alıştırma.....	119
Resim 135: Bir turistin bir turizm firmasının görevlisiyle yaptığı konuşma	120
Resim 136: Bir ailenin tatil planıyla ilgili dinleme alıştırması	121
Resim 137: Öğrencilerin kendi tatilleriyle ilgili sorular cevapladığı bir bölüm	121
Resim 138: Bir otelin müşterisi ile resepsiyonisti arasında geçen bir diyalog.....	122
Resim 139: İki arkadaşın piknik planları ile ilgili diyalogu	122
Resim 140: Hobilerle ilgili bir metin.....	123
Resim 141: Çeşitli sanatsal ve sportif aktivitelerle ve boş zaman uğraşlarıyla ilgili bir eşleştirme alıştırması	123
Resim 142: İstanbul’da gezilebilecek yerlerle ilgili öneriler	124
Resim 143: Bir babanın doğmamış oğluna mektubu	125
Resim 144: Apartman sakinlerinin yeni komşuları hakkındaki dedikodusu..	126
Resim 145: Birkaç arkadaşın tatil planlarıyla ilgili konuşmaları	127
Resim 146: Karaköy ve Kapadokya	127
Resim 147: Öğrencilere gezdikleri ülkeler hakkında sorulan sorular	128

Resim 148: Verilen yerlerin bulundukları ülkelerle eşleştirilmesine yönelik bir alıştırma	128
Resim 149: Farklı ülkelerin iklimleriyle ilgili bir dinleme alıştırması.....	129
Resim 150: İklimlerle ilgili bir yazma alıştırması	129
Resim 151: Resimlerle atasözlerini eşleştirme alıştırması	129
Resim 152: Edebiyat ve bilim dünyasından şahsiyetlerin yer aldığı bir eşleştirme alıştırması	130
Resim 153: Bazı önemli kişilerle ilgili bir boşluk doldurma alıştırması.....	130
Resim 154: Ünlü kişilerle ilgili bir konuşma alıştırması.....	130
Resim 155: Hezarfen Ahmet Çelebi ve Wright Kardeşler’le ilgili sorular	131
Resim 156: Mucitler ile icatlarının eşleştirildiği bir alıştırma.....	131
Resim 157: Bir öğretmen ile öğrencisinin Don Kişot hakkındaki diyalogu ..	132
Resim 158: Keloğlan ve Nasreddin Hoca	132
Resim 159: Bir Nasreddin Hoca fıkrası.....	133
Resim 160: Masal kahramanlarının resimleriyle eşleştirildiği bir alıştırma ..	133
Resim 161: Keloğlan ve Sihirli Tas masalı ve onunla ilgili sorular.....	133
Resim 162: Bir efsane ile ilgili dinleme alıştırması	134
Resim 163: Bir masalı tamamlama alıştırması	134
Resim 164: Efsanelerle ilgili bir konuşma alıştırması.....	135
Resim 165: Bir Nasreddin Hoca fıkrası ve onunla ilgili sorular	135
Resim 166: Fıkralarla ilgili bir konuşma alıştırması	135
Resim 167: İki ülkeden efsaneler ve bunlarla ilgili sorular.....	136
Resim 168: Yazarlar ile eserlerinin eşleştirildiği bir alıştırma.....	136

Resim 169: Çalıkuşu romanıyla ilgili sorular.....	137
Resim 170: Tekerlemelerle ilgili bir alıştırma.....	137
Resim 171: Hokkabaz filmiyle ilgili bir dinleme alıştırması	138
Resim 172: Filmlerle ilgili bir yazma alıştırması	138
Resim 173: Filmlerle ilgili bir konuşma alıştırması	138
Resim 174: Türkiye, Çin ve Japonya'dan geleneksel kukla ve gölge oyunları	139
Resim 175: Üç farklı ülkenin danslarıyla ilgili bir metin.....	139
Resim 176: Ünlü kişilerle ilgili bir dinleme alıştırması	140
Resim 177: Balığın faydalarıyla ilgili bir metin.....	141
Resim 178: Dilek belirten ifadelerle ilgili bir alıştırma.....	141
Resim 179: Bir sütlaç tarifini tamamlama alıştırması	142
Resim 180: Şehirler ve onlarla özdeşleşen yemeklerle ilgili bir alıştırma	143
Resim 181: Telefonda yemek siparişi veren bir müşterinin servis elemanıyyla yaptığı konuşma	143
Resim 182: Krokiden yol tarifi alıştırması	144
Resim 183: Bolu'da kampıla ilgili bir metin ve ilgili alıştırmalar	145
Resim 184: Büyükkada ile ilgili bir metin ve bununla ilgili sorular	146
Resim 185: Yılın önemli spor olayları ve bunlarla ilgili bir alıştırma	147
Resim 186: Çeşitli yeteneklerle ilgili bir cümle – resim eşleştirme alıştırması	147
Resim 187: Boş zaman etkinlikleriyle ilgili bir alıştırma.....	148
Resim 188: Boş zamanla ilgili öneriler	149

Resim 189: Boş zaman önerileriyle ilgili sorular ve doğru – yanlış alıştırmaları	149
Resim 190: İki öğrencinin sınıflarına yeni gelen bir arkadaşları hakkında konuşmaları.....	150
Resim 191: Alexander Fleming’in hikayesini anlatan bir metin ve bununla ilgili sorular	151
Resim 192: Charlie Chaplin’in hayatıyla ilgili bir metni tamamlama alıştırmaları	152
Resim 193: İpuçlarından yararlanarak soru cevaplama alıştırmaları	152
Resim 194: Altın Saçlı Kız masalı ve masalla ilgili sorular.....	153
Resim 195: Bir Temel fıkrası ve fıkrayla ilgili sorular	153
Resim 196: Masumiyet Müzesi’nin özeti ve bu romanla ilgili sorular	154
Resim 197: Çeşitli roman türleriyle bunlara ilişkin bilgileri eşleştirme alıştırmaları.....	154
Resim 198: Atasözleriyle karikatürleri eşleştirme alıştırmaları.....	155
Resim 199: İki arkadaşın fal sohbeti ve bununla ilgili sorular.....	156
Resim 200: Dilek belirten ifadeleri kullanıldıkları durumlarla eşleştirme alıştırmaları.....	15
Resim 201: Altın günü konulu bir metinle ilgili alıştırmalar	157
Resim 202: Kız isteme merasimleri ve Türk kahvesiyle ilgili bir metni tamamlama alıştırmaları	157

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Kùltùrlèrarasì òğrenme sùrecinin dùzey boyutu15

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: İncelenen ders kitaplarında kültürle ilgili veri sağlayabilecek örnekler ..	159
Tablo 2: Doğruluğu ve güncelliği şüphe uyandıran bilgiler içeren örnekler	160
Tablo 3: Kitaplarda yer verilen edebî metinler ve edebiyatla ilgili alıştırmalar	161
Tablo 4: Hedef kültürü doğru yansıtmada konusunda şüphe uyandıran görseller içeren örnekler	162
Tablo 5: Hedef kültürle ilgili önyargı / kalıp yargı oluşturabilecek örnekler	164
Tablo 6: Öğrencileri öz kültürleriyle hedef kültür arasında karşılaştırmalar yapmaya yönlendiren örnekler	165
Tablo 7: Hedef kültür ve öz kültür dışındaki kültürlere değinilen örnekler	168

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İncelenen ders kitaplarında kültürle ilgili veri sağlayabilecek örneklerin dağılımı	169
Grafik 2: Doğruluğu ve güncelliği şüphe uyandıran bilgiler içeren örneklerin dağılımı	170
Grafik 3: Kitaplarda yer verilen edebî metinler ve edebiyatla ilgili alıştırmaların dağılımı	171
Grafik 4: Hedef kültürü doğru yansıtmada şüphe uyandıran görseller içeren örneklerin dağılımı	171
Grafik 5: Hedef kültürle ilgili önyargı / kalıp yargı oluşturabilecek örneklerin dağılımı	172
Grafik 6: Öğrencileri öz kültürleriyle hedef kültür arasında karşılaştırmalar yapmaya yönlendiren örneklerin dağılımı	173
Grafik 7: Hedef kültür ve öz kültür dışındaki kültürlere değinilen örneklerin dağılımı	175

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ark.	: arkadaşları
bkz.	: bakınız
CCCS	: Centre for Contemporary Cultural Studies (Çağdaş Kültürel Çalışmalar Merkezi)
karş.	: karşılaştırınız
s.	: sayfa
t.y.	: tarih yok
vb.	: ve benzeri
vs.	: vesaire

GİRİŞ

Son yıllarda, özellikle Türkiye'nin AB üyeliği süreci, değişim programlarına katılarak Türkiye'ye gelen öğrenci ve araştırmacıların sayısının artması gibi nedenlere bağlı olarak, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen kişi ve bu alanda eğitim veren kurum sayısı artmış ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları daha çeşitli hale gelmiştir. Bu çeşitlilik, söz konusu ders kitaplarının, dünyada yabancı dil olarak daha sık öğretilen İngilizce, Almanca gibi dillerin öğretimine yönelik ders kitapları gibi, yabancı dil öğretimi alanındaki güncel koşulların yerine getirilip getirilmediğini kontrol etme amaçlı bazı değerlendirmelere tabi tutulmasını gerektirmektedir. Ders kitaplarının öğrencilerin hedef kültür hakkındaki birikimlerine yaptığı katkı da söz konusu değerlendirmelerin önemli konularından biridir. Bu çalışmada, ders kitaplarının bu katkısının da ötesine geçilerek, öğrencilerin kültürlerarası iletişim kurabilen bireyler olmalarına yardımcı olup olmadıkları incelenmeye çalışılmıştır. İnceleme, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan iki ders kitabı seti kullanılarak yapılmıştır. Kitapların seçiminde aşağıdaki kıstaslar dikkate alınmıştır:

- Kitapların güncel olması, dil öğretimindeki son yöntem ve yaklaşımları olabildiğince yansıtması
- Kitapların aynı düzeydeki öğrenciler için hazırlanmış olması
- Kitapların farklı ülkelerden seçilmesi ve böylece bakış açısı çeşitliliğinin sağlanması
- Aynı zaman diliminde piyasaya sürülen kitapların incelenmesi
- Almanya çok kültürlü bir ülke olduğu için bu ülkeden seçilecek bir kitabın kültürlerarası öğrenme bağlamında irdelenebilecek çok sayıda veri içermeye potansiyeline sahip olması
- Çalışmanın başladığı yıl itibarıyla *Kolay Gelsin* hakkında herhangi bir tez çalışması yapılmamış olması

Çalışmanın cevaplamaya çalıştığı temel soru şudur:

- İncelenen ders kitapları, kültürle ilgili veri sağlayabilecek örnekleri, çalışmanın ilk bölümünde kültürlerarası öğrenme ile ilgili olarak yer verilen kıstasları karşılayacak şekilde ele almış mıdır?

Yani söz konusu verilerin “nasıl / ne şekilde ele alındığı” incelendiği için, çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan ve benzer araştırmalarda sıklıkla tercih edilen doküman analizi kullanılmıştır. İncelenen ders kitaplarından kültürle ilgili veri sağlayabilecek geniş bir örnek kümesi seçilmiştir. Çalışmanın uygulama bölümü için, yabancı dil ders kitaplarında kültür aktarımıyla ilgili içeriklerin incelenmesine yönelik ölçek geliştirme ve ölçek uyarlama konusunda yayımlanmış temel kaynaklar üzerinde alanyazın taraması yapılmış ve alanyazında yer alan temel görüşler doğrultusunda belirlenen on sorudan oluşan bir ders kitabı inceleme ölçeği oluşturulmuştur.

İlk bölümde çalışmanın kuramsal çatısı kurulmaktadır. Bu kapsamda, kültür kavramının yabancı dil öğretimindeki yeri, ülke bilgisi ve kültürlerarası öğrenme kavramları, kültürlerarası iletişim, kültürlerarası öğrenmenin amaçları, ders kitaplarının yabancı dil derslerindeki yeri ve kültürlerarası öğrenme sürecine katkıları ele alınmış, bu katkıların ölçülmesinde esas alınan kıstaslar açıklanmıştır. Bu kıstaslar büyük çoğunlukla Turku Üniversitesi’nden Minna Maijala’nın makalelerinde üzerinde durduğu konular dikkate alınarak seçilmiştir. Maijala’nın çalışmalarına ağırlık verilmesinin nedeni, kendisinin öncelikli araştırma alanlarından biri olan kültürlerarası öğrenmeyle ilgili çok sayıda güncel çalışması bulunması, bu çalışmaların kültürlerarası öğrenmenin farklı boyutlarını ele alması nedeniyle birbirini tamamlayıcı nitelikte olması ve bu tezde oluşturulmaya çalışılan şablon için uygun verileri sağlamasıdır. Bu şablon için hedeflenen kapsamın sağlanması amacıyla, söz konusu kıstasların seçiminde başka araştırmacıların çalışmalarından da yararlanılmıştır.

İkinci bölümde, seçilen ders kitapları tanıtılmış ve bu kitapların kültürle ilgili içeriğine yer verilmiştir. Bu içerik, Avrupa Diller İçin Ortak Başvuru Metni’nde yer alan “Sosyokültürel Bilgi” bölümüne göre sınıflandırılmıştır. Bu metnin seçilmesinin nedeni, yabancı dil eğitimiyle ilgili konularda tüm Avrupa ülkelerinin esas alacağı bir çerçeve oluşturmayı amaçlayan bir metin olması ve söz konusu bölümünde yer alan kültürle ilgili konu başlıklarının bu çalışmanın amacına uygun olmasıdır. Kitaplarda

yer alan ve bu çalışmanın ikinci bölümünde gösterilen örnekler seçilirken, çalışmaya veri sağlamak amacıyla olabildiğince geniş bir örnek kümesi oluşturulması hedeflenmiş, kültürle ilgili konuların derste işlenmesine katkıda bulunabilecek her türlü örnekten yararlanmaya çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde, seçilen ders kitaplarının ilk bölümde belirtilen kıstasları karşılayıp karşılamadığı sorgulanmış, kitapların yetersiz kaldığı konularla ilgili bazı önerilerde bulunulmuştur.

Sonuç bölümünde ise kitaplar kültürlerarası öğrenme sürecine katkıları bakımından karşılaştırılmış, ayrıca kitaplara yönelik bazı genel yorum ve eleştirilere yer verilmiştir.

Çalışma, kültürle ilgili metinlerin öğrencilere birinci bölümde belirtilen özellikleri kazandıracak bir şekilde işlenip işlenmediğini sorgulamaktadır. Konu dağılımına ilişkin veriler, kitaplarda benimsenmesi hedeflenen yaklaşımların kitapların bütününde yansıtılıp yansıtılmadığına ilişkin gözlemlerden ibarettir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KÜLTÜRLERARASI ÖĞRENME

1.1Kültür Kavramının Yabancı Dil Öğretimindeki Yeri

Yabancı dil öğretimi, yıllar içinde bu alanda yapılan sayısız araştırma sonucu birçok bakımdan gelişme kaydetmiş, özellikle son yıllarda ortaya konulan yeni yaklaşımlar bu konuya bakış açısını oldukça genişletmiştir. Öğretmenin derslerin tek yönlendiricisi olduğu, öğrencilerin ise katılımcılıktan uzak, pasif bir rol üstlendiği geleneksel öğretim yöntemlerinden vazgeçilirken, öğrencilerin dil becerilerini daha etkin kullandığı, iletişim odaklı, öğrenci merkezli yöntemler uygulanmaya başlanmıştır. Buna bağlı olarak günümüzde yabancı dil öğretimi konusunda kaydedilen önemli ilerlemelerden biri de öğretim sürecinde kültür kavramının yerinin giderek daha iyi anlaşılması, tanımlanması ve farklı yönleriyle açıklanması olmuştur.

Erten (2008: 7), dilin “onu oluşturan parçaların, yani anlamlı seslerin (fonolojik düzey), anlam birimlerinin (morfolojik düzey), bu birimlerin birleştirilmesine ilişkin kuralların (sentaks düzeyi) ve bunlara yüklenen anlamların (semantik düzey) toplamından fazlası” olduğunu belirtmiştir. Yabancı dil öğretiminin tarihine bakıldığında ise dilin sadece bu faktörlerden oluşan bir yapıymış gibi öğretildiğini, bunun da yabancı dil öğretiminin günümüzdeki gelişmeler ortaya çıkmadan önceki amaçlarından kaynaklandığını söylemek mümkündür. Bilindiği gibi, yabancı dil öğretiminde dilbilgisi çeviri yönteminin kullanıldığı 19. yüzyıldan 20. yüzyılın ikinci yarısına kadar yabancı dil öğretimi dili yalnızca bir bilgilendirme aracı olarak ele almış, bu yüzden metin okuma ve yazma becerilerine odaklanmış, haberleşme ve ulaşım araçlarının iletişimi hızlandırmasının dil öğretimine yansımaya başladığı zamanlara kadar da bu anlayış sürmüştür. Öz (2010: 16), yabancı dil öğretimi konusundaki yaklaşım değişikliğini şu şekilde dile getirmiştir: “Daha önce dili sadece yapısıyla, yani dilbilgisiyle öğretme amacı güdülmüşken, sonraki yıllarda bu amaç giderek değişikliğe uğramış kuru salt dili öğretme yerini dört temel dil becerisini (okuma-dinleme-yazma-konuşma) içine alan ve sadece zihinsel sürece önem vermeyip öğrenenin algı becerisine de dikkat eden iletişimsel becerilerin kazandırılması hedeflenmiştir.” Yabancı dil öğretiminin kültürel boyutunun daha iyi anlaşılmasının ve daha sık gündeme getirilmesinin de

burada belirtilen yaklaşım değişikliğinin uzun vadede gerçekleşmiş bir sonucu olduğunu söyleyebiliriz. Yabancı dil öğretiminde, hedef dildeki kaynakları anlamak gibi sınırlı bir amaçla yetinilmeyerek öğrencilere hedef dilde iletişim kurma becerisi kazandırmanın amaçlanması, öğrencilerin hedef dilin ait olduğu kültürle karşılaşması, öğrendiği dilin o kültürün bir parçası olduğunun farkına varması anlamına gelecektir. Kaikkonen (2005: 299) bunu şöyle açıklamıştır:

“Geleneksel yabancı dil dersi, dili yalnızca dilbilimsel bir işaret sistemi olarak öğretmeyi tercih etmektedir. Bu yaklaşımda, her dilin kültürel bir ürün olduğu ve bu nedenle kültürle bağlantılı başka işaret sistemleriyle de ilişkili olduğu gerçeğine genellikle dikkat edilmemektedir. Dilin iletişimsel kullanımı, kültürün içinde derin kökleri olan ve sözlü iletişimle birlikte gerçekleşen sözsüz iletişimin de anlaşılmasını gerektirmektedir. Dilin anlamı iletişim amacından daha geniş düşünüldüğünde, dilin kültürel arka planın içine yerleştirilmiş olarak öğretilmesi gerektiği daha da belirginleşmektedir.”

Spradley’in (1979: 99) dil için yapmış olduğu ‘her toplumda kültürel anlamı kodlayan birincil sembol sistemi’ tanımı da Kaikkonen’in konuya yaklaşımını destekler niteliktedir. Dilin ‘kültürel anlamı kodlayan’ bir sistem olması, herhangi bir yabancı dili öğrenen bir kişinin, bu kodu çözdükçe söz konusu kültürü daha yakından tanıyacağı, o kültürün dünyayı ne şekilde algıladığını daha iyi kavrayacağı anlamına gelecektir. Bunun sonucu olarak da, öğrenci, o kültürden gelen bir kişiyle daha verimli iletişim kurabilecektir. Zeuner’e göre (1997: 1) “hedef dilin kültürünü bilmeden o dilde iletişim kurma becerisi kazanmak mümkün değildir”. Buna göre, hedef kültürün öğretilmesi, yabancı dil öğretiminin amacına ulaşması bakımından bir ön şarttır.

Kimi araştırmacılar da yabancı dil öğretiminin doğası gereği kültürlerarası özellikte olduğunu vurgulamışlardır. Krumm’a göre (1994: 27):

“Yabancı dil öğrenmek, başka bir kültüre ulaşmanın yolunu aramaktır. Bu yüzden yabancı dil dersi zorunlu olarak kültürlerarasıdır.”

Bu yaklaşıma göre, yabancı dil öğrenme zaten başka bir kültürü öğrenme amacıyla gerçekleştirilen bir süreçtir. Bu amaca ulaşılması için de hedef kültüre ait unsurlar bu süreçte mutlaka yer almalıdır. Özellikle de kendi tercihine bağlı olarak yabancı dil öğrenenlerin motivasyonları incelendiğinde bu yaklaşımın haklılığı

açıkça görülebilir. Tapan da (1995: 156) yabancı dil öğretiminin bu yönüne dikkat çekmiştir:

“... yabancı dil öğrenme yabancı bir kültür ile diyaloga girmek demektir. Yabancı dil dersleri iki kültürün birbiriyle sürekli etkileşim içinde olduğu bir süreç, öğrencinin hem kendi kültürü hem de yabancı kültür ile buluştuğu, hesaplaştığı bir alandır.”

Bu örnekte de yabancı dil öğrenen kişinin kendi kültürü ile öğrendiği dilin konuşulduğu ülkelerin kültürünün öğrenme sürecindeki rolü vurgulanmış, böylece yabancı dil derslerinin kültürlerarasılık boyutunun altı çizilmiştir.

Kültür kavramı, beşeri bilimlerin çeşitli dallarında uzun zamandır ele alınan temel araştırma konularından biridir. Özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısında İngiltere’de Richard Hoggart, Raymond Williams, Edward P. Thomson ve Stuart Hall gibi araştırmacıların çalışmalarıyla öncülük ettiği, kültür kavramını farklı bilim dallarından yararlanarak ele alan bir araştırma alanı olan Kültürel çalışmalar (*Cultural Studies*), kültür kavramının bilim dünyasında önemli bir yer edinmesi sürecinde temel alınması özelliğiyle üzerinde durulması gereken bir alandır. 1964’te Birmingham Üniversitesi bünyesinde kurulan ve daha sonra bu üniversitenin kültürel çalışmalar bölümü haline gelen Çağdaş Kültürel Çalışmalar Merkezi (*Centre for Contemporary Cultural Studies / CCCS*) bu alandaki çalışmalara yoğunlaşan önemli bir başlangıç noktasıdır. Altmayer’e göre (2004: 5) Kültürel çalışmaların ortaya çıkışı, günümüzde “sol görüşlü entelektüellerin, o zamanlar Büyük Britanya’da hakim olan ‘kültürün, normları belirleyen küçük bir elit kitlenin konusu olduğu’ düşüncesine cevabı olarak algılanmaktadır.” Burada belirtildiği gibi, kültürel çalışmalar alanında çalışan araştırmacılar toplumun sadece belli bir kesimine ait kültürel konularla ilgilenmemiş, toplumun belli bir kesiminin kültürünü ‘üst kültür’ olarak algılamamış, buna karşı çıkarak kapsayıcı bir yaklaşımı benimsemişlerdir. Kültürel çalışmaların dikkat çekici bir özelliği, başlı başına bir bilim dalı olmamasıdır. “Kültürel çalışmalar bilimsel bir disiplin değildir, sınırları açık olarak belirlenebilecek bir araştırmacı grubu da değildir, bunlardan ziyade, disiplinlerarası veya disiplinlerötesi bir proje, veya Foucault’nun bu bağlamda kimi zaman kullandığı ifadeyle ‘farklı konuları kapsayan bir oluşum’dur.” (Hepp/Winter’dan aktaran Altmayer 2004: 6).

Yabancı dil öğretimi alanında kültür konusunun ele alınması, öncelikle ‘ülke bilgisi’ başlığı altında gerçekleşmiştir. Bu çalışmada çıkış noktası olarak alınan Yabancı Dil Olarak Almancada bu alanın adı konusunda zaman zaman bir karmaşa yaşanmış, ‘toplum bilgisi’ (*Leutekunde*), ‘kültür bilgisi’ (*Kulturkunde*), ‘ülke bilimi’ (*Landeswissenschaften*), ‘kültür bilimi’ (*Kulturwissenschaften*), ‘Almanya çalışmaları’ (*Deutschlandstudien*) başlıkları kullanılmıştır. Kimi araştırmacılar ülke bilgisinin eskimiş bir kavram olduğunu ve değiştirilmesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Bu araştırmacılara göre “ülke bilgisi, aşağı konumda görülen bir uygulama alanı statüsünden kurtulmalı ve yabancı dil bilimlerinin geleneksel alan portföyünü anlamlı bir şekilde tamamlayabilen bağımsız bir kültür bilimi haline gelmelidir” (Altmayer, 2004: 2).

Ülke bilgisi için genellikle benzer tanımlar yapılmıştır. Erdmenger’e göre:

“Ülke bilgisi, ağırlıklı olarak dille, dil eğitimiyle ve dil dersiyle bağlantılı olarak ortaya çıkan bir disiplindir. Öğrenilen dilin konuşulduğu ülkelere ilişkin bilgilerdir.” (Erdmenger’den aktaran Tomkova, 2007: 2)

Bu tanım, ülke bilgisi hakkında net bir fikir vermektedir. Herhangi bir alan sınırlaması olmaksızın, hedef dilin konuşulduğu ülkelere ilişkin her türlü bilgi bu kapsamda değerlendirilebilir. İlgili ülkelerin tarihi, coğrafi özellikleri, sanatsal ve bilimsel faaliyetleri, gelenek ve görenekleri, yemekleri, halk dansları, eğitim sistemi ve bu ülkelerle ilgili akla gelebilecek diğer tüm ayrıntıları buna dahil etmek mümkündür. Bu nedenle, ülke bilgisi için yapılan tanımların hemen hemen aynı olduğunu görebiliriz. Örneğin Buttjes’e göre “ülke bilgisi, yabancı dil dersinde öğrenilen dili konuşan topluma ilişkin olarak değinilen tüm ayrıntılardır” (Buttjes’ten aktaran Tomkova, 2007: 2). Uyar (2007: 46) ise bu kavramı şu şekilde tanımlamıştır:

“Ülke bilgisi, geleneksel olarak yabancı dil eğitime ait bir disiplindir. Ancak doğrudan dile ait dilsel yapıların öğretilmesini değil, bir bildirişim aracı olarak kullanılacak olan bu dilin konuşulduğu ülke ve kültürü ile ilgili bilginin aktarılmasını amaçlamaktadır.”

Bu çalışmanın konusu olan kültürlerarası öğrenme kavramı, ülke bilgisi ile ayrılmaz bir bütün oluşturmaktadır. Bu kavramı, yabancı dil dersi kapsamında ülke bilgisi öğretiminin belirli amaç ve yaklaşımlarla donatılmış ve desteklenmiş ileri bir aşaması olarak görmek ve ele almak mantıklı bir tercihtir. Ülke bilgisi günümüzde

giderek daha kültürlerarası hale gelmiş, içeriği, amaçları ve öğretim yöntemleri buna uygun olarak düzenlenme yoluna gidilmiştir. Bu süreç sonucunda bugün kültürlerarası öğrenme olarak adlandırılan kavram ortaya çıkmıştır. Burada değinilen ayrılmazlık ve iç içe olma durumu, kimi araştırmacıların bu kavram için ‘kültürlerarası öğrenme’ yerine ‘kültürlerarası ülke bilgisi’ başlığını kullanmalarının açıklaması olarak değerlendirilebilir. Bu konu başlıklarından herhangi birinin kullanımı tartışılmaz bir şekilde doğru ya da yanlış olarak görülmemeli ve bunlar birbirinin yerine kullanılabilmelidirler. Bahsedilen alternatif başlık, ‘kültürlerarası özellikler taşıyan bir ülke bilgisi öğretimi’ tanımını akla getirmektedir ve günümüzde uygulanmaya çalışılan ülke bilgisi öğretimine bakıldığında bu tanıma kullanmak uygundur. Bu çalışmada tercih edilen ‘kültürlerarası öğrenme’ ise ‘kültürlerarası olanı öğrenme’, ‘kültürlerarası özellikler edindirmeyi amaçlayan bir öğrenme’, ‘kültürlerarası bir yaklaşımın gerektirdiği yöntemlerle öğrenme’ gibi öğrenme sürecine dair birçok anlamı çağrıştırdığı için daha kapsayıcı bir konu başlığı olarak görülebilir.

Kültürlerarası öğrenme, ülke bilgisinin, yabancı dil öğrenen kişinin kültürlerarası iletişim becerisi (kültürlerarası yeti) kazanmasını sağlayacak şekilde ele alındığı bir yöntem ve süreç olarak tanımlanabilir. Bu süreç sonucunda da öğrencilerin kültürlerarası alanda belli kişilik özellikleri kazanması (aynı zamanda öğrencilerin bazı yargılarının değişmesi) gibi bir nihai amaç söz konusudur. Kültürlerin birbiriyle daha yakın bir ilişki içinde olduğu günümüz dünyasında eğitim alanında son derece önemli yeri olan bu özelliklere değinmeden önce, ‘kültürlerarası iletişim’ ve ‘kültürlerarası iletişim becerisi’ kavramlarına yer vermek faydalı olacaktır.

1.2 Kültürlerarası İletişim

Kültürlerarası iletişim, ‘farklı kültürlerden gelen bireyler ya da gruplar arasında gerçekleşen iletişim’ olarak tanımlanabilir. Yabancı dil bilgisi, kültürlerarası iletişimin gerçekleşmesinde son derece önemli bir rol oynamaktadır. Ancak kültürlerarası iletişimin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi için tek başına yeterli değildir. Lukjantschikowa (2004: 161) bu durumu şöyle açıklar:

“İletişim sürecinde karşı tarafı anlamamak ya da yanlış anlamaktan dolayı hem bir anda sıkıntılı bir durum ortaya çıkar, hem de fikir uyuşmazlıkları veya tartışmalar başlayabilir. Farklı kültürlerden gelen kişiler arasındaki iletişim zorlukları yalnızca fiili olarak dil kodlarındaki farklılıklardan değil, aynı zamanda algılama ve yorumlama kalıplarındaki farklılıklardan dolayı ortaya çıkar. Etkileşimin gerçekleştiği durumlarda tek sorun karşı tarafın ne söylediğini anlamak değildir. Bunun yanı sıra, karşı tarafın amaçlarına ve kişiliğine yönelik tahminlerde bulunulması ve bunun sonucu olarak kişinin verebileceği tepkilerin hesaplanabilir olması da etkileşim sürecinin bir parçasıdır.”

Buradan da anlaşılacağı gibi, farklı kültürlerden gelen kişilerin etkili ve sorunsuz iletişim kurabilmeleri için birbirlerinin dilini anlamaları yetersiz kalmakta, algılama biçimleri hakkında da bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu da karşı tarafın kültürel arka planı hakkında bilgi sahibi olmak anlamındadır. Böylelikle karşılarındaki insanın kendi söylediklerine karşı nasıl bir tepki verebileceğini kestirebilirler ve iletişim kolaylaşır. Karşı tarafın kültürel kodlarını çözebilmek, muhatabın, zaman kavramı, insan ilişkileri, mekan kavramı, cinsiyet rolleri gibi konularda nasıl bir anlayışa sahip olduğunun farkına varmak anlamına geldiği için, bunun iletişime katkı sağlayacağı açıktır. Lukjantschikowa'nın (2004: 163) kültürlerarası yeti konusundaki bir makalesinde örnek olarak kullanılan bir metinde, farklı kültürlerden gelen iki kişi arasında bu farklılıktan kaynaklanan bir iletişimsizlikten bahsedilmektedir. Katharina Alman, erkek arkadaşı Azuka ise Afrikalıdır. Azuka Katharina'nın doğumgününü hatırlamaz. Katharina bunu kendisi hatırlatır, Azuka ise onu kutladığını söyleyerek önündeki işe devam eder. Oysa Katharina için bu çok önemli bir olaydır. Azuka'nın ona bir doğumgünü hediyesivereceğini düşünmüş, ancak hayal kırıklığına uğramıştır. Katharina ağlamaya başlayınca Azuka bu konudaki görüşlerini açıklar. Azuka'ya göre doğumgünü kutlamak saçmadır ve bir insanın sırf bir yıl daha büyüdüğü için kutlama yapılmasını istemesi çok bencilce bir tavidir. Bu ancak çocuklar için yapılabilir. Katharina ise buna çok alışık olduğunu, bu yapılmadığında üzüldüğünü söyler. Azuka ise iki tarafı da rahatsız eden sayısız ayrıntı olacağını ve günün birinde sürekli aslında hiçbir anlamı olmayan ama buna rağmen önemli olan bu ayrıntıları göreceklarını söyler. Bu örnekte Katharina'nın ve Azuka'nın içinde yetiştikleri kültürde benimsedikleri gelenekler ve bunun sonucunda birbirlerinden beklentilerinin farklı olması ve en önemlisi, bu farkın bilincinde olmamaları, verdikleri tepkileri anlamlandıramamalarına ve olumlu bir iletişim kuramamalarına neden olmuştur.

Ehnert (Ehnert'ten aktaran Bickes, 1992: 157) kültürlerarası iletişim sürecinde ortaya çıkabilecek yanlış anlamaları dilbilgisi sistemine ilişkin, pragmlinguistik/sosyolinguistik ve sosyal hatalar olarak üç grupta incelemiş, pragmlinguistik hatalara, Finlandiyalı bir araştırmacının yanlış anladığı bir Almanca cümleyi örnek göstermiştir:

Ich fahre drei Tage aufs Land. (Üç gün köye gidiyorum.)

Bu araştırmacının yaptığı hatalı yoruma yol açmış olabilecek belirsizliği cümlelerin Türkçe çevirisi de yansıtmaktadır. Aynı zamanda, bu belirsizlik cümlelerin Almancada anlaşılmasını engellemediği gibi, Türkçede de cümlelerin ne ifade ettiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, Ehnert'in pragmlinguistik hatalar sınıfında incelediği bu örnek konuya uygundur. Tahmin edilebileceği gibi, cümleyi yanlış anlayan bu araştırmacı, cümleden, 'köye yapılan yolculuğun üç gün sürdüğü' sonucuna varmıştır. Küçük bir düzeltmeyle bu cümle istenen mesajı daha net bir şekilde verebilir:

Ich fahre für drei Tage aufs Land. (Üç günlüğüne köye gidiyorum.)

Finlandiyalı araştırmacının cümleyi yanlış anlamasının nedeni, Fince'de bu iki durumu ayırt etmek için iki ayrı çekim hali bulunmasıdır. Bu fark da, Ehnert'in bahsettiği gibi, bu yanlış anlamının kaynağının dille bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır.

Ehnert'in verdiği başka bir örnek de Förster'in *Die legitime Unlogik der Sprache* adlı makalesinde yer alan bir diyalogdur:

- *Haben Sie keine Brötchen mehr?* (Ekmeğiniz kalmadı mı?)

- *Nein.* (Hayır.)

Yazar, yukarıdaki soruya verilen cevabın daha iyi anlaşılması için daha uzun, açıklamalı şekline de yer vermiştir:

- *Nein, wir haben keine Brötchen mehr.* (Hayır, ekmeğimiz kalmadı.)

Korecede ise aynı diyalog şu şekilde gerçekleşmektedir:

Ekmeğiniz kalmadı mı?

Evet. (Evet, ekmeğimiz kalmadı.)

Bickes bu farkı şu şekilde açıklamıştır:

“Almancada ise olumsuzluk anlamı veren sözcük ile olumsuz cümle arasında mantıksal-anlamsal bir ilişki bulunmamaktadır, çünkü Almancada, soruda belirtilen durumun gerçeğe uygunluğu değil, cümleye olumsuz yanıt verilmesi ile kullanılan olumsuz yüklem arasındaki yüzeysel yapıya ilişkin uyumluluk ilişkisi önemlidir.” (s. 167)

Buna göre, Almancada yüklem olumsuz olması, bu örnekte ‘kalmamak’ yükleminde olduğu gibi, cevabın ‘hayır’ olmasını gerektirirken, Korece ise, bundan farklı olarak, ‘kalmamak’ yüklemi mevcut gerçeği doğru açıklıyor olduğu için ‘evet’ cevabını gerektirmektedir.

Bickes (Kotthoff’tan aktaran Bickes, 1992: 163), Kotthoff’un, ‘Nasılsın?’ sorusunun Almanlar ve Amerikalılar arasındaki kullanımından yola çıkarak yaptığı karşılaştırmayı ve bu ifadenin İngilizce ve Almanca arasında birebir tercüme edilmesinden kaçınılması gerektiği uyarısını yorumlamıştır:

“Edimbilimsel açıdan bakıldığında, ‘Nasılsın?’(‘how are you?’) sorusunun Almancaya birebir çevrilerek ‘Wie geht’s?’ şeklinde aktarılması, aynı anlamı vermede yetersiz kalmaktadır. Amerikalılar bu soruyu cevap gerektirmeyen bir selamlama ifadesi olarak kullandığından, bunun Almanca karşılığı çoğu durumda ‘İyi günler’ veya ‘Merhaba’ olacaktır. Kotthoff’a göre ‘Nasılsın?’ sorusu ‘karşıdaki kişiyle bir diyaloga girmek istendiğinde kullanılır. Bu soru sorulduğunda diyalogun taraflarının birbirlerine kısa ya da uzun mutlaka bir cevap vermesi beklenir.’”

Verilen örnekte, Amerikalılar ile Almanların aynı soru ifadesini aslında birbirinden farklı amaçlarla kullandığı anlaşılmaktadır. Amerikalılar arasında iki taraf da birbirine nasıl olduğunu sorup ‘iyiyim’ cevabını aldıktan sonra diyalogun bitmesi, bunun sadece bir merhabalaşma olarak algılanması normal iken, ‘nasılsın?’ sorusu Almanlar arasında bir konuşmanın başlangıcı olarak görülmekte, eğer karşıdaki kişiyle bir diyaloga girmek istenmiyorsa başka bir selamlama sözcüğü ya da ifadesi kullanılmaktadır. Bu fark, dilin sosyal alanda kullanımıyla ilgili bir algı farkıdır. Bickes (Kotthoff’tan aktaran Bickes, 1992: 164), Thomas’a göre bu farkın “dil sisteminden bağımsız” olduğunu ve iki kültür arasındaki “sosyo-pragmatik” bir fark olduğunu belirtmiştir:

“Amerika örneğinde olumlu bir imaj yaratma çalışması daha önemli görünüyor, bizde ise durum farklı. Almanca konuşan ülkeler, insanların iletişim kurarken daha mesafeli davrandığı kültürler arasında gösterilebilir.”

Bickes, kültürlerarası iletişim konusunda verdiği başka bir örnekte, kültürel özelliklerin iletişim sürecine doğrudan yansıdığı bir durumdan söz etmiştir:

“Aynı şekilde, Finlandiyalıların konuşma esnasında susulmasını Güney Avrupalılara kıyasla çok daha normal karşılamaları da *sosyo-pragmatik* ve bu nedenle açık bir şekilde kültüre bağlı bir fenomen olarak sınıflandırılmalıdır çünkü bu yaklaşım – Kotthoff’un Amerikalılardan ve Almanlardan örnek verdiği selamlaşma biçimleri gibi – dil kullanımına ilişkin tercihlerin, belli bir dille ilgili olarak belirlenmiş ve sözcüksel ve semantik içeriğinden büyük ölçüde uzaklaştırılmış kullanımlara dönüşmesinden kaynaklanmamaktadır ve bu yaklaşımın *kültüre özgü*, Fincenin kurallarıyla ilgisi bulunmayan bir iletişim kurma tarzı olarak değerlendirilmesi gerekir.”

Bu örnek, kültürlerarası iletişimde kültür farklılığının doğrudan kendini gösterdiği birçok durumdan biridir. Kimi kültürlerde konuşma sırasında mimiklerin ve el-kol hareketlerinin daha aktif, kimilerinde ise daha az kullanılması da buna örnek gösterilebilir. Aynı şekilde, bazı Asya ülkelerinde Batı ülkelerinden farklı olarak konuşulan kişiyle doğrudan göz teması kurmak yaygın değildir. Aynı hareket farklı kültürlerde değişik anlamlara gelebilir ve kimi zaman yanlış anlamalara bile neden olabilir. Örneğin baş parmak ile işaret parmağının daire oluşturacak şekilde birleştirilmesi bazı kültürlerde bir şeyi beğenme, çok iyi bulduğunu gösterme anlamına gelirken bazılarında ise kaba bir hareket olarak algılanmakta ve bu harekete çeşitli anlamlar atfedilmektedir. Bir başka belirgin fark da başı iki yana sallamanın kimi kültürlerde ‘hayır’, kimilerinde ise ‘evet’ anlamına gelmesidir. Yaş, cinsiyet, vs. kavramların iletişim sürecinde oynadığı roller de dikkate alındığında uzun bir liste ortaya çıkar ve kültürlerarası iletişimde doğrudan kültürden kaynaklanan farkların yaratabileceği birçok sorun olduğu görülebilir. Bu aşamada, kültürlerarası iletişim becerisi kazanmanın önemi ön plana çıkmaktadır. Lukjantschikowa (2004: 161) bu becerinin tanımı hakkında şu düşüncelerini dile getirmiştir:

“Kültürlerarası becerinin tanımı arandığında genelde çok belirsiz tariflerle karşılaşılmaktadır. Bu kavram çoğunlukla kültürel bakımdan yabancı olan unsurlarla ilgilenebilme ve yabancı bir kültürden gelen insanlarla başarılı bir şekilde iletişim kurma ve etkileşimde bulunma becerisi olarak algılanmaktadır.”

Meyer (Meyer'den aktaran Erten: 2008: 19) ise bu kavram için şu tanımları yapmıştır:

“Kişinin kültürlerarası arabulma sürecinde özbenliğini dengede tutma ve başka insanlara özbenliklerini dengede tutmada yardım etme kapasitesi.”

“Kişinin, yabancı kültürlerin temsilcilerinin eylem, tutum ve beklentileriyle karşılaştıklarında gerektiği gibi ve esnek bir davranış sergileme kabiliyetidir.”

Schinschke'ye göre (Schinschke'den aktaran Zeuner, 1997: 3) kültürlerarası beceriyi oluşturan unsurlar şunlardır:

“1. Kişinin kendi kültürüne ait kavramları yeniden aktif hale getirme becerisi, yani bir yandan kendi kültüründeki varsayımlar konusunda bilinçlenme, diğer yandan da yabancı kültürü o kültürde yaşayanların bakış açısıyla görebilme.

2. Kişinin kendi kültürüyle yabancı kültür arasında arabuluculuk yapma becerisi. Bu beceri için iki kültür arasındaki tüm mevcut farkları bilmek değil, iki kültür arasındaki olası ortak özellikler, benzerlikler ve farklarla ilgili bilinç sahibi olmak gerekir. Kişi diğer kültürün kendine has ve farklı olduğunu kabul etmeye hazır olmalı ve bunu yapabilmeli, bu süreçte kendisine ve kültürel kökenine olan yaklaşımını korumalıdır.

3. Farklı yaşam biçimlerinin beraberinde getirdiği beklentileri ve davranış biçimlerini ele alabilme ve bunlar arasında iletişim sağlama becerisi. Bir başka deyişle, iletişim kurma konusunda belirli bir özelliğe sahip olmaktır.

4. Karşıdaki kişinin açısından bakabilme, yani empati becerisi. Bu beceri, etkileşim sürecinde başka insanların bakış açılarını ve yaşam biçimlerini dikkate alma özelliğidir.”

Kültürlerarası öğrenmenin amaçlarının anlatıldığı bölümde bu becerilere ve özelliklere ayrıntılı olarak değinilecektir.

Bu tanım ve yorumlardan da yararlanarak, kimlerin kültürlerarası iletişim becerisine sahip bireyler olarak kabul edilebileceği sorgulanabilir. Anlaşıldığı gibi, bu beceriyi taşıyan bireyler açık fikirli, farklılıklara duyarlı, eleştiriye açık, öz eleştiri yapabilen, empati kurabilen bireylerdir. Rathje (2006: 1), Gardner'ın dile getirdiği “evrensel iletişim kurabilen bireyler” (*universal communicators*) kavramının üzerinde durmuştur. Gardner'a göre özel bir kültürlerarası iletişim becerisine sahip olan bu kişiler bazı belirli kişilik özellikleriyle ayırt edilebilirler: “tutarlılık ve istikrar, dışa dönük olma, evrensel değerleri esas alan sosyalleşme ve bunun yanında özel telepatik (!) veya içgüdüsel beceriler”.

Bu özellikler üzerinde düşünüldüğünde konunun ilginç bir yönü daha ortaya çıkmaktadır. Herhangi bir kişinin kültürlerarası iletişim becerisi olduğunu kabul etmek için Gardner'ın bahsettiği kişilik özelliklerine kısmen ya da tamamen sahip olması gerektiği düşünülürse, kültürlerarası özellikte bir yabancı dil dersinin bu beceriyi kazandırma hedefine ulaşmasının kesin olmadığı sonucuna da varılabilir. Örneğin yapı itibarıyla fazla dışa dönük olmayan bir öğrenci bu konuda diğer arkadaşlarına göre biraz daha dezavantajlı olabilir. Ancak günümüzde yabancı dil dersinin çok erken yaşlardan başladığı gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, bu yönde çok belirgin bir mesafe kat edilebileceği de açıktır.

Bu noktaya kadar incelenen kavramlar kültürlerarası öğrenmenin temelini oluşturmaktadır.

1.3 Kültürlerarası Öğrenmenin Amaçları

Kültürlerarası öğrenmenin temelini oluşturan unsurların ardından, bu kavram için önceki bölümlerde yer alan tanımları hatırlayabiliriz:

‘Ülke bilgisinin, yabancı dil öğrenen kişinin kültürlerarası iletişim becerisi (kültürlerarası yeti) kazanmasını sağlayacak şekilde ele alındığı bir yöntem ve süreç.’

‘Yabancı dil dersi kapsamında ülke bilgisi öğretiminin belirli amaç ve yaklaşımlarla donatılmış ve desteklenmiş ileri bir aşaması.’

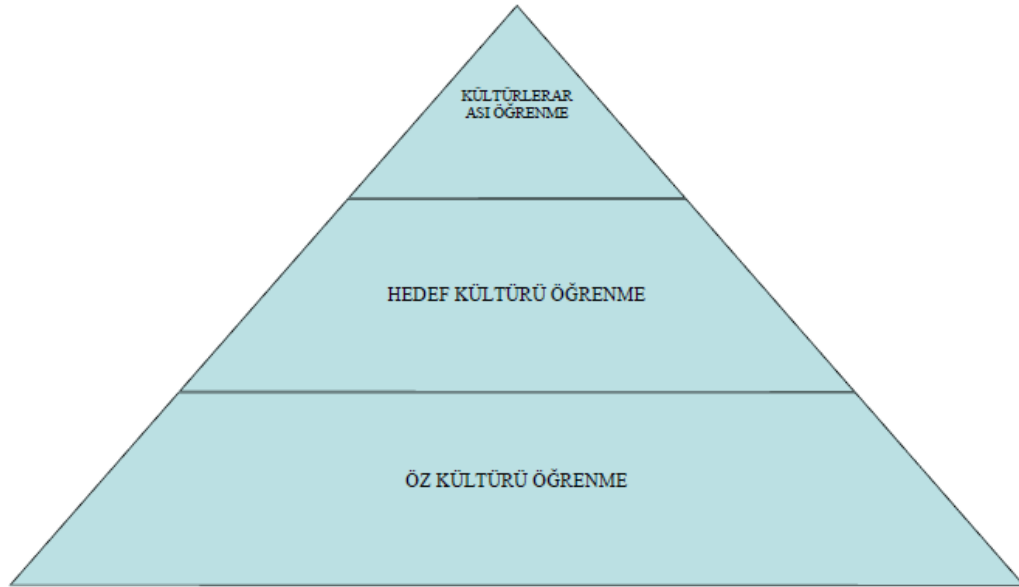
Kültürlerarası öğrenme kavramını bu tanımlardan yola çıkarak anlamaya çalışmak için bu kavramı geleneksel ülke bilgisi öğretiminden ayıran amaç ve yaklaşımlardan bahsetmemiz gerekir. Maijala (2008: 2), kültürlerarası öğrenmenin yaygın olarak üzerinde durulan amaçlarını şu şekilde sıralamıştır:

- Kendi kültürü ve yabancı kültür hakkında düşünmek
- Kültürlerarası bakış açısı değişikliğine duyarlı hale gelmek
- Kendi kültürü ile yabancı kültür arasındaki ilişkiler hakkında bilgi edinmek

Görüldüğü gibi, yabancı dil derslerinde kültürlerarası öğrenmeden bahsedildiğinde ilk olarak akla bu dersler aracılığıyla dili öğrenilen ülke ya da ülkelerin kültürlerinin öğrenilmesi gelse de, başlangıçtaki amaç, yabancı dil öğrenen

öğrencilerin başka kültürlerle ilişkin bir bakış açısı geliştirirken kendi kültürlerini daha iyi tanimasıdır. Öğrenciler kendi kültürleri ve yabancı kültür üzerine düşünmeye teşvik edildikçe bu süreç kendiliğinden işleyecektir. Yabancı kültürü tanıma çabası, zamanla kendi kültürüne dışarıdan bakabilme özelliğini de beraberinde getirmektedir. Öz (2010: 26), kültürlerarası öğrenmeyle ilgili çalışmasında öğrencinin kendi kültürünü ‘öz kültür’, öğrendiği dilin konuşulduğu ülkenin kültürünü ‘hedef kültür’ olarak nitelendirmiş ve kültürlerarası öğrenme sürecinin öz kültürü öğrenme ve hedef kültürü öğrenme süreçlerini içerdiğini belirtmiştir. Öz’e göre (2010: 26), “öz kültürü ve hedef kültürü anlama – algılama yetisi beraberinde kültürlerarası anlama – algılama yetisi kazanılmaktadır.” Aynı çalışmada, kültürlerarası öğrenme süreci üç basamaklı bir piramidin içinde gösterilmiş, basamaklar aşağıdan yukarıya doğru ‘öz kültürü öğrenme’, ‘hedef kültürü öğrenme’ ve ‘kültürlerarası öğrenme’ olarak sıralanmıştır (Öz, 2010: 30).

Şekil 1: Kültürlerarası öğrenme sürecinin düzey boyutu

Öz, Jülide: “Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Almanca Ders Kitaplarında Kültürlerarası Öğrenme”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 2010.

Piramidin altında şu ifadeye yer verilmiştir (Öz, 2010: 30): “Kültürlerarası öğrenme sürecinde ilk önce öz kültürü öğrenme, sonra hedef kültürü öğrenme, ve daha sonra kültürlerarası öğrenme süreci gerçekleşmekte ve bu yaşanan süreçlerin sonunda ise, kültürlerarası niteliklere ve yetilere sahip bir kişi olmaya ulaşılmaktadır.” Söz konusu amaçların gerçekleştirilebilirliği bakımından, başka bir deyişle, her bir basamağın bir sonraki için bir ön koşul olduğu düşünülerek böyle bir sıralama yapmak mümkün olsa da, özellikle de son basamağın hazırlayıcıları ve temeli olarak görebileceğimiz ‘öz kültürü öğrenme’ ve ‘hedef kültürü öğrenme’ süreçleri iç içe olduğu ve birbiriyle bağlantılı olarak gerçekleşeceği için, bu piramit, söz konusu basamakların birbirini tamamen bu sırayla izleyerek birinin tamamlanıp diğerinin başlayacağı şeklinde yorumlanmamalıdır. Günümüzde yabancı dil öğretimi çok erken yaşlarda başladığı için, öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye başladıklarında henüz kendi kültürleriyle ilgili çok yeterli bir donanımlarının olmayacağını, dolayısıyla kültürle ilgili kimi konuların yabancı kültürle ilgili bir bağlamda daha önce karşılarına çıkmasının da mümkün olabileceğini göz önünde bulundurmamız gerekir. Dolayısıyla, öğrencilerin yaş grubunun, bu süreçlerin nasıl işleyeceği konusunda rol oynayan önemli bir unsur olduğunu söylemek mümkündür. Öğrencilerin kendi kültürlerine dışarıdan bakabilme yetileri, daha çok kendi kültürleriyle hedef kültürü karşılaştırırken yapacakları yorumlar ve varacakları sonuçlar aracılığıyla gelişecektir. Bu aşamada, kültürlerarası öğrenme sürecinin önemli içeriklerinden biri olan ‘hedef kültürün tanıtımı’ konusu ön plana çıkmaktadır. Bu konu, kültürlerarası öğrenmenin birçok amacının gerçekleştirilmesi bakımından son derece önemli bir konudur. Zira yabancı dil öğretmenlerinin ve yabancı dil derslerinde kullanılan ders kitaplarının kültürlerarası öğrenmeyle ilgili olarak en sık hata yapma olasılıklarının bulunduğu alanların başında gelmektedir. Kültürlerarası öğrenmenin en temel amaçlarından biri, konuyla ilgilenen araştırmacıların da çalışmalarında belirtmiş olduğu üzere (Thomas’tan aktaran Zeuner, 1997: 2, Röttger, 2010: 17, Maijala, 2008: 5, Rees, 2002: 1, McKenna, 1999:1), öğrencilerin hedef kültüre ilişkin ‘klişeleşmiş yargılarını’ (İng. *Stereotypes*, Alm. *Stereotypen*) ortadan kaldırmak ve bu yargıların yenilerinin oluşmasını önlemektir. Cangil’e göre (2002:4), “yabancı dil öğrenen herkes, bu sürecin

başlangıcından itibaren, öğrenilen dile ilişkin önyargı, klişe veya deneyimleri sonucunda edindiği fikirlerle derse gelir.”

Sahip olunan bu önyargılar kişiden kişiye çok fazla değişkenlik gösterebilir. Bunun nedeni, olumlu ya da olumsuz olmaları dikkate alınmaksızın, bu önyargıların çok çeşitli kanallarla edinilmesidir. Dil öğrenen kişi, öğrenilen dilin konuşulduğu ülke hakkındaki haberler, yayınlar, sanat eserleri veya orada bulunmuş ya da bir süre yaşamış kişiler vasıtasıyla, hedef kültür hakkında henüz kendi deneyimlerini kazanmadan zihninde belli bir resim oluşturmaya başlar. Söz konusu kanallar ve kişinin dil öğrenme sürecinde edindiği bilgiler, onu kültürlerin ortasında bir “ara alan”a (Kaikkonen, 2005: 301) sokar. Maijala’ya göre (2008: 2) öğrenciler birbirinden farklı kültürlerde yetişmiş oldukları için girecekleri ara alan da farklı olacaktır. Neuner bu alanı “dil öğrenen kişinin kafasındaki sosyokültürel ara dünyalar” olarak tanımlamıştır (Neuner’den aktaran Zeuner, 1997: 5). Öğrencilerin “hem kendi kültürü hem de yabancı kültür ile buluştuğu, hesaplaştığı” (Tapan, 1995: 156) bu ara dünyaya girdiğini hissetmesiyle birlikte, öğretmenin ve başta ders kitapları olmak üzere kullanılan dil öğretimi materyallerinin kültürlerarası öğrenmede oynadıkları önemli rol açığa çıkar. Zira öğrencilerin hedef kültürle ilgili olarak gerçekçi düşüncelere sahip olması, kültürlerarası öğrenme sürecinin birçok amacının gerçekleştirilmesi bakımından kaçınılmaz bir beklentidir ve öğretmen ve ders kitapları bu beklentinin karşılanması amacıyla öğrencilere doğru yönlendirmelerde bulunmalıdır. Öncelikle dikkat edilmesi gereken konu, öğrencilere dünyada kendi kültürlerinden farklı olan ve birbirinden oldukça farklı yönleri bulunan birçok kültürün var olduğu, kendi kültürlerinin de bunlardan herhangi biri olduğu ve tüm bunların gayet doğal olduğu fikrinin benimsetilmesidir. Bu aşamada, öğrencilerin kendileri gibi olmayı, yani ‘yabancı’yı yerleştirdikleri konum son derece önemlidir. Hunfeld (1998), ‘Yabancı’nın Normalliği’ (*Normalität des Fremden*) adlı makalesinde yabancı kavramını ele almıştır. Yazara göre (1998: 2),

“Yabancı bugüne kadar asla normal görülmemiştir. Sahip olunan normun her zaman dışında kalmıştır. Yabancı, geleneksel olarak farklı ve sıra dışı bir fenomen olmuştur ve çoğunlukla uzakta kalmıştır. Topluma uygun hale getirilmiş (egzotik), abartılmış (idealize edilen), küçük görülmüş (değersiz), kullanılmış (sömürülen), savaş açılmış (düşman) ve boyun eğdirilmiştir (kolonileştirilen). (...) Buna karşın, günümüz Avrupası’nın gerçekliği,

yabancınn normallliğini fiilen kabul ettirmiştir ve buna uygun olarak yeni anlamını zorunlu kılmaktadır: Yabancı ve farklı olan, sıra dışı değil, sıradan bir fenomendir, kendi bağlamımızda yabancıyla ilgili deneyim edinmek normal bir olay haline gelmiştir. (...) Yabancı kendini ifade etmekte, artık kimsenin kendisini temsil etmesine izin vermemekte ve sesini duyurmak istemektedir.”

Yazar yabancı kavramını Avrupa toplumlarının kendi içlerindeki yabancılara bakışının nasıl olduğundan ve ne yönde değiştiğinden yola çıkarak ele alsa da, yazarın anlattıklarından, yabancı dil öğrenen bir kişinin hedef kültürü öğrenme sürecinde yabancıya dair fikirlerinin şekillenmesiyle ilgili çıkarımlarda bulunmak da mümkündür. Yukarıda da belirtildiği gibi, birey ya da toplum kendisine yabancı olana kendi bakış açısına uygun bir rol biçmekte, örneğin onu çok değersiz ya da değerli görmekte veya sadece belli özelliklerini ön plana çıkararak ortalamadan çok farklı gibi göstermektedir. Kùltürlerarası öğrenmenin başta gelen amaçlarından biri bu durumu önleyerek hedef kùltüre gerçekçi yaklaşılmasını sağlamaktır. Öğrencilerin hedef kùltürü mutlaka sevmesini sağlamak gibi bir amaç kesinlikle söz konusu değildir. Briere’e göre (Briere’den aktaran Erten, 2008: 20), “Yabancı bir kùltür tanıtılırken o kùltürün daha çok sevilmesini, ona hayranlık duyulmasını amaçlamak, o kùltürün anlaşılması açısından, en az o kùltürün olumsuz tanıtılması kadar zararlıdır.” Nevide Akpınar Dellal’ın (2005: 8) anlattığı, Çanakkale’deki bir lisede Almanca dersinde öğretmenle öğrenciler arasında geçen bir konuşma bu hatanın bir örneği olarak değerlendirilebilir. Öğretmen, bir süre Almanya’daki partner okulda eğitim görmüş olan öğrencileriyle birlikte iki okulu karşılaştırmaktadır. Öğrencilerden birine “Almanya’da özellikle hoşuna giden neler vardı?” diye sorar. Öğrenci soruyu cevaplayamayınca öğretmen devreye girer: “Oradaki okul temiz miydi, yoksa pis miydi? Bizim okulumuz temiz değil. Oradaki öğrenciler temiz. Burada öğrenciler kağıtları çöp kutusuna değil, yere atıyor. Neden böyleler?” Başka bir öğrenci sözlükten *unverantwortlich* (sorumsuz) sözcüğünü bulur ve “Türkiye’de insanlar sorumsuz” cevabını verir. Öğretmen bu öğrenciye de Almanya’da özellikle nelerin hoşuna gittiğini sorar. Öğrenci “Sokaklar temiz” der. Öğretmen başka bir örnekle devam eder: “Ya otobüsler? Otobüslerin iyi yanı ne?” Öğrencilerden yanıt gelmeyince öğretmen soruyu kendi yanıtlar: “Almanlar otobüste yüksek sesle konuşmaz. Yabancılar ve bizim öğrencilerimiz ise tabii ki yüksek sesle konuşur.” Görüldüğü gibi, öğretmen öğrencilere hedef kùltürle ilgili bilgi aktarırken

tarafsızlıktan uzak, açık bir şekilde hedef kültürü öven bir yaklaşımı benimsemiştir. Ayrıca, makul bir eleştirinin sınırlarını hayli aşarak, karşılaştırma yaptığı ülkeyle ilgili olumsuz genellemeler yapmıştır. Öğrencileri söz konusu ülke ve kültürlerle ilgili hiçbir sorgulama sürecine yöneltmemiş, kendi gözlemlerini tartışılmaz gerçekler gibi sunmuş ve öğrencileri Hunfeld'in yukarıda değinilen örneklerinden biri olan "idealize edilen yabancı" ile karşı karşıya bırakmıştır. Dellal, öğretmenin tutumunu şu şekilde eleştirmiştir:

"Kültürlerarası karşılaştırma, öncelikle tespitlerden yola çıkmalıdır ve bunları peşinen 'iyi' veya 'kötü' olarak ya da 'üstün' veya 'aşağı' bir kültürün işareti olarak etiketlememelidir. Akdeniz kültürlerinde Kuzey Avrupa kültürlerine ve Almanlara göre daha canlı ve 'daha yüksek sesli' iletişim kurulduğu tabii ki doğrudur. İletişim biçimindeki bu fark sosyal yaşamda ve toplu taşıma araçlarında kendini gösterebilir. Ama bunun kültürlerarası iletişim durumları bakımından ne gibi bir anlamı vardır? Kim *ne zaman*, *nasıl* davranır ve *neden*? İşte kültürlerarası ülke bilgisinin asıl heyecan verici soruları bunlardır. Bu sorulara verilecek kesin cevaplar yoktur, ancak hoşgörüyü öğreten de 'kültürler arasındaki' bu soruların açık bir şekilde ele alınmasıdır."

Bu örnektekinin tersine, öğrencilerin öğretmenler ya da ders kitapları aracılığıyla hedef kültür hakkında olumsuz önyargılar geliştirmesine neden olan örnekler de bolca mevcuttur. Öğretmenlerin veya ders kitabı yazarlarının hedef kültürle ilgili kişisel fikirlerini zaman zaman taraflı bir şekilde yansıtabildiği görülmektedir. Bu çalışmada ders kitaplarının ele alındığı bölümde bu örneklerle yer verilecektir. Yabancı olana karşı doğru bir yaklaşımın benimsetilebilmesi günümüz koşullarında her zamankinden önemli hale gelmiştir. Altmayer (2004: 1) bu durumu şöyle açıklamıştır:

"Günümüzde genellikle 'küreselleşme' başlığı altında tartışılan iletişim kanallarının tüm dünyayı kapsayan bir ağ haline gelmesi durumu, bununla yakından bağlantılı olarak ulusal kimliklerin karma kimlikler karşısında anlam kaybı yaşaması, tüm dünyadaki göç hareketleri, 'yabancı' olanla karşılaşmanın günlük yaşamın bir parçası haline gelmesi ve en az bu faktörler kadar önemli olan ve 11 Eylül olayları sonucunda belirginleşen 'medeniyetler çatışması' tehlikesi, kültürlerarası iletişim kurma ve anlaşma becerisini ve farklı olanı kabullenmeyi çok önemli bir özellik haline getirmiştir..."

Altmayer'in ileri sürdüğü nedenler, yabancıнын kabullenilmesini sağlamanın, içinde bulunduğumuz çağda kültürlerarası öğrenmenin en temel amacı olarak algılanması gerektiğini göstermektedir. Altmayer, 11 Eylül olaylarını Huntington'ın 'Medeniyetler Çatışması' (*Clash of Civilizations*) hipotezinin gerçekleşmesine

yönelik bir işaret olarak yorumlamakta ve bu tehlikeden yola çıkarak kültürlerarası iletişim becerisi kazanmanın önemine değinmektedir. Söz konusu hipotezi açıkladığı makalede Huntington (1993: 22) “çağımızda ihtilafların öncelikli olarak ideolojik veya ekonomik nedenlerle değil, kültürel farklardan dolayı ortaya çıkacağını” ileri sürmüştür. Bu hipotez dikkate alındığında, kültürel farkların bir tehdit olarak görülmemesinin ve normal kabul edilmesinin ne kadar hayati bir hedef olduğu açıktır. Huntington’ın tezinin yanı sıra, dünyada yakın geçmişte gerçekleşmiş olan ve ayrıca günümüzde sürmekte olan birçok gelişme de (İkinci Dünya Savaşı’nı izleyen yıllarda yaşanan yoğun işçi göçü, Avrupa Birliği’nin kurulması ve genişlemesiyle giderek artan nüfus hareketliliği, vs.) bu ihtiyacı belirgin hale getirmektedir. Kültürlerarası nitelikte bir yabancı dil dersi bu ihtiyaca cevap vermeyi ve barış yanlısı bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlar.

Neuner, kültürlerarası öğrenmenin amaçlarını şöyle sıralamıştır (Neuner’den aktaran Tapan, 1995: 157):

“Öğrencinin alışık olduğu bakış açısını bırakarak, kendisini yabancıнын yerine koyabilmeyi, olaylara onun bakış açısıyla bakabilmeyi öğrenmesi (Empathie)

Kendi dünyasına yabancı bir gözle bakabilmeyi öğrenmesi (Rollendistanz)

Yabancı olanın başkalığını kavrayabilmesi ve buna katlanabilmeyi öğrenmesi (Ambiguitätstoleranz)

Kendi dünyasını anlaşılır kılmayı öğrenmesi (Identitätsdarstellung)”

Dlaska biraz daha ayrıntılı olmakla birlikte benzer amaçlardan bahsetmiştir (Dlaska’dan aktaran Erten, 2008: 26-27):

“Öz algı anlayışına sahip olmak

Kendi kültürüne ve başka kültürlerle ait değerleri, yaşam tarzlarını ve davranış kalıplarını anlamak

Kültürel değerlerin davranışlar üzerindeki etkisini bilmek

Klişeleşmiş yargılar ve önyargılar konusunda bilinçlenmek

Kültürel farkları kabul etmek ve onlara değer vermek

Yabancı olarak algılanana karşı açık olmak

Başkalarıyla, onlara ait sözlü ve sözsüz ifade biçimlerini kullanarak iletişim kurmak

Davranışlarını başka bir kültürel ortama uygun hale getirmek

Kültürel kaynaklı anlaşmazlıklarla başa çıkma konusunda istekli olmak”

Görüldüğü gibi, kültürlerarası öğrenme, yabancı dil öğrenen kişinin kendi kültürünü ve başka kültürleri anlaması, farklı kültürlerin varlığını kabullenmesi, yabancıdan açısından bakabilmesi ve kazandığı bu becerileri kültürlerarası iletişim kurmada kullanabilmesi amaçlarından yola çıkar. Hedef kültür hakkında yalnızca bilgi verilmesi yeterli değildir. Yukarıda sayılan amaçların dikkate alınmadığı bir yabancı dil dersinin kültürlerarası nitelikte olduğunu söyleyemeyiz. Bunu söyleyebilmemiz için, öğrencilere hedef kültürle ilgili bilgi verilmesinin yanı sıra, onların bu amaçlar kapsamında değinilen kişilik özelliklerini kazanmalarını sağlayacak sorgulama, tartışma, soru ve yazılı ve sözlü alıştırmalara yönlendirilmeleri gerekmektedir. Herhangi bir yabancı dil ders kitabındaki bir alıştırmada öğrenilen dilin konuşulduğu ülkenin tanınmış bir yazarı hakkında bilgi verildiğini varsayalım. Bu yazarın hayatı ve eserleri anlatıldıktan sonra, öğrencilere kendi ülkelerinin önde gelen bir yazarı sorularak o yazarın içinde yaşadığı toplumu ele alışı, her iki ülkede edebiyatın nasıl bir konuma sahip olduğu gibi tartışmalar başlatılabilir. Ancak bunların yapılmaması ve yalnızca yazarın doğum yeri ve tarihi, eserlerinin adları gibi ansiklopedik bilgiler verilmesi, yazarın konu edildiği bölümün sadece ‘veri sunumu’ düzeyinde kalmasına neden olacaktır.

Zeuner (1997: 6) hedef kültürle ilgili içeriklerin seçimine ilişkin bir strateji önermiş ve bu içerikleri üç düzeyde incelemiştir:

1. Bir ülkeyle ilgili tek tek veriler ve gerçeklere dayalı içerikler düzeyi (Rakamlar, istatistikler),
2. Bireyler ve/veya grupların içinde bulunduğu somut durumlar, davranış biçimleri, tutumlar, (iletişimsel) yapılar düzeyi (“somut ortam”),
3. Sistem, yani toplumsal yapılar ve ideolojik kalıplar düzeyi (Sistem, ideoloji) (Bischof/Borchard, 1987).

Geleneksel ülke bilgisi çoğunlukla toplumsal sistemden veya rakamlardan ve gerçeklerden yola çıkarken, kültürlerarası ülke bilgisi öncelikle bir toplumsal ve ideolojik sistemdeki “somut ortamı”, somut insanı, somut durumu (2. düzey) araştırmalıdır. Diğer iki düzey (1. ve 3. düzey) ise somut “ortamın” açıklanmasına, anlaşılmasına veya görelileştirilmesine yardım eder.

Zeuner’in yaptığı sınıflandırma ve yorumda açıkça görüldüğü gibi, rakam, istatistik gibi veriler kültürlerarası öğrenme için bir amaç değil araçtır. İncelenen

toplumdaki bireyin yaşamıyla ilgili daha ayrıntılı sonuçlara ulaşabilmek için kullanılan ipuçlarıdır ve kültürlerarası öğrenmenin amaçları bakımından tek başlarına anlamlı değildir.

Krumm, kültürlerarası öğrenmeye ilişkin hedeflere ulaşılmasına katkı yapabilecek bazı yöntemler önermiştir (Krumm'dan aktaran Zeuner, 1997: 8):

- Öğrencilerin kendi kültürüne ilişkin kalıplara yönelik algı eğitimi ve hassaslaştırma ("Sichtwechsel" ve "Sprachbrücke" ders kitapları)
- Öğrencilerin kendi kültürüne ilişkin kalıplar ve göstergeler ile Almanca konuşan ülkelerin kültürel göstergeleriyle bilinçli olarak karşılaşmalarının sağlanması/ bu göstergelerin bilinçli olarak kıyaslanması
- Anlam araştırmaları ve anlam kolajları
- Kültürel karşılaştırmanın yapıldığı deneyimler edinmek: kendi deneyimleriyle ilgili rapor yazmak
- Ön bilgileri aktif hale getirmek: kavram haritaları, araştırmalar (Krumm, 1992, 19).

Zeuner (1997: 8), Krumm'un bahsettiği yöntemleri tamamlayıcı nitelikte başka yöntemler önermiştir:

- Ülke bilgisiyle ilgili konu üzerinde bütünleştirici çalışma şekilleri – sorunlu alanlarla ilgili çalışmalar
- Ülke bilgisiyle ilgili konuların, öğrencilerin "kafasındaki resimler" yani öğrencilerin önceden sahip oldukları klişeleşmiş yargılar da dikkate alınarak işlenmesi
- Bir yöntem olarak karşılaştırma
- Bir yöntem olarak soru sorma
- Aktivite odaklı dersin usul ve yöntemlerinden yararlanma (proje dersi, konu odaklı ders)
- Edebî metinlerle ve edebî metinler üzerine çalışma

Yabancı dil dersleri kapsamında kültürlerarası öğrenmenin verimli bir şekilde gerçekleştirilmesinde öğretmenler, ders kitapları ve yardımcı kaynaklar önemli bir rol oynamaktadır. Dellal (2009) Çanakkale'deki iki Anadolu lisesinde yaptığı araştırma sonucunda bu okullarda yabancı dil olarak Almanca derslerine giren bazı öğretmenlerin hedef kültür konusunda yeterince donanımlı olmadığını ve bunun derslerine olumsuz yansıdığını gözlemlemiştir. Aynı çalışmada öğrencilerin büyük bir bölümü Almanca derslerinde bu dili konuşan ülkelerin kültürüne ilişkin fazla bilgi edinemediklerini dile getirmiştir. Bunun gibi örneklerde kültürlerarası öğrenmenin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi mümkün değildir, zira veri sunumuna dayalı bir ülke bilgisi öğretimi bile yapılamamaktadır. Bu durumda kültürlerarası öğrenme kapsamında hedeflenen özelliklerin öğrencilere kazandırılması için gereken

zemin oluşturulmamıştır. Kaikkonen (2005: 302) kültürlerarası öğrenme için öğrencilerin hedef kültürle bireysel olarak karşılaşmasının sağlanmasını önermektedir. Yazara göre bu karşılaşmalar, öğrenilen dili ana dili olarak konuşan kişilerin öğrencilerin sınıfını ziyaret etmeleri, partner okulla öğrenci değişimleri, okul gezileri ve her tür sanal irtibatla (e-posta projeleri, internet projeleri) gerçekleştirilebilir. Yazar bu karşılaşmalarda kültürel kaynaklı anlaşmazlıklar yaşanabileceğini ancak bunların normal olduğunu dile getirmiştir:

“Fikir uyuşmazlıklarından korkulmamalıdır, çünkü bunlar kültürlerarası iletişim için normal durumlardır. Önemli olan, kişinin bu tür uyuşmazlıklarla dolu olan kültürlerarası günlük yaşamı nasıl sürdüreceğini öğrenmek ve kendi kültürlerarası yetisini oluşturmak ve böylece belirsizlik hoşgörüsünün artmasını ve kültürlerarası iletişim becerisinin geliştirilmesini sağlamaktır.”

Görüldüğü gibi yabancı dil derslerinde kültürlerarası öğrenmenin gerçekleşebilmesi için belli şartların bir araya gelmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın bir sonraki bölümünde, yabancı dil ders kitaplarının bu alanda nasıl bir rol oynadığı ele alınacaktır.

1.4 Ders Kitapları Açısından Kültürlerarası Öğrenme

1.4.1 Ders Kitaplarının Yabancı Dil Dersindeki Yeri

Günümüzde yabancı dil öğretimi alanında geçmişe kıyasla çok farklı yöntem ve yaklaşımlar benimsenmiş ve uygulanmakta olsa da, ders kitapları, bu derslerde en çok kullanılan kaynak konumunu korumaktadır. Yabancı dil derslerinde kullanılan materyaller bu kadar artmış ve çeşitlenmiş olmasına rağmen neden ders kitaplarının hâlâ derslerin vazgeçilmez bir parçası olduğu sorusu akla gelebilir. Neuner'in (t.y.: 292) modern ders kitaplarından beklentilerini dile getirirken yaptığı bazı yorumlar bu soruya cevap verebilir:

“Ders kitabı bir yandan kendi içinde uyumlu bir konu seçimi ve sıralaması konsepti geliştirirken, aynı zamanda, öğretim ve öğrenme sürecinin, hedef gruba özgü faktörler (kaynak dil, kendi kültürünün etkisi, yaşa bağlı olarak değişen hayat ve öğrenme tecrübeleri) sonucu ortaya çıkan özelliklerine de eğilmeli ve konu tekrarlama ve değiştirme ihtiyaçlarını dikkate almalıdır. (Gez ve ark. 1982)

Dolayısıyla, modern bir ders kitabı sadece kuralların ve dille ilgili malzemelerin saklandığı bir depo değil, aynı zamanda, öğretme ve öğrenme faaliyetinin,

öğretime ilişkin genel ilkeler, yöntem kategorileri ve pedagojinin temel amaçları da dikkate alınarak geliştirildiği bir programdır.”

Bu yorumlardan da anlaşıldığı gibi, ders kitapları, ilgili dersi tasarlayan eğitim uzmanlarının ve öğretmenlerin dil öğretimine nasıl baktığının, hangi yöntem ve yaklaşımları benimsediklerinin bir göstergesidir. Ders kitabı, bu bakış açısının tek bir kaynakta ortaya konmuş halidir. Maijala (2007a: 174), Almanca ders kitaplarında kültürle ilgili içerikleri ele aldığı çalışmasında bu konuya değinmiştir:

“Ders kitapları genel olarak yabancı dil öğretimiyle ilgili tartışmaların o anki durumunu yansıtırlar ve bu özellikleriyle, yayımlandıkları zaman aralığında Almanca dersine ilişkin yöntemlerle ilgili hakim olan algıların ortaya konduğu yapılar olarak tanımlanabilirler. Ders kitaplarının öğretim yöntemleri, metinlerde, dilbilgisinde, alıştırmalarda, ünite düzeninde ve öğrenmenin ilerleyişinde kendini gösterir.”

Buna göre, yabancı dil öğretmenleri, inceledikleri ders kitaplarında Maijala'nın değindiği unsurlara yönelik bir çözümleme yaparak derslerinde uygulamak istedikleri yönteme uygun bir ders kitabı seçebilirler. Böylelikle dersleri için üzerinde ilerleyebilecekleri bir zemin oluşturmuş ve tercihlerini dayandırabilecekleri bir çıkış noktası belirlemiş olacaklardır. Maijala (2007b: 543) ders kitaplarının başka yönlerine de dikkat çekmiştir:

“Geleneksel araç olarak kitap birçok kazanımı bir araya getirmektedir. Ders uygulamasında çok yönlü olarak kullanılabilir, istenen yerde bulundurulabilir, elektriksiz çalışır ve ideal şartlarda, belli bir alanı kapsamlı olarak ele alır. Bilgi, tüm ders içeriğinin bir arada tutulduğu bir ders kitabında, çoğunlukla, elektronik araçlarda veya internette kitaptan bağımsız olarak yer alan sunumlardakine kıyasla daha iyi yapılandırılır.”

Öğretmenlerin ders kitaplarına neden güvendiğini aşağıdaki tespitlerden de (Pakkan'dan aktaran Sarı, 2007: 7) anlayabiliriz:

“Pakkan (1997) çoğu öğretmenin, ders kitaplarını, deneyimli ve nitelikli kişilerin uzun süreli çalışmalarının ürünü olduğundan ve ayrıca piyasaya sürülmeden önce pilot çalışma yapılmasının getirdiği olumlu etkilerden dolayı kullandığını belirtmiştir. Pakkan, bir ders kitabının öğretmenlere sınıfın yapay atmosferine yaşamın gerçekliğini dahil etme konusunda yardımcı olduğunu da eklemiştir. Ders kitapları aynı zamanda öğretmenlerin aynı konuları gereksiz ve yorucu bir şekilde tekrarlamasını ve ders süresini boşa harcamasını önler.”

Ders kitaplarının nasıl kullanılacağı, derslerin işlendiği ortam, öğrenci sayısı, öğretmenin tercihleri gibi birçok etkene bağlıdır. Tekir (2007: 9), öğretmenlerin, ders kitaplarının kullanımındaki rolüne değinmiştir:

“Ders kitapları, öğrencilerin sınıf ortamında yabancı dil öğrenmeleri için onlara sunulan dille ilgili verilerin büyük bir bölümünün kaynağı oldukları için birçok dil programının temel unsurudurlar. Ancak öğretmenlerin ders kitaplarından yararlanma düzeyi değişkenlik gösterebilir. Kimi öğretmenler ders kitaplarını seçime bağlı olarak, başka materyallerle destekleyerek kullanmayı tercih ederken, kimileri ise bu kitapları tek öğretim aracı olarak algılayarak çok kapsamlı bir şekilde, sayfa sayfa kullanabilirler.”

Aynı çalışmada (Tekir, 2007: 9), öğretmenlerin ders kitabı kullanmayı tercih etmelerinde ortak nedenlerinin bulunduğu ileri sürülmektedir. Bu nedenler, kitapların öğretmenler ve öğrenciler için ders konusunda çok net bir çerçeve ortaya koyması, bir ders müfredatı sağlaması, hazır metinler ve alıştırmalar içermesi, ekonomik olması, kolay taşınabilmesi, öğrenciler kadar öğretmenler için de kılavuz görevi görmesi ve öğrencilerin öğretmenin bulunmadığı ortamlarda da çalışabilmelerini, böylelikle “dille temas halinde kalmalarını” (O’Neill’dan aktaran Tekir, 2007: 11) sağlamalarıdır. Harmer yabancı dil öğretiminde ders kitaplarının kullanılmasının başka bir nedenine değinmiştir: “İyi ders kitapları, öğretmeni her yeni ders için özgün materyal düşünme baskısından da kurtarır” (Harmer’dan aktaran Tosun, 2011: 11).

Ders kitaplarının bir başka özelliği de, bu kaynaklar sayesinde öğrencinin dersten neler alacağını somut olarak görmesidir. Stevick (Stevick’ten aktaran Sarı, 2007: 7), ders kitaplarının bu işlevini şöyle açıklamıştır:

“Öğrencinin, hangi kaynaktan bir şey öğreniyorsa, o kaynağın güçlü olduğunu, hem de birçok bakımdan güçlü olduğunu hissetmesi gerekir. Öğrenci en azından şu üç şeyi söyleyebilmelidir: Bu kitap bilmek istediklerimi içeriyor, bu kitap istediğim bir şeye erişmemi sağlıyor ve bu kitap beni ne yapmam gerektiği konusunda net bir şekilde yönlendiriyor.”

Ansary ve Babaii de (2002: 1) ders kitaplarının tercih edilmesinde rol oynayan bazı önemli nedenlere değinmiştir:

- Öğrencilere göre, ders kitabı yoksa amaç yoktur.
- Ders kitabı kullanılmıyorsa, öğrenciler, öğrenmelerinin ciddiye alınmadığını düşünürler.

- Ders kitabı, tecrübesiz öğretmenler için bir güvence, kılavuz ve destek anlamına gelir.

Kitao (1997: 1), ders kitabına ihtiyaç duymayabilecek öğretmenlerin bile zaman faktörü nedeniyle bu kaynakları tercih ettiğini belirtmiştir:

“Teorik olarak, deneyimli öğretmenler ders kitabı olmadan da İngilizce öğretebilirler. Bunu her zaman yapmak kolay değildir, ancak bazen yapabilirler. Birçok öğretmenin destekleyici materyal hazırlayacak vakti yoktur, bu yüzden yalnızca ders kitabını takip ederler. Bu nedenle ders kitapları bir dil sınıfında çok önemli bir rol üstlenmektedir ve iyi bir ders kitabı seçmek önemlidir.”

Yukarıda bahsedilen nedenlerle ders kitapları yabancı dil öğretiminde hâlâ en temel kaynaklar olmalarına rağmen, öğretmenler çeşitli nedenlerle ders kitaplarını kullanmamayı tercih edebilir ya da bu kaynakları daha sınırlı kullanabilirler. Bu tercihin nedenleri şu şekilde özetlenebilir (Tekir, 2007: 17):

- Çoğu ders kitabı uluslararası alanda dağıtılmak üzere, okutulacağı ülkeyi, o ülkenin dilini, eğitim kurumunu ve öğrencileri tanımayan yazarlar tarafından yazılmıştır. Küresel pazarlar için yazılmış olduklarından, çoğunlukla öğrencilerin ilgi alanlarını ve ihtiyaçlarını yansıtmamaktadırlar.
- Ders kitapları yapay bir dil kullanabilmektedir. Metinler, diyaloglar ve diğer içerikler özellikle öğretilmek istenen konulara değinebilecek şekilde yazılma eğilimindedir ve genellikle gerçek dil kullanımını yansıtmamaktadır.
- Ders kitapları içerikleriyle yanıltıcı özellikte olabilirler. Ders kitaplarının birçok farklı bağlamda kabul edilebilir olmasını sağlamak amacıyla tartışmalı konulardan kaçınılmakta ve bunun yerine beyaz orta sınıfın bakış açısı norm gibi gösterilmektedir.
- Ders kitaplarının öğretmenlerin yeteneğini öldürdüğü düşünülmektedir. Öğretmenler ders kitabını öğretim etkinliklerinin ana kaynağı olarak kullanır ve öğretimle ilgili önemli kararları ders kitabına ve öğretmen el kitabına bırakırlarsa, derslerde sahip olacakları rol, ana görevi başkalarının hazırladığı materyalleri sunmak olan bir teknisyenin rolüne indirgenebilir.
- Ders kitapları pahalıdır. Dünyanın birçok yerinde öğrenciler için maddi bir yük oluşturabilmektedirler (McDonough, 1984: 70).

Ansary ve Babaii (2002: 1) ders kitaplarının aşağıdaki nedenlerden dolayı tercih edilmeyebileceğini belirtmiştir:

- Eğer her öğrenci grubunun farklı ihtiyaçları varsa tek bir ders kitabı tüm değişken ihtiyaçlara cevap veremez.
- Bir ders kitabındaki konular tüm öğrencilere ilginç gelmeyebilir.
- Ders kitabı sınırlandırıcıdır, öğretmenin yaratıcılığını engeller.
- Bir ders kitabı ister istemez önceden belirlenmiş bir düzen ve yapı ortaya koyar. Bu düzen ve yapı gerçekçi ve duruma uygun olmayabilir.
- Ders kitabının kendine özgü bir mantığı vardır ve bu özelliğinden dolayı, doğası gereği farklı düzeylere, her öğrenme tarzına ve genelde sınıfta bulunan her öğrenme stratejisi kategorisine hitap edemez.

- Öğretmenler kendilerini serbest hareket etme özgürlüğüne sahip olmayan bir aracı konumunda ve neyin iyi, neyin kötü olduğu konusunda başkalarının verdiği kararları eleştiremez halde bulabilirler (karş. Ur, 1996: 183-195).

Görüldüğü gibi, ders kitaplarını kullanmamayı tercih eden öğretmenler de bu tercihlerine birçok farklı neden gösterebilmektedirler. Ancak bu nedenler farklı eğitim-öğretim ortamlarında birçok örnekle doğrulanabilse de, özellikle Neuner'in yukarıda yer verilen görüşleri ışığında, ders kitaplarının yabancı dil derslerinin işleniş konusunda 'genel bir şablon' ortaya koyduğunu, bu işlevi yerine getirebilecek başka bir materyal veya materyal grubu benimsenene kadar da yabancı dil derslerindeki birincil konumlarını koruyacaklarını söylemek mümkündür. Ders kitaplarının yerini başka kaynakların alması, dil öğretiminde benimsenen yaklaşım ve yöntemleri yansıtan yönlendirici bir kaynak bulundurma gereksiniminin karşılanamamasına yol açabileceği gibi, bu kitapların derslerde oynadığı rolü üstlenirken bu gereksinimi de karşılayabilen kaynaklar oluşturmak daha fazla zaman ve maddi kaynak kaybına neden olabilir. Türkiye'de yabancı dil derslerinde öğrencilerin büyük bölümü ders kitaplarının temel kaynak yerine 'tek kaynak' olarak kullanılmasından, ders kitaplarına sıkı sıkıya bağlı kalınmasından şikayet etmektedir. Bu tercih, hem destekleyici kaynakların işlevini yerine getirememesine neden olmakta, hem de uzun vadede dersleri daha tekdüze bir hale getirmektedir. Bu nedenle, ders kitaplarının etkin kullanımı konusunda öğretmenlerin rolü ön plana çıkmaktadır. Dersin işlenişini etkileyen unsurlara bağlı olarak, öğretmenler ders kitaplarının kullanımını sınırlandırmayı, ders içeriğini daha esnek tutmayı seçebilirler. Ancak bunu yaparken ders kitaplarının yerine kullandıkları materyallerin de dersle ilgili olarak belirlemiş oldukları öğrenme biçimine, hedeflerine, hızına ve dersin işlendiği ortama uygunluğu gibi birçok etkeni dikkate almaları gerektiği vurgulanmalıdır.

1.4.2 Ders Kitaplarının Kültürlerarası Öğrenme Sürecine Katkıları

Bu çalışmada ders kitaplarının kültür aktarımı ve kültürlerarası öğrenme sürecine yaptıkları katkı aşağıdaki soruların cevapları esas alınarak değerlendirilecektir:

1- Ders kitaplarında hedef kültür farklı açılardan tanıtılmış mı?

- 2- Hedef kültürün tanıtımında kullanılan metinlerde ve örneklerde verilen bilgiler doğru ve güncel mi?
- 3- Hedef kültürü tanıtmada kullanılabilecek araçlardan biri olan edebî metinlere yer verilmiş mi?
- 4- Kullanılan görseller hedef kültürü doğru yansıtıyor mu?
- 5- Ders kitaplarında hedef kültürle ilgili önyargı/kalıp yargı oluşturabilecek ayrıntılardan kaçınılmış mı?
- 6- Ders kitapları öğrencileri kendi kültürleriyle hedef kültür arasında karşılaştırmalar yapmaya yönlendiriyor mu?
- 7- Ders kitapları öğrencileri hedef kültüre mensup olan bireylerle empati kurmaya ve hedef kültürün farklılıklarına hoşgörüyle yaklaşmaya yönlendiriyor mu?
- 8- Ders kitapları öğrencileri hedef kültür hakkında sorgulamalara ve eleştirel yaklaşımlara yönlendiriyor mu?
- 9- Ders kitapları öğrencileri kendi kültürleri hakkında sorgulamalara ve eleştirel yaklaşımlara yönlendiriyor mu?
- 10- Ders kitaplarında hedef kültür ve öz kültür dışındaki kültürlere de değinilmiş mi?

Bu sorular, hem kültür aktarımı hem de kültürlerarası öğrenme sürecine yönelik alanyazın taramasında, üzerinde en sık durulan konular olarak göze çarpmaktadır. Yabancı dil dersinde kültür kavramının yerini irdeleyen birçok eserde¹ ele alınan bu konular, kültürlerarası öğrenmeyle ve bu sürecin ders kitaplarındaki yeriyle ilgili birçok güncel makalesi bulunan Finlandiyalı araştırmacı Minna Maijala'nın çalışmalarında (bkz. Maijala, 2007a, 2007b, 2008) ayrıntılı olarak ele alınmıştır ve bu çalışmalar yukarıdaki soruların cevaplandığı bir kapsayıcı küme olarak görülebilir. Maijala'nın çalışmalarında tespit edilen kıstasların yanı sıra Sertan Gür, Nilüfer Ülker, Meliha Şimşek ve Esin Dünder'in çalışmalarında değinilen bazı kıstaslara da yer verilmiştir. Aşağıda bu çalışmalara atıfta bulunularak yukarıdaki sorulara neden yer verildiği açıklanmıştır.

Kültürlerarası öğrenmenin mümkün olması için öncelikle kültür aktarımı aşaması gerçekleştirilmelidir, bu yüzden **ders kitaplarında hedef kültürün farklı**

¹ Bu eserlerden bazıları: Dellal, 2009, Zeuner, 1997, Altmayer, 2004, Öz, 2010, Ülker, 2007, Erten, 2008.

açılardan tanıtılması gerekir. “Yabancı dil dersinde yabancı kültür çok çeşitli yönleriyle tanıtılmalıdır, böylelikle öğrenciler yabancı kültüre birçok farklı açıdan bakabilecek duruma gelir (Maijala, 2007b: 552).”

Ders kitaplarında verilen bilgiler doğru ve güncel olmalıdır.

Hedef kültürle ilgili örneklerin günümüzdeki gerçekliği yansıtması öğrencilerde hedef kültürle ilgili doğru bir bakış açısı oluşturulması açısından önemlidir. Maijala’ya (2007b: 555) göre,

“Güncellik, ülke bilgisiyle ilgili içerik seçimi bakımından önemli bir kıstastır. Ders kitabı, işlevi ve tasarımı itibarıyla, dil ve kültürle ilgili bilgilerin aktarımına yöneliktir. Trendleri takip etmek ve güncel olayları yakalamak ders kitabının öncelikli görevi değildir. Bunlar dergilerin, gazetelerin ve medyanın klasik içeriğini oluşturur. Son yıllarda bu alanda da giderek hızlanan bir geçiş süreci yaşanmıştır ve kimi ders kitabı örnekleri periyodik olarak yayımlanan gençlik dergilerine benzemektedir.”

Ders kitaplarında kültürel ve kültürlerarası konuların işlenmesinde kullanılabilecek araçlarından biri olan **edebî metinlere yer verilmelidir.**

Maijala’ya göre (2008: 12),

“Edebî metinlerin yardımıyla derste bir bakış açısı değişikliği gerçekleşebilir, yani öğrenciler kendilerini yabancıya yerine koyabilirler. Kendilerini kitaptaki parçalarda gördükleri karakterlerle özdeşleştirebilir veya onlara karşı olduklarını hissedebilirler. Edebî metinler bağlamında, perspektif değişikliği, metin unsurlarını tarihsel açıdan anlamlandırmak, değerleri, eleştirel yaklaşımları, mesafeleri, arka planları ve toplumla ilgili referansları ortaya çıkarmak ve bunun için arka plan bilgisini işlevsel olarak devreye sokmak anlamına gelmektedir (Ehlers, Kaikkonen ve Noguchi 2002: 104). Edebiyat yoluyla öğrenciler kendilerini kitap karakterleriyle özdeşleştirebilirler ve yabancı olanı kendi perspektifinden algılayabilirler (karş. Abendroth – Timmer 2000: 37). Yabancı dil dersinde ulusal kalıp yargıların çocuk ve gençlik edebiyatı yoluyla ele alınması, perspektif değişikliğini, empatiyi, vs. mümkün kılar ve böylece dil ve kültür edinimine katkıda bulunur. Kültürlerarası iletişim öğrencilere ana dilde eşlik edilmeksizin veya ana dili konuşan öğretmenler olmaksızın da gerçekleşebildiği için her zaman yabancı dilde iletişimle özdeş değildir (yukarıya bakınız). Yorum ve fikirlerin aktarımı sırasında kültürlerarası iletişim ortaya çıkıyorsa (Hu 1999: 298), burada edebî metinler bu durumların “tetikleyicisi” konumundadır ve ulusal kalıp yargılara didaktik açıdan yaklaşımda bir anahtar görevi üstlenmektedir. Bu yaklaşım “geriye yönelik” olarak gerçekleşebilir, yani hedef dilde yazılmış metinler öğrencilerin kendi kültürleriyle ilgili bilgi ve deneyimleriyle birleştirilebilir (O’Sullivan & Rösler 1999; 2002).”

Ders kitaplarında **kullanılan görsellerin hedef kültürü doğru yansıtması** önemlidir.

Sertan Gür'e göre (2007: 21-22):

“Fotoğraflar çoğunlukla ülke bilgisi kapsamına giren verilerin ve günlük hayattan kesitlerin aktarılması amacıyla kullanılırlar. Belge işlevi görürler ve ders kitabındaki ünitelerin konusuna göre ülke bilgisiyle ilgili içerikleri öğrencilere sunabilirler. Fotoğrafların seçimi tabii ki önemlidir çünkü “objektif” resimler ilk bakışta objektif görünebilir, ancak belirli bir mesajı yansıtma amaçlı kullanılabilmeleri nedeniyle daha sonra “subjektif” resimlere dönüşebilir. Bu durumda, resmin amacını anlamak için öğrencilerin ön bilgisi de gereklidir. ... Fotoğraflarla aktarılan mesajlar öğrencilerin kendi kültürünün çeşitli başka kültürlerle karşılaştırılmasına uygun olmalıdır ve resimlerin tek bakışta “okunması” yoluyla, belirli bir konuyla ilgili bir metnin okunmasına kıyasla daha çabuk öğrenmeyi mümkün kılmalıdır. Bu ayrıca ders kitapları için resim seçiminde belirleyici bir kıstas olarak da kullanılabilir. Bu nedenle öğrencinin perspektifi de dikkate alınmalıdır, çünkü farklı kültürleri anlamada etkisi bulunmaktadır. Yabancı bir ülke hakkındaki kalıp yargılar ve algılar ön bilgilere göre olumsuz veya olumlu görülebilir ve bu da dersi belirli bir doğrultuda yönlendirebilir. ... Bu ilerlemeler yoluyla öğrenciler zihinlerindeki yurtdışı resmini derste doğrulayabilir ve yabancı kültürle daha hassas ve mantıklı yaklaşabilir. Bu da bir yabancı dil dersinin bir parçası ve hedefi haline getirilmelidir.”

Ders kitaplarında hedef kültürle ilgili önyargı/kalıp yargı oluşturabilecek ayrıntılardan kaçınılmalıdır.

Kültürlerarası öğrenmenin açıklandığı bölümde belirtildiği gibi, hedef kültürle ilgili önyargıların ortadan kaldırılması ve yeni önyargılar oluşmasının engellenmesi yabancı dil dersinin önemli hedeflerinden biridir. Majjala'ya göre (2007b: 552-553):

“Yabancı dil ders kitapları çoğunlukla yabancı kültürün yüzeysel, tek taraflı ve kalıp yargılara dayalı bir resmini sunmaktadır. ... Bence kalıp yargıları ortadan kaldırabilmek için hedef dilin konuşulduğu ülkenin kültürüne çeşitli perspektifler açmak çok önemlidir. Bu çok perspektifli yaklaşımla, öğrenciler, kendi fikirlerini oluşturarak mevcut bakış açılarının kalıp yargılara dayandığını fark edebilecektir. Kalıp yargılara dayanan aktarımları yalnızca tespit etmek ve ele almak değil, belki de bunlara karşı önceden uyarıda da bulunabilmek için, ders pratiği içinde yabancı kültüre karşı bu hassasiyetin oluşturulması hedeflenmelidir.”

Ders kitapları öğrencileri kendi kültürleriyle hedef kültür arasında karşılaştırmalar yapmaya yönlendirmelidir:

“Bireyin yabancı dil yardımıyla yabancı bir kültür ve dünyayla karşılaşma tanışması, diğer bir taraftan kendi kültürünü ve dünyasını daha yakından tanıma, karşılaştırma, değerlendirme ve yargılamasına yol açar. Kendi kültürüyle

yabancı olanı karşılaştırırken kendi toplumunda var olmayanları; aynı gibi gözüken, ama gerçekte farklı olanı, kendisinde olup da yabancı kültürde bulunmayanları ya da iki kültürde de aynı olan yanları saptar. Böylece kendi kültürünü de yargılama olanağı bulur. Yeniye karşı olan ilgisi artar, bu da onu öğrenmeye güdüler.” (Erişkon’dan aktaran Ülker, 2007: 16)

Bu kriter kültürlerarası öğrenme sürecinin en önemli amaçlarından biridir ve bir ders kitabı öğrencilere önceki bölümlerde üzerinde durulan “ara dünya”ya girdiklerini fark ettirebilmesi için bu kriteri mutlaka yerine getirmelidir.

“Karşılaştırmalı kültür aktarımı, küreselleşen dünya içerisinde şekillenen yabancı dil öğretim metodlarında en son geline nokta. Bu yaklaşımda hedeflenen, yabancı dil öğretiminin yanı sıra, kültürel farklılıklardan doğan uçurumun en aza indirgenmesi ve sonuç olarak öğretim sonrasında daha fazla verim alınmasıdır. Ayrıca, verilen bilginin öğrenciye günlük hayatında yardımcı olması ve öğrencinin farklı bir kültürle karşılaştığında kültürel şok yaşamaması hedeflenen diğer bir davranıştır.” (Demir’den aktaran Ülker, 2007: 19)

Görüldüğü gibi bu kriteri yabancı dil öğretiminde geline son nokta olarak gösteren araştırmacılar dahi bulunmaktadır.

Ders kitapları öğrencileri hedef kültüre mensup olan bireylerle empati kurmaya ve hedef kültürün farklılıklarına hoşgörüyle yaklaşmaya yönlendirmelidir.

Maijala’ya göre (2011: 15):

“Günümüzde yabancı dil dersi için geçerli olan kültürlerarası yaklaşım, yabancı bir toplumla ilgili bilgilerin sistematik olarak öğrencilerin kendi toplumuyla ilgili bilgilerle bir araya getirilerek aktarılması ve bunların birbiriyle karşılaştırılması hedefine yöneliktir. Bu aşamada, empati (kendini başka bir kültürde düşünme) gibi kültürlerarası duyarlılık unsurları kilit önem taşımaktadır. (Lüsebrink 2003: 488) Yabancı kültürlerle temas kurma becerileri ve yetenekleri bu konunun odak noktasındadır. Öğrencilerin kendi kültürlerini ve diğer kültürü, yani hedef kültürü daha iyi anlamayı öğrenmesi gerekmektedir.”

Yabancı kültüre karşı hoşgörü ve empati yabancı dil dersinde kültürlerarası öğrenmenin uygulanmaya çalışılmasının, kültür aktarımıyla sınırla kalınmamasının en önemli nedenlerinden biridir. Bir ders kitabının bu süreçte başarılı olarak değerlendirilebilmesi için karşılaması gereken ilk kriterler arasındadır.

Ders kitapları öğrencileri kendi kültürleri ve hedef kültür hakkında sorgulamalara ve eleştirel yaklaşımlara yönlendirmelidir.

Maijala'ya göre (2008: 2):

“Geleneksel olarak aşağıdaki faktörler kültürlerarası öğrenmenin amaçları olarak gösterilmektedir:

- Öz kültür ve yabancı kültür hakkında düşünmek
- Kültürlerarası bir bakış açısı değişikliği için duyarlı hale gelmek
- Öz kültür ile hedef kültür arasındaki ilişkiler hakkında bilgi edinmek”

Öğrencilerin önceki bölümlerde açıklanan “ara dünya”ya girebilmeleri için yabancı dil ders kitaplarının bu amaçlara uygun hazırlanmalıdır. Ders kitaplarının bu konuda bir denge kurması, öz kültüre ya da hedef kültüre orantısız bir şekilde yoğunlaşmaması, öğrencilerin birini öğrendikçe diğerine olan bakış açılarının genişlemesini sağlaması gerekir.

Ders kitaplarında hedef kültür ve öz kültür dışındaki kültürlere de değinilmelidir.

Şimşek ve Dündar'a göre (2015: 1): “Kültürlerarası iletişimin arttığı dünyada, başarılı bir iletişimci olmak için yalnızca hedef kültür değil öğrencinin kendi kültürü ile farklı ülkelerin kültürleri konusunda da farkındalık geliştirmesi gerekir.” Bu konuyla ilgili olarak yabancı dil ders kitaplarında en sık görülen hata yalnızca hedef kültürle ilgili bilgilere yer verilmesidir. Öz (2010: 221), Çanakkale'deki bir lisede çalışan Almanca öğretmenlerinin bir Almanca ders kitabı hakkındaki yorumlarına yer vermiştir:

“... öğretmen 3, Alman kültürü ağırlıklı bir kitap olduğu için Türk kültürü veya başka kültürlerin bulunmadığını, bu sebeple kültürlerarası öğrenmeye katkısının sadece iki kültürün karşılaştırılmasını sağlayan alıştırmalar ile olduğunu, ama bunun yeterli olduğunu düşünmediğini, çünkü bunu sağlayacak ölçüde aktivitenin olmadığını dile getirmiştir. Öğretmen 1'e göre, “*Sadece Alman kültürünü öğretmekte. Dolayısıyla diğer kültürlerle bir ilişki söz konusu değil.*”, Öğretmen 2'ye göre ise “*Fena değil, ama yelpaze geniş değil. Daha fazla ülke, insan bilgisi olmalı.*””

Görüldüğü gibi, çalışmaya veri sunan Almanca öğretmenleri, inceledikleri kitabın sadece Alman kültürüne yoğunlaşmasını kültürlerarası öğrenme bakımından bir hata olarak değerlendirmektedir. Ders kitaplarında yalnızca öz kültürle ilgili bilgilere yer

verilmesi de buna benzer bir yanıştır. Maijala (2007a: 177) Estonya’da yayımlanan Almanca ders kitapları bağlamında bu örneğe değinmiştir:

“Estonya’daki Almanca ders kitaplarının karakteristik bir özelliği kendi ölkeleriyle ilgili bilgilere yer vermeleridir. Estonya’daki bir ders kitabında, Sovyetler zamanında ve bugün Estonya’da alışveriş, Estonya’da doğanın korunması, Estonya’nın coğrafyası ve nüfusu, Ultima Thule, tarih öncesi çağlarda Estonya, Estonya’daki şehirlerin tarihi, Estonya’nın erken tarihi ve yakın tarihi, özellikle “şarkı söyleyen devrim” gibi konular işlenmektedir.”

Bu yanış tercih költürlerarası öğrenmeyle ilgili hedeflere ulaşılmasını engelleyeceği gibi modern bir yabancı dil dersi için benimsenen bazı tercihlerin uygulanmasını da zorlaştıracaktır. Öğrencilerin hedef dilde yayımlanmış özgün metinlerle karşılaşmasının imkansız hale gelmesini bu duruma örnek olarak gösterebiliriz.

İKİNCİ BÖLÜM

YABANCI DİL DERS KİTAPLARININ KÜLTÜRLERARASI ÖĞRENME AÇISINDAN ÇÖZÜMLENMESİ

Yabancı dil öğretimi alanında birincil kaynak olma özelliğini bugün de sürdürmekte olan ders kitapları, farklı bakımlardan değerlendirmelere konu olmaktadır. Neuner (t.y.: 293), ders kitaplarının değerlendirildiği çalışmalara duyulan ihtiyacı aşağıdaki durumlarla açıklamıştır:

- Öğretim ve yöntem bakımından aynı tasarıma sahip olan ders kitaplarının aynı anda piyasada bulunması
- Ders kitabına farklı işlevlere sahip kaynaklar eklenmesi
- Yabancı dil dersinin nispeten homojen bir öğrenci grubunun yanı sıra öğrenme koşulları ve motivasyonları tamamen farklı olan öğrencilere de verilmesi

Neuner (t.y.: 293) ayrıca Almanya’da 1960’lı yıllara kadar yabancı dil ders kitabı piyasasında bir tekelin söz konusu olduğunu dile getirmiş (İngilizce ders kitabı olarak *Learning English*, Fransızca ders kitabı olarak *Etudes Françaises*), bu dönemden itibaren bu tekelin kırılması ve ders kitabı piyasasında bir rekabet ortamının oluşmasıyla, eğitim politikalarındaki, hedef belirlemedeki ve ders işleme yöntemlerindeki değişikliklerle birlikte ders kitabı değerlendirme çalışmalarının arttığından bahsetmiştir. Ülkemizde ise ders kitaplarıyla ilgili araştırmaların daha geç başladığını ve özellikle 2000’li yıllarda yoğunlaştığını görmekteyiz. Ders kitaplarının değerlendirildiği çalışmalarda genellikle bu konuda çeşitli kriterlerin önerilmiş olduğu çalışmalardan (Mannheim Kriterleri, Stokholm Kriter Kataloğu, Funk ve Nodari gibi araştırmacıların çalışmaları¹, vs.) yararlanılmış, bu kriterler esas alınmış veya yazarlar hem bu kriterleri hem de kendi önerdikleri kriterleri kapsayan değerlendirme tabloları oluşturmuşlardır. Kimi yazarlar bu kriterlerin yanı sıra öğretmenlerin ve/veya öğrencilerin ders kitapları hakkındaki yorumlarına da çalışmalarında yer vermiştir. Bahsedilen ‘kriter belirleme’ çalışmalarında, bu çalışmanın konusu olan kültürlerarası öğrenme ve ülke bilgisi ile ilgili değerlendirme kriterleri de önerilmiştir. Bu çalışmada,

¹ Bu çalışmalara örnek: Funk, Hermann: Arbeitsfragen zur Lehrwerkanalyse (1994), Qualitätsmerkmale von Lehrwerken prüfen – ein Verfahrensvorschlag (2004), Nodari, Claudio: Perspektiven einer neuen Lehrwerkkultur - Pädagogische Lehrziele im Fremdsprachenunterricht als Problem der Lehrwerkgestaltung (1995), Kriterien zur autonomiefördernder Lehrwerke (1999).

yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarının kültürlerarası öğrenmeye katkılarının değerlendirilmesinde, günümüzde Avrupa’da yabancı dil öğretimini düzenleyen başlıca kaynak olan Avrupa Diller İçin Ortak Başvuru Metni’nin kültür konusunu ele alan bölümleri ve gerek genel anlamda ders kitaplarıyla, gerekse bu kitapların kültürel ve kültürlerarası içeriğiyle ilgili olarak sıkça atıf yapılan birçok güncel makalesi bulunan Finlandiyalı araştırmacı Minna Maijala’nın çalışmaları esas alınmıştır. Avrupa Diller İçin Ortak Başvuru Metni’nde bu kaynağın hazırlanma amacı ve içeriği hakkında aşağıdaki bilgiler verilmiştir (Avrupa Diller İçin Ortak Başvuru Metni, s. 1):

“Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, Avrupa ülkelerinde dil eğitim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmaları yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Yabancı dil öğrenenlerin, bu dili iletişim kurmada kullanabilmek için neleri bilmeleri ve bu dilde etkinlik kazanmak için hangi bilgi ve yeteneklerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı bir şekilde açıklamaktadır. Bu açıklamalar aynı zamanda dillerin kurulmuş olduğu kültür bağlamını da kapsamaktadır. Başvuru metni aynı zamanda yabancı dil öğrenenlerin gerçekleştireceği ilerlemenin, öğrenmenin her aşamasında ve yaşam boyu öğrenme temeliyle ölçülebilmesini sağlayan dil yeterlilik düzeylerini de tanımlamaktadır.”

Avrupa’da yabancı dil eğitimi alanında ortak bir bakış açısı geliştirmeyi amaçlayan bu metinde, yabancı dil öğrenenlerin kültür alanında geliştirmeleri gereken beceriler üzerinde de durulmuş ve “belli bir Avrupa toplumu için belirleyici özellikler” olarak nitelendirilen aşağıdaki konular “Sosyokültürel Bilgi” başlığı altında sıralanmıştır (Avrupa Diller İçin Ortak Başvuru Metni, s. 97-98):

“1. Günlük Yaşam; örneğin,

- Yiyecek-içecekler, yemek zamanları, sofrâ âdabı
- Ulusal bayramlar,
- Çalışma saatleri ve uygulamaları,
- Boş zaman etkinlikleri (hobiler, spor, okuma alışkanlıkları, medya)

2. Yaşam şartları; örneğin,

- Yaşam standartları (bölgesel, sınıfsal ve etnik farklılıklar),
- Barınma olanakları,
- Sosyal yardım düzenlemeleri

3. Kişiler arası ilişkiler (güç ve çıkar ilişkileri dahil) aşağıdaki ilişkiler bağlamında;

- Toplumdaki sınıf yapısı ve sınıflar arası ilişkiler,

- Cinsler arası ilişkiler,
- Aile yapısı ve aile bireyleri arasındaki ilişkiler,
- Nesiller arası ilişkiler,
- İş ortamındaki ilişkiler,
- Toplum ile polis ve resmî görevliler arasındaki ilişkiler,
- Irk ve toplum ilişkileri,
- Siyasi ve dini gruplar arasındaki ilişkiler

4. Değerler, inanışlar ve tutumlar, aşağıdaki etmenlerle ilişkili olarak;

- Sosyal sınıf,
- Meslek grubu (akademik, yönetici, sosyal hizmet, usta ve el emekçisi skilled & manual forces),
- Sağlık (kazanılmış ve kalıtsal)
- Bölgesel kültür,
- Güvenlik,
- Kurumlar,
- Gelenek ve sosyal değişim,
- Tarih; özellikle ikonlaşmış tarihi kişi ve olaylar,
- Azınlıklar (etnik ve dini),
- Ulusal kimlik,
- İdeolojiler,
- Yabancı üniversiteler, yabancı kişiler,
- Sanat (müzik, görsel sanatlar, edebiyat, drama, popüler müzik),
- Mizah (gülmece)

5. Beden Dili (bk. Bölüm 4.4.5). Beden diline hükmeden örf ve âdetlerin bilgisi kullanıcı-

nın/öğrenenin sosyokültürel yeteneğinin bir bölümünü oluşturur.

6. Sosyal (toplumsal) âdetler (gelenekler); örneğin, misafir olma ve ağırlamada,

- Dakiklik
- Hediye
- Giyecek
- Yiyecek ve içecekler
- Davranış ve söyleyiş âdetleri

- Kalış (ziyaret) süresi

- Vedalaşma

7. Törensel davranışlar

- Dini tören ve âyinler

- Doğum, evlilik, ölüm

- Halka açık gösteri ve törenlerde dinleyici ve seyirci davranışları (tavırları)

- Kutlamalar, festivaller, danslar, disko, vb.”

Bu çalışma kapsamında incelenen ders kitaplarındaki kültürle ilgili veriler yukarıdaki başlıklara göre sınıflandırılmıştır.

2.1 “Kolay Gelsin!” Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitabı Seti

2.1.1 “Kolay Gelsin!” Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitabı Setinin Genel Tanıtımı

İlk baskısı 2010’da yapılan “Kolay Gelsin!”, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan en yeni ders kitaplarından biridir. Almanya’da okul kitapları yayımlayan Stuttgart merkezli bir yayınevi olan Ernst Klett tarafından piyasaya sürülen bu kitabın yazarları Nicolas Labasque ve Nil Labasque Özdemir’dir. Kitap Almanca bilen, yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyen ve ön bilgisi olmayan genç ve yetişkin öğrencilere yöneliktir. A1 ve A2 düzeyleri için hazırlanmıştır. Ders kitabı seti, ders kitabı, Çalışma Kitabı, öğretmen kitabı, kelime dağarcığı çalışma kitabı, dilbilgisi, kelime ve telaffuz alıştırmaları kitabı ve bu kitaplara ait CD’lerden oluşmaktadır. Ders kitabında 15 ünite ve öğrenilen konuların tekrar edildiği 3 ek ünite bulunmaktadır. Üniteler (1. İyi Günler!, 2. Siz Kimsiniz?, 3. Ne iş yapıyorsunuz?, 4. Türkçe konuşuyoruz, 5. Okula gidiyoruz, 6. Şehir merkezinde, 7. Alışverişe gidelim mi?, 8. Yemek yiyelim mi?, 9. Hayat böyle, 10. İyi yolculuklar!, 11. Nihayet tatil!, 12. Müzik!, 13. Geçmiş olsun!, 14. Geleceğimiz, 15. Bir varmış, bir yokmuş) içindekiler bölümünde üç kısma ayrılmış, her ünitenin iletişim becerisine, dilbilgisine ve ülke bilgisine yönelik içerikleri tanıtılmıştır.

2.1.2 “Kolay Gelsin!” Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitabında Kültürle İlgili Konular

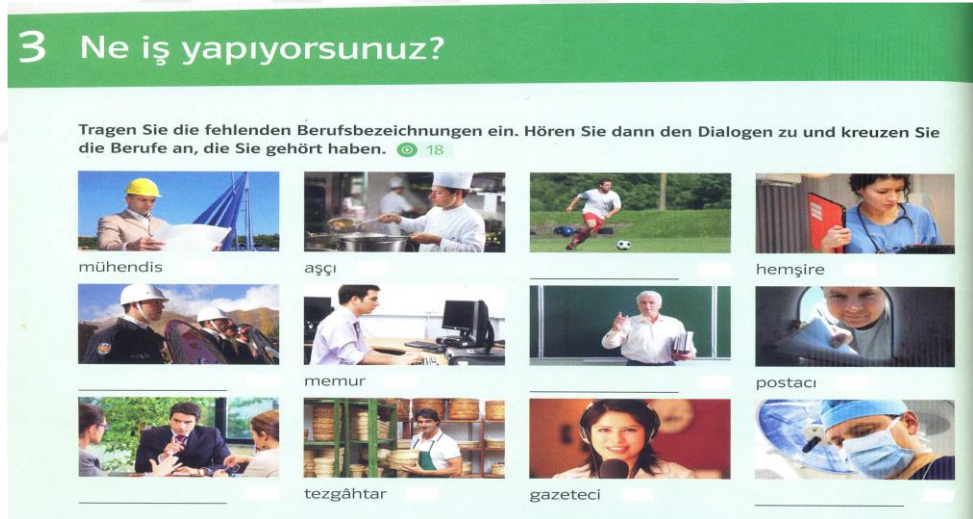
2.1.2.1 GÜNLÜK YAŞAM

Bu konuyla ve diğer ana başlıklarda belirtilen konularla ilgili örnekler, 34. ve 35. sayfalarda listesi verilen alt başlıklardan yola çıkılarak tespit edilmiştir.

Çalışma Hayatı

Çalışma hayatını konu edinen “Ne iş yapıyorsunuz?” başlıklı ünite öğrencilere mesleklerle ilgili konuşurken kullanabilecekleri yapılar ve sözcükler öğreten alıştırmalara yer verilmiştir. Mesleklerle ilgili resimler ile meslekleri anlatan sözcüklerin eşleştirilmesi istenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 30).

Resim 1. Mesleklerle ilgili eşleştirme alıştırması

Meslek adlarının geçtiği, insanların meslekleriyle ilgili bilgiler verdiği diyaloglar sunulmuştur (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 31).

Resim 2. Mesleklerle ilgili röportajlar

1 Lesen Sie nun die Interviews zu zweit.

Röportaj 1

- Affedersiniz! Bir dakika, lütfen!
- Buyurun.
- Ben gazeteciyim ve bir haber programı için size birkaç soru sormak istiyorum.
- Buyurun, sizi dinliyorum.
- Mesleğiniz ne?
- Memurum.

Röportaj 2

- Affedersiniz! Ben gazeteciyim ve bir haber programı için size birkaç soru sormak istiyorum.
- Buyurun, sizi dinliyorum.
- Ne iş yapıyorsunuz?
- Aşçı olarak çalışıyorum.

Röportaj 3

- Günaydın! Ben gazeteciyim ve size birkaç soru sormak istiyorum.
- Buyurun, sizi dinliyorum.
- İzmir’de mi yaşıyorsunuz?
- Evet.
- Peki ne iş yapıyorsunuz?
- Hemşireyim.

Röportaj 4

- Merhaba!
- Adım Yasemin. Sizin adınız ne?
- Aylin.
- Bodrum’da mı yaşıyorsunuz?
- Evet. Peki siz burada tatilde misiniz?
- Evet. Ya siz? Çalışıyor musunuz?
- Evet, bir butikte tezgâhtarlık yapıyorum.

“İstanbul’da çalışıyorum” başlıklı bölümde farklı meslek gruplarından insanlarla yapılan röportajlara yer verilmiş ve öğrencilerden, bu röportajları dinleyerek kendilerine alıştırmaya kapsamında verilen bazı bilgilerin doğru olup olmadığını belirlemeleri beklenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 33).

Resim 3. Mesleklerle ilgili röportajlar

1 Hören Sie nun die Interviews in voller Länge und sagen Sie, ob die Aussagen richtig (doğru) oder falsch (yanlış) sind. 20

1. Memur İstanbul’da çalışıyor.
2. Aşçı lokantada çalışıyor.
3. Hemşirelik çok önemli bir meslek.
4. Müşteriler çok sempatik değil.

doğru yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Farklı meslek gruplarına mensup insanların çalıştıkları yerlerle eşleştirildiği ve mesleklerin uygun sıfatlarla eşleştirildiği alıştırmalara yer verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 34-35).

Resim 4. Meslek adlarıyla iş yeri adlarının eşleştirildiği bir alıştırma

5 Sagen Sie nun, wer wo arbeitet.

Beispiel: Garson lokantada çalışıyor.

a. Mühendis	e. Memur	1. hastane
b. Hemşire	f. Postacı	2. okul
c. Profesör	g. Tezgâhtar	3. postane
d. Öğretmen	h. Doktor	4. butik
		5. banka
		6. büro
		7. üniversite

Resim 5. Mesleklerle ilgili kişisel düşüncelerin belirtilmesine yönelik bir alıştırma

7 Wie sind Ihrer Ansicht nach diese Berufe? Beginnen Sie dabei Ihre Sätze mit *bence*.

Beispiel: Bence dönercilik çok yorucu.

1. Mühendislik
2. Hemşirelik
3. Şoförlük
4. Öğretmenlik
5. Memurluk
6. Postacılık
7. Tezgâhtarlık
8. Doktorluk

ilginç
sıkıcı
önemli
eğlenceli
kolay
zor
yorucu

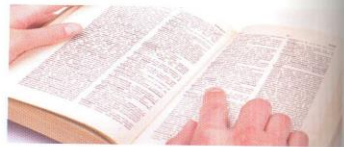
“Bu ne demek biliyor musunuz?” bölümünde Christian ve Pedro adlı karakterlerin yer aldığı bir dinleme metni verilmiş ve bu metin hakkında sorular sorulmuştur. Ardından Christian ve Pedro arasında geçen diyalog metin halinde verilmiştir. Bu iki karakter birbirlerine mesleklerini anlatmaktadır (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 36).

Resim 6. İki öğrencinin meslekleri hakkındaki diyalogu

2 Lesen Sie nun den Text zu zweit.

Sınıfta iki öğrenci konuşuyor.

- Merhaba! Ben Christian. Senin adın ne?
- Benim adım Pedro. Nerelisin?
- Berlinliyim. Ya sen?
- Madridliyim. Peki Almanya’da ne iş yapıyorsun?
- Gözlükçüyüm.
- Pardon? Anlamadım.
- Gözlükçü olarak çalışıyorum. ‘Gözlükçü’ ne demek biliyor musun?
- Hayır, bilmiyorum.
- Peki gözlük ne demek biliyor musun?
- Meselâ, şu gözlük mü?
- Hayır, o sözlük. Gözlük, bu...
- Tamam anladım!
- Gözlük satıyorum.
- Şimdi anladım. Ben de gazeteciyim. Gazeteci ne demek biliyor musun?
- Hayır, bilmiyorum.
- Bak bunlar gazete.
- Gazete mi satıyorsun?
- Hayır, gazete satmıyorum, bir gazete için yazı yazıyorum.
- Şimdi anladım. Bak öğretmen geliyor.

Ünitenin sonundaki “*Ne iş yapıyorsunuz? – Was sind Sie von Beruf?*” başlıklı metinde Türkiye’de çalışma hayatı ve mesleklerle ilgili bilgiler verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 39).

Resim 7. Türkiye’de mesleki yaşam

Ne iş yapıyorsunuz? – Was sind Sie von Beruf?

In den letzten Jahren hat sich das Bewusstsein für Bildung und Ausbildung in der Türkei stark verändert. Jugendliche setzen sich immer mehr zum Ziel, ein Studium zu absolvieren, um später eine gute Berufsposition zu erlangen. Jedoch spielt die finanzielle Situation dabei eine wichtige Rolle, da der Weg zum Studium über jahrelange Prüfungsvorbereitung und privaten Nachhilfeunterricht führt.

Eine klassische berufsschulbegleitende Ausbildung, wie man sie in Deutschland gewohnt ist, existiert nur für wenige Berufe. So wird teilweise bis heute die Tradition *usta çırak ilişkisi*, also ein Meister-Lehrling-Verhältnis, fortgesetzt und der Lehrling erlernt sein Handwerk durch Zusehen, Helfen und Mitarbeiten.

Der Beruf des Friseurs beispielsweise gehört zu dieser Berufsgruppe, die der Lehrling *çırak* von seinem Meister *usta* erlernt. Auch werden Friseursalons zwischen Männerfriseur, dem *berber*, und dem Frauenfriseur, *kuaför*, unterschieden, wobei der Beruf des *berber* in der Türkei noch ein reiner Männerberuf ist.

Will man in der Türkei arbeiten, so gilt es einiges zu beachten: Zwar wird für Aufenthalte bis zu drei Monaten grundsätzlich kein Visum benötigt – will man aber wegen der Aufnahme einer längeren Beschäftigung einreisen, so sollte man

bereits in Deutschland beim zuständigen Generalkonsulat ein spezielles Visum für die Beantragung einer Aufenthalts- und Arbeitserlaubnis anfragen. Der Arbeitgeber in der Türkei muss dann ungefähr zeitgleich seinerseits den Antrag auf Erteilung der Arbeitserlaubnis beim türkischen Arbeits- und Sozialministerium stellen.

Wird nämlich zunächst nur die Aufenthaltserlaubnis und erst später in der Türkei die Arbeitserlaubnis beantragt, so kann das zu Komplikationen führen, denn diese wird abgelehnt, wenn die Einreise ursprünglich einem anderen Zweck, z. B. dem Studium, diene.

Es gibt nach türkischer Gesetzgebung zahlreiche „Gewerbe und Dienstleistungen, die in der Türkei türkischen Staatsangehörigen vorbehalten sind“, wozu neben Richtern, Rechtsanwälten und Apothekern auch Berufe wie Straßenhändler, Hutmacher, Hebamme, Fremdenführer und Heizungstallateur gehören.

Son yıllarda eğitim konusunda bilincin arttığından ve gençlerin üniversiteye giderek gelecekte iyi bir meslek sahibi olmayı hedeflediğinden bahsedilmiştir. Bunun getirdiği maddi yük de vurgulanmış, üniversiteye gitmek için yıllarca sınavlara hazırlanmak ve ders almak gerektiği anlatılmıştır. Almanya’daki meslek eğitimi veren okulların Türkiye’nin eğitim sisteminde önemli bir yeri bulunmadığından bahsedilmiş, Türkiye’de usta – çırak ilişkisiyle meslek öğrenme geleneğinin devam ettiği belirtilmiştir. Türkiye’de çalışmak isteyen yabancıların yapmaları gereken işlemler ve sadece Türk vatandaşlarının yapabileceği işler hakkında bilgi verilmiştir.

Yemek Kültürü

Yeme içme kültürünün ele alındığı sekizinci ünite (Yemek yiyelim mi?) bazı Türk yemeklerinin fotoğraflarına yer verilmiş ve bunlarla ilgili sorular sorulmuştur. Bu bölümdeki bir dinleme alıştırmasında Türk bir aşçı en sevdiği yemek tarifini paylaşmış ve öğrencilerden bu tarifi hangi yemeğe ait olduğunu bulmaları istenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 84).

Resim 8. Türk yemekleriyle ilgili alıştırmalar

a. Beantworten Sie die Fragen.

 Karışık salata	 Şiş kebabı	 Baklava
 Yaprak sarması	 Karışık ızgara	 Mercimek çorbası

1. Hangi resimde çorba var?
2. Hangi resimde salata var?
3. Hangi resimde tatlı var?
4. Sizce hangi yemek lezzetli?

5. Sizce hangi yemek ucuz?
6. Sizce hangi yemek sağlıklı?
7. Hangi yemeği hazırlamak istiyorsunuz?
8. Sizce yemeklerin malzemeleri ne?

b. Ein türkischer Koch nennt sein Lieblingsrezept. Um welches oben abgebildete Gericht handelt es sich? 39

“Bir meze pişirelim” başlıklı bölümde imambayıldı pişirmede kullanılan malzemelerle ilgili bir dinleme alıştırmasına yer verilmiş, miktarlar (bir fincan, üç diş, vs.) ile malzemelerin eşleştirilmesi istenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 87).

Resim 9. Bir mezeyle ilgili dinleme alıştırması

B. Bir meze pişirelim

1 Hören Sie zu und vervollständigen Sie die Zutaten. 41

İmambayıldı

Malzemeler:

5 adet orta boy _____

5 _____

5 orta boy kuru _____

1 adet dolmalık _____

3 diş _____

1 fincan _____

½ demet _____

1 fincan _____

1 çay kaşığı _____

1 çay kaşığı _____

Ünitenin sonundaki “*Yemek yiyelim mi? – Essen wir?*” başlıklı metinde Türk mutfağı hakkında genel bilgiler verilmiş, Türk mutfağının sevilen yemekleri tanıtılmış, tatlılar ve içki kültürü gibi konulara yer verilmiştir. Meyhane, Türk kahvesi gibi Türkiye’ye özgü kavramların tanıtımı kültür aktarımı bakımından önemlidir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 93).

Resim 10. Türk mutfağı

Yemek yiyelim mi? – Essen wir?

Der *döner kebab* ist wohl jedem Deutschen ein Begriff. Aber darauf sollte man das türkische Essen keinesfalls reduzieren, denn kulinarisch herrscht in der Türkei eine Vielfalt wie in nur wenigen Ländern. Nicht zuletzt spielt hier der Einfluss der Nachbarländer eine große Rolle und geschmacklich mischen sich hier die Küche aus dem Balkan, die mediterrane sowie die arabische und mittelöstliche Küche.

Der *kebab* sieht in der Türkei oft ganz anders aus, als man ihn hier kennt. Denn eigentlich bedeutet diese Bezeichnung schlicht „gegrilltes oder im Ofen zubereitetes Fleischgericht“. Je nach Provinz wird er sehr unterschiedlich zubereitet: Der *Adana Kebab* beispielsweise ist der schärfste unter ihnen. Beliebte ist auch der *Iskender Kebab*, ein deftiges Fleischgericht mit Joghurt, Tomatensoße und buttergetränkten Broststückchen.

Möchte man einen kulinarischen Abend besonderer Art genießen, so geht man abends ins *meyhane*, ein oft gemütlich und urig eingerichtetes Lokal, in welchem man *meze*, also Vorspeisen essen kann. Begleitet werden diese oft mit einem Glas *raki*, dem traditionellen Anisschnaps, und um das Ganze zu vollenden, darf die klassische türkische Musik nicht fehlen. Zum Abschluss wird wie immer der türkische Mokka, *türk kahvesi*, serviert. *Şekersiz, orta ya da şekerli?* „Ohne Zucker, wenig gesüßt oder süß?“ ist die klassische Frage. Die Rechnung, *hesap*, wird diskret in einer kleinen Holzschachtel gebracht. Nachdem das Wechselgeld in derselben Schachtel zurückkommt, wird ein Anteil dessen als Trinkgeld, *bahşiş*, in der Schachtel gelassen.

Die Zubereitung türkischer Gerichte kann manchmal äußerst zeitaufwendig sein. *Manti*, gefüllte Teigtäschchen, lassen sich mit großem Genuss innerhalb weniger Minuten verzehren, während das Zubereiten meist Stunden dauern kann und eine Kunst für sich ist: Ihre Größe ist dann richtig, so sagt man, wenn exakt 20 Teigtäschchen auf einen Löffel passen.

Auch bei den Süßspeisen, *tatlı* ist die Auswahl enorm. Diese werden je nach Region meist aus Teig und dickflüssigem Sirup, aber auch aus Milchprodukten und Obst zubereitet. *Baklava* ist wohl der bekannteste Nachtisch: Aus hauchdünnen Blätterteigschichten, gefüllt mit Nüssen, Mandeln oder Pistazien, wird das Gebäck in einen bestimmten Sirup getränkt und in Rautenform zugeschnitten, bevor es serviert wird. Eine weitere kalorienreiche Süßspeise ist das traditionelle *künefe* aus dem Südosten der Türkei: Hauchfein geschnittene Fadennudeln werden in Sirup eingelegt und mit kleingehackten Pistazien verziert. Die Besonderheit an *künefe* ist, dass es mit Schafskäse zubereitet und heiß verzehrt wird.

Afiyet olsun!
Guten Appetit!

Onbirinci ünite'deki bir okuma alıştırmasında yer alan diyalogda ıspanak böreği, baklava gibi yiyecek adları geçmektedir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 121).

Resim 11. Yemek adlarının geçtiği bir diyalog

2 Lesen Sie nun das Gespräch.

- Açlıktan ölüyorum. Bir yerde biraz dinlenip bir şeyler yiyelim mi?
- Tamam. Ben de biraz susadım. Bu sokakta birçok lokanta ve kafe var.
- Hangisine gidelim? Şuna ne dersin?
- Hayır, o çok kalabalık. Boş masa da yok. Şuradaki kafe küçük, ama az turist var. Affedersiniz, burası boş mu? Teşekkür ederim. Gel, oturalım.
- İşte garson geliyor. Lütfen, sipariş kartını alabilir miyiz? Teşekkürler.
- Burası çok hoş. Masamız da gölgede. Ben ne çok terliyorum ya!
- Bakar mısınız, lütfen? Siparişlerimizi alır mısınız? Ben bir ıspanaklı börek, bir de bira alayım.
- Benim için bir kahve ve büyük bir bardak su, lütfen.
- Sade mi, şekerli mi olsun?
- Orta şekerli olsun. Pardon, baklava da var mı acaba?
- Var.
- Öyleyse bir porsiyon da baklava alayım. Teşekkür ederim.
- ...
- Garson, bakar mısınız? Hesabı alabilir miyiz?
- İşte hesap, efendim. Hepsi 35 Lira ediyor.
- Buyurun, 40 Lira. Üstü kalsın.
- Teşekkür ederim. Gene buyurun.

Aynı üniteadaki başka bir alıştırmada bir kafenin menüsüne yer verilmiş ve öğrencilerden sipariş vermeleri istenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 122).

Resim 12. Bir sipariş verme alıştırması

7 Spielen Sie die Szene zu zweit. Der Kunde bestellt etwas, der Kellner fragt nach, wie der Kunde es haben möchte. Tauschen Sie immer wieder die Rollen.

Beispiel: ► İyi günler, bir kahve lütfen. ► Nasıl olsun? ► Şekerli ve sütsüz olsun.

Sıcak içecekler:	TL	Sıcak yiyecekler:	TL
Türk kahvesi	3,50	Mercimek çorbası	4,00
Filtre kahve	1,50	Tavuk çorbası	4,00
Capuccino	2,50	İspanaklı börek	4,50
Çay	2,00	Peynirli börek	4,50
Çikolata	2,50	Sandviç (tavuklu, peynirli, vejetaryan)	5,00
Soğuk içecekler:	TL	Tatlılar:	TL
Taze portakal suyu	4,50	Baklava	4,50
Meyve suyu (şişe)	2,00	Günün tatlısı	--
Soda	2,00		
Su (şişe)	1,50		
Bira	3,50		

Kitaptaki ikinci tekrarlama ünitesinde ise Deniziçi Cafeteria adlı bir mekanın menüsüne yer verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 117).

Resim 13. Bir kafenin pizza menüsü

DENİZİÇİ CAFETERİA	
PİZZA MENÜSÜ	
PEYNİRLİ	2.- TL
SALAMLI	2.- TL
TON BALIKLI	2.50 TL
TAVUKLU	2.50 TL
SUCUKLU	2.- TL

Tatil ve Seyahat

Onuncu ünitenin sonundaki “*İyi yolculuklar – Gute Reise*” başlıklı metinde Türkiye’de tatil ve seyahat konusuna değinilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 113).

Resim 14. Türkiye’de seyahat

İyi yolculuklar – Gute Reise

Schulferien! Endlich! Der Sommer in der Türkei kann je nach Region lange dauern und richtig heiß werden. Türkische Kinder freuen sich, von Mitte Juni bis Mitte September die warmen Sommertage nicht im Klassenzimmer verbringen zu müssen, und so bereiten sich viele Familien auf den langersehnten Urlaub vor. Wenn es nicht gerade in die Heimatorte zu den Familien geht bzw. wenn die finanzielle Lage es ermöglicht, suchen die Menschen den Westen oder Süden des Landes auf, die langen Küsten der Ägäis oder des Mittelmeers. Da die Türkei fast doppelt so groß wie Deutschland ist und manche Urlaubsorte entsprechend weit entfernt liegen, bieten sich unterschiedliche Möglichkeiten an, ein Reiseziel zu erreichen.

Viele Menschen reisen mit dem Auto, *araba*, in den Urlaub. Das bietet größere Flexibilität und besonders bei großen Familien wirkt sich dies positiv auf die Urlaubskasse aus. Die populären Orte wie z. B. Antalya und ihre in der Türkei so beliebten Reihenhaus-Ferienanlagen kann man problemlos über die Autobahnen, *otoban*, erreichen.

Die Reiseveranstalter, *seyahat şirketleri*, bieten oft mehrmals täglich Fahrten mit dem Langstreckenbus, *otobüs*, bis in die entferntesten Gegenden der Türkei an und so reisen vor allem viele junge Leute mit dem außergewöhnlich gut ausgebauten Bussystem in den Sommer. Alle paar Stunden legen die Busse dabei kleine Pausen, *mola*, ein, damit die Reisenden sich die Beine vertreten oder sich ein Glas Tee, *çay*, an einem der Rasthöfe gönnen können.

Während Inlandsflüge, *iç hatlar*, bis vor einigen Jahren noch teuer und rar waren, ist das Angebot heute durch Chartergesellschaften vielfältiger und vor allem kostengünstiger geworden. Einfach eine Stunde vorher am Flughafen, *havaalanı*, einzuchecken, ist vielleicht nicht die interessanteste, aber sicherlich die bequemste Reisevariante, da Entfernungen innerhalb der Türkei schließlich über 2.000 km betragen können. Auslandsflüge, *dış hatlar*, sind hingegen für viele Menschen immer noch zu teuer und die Visabestimmungen zu kompliziert. So bevorzugt der größte Teil der Urlauber, den Sommer im Inland zu verbringen. Der Zug, *tren*, wird eher selten als Reiseverkehrsmittel gewählt, da das Streckennetz der Türkei nicht so gut ausgebaut ist wie in Deutschland. Zudem herrscht eine strikte Geschwindigkeitsbegrenzung und so dauert die Reise vielen Urlaubern zu lange. Jedoch gehört die Zugreise zu den günstigsten Reiseverkehrsmitteln in der Türkei. Wer mit dem Auto in die Ferien fährt und von seiner Familie verabschiedet wird, dem wird bei der Abfahrt mitunter eine Schüssel Wasser hinterhergeschüttet. Im Volksmund wünscht man den Verreisenden damit: „*Su gibi git, su gibi gel*“, was sinngemäß bedeutet, dass man eine angenehme Reise haben und so leicht und reibungslos wie fließendes Wasser zurückkehren soll.

İyi yolculuklar. Yolunuz açık olsun.

Gute Reise. Möge Ihr / euer Weg frei sein.

Seyahat rotaları, okulların yaz tatili gibi tatille ilgili ayrıntılardan bahsedilmiş, hangi araçlarla yolculuk edildiği hakkında bilgi verilmiştir. Otobüs firmalarının çay molaları, yolculuk eden ailelerin arkasından su dökülmesi gibi Türkiye’ye özgü ayrıntılara değinilmesi kültür aktarımı açısından dikkate değerdir. Dış hatlarda seyahat etmenin birçok insan için hâlâ çok pahalı olduğu ve yazın birçok tatilcinin yurtiçinde tatil yaptığı belirtilmiştir. Yukarıda “Tarih ve Coğrafya” başlığı altında incelenen onbirinci ünite içerikleri de bu kapsamda değerlendirilebilir.

Bayramlar

Dokuzuncu ünitenin sonundaki “*Hayat Böyle – So ist das Leben*” başlıklı metinde Türkiye’deki dini bayramlar hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 103).

Resim 15. Türkiye’de bayramlar

Hayat böyle – So ist das Leben

Zum Leben in der Türkei gehören selbstverständlich auch zahlreiche säkulare und religiöse Feste. Die beiden wichtigsten für die muslimische Bevölkerung sind das Ramadanfest und das Opferfest. Da sich diese Feste nach dem islamischen Kalender richten, fallen die religiösen Feiertage nicht immer auf das gleiche Datum. Der islamische Kalender ist ein zwölfmonatiger Mondkalender und deshalb, je nach Mondphase, etwa 10 Tage kürzer als der gregorianische Sonnenkalender.

Das Ramadanfest „Ramazan Bayramı“

Der Monat Ramadan ist der neunte Monat im islamischen Kalender und wird im Islam als der Fastenmonat bezeichnet. Mit dem Fasten wird mit der Sichtung der Mondsichel des Fastenmonats begonnen. Von Sonnenaufgang bis Sonnenuntergang darf weder gegessen noch getrunken werden, auch das Rauchen und Geschlechtsverkehr sind bis zum Fastenbrechen, *iftar*, nicht erlaubt.

An den Ramadan schließt sich ein dreitägiges Fest an, an dem Familie und Freunde besucht werden. Älteren Menschen wird traditionsgemäß die Hand geküsst. Das Fest wird auch gerne genutzt, damit sich Verstrittene wieder vertragen und um Kindern mit Süßigkeiten und Geschenken eine Freude zu bereiten. Außerhalb der Großstädte gehen Kinder noch immer gerne von Tür zu Tür, um den Nachbarn ein frohes Fest zu wünschen und sich anschließend über Süßigkeiten zu freuen. Da Gästen traditionell Süßspeisen serviert werden, wird das Ramadanfest in der Türkei volkstümlich auch als das Zuckerfest, *Şeker Bayramı*, bezeichnet.

Das Opferfest „Kurban Bayramı“

Im zwölften Monat des islamischen Kalenders wird nach dem Ramadanfest das religiös weitaus bedeutendere Opferfest gefeiert. Das Fest dauert vier Tage und bezieht seinen Namen von der Geschichte des Propheten Ibrahim (Abraham), der eine göttliche Probe besteht, indem er bereit ist, seinen Sohn Gott zu opfern. Jedoch wird dieses Opfer nicht vollzogen, denn Ibrahim wird ein Widder vom Himmel gesandt.

So gehört es zu den jährlichen, religiösen Pflichten eines Muslims, solange er die finanziellen Mittel dazu hat, ein Tier zu schlachten und es unter der Familie, Verwandten, Armen und Hungrigen zu verteilen. Heutzutage wird mitunter aber auch ein gleichwertiger Betrag für wohltätige Zwecke gespendet. Während des Opferfestes werden ebenfalls Familie und Freunde besucht und aus dem Fleisch kulinarische Spezialitäten zubereitet. *Kavurma*, ein traditionelles Fleischgericht, gehört zu den Besonderheiten des Opferfestes.

Übrigens: Obwohl es sich um keine religiöse Regel handelt, nimmt man in der Türkei an, dass eine Hochzeit zwischen den beiden religiösen Festen Unglück bringe.

„*Bayramınız kutlu olsun*“
„Frohes Fest“

Bayramların ne zamana denk geldiği, toplumda nasıl algılandığı, nasıl kutlandığı, bayramlarda insanların neler yiyip içtiği gibi konulara değinilmiştir. Örneğin Ramazan Bayramı’nda ailelerin ve arkadaşların ziyaret edildiğinden, çocukların kapı kapı dolaşarak komşularının bayramlarını kutlayarak şeker topladıklarından bahsedilmiştir. Bu bayramın Şeker Bayramı olarak da anıldığı belirtilmiştir. Kurban Bayramı’nda

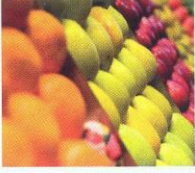
maddi durumu iyi olanların kurban keserek ailelerine ve ihtiyacı olanlara et dağıtması gibi ayrıntılara yer verilmiştir.

Şehir Hayatı

Altıncı üniteye yer alan bir dinleme alıştırmasında, dinlenen metinde söz edilen dükkan çeşidinin resimlerle eşleştirilmesi istenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 64).

Resim 16. Dükkan isimleri

Hören Sie zu und kreuzen Sie die Geschäfte an, die im Text vorkommen. 32

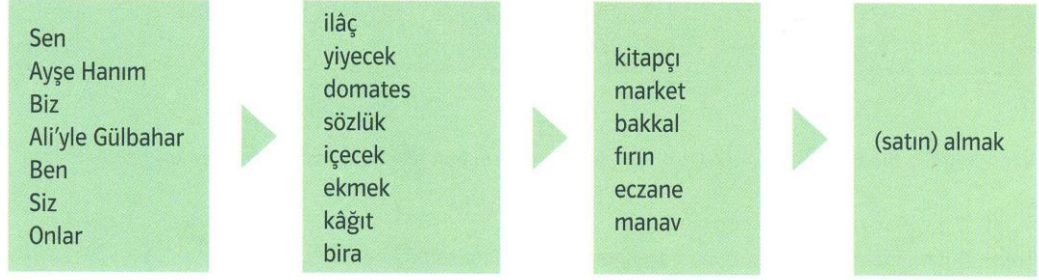
				
☐ eczane	☐ giyim mağazası	☐ manav	☐ kasap	☐ halıcı
				
☐ pazar	☐ bakkal	☐ market	☐ fırın	☐ kitapçı

Öğrencilerin günlük yaşamda sıklıkla karşılaşacakları kasap, manav, eczane gibi sözcükleri öğrenmelerinin amaçlandığı bu alıştırma, benzer konuları şehir merkezinden yola çıkarak ele alan bu ünitenin giriş kısmını oluşturmaktadır. Bu kısmı takip eden bölümlerde aynı konuyla ilgili kelime dağarcığı farklı alıştırmalarla pekiştirilmiştir. Bunlardan birinde, dört farklı kutu içinde, öğrencilerin cümlelerin öğeleri olarak kullanabilecekleri farklı sözcük grupları (özne, nesne, tümleç, fiil) verilmiş ve bunlarla cümle yapılması istenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 65).

Resim 17. Bir cümle kurma alışırması

1 Bilden Sie Sätze.

Beispiel: İlâçları eczaneden alıyorum.

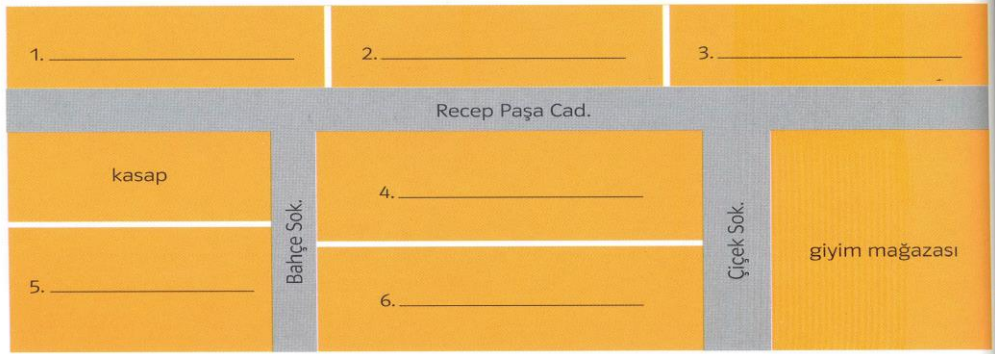

Başka bir alıştırmada ise şehir merkeziyle ilgili bir metinden yola çıkılarak aşağıda verilen şehir planındaki boşlukların doldurulması beklenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 66).

Resim 18. Şehir planındaki boşlukların metinden yola çıkılarak doldurulmasına yönelik bir alışırma

5 Lesen Sie nun den Text und vervollständigen Sie den Stadtplan.

Şehir merkezi çok büyük değil. Oradan yiyecek, içecek ve giyecek alıyorum. Ben şu anda büyük bir caddedeyim. Karşımda büyük bir market var, fakat bugün bu markete gitmiyorum, çünkü küçük dükkân-
lardan alışveriş yapmak istiyorum. Solda bir bakkal var. Biraz sonra oradan yiyecekleri almak istiyorum.
Sağda yeni bir eczane var. Eczacı çok sempatik bir kadın.
Bu caddede de halıcı, giyim mağazası ve kasap var. Karşıdalar. Giyim mağazası solda, kasap ise sağda,
halıcı ortada. Halıcı yaşlı bir adam. Dükkânı da çok güzel. Arkada küçük ve eski bir cami bulunuyor.
Bahçe Sokağı'nda da bir kitapçı var. Bu kitapçı giyim mağazasına çok yakın.

Ünitenin sonundaki “Şehir merkezinde – Im Stadtzentrum” başlıklı metinde İstanbul’dan yola çıkılarak çeşitli kültürel içeriklere yer verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 73).

Resim 19. İstanbul'da ulaşım ile ilgili bilgiler

Şehir merkezinde – Im Stadtzentrum

Eine Weltstadt, die zwei Kontinente miteinander verbindet, die kulturelle Brücke zwischen Orient und Okzident mit einer gut 3.000 Jahre alten Geschichte als Hauptstadt und Handelszentrum alter Imperien: Byzantion, Konstantinopel, Istanbul. Sie gilt als eine der ältesten besiedelten Städte und ist heute Heimat von ca. 15 Mio. Menschen auf 39 Stadtteile verteilt. Von der Europäischen Union wurde sie für das Jahr 2010 zur Kulturhauptstadt Europas gewählt. Wie New York bezeichnet man Istanbul als eine Stadt, die nie schläft.

Aber wie reist man eigentlich in einer Metropole, die mit ihren Vorstädten etwa sechsmal so groß ist wie Berlin?

Die städtischen Verkehrsbusse, *otobüs*, sind wohl die günstigste, meistens auch die zeitaufwendigste Methode, von einem Ort zum anderen zu kommen. Alternativ dazu werden gerne die schnelleren Kleinbusse, *minibüs* oder auch *dolmuş* genannt, genutzt. Der Fahrer sammelt die Kunden vom Straßenrand auf. Ein Handzeichen genügt. Man sollte sich nicht wundern, wenn der hintere Fahrgast einem auf die Schulter klopft und Geld für den Fahrer *şoför* reicht, denn bezahlt wird auf diese Weise. Will man aussteigen, sagt man kurz vor dem Ziel einfach: „*Müsait bir yerde indirir misiniz?*“ (Könnten Sie mich an einer geeigneten Stelle aussteigen lassen?).

Das *taksi* ist die schnellste und auch teuerste Variante unter den Verkehrsmitteln. Die kleinen zitronengelben Flitzer sind nicht zu übersehen, denn laut Statistiken gibt es in Istanbul mehr als 18.000 davon.

Die Istanbuler haben es nicht leicht mit dem Berufsverkehr. Manch einer verbringt täglich mehrere Stunden mit der Fahrt von und zur Arbeit. Um die lästigen Staus zu verringern, wurde die Verkehrsinfrastruktur in den letzten Jahren ausgebaut. So kann man heute auf besonders verkehrsstarken Strecken die neue *metro*, den *metrobüs* oder die schnellen *deniz otobüsü*, eine Art Luftkissenboot, nutzen.

Auch der Vorortszug, *tren*, gehört zu den viel genutzten Verkehrsmitteln, fährt aber nicht durch das Stadtzentrum und kommt somit nur für weiter entfernte Strecken in Frage.

Doch nach wie vor macht die altistanbuler Methode am meisten Spaß: Mit dem *vapur*, einem Dampfer, genießt man für einige Minuten einen unvergesslichen Ausblick zwischen den beiden Kontinenten auf die Altstadt, die Bosphorusbrücke oder den Sonnenuntergang hinter Sultanahmet. Auf manchen Strecken werden dazu Getränke und Snacks verkauft.

Ein Muss für jeden Istanbul-Besucher ist auch die alte Straßenbahn. Die *tramvay* in Beyoğlu führt entlang der Fußgängerzone *İstiklal Caddesi*, dem pulsierenden Künstler- und Erlebnissviertel, und verbindet den Taksim-Platz, *Taksim Meydanı*, mit dem *Tünel*.

Der Tünel, die älteste Standseilbahn der Welt, erstmals 1875 in Betrieb gesetzt, wird bis heute als Verkehrsmittel für die sehr steilen 600 Meter zwischen den Stationen *Karaköy* und Tünel genutzt. Weil sie unterirdisch verläuft, wird sie auch als U-Bahn bezeichnet, wobei sie dann die zweit-älteste, aber auch kürzeste der Welt wäre.

Trafiğe yakalanmayın!

Geraten Sie nicht in den Stau!

İstanbul'un tarihi, idari yapısı, nüfusu gibi birçok bilgi sunulmuştur. Öğrencilere İstanbul'da günlük yaşamda karşılabilecekleri bazı ayrıntılardan bahsedilmiş, örneğin dolmuşlarda sık kullanılan ifadeler örneklendirilmiştir. İstanbul'da trafik konusu ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Alışveriş

Alışveriş konusunun ele alındığı yedinci ünite öğrencilerin günlük yaşamda işlerini kolaylaştıracak konuşma kalıpları kültürlerarası öğrenme bakımından önemli bir unsurdur. Bu bölümdeki alıştırmalarda alışveriş yaparken kullanılan ifadeler yer verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 77-78).

Resim 20. Alışverişle ilgili alıştırmalar

B. Şimdi alışveriş yapalım

1 Hören Sie zu und beantworten Sie die Fragen. 36

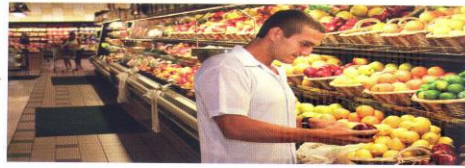
1. Mehmet Bey nerede alışveriş yapıyor?
2. Muzun fiyatı ne kadar?
3. Ne kadar muz alıyor?
4. Kaç tane kavun alıyor?
5. Çilek de alıyor mu?
6. Neden çilek almıyor?
7. Ne kadar armut alıyor?
8. Ne kadar elma alıyor?
9. Hepsini ne kadar ediyor?
10. Kaç lira veriyor?

2 Lesen Sie nun den Text und finden Sie die türkischen Entsprechungen für folgende Redewendungen.

Wie teuer? _____
Das Kilo kostet ... Lira. _____
Haben Sie noch einen Wunsch? _____

Das wär's. _____
Was macht es zusammen? _____
Hier, Ihr Wechselgeld. _____
Dann geben Sie mir bitte ... _____

- Merhaba!
- Merhaba hoş geldiniz! Buyurun efendim?
- Biraz meyve almak istiyorum. Muzun fiyatı ne kadar?
- 4 Lira.
- Bir kilo muz, lütfen.
- Başka?
- Bir tane kavun ve bir de karpuz, lütfen.
- Peki, efendim.
- Çilek var mı?
- Var. Kilosu 7 Lira.
- Aman, aman! Çok pahalı! O zaman yarım kilo armut ve bir buçuk kilo da elma olsun.
- Başka bir arzunuz var mı?
- Bu kadar. Hepsini ne kadar ediyor?
- Hepsini 20 Lira.
- Buyurun, 50 Lira.
- İşte paranızın üstü.
- Teşekkür ederim, hayırlı işler!
- Sağ olun, iyi günler efendim.

■ Wenn das erste Substantiv einer Genitiv-Possessiv-Verbindung bereits genannt bzw. bekannt ist und deshalb nicht wiederholt werden soll, trägt das zweite Substantiv die Possessivendung: (çileğin) kilosu 4 Lira (das Kilo (der Erdbeeren) kostet 4 Lira).

3 Fügen Sie, wenn nötig, die Possessivendung ein.

1. Muzun fiyat_____ ne kadar?
2. Bir kilo muz_____, lütfen.
3. Bir tane karpuz_____ alıyorum.
4. İşte paranızın üst_____.
5. Ali'nin yeni araba_____ var. Fiyat_____nı bilmiyorum.
6. Kilo _____ 7 Lira.

Resim 21. Alışverişle ilgili alıştırmalar

4 Lesen Sie den Dialog zu zweit und bilden Sie einen ähnlichen mit anderen Lebensmitteln.

Bakkalda:

- Günaydın!
 D Günaydın, efendim, buyurun.
 ► Zeytininiz var mı?
 D Tabii, var. Hangisinden? Yeşil mi, siyah mı yoksa biberli mi?
 ► Biberli yeşil zeytin rica edeceğim.
 D Ne kadar istiyorsunuz?
 ► Fiyatı ne?
 D Kilosu 15 Lira.
 ► Yarım kilo alayım. Sizde bal bulunur mu?
 D Balımız maalesef kalmadı.
 ► Yazık.

5 Fügen Sie *ne kadar*, *tane* bzw. *kaç tane* ein. Überprüfen Sie Ihre Antworten anschließend mit der CD. 37

Kasapta:

- İyi günler! Kıyma var mı?
 D Tabii. _____ olsun?
 D Var. _____ istiyorsunuz? ► 12 _____ olsun, lütfen.
 ► Kaça?
 D Bir torba istiyor musunuz?
 ► Kilosu 13 Lira.
 ► Evet, sağ olun. Hepsi _____ ?
 ► Öyleyse yarım kilo verir misiniz?
 D Hepsi 18 Lira.
 D Başka bir arzunuz var mı?
 ► Buyurun. Hayırlı işler!
 D Sosis var mı?

6 Gehen Sie einkaufen. Versuchen Sie dabei, sämtliche Redewendungen aus den Übungen 4 und 5 zu verwenden.

muz	3,00	karpuz	3,50	patlıcan	5,75	yumurta	0,25
elma	2,50	kavun	3,75	yeşil salata	2,75	süt (1 L)	0,75
armut	5,50	kayısı	2,50	biber	3,50	beyaz peynir	9,50
portakal	2,00	patates	4,00	domates	4,75	tereyağı	10,50
şeftali	6,00	havuç	5,50	lahana	4,00	şişe şarap	15,50
kiraz	8,00	salatalık	2,25	fasulye	5,25	şişe zeytinyağı	10,25

- Den **Optativ** (Wunsch-Befehlsform) gibt es in der heutigen Hochsprache nur noch in den 1. und 3. Personen. In Aussagen kann er Folgendes ausdrücken:
- eine spontane Entscheidung in der 1. Pers. Sing. (dt. „wollen“ bzw. „mal“):
alayım (ich will kaufen / ich kaufe mal)
 - eine Aufforderung in der 1. Pers. Pl. (dt. Imperativ): *alalım* (kaufen wir / lasst uns kaufen)
 - einen Wunsch bzw. Befehl in den 3. Pers. Sing./Pl. (dt. „sollen“):
alsın/alsınlar (er/sie soll kaufen / sie sollen kaufen).

Ünite sonundaki “*Alışverişe gidelim mi? – Gehen wir einkaufen?*” başlıklı metin, ünite de kültür öğretimi bakımından incelenebilecek unsurların yoğunlaştığı kısımdır (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 83).

Resim 22. Türkiye’de alışveriş kültürü

Alışverişe gidelim mi? – Gehen wir einkaufen?

Auch in der Türkei haben *alışveriş merkezleri*, große Shoppingmalls im amerikanischen Stil, gerade den kleinen Läden und Boutiquen der Städte das Geschäft erschwert und werden besonders von jungen Menschen und Gutverdienenden bevorzugt. Dennoch führt man besonders in den Vororten, Kleinstädten und der Provinz die alten Einkaufstraditionen fort, wo man den Ladenbesitzer noch kennt und von dem man schon beim Betreten des Geschäftes herzlich begrüßt wird.

Statt zum *süper market* zu gehen, kann man die nötigsten Besorgnisse auch im *bakkal*, einer Art Tante-Emma-Laden, erledigen. Diese gibt es noch an fast jeder Straßenecke und sie sind beim täglichen Einkauf unverzichtbar.

Muss aber ein Großeinkauf erledigt werden, dann sollte man sich einen Tag auf dem *pazar* nicht entgehen lassen, der in jedem Stadtviertel wöchentlich stattfindet. Da in der Türkei keine Marktplätze existieren, werden die Verkaufsstände meist in Nebenstraßen und Gassen aufgestellt. Hier bekommt man fast alles, was das Herz begehrt. Frisches Obst und Gemüse, *meyve ve sebze*, Käse und Oliven, *peynir ve zeytin*, selbst Kleider, *elbise*, Modeschmuck, *takı*, Unterwäsche, *iç çamaşırı* und sogar Bücher, *kitap*. Die Händler stellen sich auf ihre Verkaufsstände, *tezgâh*, schreien und singen wild und lustig durch die Menschenmenge, um Aufmerksamkeit zu ergattern und die Ware an den Kunden zu bringen. „Gel gel, taze meyvelere gel!“ wird es dann durch die immer gut besuchten Straßenmärkte klingen: „Kommen Sie, kommen Sie zum frischen Obst!“.

Hat man den Tag des Straßenmarktes verpasst, kann man beim *manav*, dem Obst- und Gemüsehändler, seine Besorgungen erledigen. Allerdings ist die Auswahl vergleichsweise kleiner und die Ware ein wenig teurer. Außerdem entgeht einem hier das ganze amüsante Verkaufsspektakel.

Wer schon mal türkisch essen war, dem dürfte die Vielfalt an Fleischgerichten aufgefallen sein. Für frisches Fleisch ist der *kasap*, Metzger, zuständig. Da das Essen auch gerne gut gewürzt wird, sollte man noch beim Kräuterhändler, *aktar*, vorbeischauen. Wie bei türkischen Händlern üblich, herrscht auch beim *aktar* eine große Auswahl weiterer Waren. So kann man hier auch Kräutertees, *bitki çayları*, und *kına*, Henna für die Haare, oder *zeytinyağı sabun*, Seife aus echtem Olivenöl, bekommen.

Da viele Frauen in der Türkei begnadete Kunsthandwerkerinnen sind, darf man natürlich auch das Kurzwarengeschäft, *tuhafiye*, nicht vergessen. Hier kann man sich mit Stoffen, *kumaş*, Garn, *iplik*, und Knöpfen, *düğme*, eindecken.

Nach wie vor sind viele dieser kleinen Geschäfte in Passagen und überdachten Märkten auffindbar und Zeichen einer lebendigen türkischen Einkaufstradition.

„Hoş geldiniz. Buyrun, size nasıl yardımcı olabilirim?“

„Herzlich willkommen. Bitte, wie kann ich Ihnen behilflich sein?“

Metinde Türkiye’de alışveriş kültürü hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş, hangi ürünlerin hangi alışveriş mekanlarında bulunabileceği gibi konulara değinilmiştir. Bakkal, manav, kasap, aktar, tuhafiye gibi dükkanlar tanıtılmıştır. Pazardaki satıcıların müşterileri çağırmak için kullandığı kalıplar gibi Türkiye’ye özgü ayrıntılara yer verilmesi ve Türkiye’de alışveriş yaparken karşılaşılabilecek durumların örneklendirilmesi kültürlerarası öğrenme bakımından önemlidir.

2.1.2.2 KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

Aile

Aile konusunun ele alındığı “Siz kimsiniz?” adlı ünite içinde bu konuyla ilgili kelime dağarcığı ve aile üyelerinin tanıtılması çeşitli alıştırmalarla öğretilmiştir. Bunlardan birinde bir ailenin yemek masasındaki bir fotoğrafına yer verilmiş, aile

üyelerinin resimleri ile aile üyeleri için kullanılan sözcüklerin eşleştirilmesi istenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 24).

Resim 23. Aile fertlerini resimdeki kişilerle eşleştirme alıştırması

“Aile – Die Familie” başlıklı bir metinde ise Türkiye’de aile kavramı hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 29).

Resim 24. Türk kültüründe aile

Aile – Die Familie

Wie in vielen asiatischen Kulturen spielt die Familie im Vergleich zum Westen auch in der Türkei nach wie vor eine herausragende Rolle. Allerdings existiert weder ein bestimmtes Familienmodell, noch ist eine Verallgemeinerung wirklich möglich, da sich die Familienstrukturen aufgrund kultureller, sozialer und religiöser Aspekte unterschiedlich gestalten.

Noch vor der Massenmigration vom Land in die Großstadt in den 50er und Mitte der 80er Jahre lebte der größte Teil der Bevölkerung in der klassischen Großfamilie mit mehreren Generationen unter einem Dach. Aufgrund der Landflucht sowie daraus resultierenden veränderten Arbeits- und Wohnbedingungen wurde das Modell der klassischen Großfamilie jedoch vor allem im urbanen Raum durch das der Kernfamilie abgelöst. In den Großstädten finden sich zunehmend auch westliche Lebensweisen wie das Singleleben, Wohngemeinschaften oder auch das Zusammenleben unverheirateter Paare.

Dennoch ist der Zusammenhalt innerhalb der türkischen Familie von ungebrochen großer Bedeutung. Wichtige Entscheidungen werden in den meisten Fällen gemeinsam oder mit Zustimmung der Eltern getroffen. So verlassen Kinder das elterliche Haus meist erst, um zu studieren oder um eine eigene Familie zu gründen. Da die Familie von solch großer Bedeutung für die türkische Gesellschaft ist, gibt es auch sehr genaue Verwandtschaftsbezeichnungen, etwa unterschiedliche für Tanten, Onkel, Großeltern jeweils mütterlicher- oder väterlicherseits, so dass jeder sofort einordnen kann, um welchen Familienzweig es sich handelt.

Die Kernfamilie bilden die Mutter *anne*, der Vater *baba* und die Kinder *çocuklar*. Die älteren Geschwister haben nach den Eltern eine gesonderte Stellung in der Familie und werden von den jüngeren Geschwistern nicht mit ihren Namen, sondern mit „großer Bruder“ (*ağabey/abi*) oder „große Schwester“ (*abla*) angesprochen. Auch unter den jüngeren Geschwistern *kardeş* gibt es unterschiedliche Bezeichnungen, wie die jüngere Schwester *kız kardeş* und den jüngeren Bruder, der *erkek kardeş* genannt wird. Diese werden allerdings innerhalb der Familie bei ihren Namen genannt und müssen den Älteren Respekt erweisen, während die Älteren die Pflicht haben, sich um die Jüngeren zu kümmern.

Respekt den Älteren gegenüber hat innerhalb der Familie (und der türkischen Gesellschaft überhaupt) einen hohen Stellenwert. So werden ältere Menschen mit einer besonderen Geste von den Jüngeren begrüßt. Der Respekt geht so weit, dass etwa in vielen Familien die schon erwachsenen Kinder nie vor dem Vater rauchen würden.

Die allgemeine Bezeichnung für Großmutter ist *büyük anne*, die für Großvater *büyük baba*. Die Großmutter mütterlicherseits wird aus dem Wort Mutter *anne* abgeleitet: *anneanne*. Die Großmutter väterlicherseits wird entsprechend *babaanne* genannt. *Hala* und *amca* sind Schwester und Bruder des Vaters, während die Schwester der Mutter *teyze* und ihr Bruder *dayı* genannt werden.

İşte bu benim ailem.

Das also ist meine Familie.

Bu bölümde diğer Asya kültürlerinde olduğu gibi Türk kültüründe de ailenin Batı kültürlerine kıyasla daha önemli bir yeri olduğu, ancak aile yapısının kültürel, sosyal ve dini unsurlara göre değişkenlik gösterdiği, dolayısıyla bu konuda bir genelleme yapmanın mümkün olmadığı belirtilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Almanların dikkat edecekleri ilk kültürel farklardan biri olan aile konusunun böyle gerçekçi bir yaklaşımla ele alınmış olması, kültürlerarası öğrenme bakımından yerindedir. Metinde ayrıca geçmişten bugüne Türk aile yapısı ele alınmıştır. Köyden

kente göç sonucu geleneksel aile yapısının değiştiği, günümüzde büyük şehirlerde tek yaşama, ev paylaşma gibi batıda daha çok örneğine rastlanan yaşam biçimlerinin de görüldüğü belirtilmiştir. Aile üyelerinin birbirlerine hitap etme şekline yer verilmiş, aralarındaki iletişim konusunda bilgiler sunulmuştur. Büyüklere saygı gösterilmesi, büyüklerin de küçüklerle ilgilenmesi gibi ayrıntılara değinilmiştir.

2.1.2.3 DEğERLER, İNANIşLAR VE TUTUMLAR

Eğitim

“Okula Gidiyoruz” adlı ünite de eğitimle ilgili içerikler bulunmaktadır. Eğitimle ilgili kelime dağarcığı öğretilirken bunlar üzerinden bazı dilbilgisi yapıları işlenmiştir. Yeni kelimeler eşleştirme, dinleme-anlama, boşluk doldurma gibi alıştırmalarla sunulmuştur. Okul hayatıyla ilgili birçok diyalog dinleme-anlama alıştırmalarıyla verilmiş, öğrencilerin dersleriyle ilgili sohb et edebilmeleri amaçlanmıştır. “*Okula gidiyoruz – Wir gehen zur Schule*” başlıklı parçada Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne Türkiye’deki eğitim sistemi hakkında bilgi verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 59).

Resim 25. Türkiye’de eğitim

Okula gidiyoruz – Wir gehen zur Schule

Das Schul- und Bildungssystem der Türkei erhielt seine heutige Form im Rahmen der Reformen der Jahre 1923 – 1933, die von dem Gründer und ersten Präsidenten der türkischen Republik, Mustafa Kemal Atatürk, durchgeführt wurden. Wesentliche Zielsetzung dieser Neuausrichtung war die Erziehung der Schüler und Schülerinnen zu patriotischen Staatsbürgern mit selbstständigem Denken, kritischem Urteilsvermögen, sozialem Verhalten, Toleranz und Offenheit gegenüber anderen Weltanschauungen sowie einer demokratischen Gesinnung. Die seitdem größte strukturelle Veränderung war die Erhöhung der Schulpflicht von 5 auf 8 Jahre, die in den späten 90er Jahren eingeführt wurde.

Während heutzutage etwa für junge Mädchen in den entlegeneren Provinzen die Schulbildung noch keine Selbstverständlichkeit ist, hat gerade die Bevölkerung der Städte die Wichtigkeit und Bedeutung der Schulbildung erkannt und fördert ihre Kinder so gut sie kann.

Doch wie in jedem anderen Land auch finden die Schüler in der Türkei ebenfalls daran Gefallen, ab und an die Schule zu schwänzen, um ins Kino zu gehen oder einfach das schöne Wetter draußen zu genießen und Spaß zu haben. Hierfür gibt es einen speziellen Begriff: „ders kırmak“.

Aufgrund der erreichten Punktzahl in der ÖSS-Prüfung können die Schüler eine Wunschliste der Hochschulen und Universitäten, an denen sie studieren möchten, aufstellen. Über ein komplexes und aufwendiges Zuweisungsverfahren wird entschieden, an welcher Universität die angehenden Studenten zugelassen werden.

Die Grundstufe *ilköğretim* umfasst die Schulbildung von der 1. bis zur 8. Klasse und ist für alle Kinder im Alter von 7 bis 15 Jahren verpflichtend. Nach der Grundstufe folgt die Schulbildung der Mittelstufe, *ortaöğretim*. Hier besuchen die Schüler vier Jahre lang das *lise*, dem Gymnasium in Deutschland vergleichbar. Der größte Teil dieser Jugendlichen beabsichtigt, anschließend ein Hochschul- bzw. Universitätsstudium aufzunehmen. Da im türkischen Schulsystem nicht nur der Notendurchschnitt des Abschlusszeugnisses, sondern auch eine besonders schwierige Prüfung, *ÖSS Sınavı*, über die Aufnahme an einer Hochschule oder Universität entscheidet, bereiten sich die Schüler parallel zum *lise* über mehrere Jahre mit privaten und teuren Vorbereitungskursen im *dershane* auf diese wichtige Prüfung vor.

Das Studium an der Universität kann, je nach Studienfach und Art der Hochschule, zwischen 2 bis 6 Jahre dauern. Allerdings sind die meisten Studiengänge auf 4 Jahre ausgelegt. Hier sind die Jugendlichen übrigens zum ersten Mal von der bisherigen Schul-Uniformpflicht befreit und können sich endlich so kleiden, wie sie wollen. Hochschulabsolventen wird von Seiten der Gesellschaft immer noch sehr viel Respekt entgegengebracht und so sagt man über sie gerne „*mürekkep yalamış*“ („der / die hat Tinte geleckt“) oder verwendet die Redewendung „*yıllarca dirsek çürüttü*“ („er / sie hat jahrelang die Ellenbogen faulen lassen“).

„İyi dersler“

Bugünkü sistemin temellerinin 1923 – 1933 arasındaki dönemde atıldığına değinilmiş, zorunlu eğitimin 90’lı yılların sonlarında 5 yıldan 8 yıla çıkarıldığı gibi ayrıntıların üzerinde durulmuştur. İlköğretimden üniversiteye kadar geçilen aşamalar anlatılmış, öğrencilerin üniversite sınavına nasıl hazırlandıkları konusunda bilgi verilmiştir. Ayrıca eğitim hayatıyla ilgili “ders kırmak”, “mürekkep yalamış olmak”, “yıllarca dirsek çürütmek” gibi ifadelerin anlamlarına yer verilmiştir. Üniversiteden mezun olmanın Türk toplumunda saygı gören bir nitelik olduğu belirtilmiştir.

Müzik

Müzik konusunun ele alındığı onikinci ünite de Türk müziği hakkında kapsamlı bilgiler verilmiştir. Ünitenin sonundaki “Müzik – Musik, bittle!” başlıklı metinde Türk müziğinin etkilendiği ve izlerini taşıdığı kültürel ve coğrafi unsurlardan bahsedilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 137).

Resim 26. Türkiye’de müzik

Müzik! – Musik, bitte!

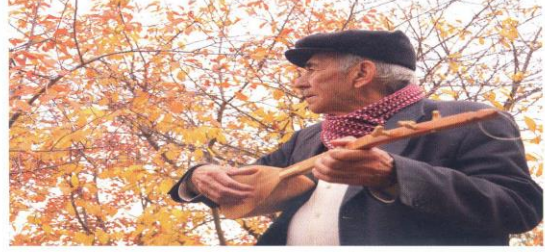
Wo Ost und West, zahlreiche Völker und verschiedene Religionen und Ausprägungen des Islam aufeinandertreffen, sind die multikulturellen Spuren auch in der Musik des Landes „hörbar“: der westliche Einfluss des europäischen Balkans und Griechenlands etwa, arabische Klänge aus dem Süden ebenso wie das Vorderasiatische aus Armenien oder Georgien.

Auch in der türkischen Musik gibt es die Einteilung in die Volksmusik *Türk Halk Müziği* mit all ihren regionalen Facetten und die Klassik *Türk Sanat Müziği*, die als Hofmusik der osmanischen Serails entstand.

Während sich die Volksmusik als spezifisch türkisch bezeichnen lässt, zeigt die frühere, von Berufsmusikern am Hof von Istanbul wie auch in den Klöstern von den Derwischen gepflegte Kult- und Kunstmusik deutliche arabisch-iranische und byzantinische Einflüsse. Dieser Unterschied zwischen den Stilen lässt sich auch an den verwendeten Instrumenten festmachen.

Der *Udu*, die orientalische Kurzhalslaute, ist ein wichtiges Instrument der türkischen Klassik, auch Kunstmusik genannt. Sie stammt zwar aus dem arabischen Raum, doch hat sich diese Art, das Instrument zu spielen in den Palästen des Osmanischen Reiches entwickelt, man nennt die Musik auch Palastmusik. Die türkische Klassik teilt das Schicksal vieler klassischer Musiken – sie wird von der breiten Bevölkerung nicht allzu häufig gehört und gespielt.

Anders die Langhalslaute *Baglama*: Sie ist das Instrument der Volksmusik, durch und durch türkisch, das die Identität der türkischen Landbevölkerung widerspiegelt, da nahezu alle Volksweisen, Epen und Sagen anatolischer Krieger und Liebender von der *Baglama* begleitet werden. Es ist das charakteristische Instrument des *âşık* bzw. *ozan*, des anatolischen Barden.

Während in der *pop müziği* das Vorherrschen westlicher Musikmodelle unverkennbar ist – zu den bekanntesten türkischen Popstars zählen sicherlich die auch international erfolgreich Sezen Aksu, Tarkan und Mustafa Sandal –, spielt die Tradition der Volksmusik sowohl in der *türkü* genannten städtischen Unterhaltungsmusik wie auch in der in den 80er Jahren entstandenen *özgün müzik* („ursprünglichen Musik“) eine wichtige Rolle.

Sanat müziği, halk müziği gibi dalları tanıtılmış, bu dallarda kullanılan müzik aletleri hakkında bilgi verilmiştir. Bu dalların toplumsal ve kültürel arka planına yer verilmiştir. Ayrıca pop müzik ve özgün müzik gibi Türkiye’de daha yeni olan müzik türlerine de değinilmiştir.

Tarih ve Coğrafya

İlk ünitenin sonundaki “*Hoş geldiniz – Willkommen!*” başlıklı metinde Anadolu’nun ve İstanbul’un tarihi ve coğrafi özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 19).

Resim 27. Anadolu'nun tarihi

Hoş geldiniz – Willkommen!

Im Hochland unweit der Stadt Urfa, zwischen den Oberläufen von Euphrat und Tigris, wurde 1994 eine gigantische steinerne Tempelanlage entdeckt. Mit über 200 meterhohen und tonnen-schweren Pfeilern, versehen mit kunstvollen Reliefs von Löwen, Schlangen und Keilern, Kranichen, Stieren und Füchsen – geschaffen vor fast 12.000 Jahren. Göbekli Tepe ist damit die weitaus älteste Tempelanlage der Welt. Die ersten ägyptischen Pyramiden sind gerade 4.600 Jahre alt.

So hat die Türkei einen weiteren einzigartigen Kulturschatz zu verzeichnen, denn wohl kaum ein Land ist so reich an Historie. Große Völker und Kulturen haben hier ihre Blüte erlebt und überall Spuren hinterlassen: das Weltreich der Hethiter, das Troia Homers, die Zivilisationen der Phryger, Lykier und Ionier, die Perser, Griechen und Römer mit Pergamon und Ephesos oder die unterirdischen Städte Kappadokiens. Seit dem 11. Jahrhundert wanderten türkische Stämme nach Anatolien ein, begründeten das Reich der Seldschuken und später das Osmanische Reich, das sich von Algier über Jerusalem, Mekka, Bagdad und Athen bis nach Budapest erstreckte und über 600 Jahre währen sollte, bis unter Mustafa Kemal (Atatürk) im Jahre 1923 die Republik Türkei entstand.

Diese wechselvolle Geschichte verwundert kaum, denn in der Türkei, mit über 800.000 km² mehr als doppelt so groß wie Deutschland, verbinden sich Orient und Okzident, Tradition und Moderne, Gebirge und Meer, Großstädte und Dorfleben zu einer einzigartigen Mischung. Sie stellt nicht nur kulturell, sondern auch geografisch die Brücke zwischen Europa und Asien dar und erstreckt sich über zwei Kontinente, wobei nur 3 % der Landesfläche auf Europa entfallen. Die Türkei besitzt über 7.000 km Küstenlinie, grenzt an das Mittelmeer, das Ägäische und das Schwarze Meer und ist von unterschiedlichsten Landschaftsformen und Klimazonen geprägt. Ganzjährig warme und fruchtbare Küstenregionen finden sich ebenso wie karge zentralanatolische Hochebenen.

Dabei liegt über die Hälfte des Landes höher als 1.000 m, und über allem thront der majestätische Ararat mit über 5.000 m.

Istanbul, das wirtschaftliche und kulturelle Zentrum, ist die einzige Metropole der Welt, die auf zwei Kontinenten liegt. Sie hat eine mehr als 3.000-jährige ereignisreiche Vergangenheit – als griechisches Byzanzion, als Nova Rom und Konstantinopel ebenso wie als Hauptstadt des Osmanischen Reiches. Heute ist Istanbul eine schillernde, lebendige und boomende Weltstadt, mit inzwischen über 12 Millionen Einwohnern mehr als dreimal so groß wie Berlin.

Sie, liebe Türkischlerner, sind also im Begriff, die schöne und stolze Sprache einer Nation mit großer kultureller Vielfalt zu lernen, die im wahrsten Sinne zwei Welten miteinander verbindet. Dass Sie sich mit dem Erwerb einer neuen Sprache eine neue Welt erschließen, weiß auch der türkische Volksmund: *Bir lisan, bir insan. İki lisan, iki insan.* (Eine Sprache, ein Mensch. Zwei Sprachen, zwei Menschen.)

So wünschen wir Ihnen viel Spaß und Erfolg beim Erlernen des Türkischen mit einer weiteren Redewendung, die unserem Lehrwerk den Titel gab:

Es möge leicht fallen, kolay gelsin!

Anadolu'da hüküm sürmüş imparatorluklardan cumhuriyetin kuruluşuna kadar olan dönem özetlenmiştir. Türkiye'nin doğu ile batıyı, geleneksel ile moderni, dağ ile denizi, büyük şehirler ile köy yaşamını birleştirdiği ve bu yönüyle benzersiz bir karışım olduğu anlatılmıştır. Türkiye'nin kıyı uzunluğu, yüksekliği, yer şekilleri, iklimi gibi ayrıntılara değinilmiştir. İstanbul'un tarihine ayrı olarak yer verilmiştir. Türkçe öğrenenlere seslenilmiş, bu dili öğrenmekle, büyük kültürel çeşitliliğe sahip olan ve gerçek anlamda iki dünyayı birbirine bağlayan bir ülkenin dilini öğreniyor oldukları belirtilmiştir. Onbirinci ünitenin sonundaki "*Nihayet tatil – Endlich Urlaub*" başlıklı metinde Türkiye'nin farklı bölgelerindeki tarihi ve coğrafi zenginliklerden bahsedilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 127).

Resim 28. Türkiye'nin tarihi ve coğrafi zenginlikleri

Nihayet tatil – Endlich Urlaub

Die Türkei ist ein Land, das weitaus mehr als eine Reise wert ist. Auch außerhalb der Ferienregionen des Südens mit Sonne, Strand und Meer gibt es viel Sehenswertes, das in den Katalogen selten erwähnt wird – die vielseitige Landschaft bietet diverse Urlaubsmöglichkeiten für jedermann. Der westliche Landesteil an der Ägäis, *Ege*, lädt dazu ein, in mediterranem Klima eine Zeitreise zu den Reichtümern und Schätzen der griechischen und römischen Zivilisationen mit Ephesus, *Efes*, Pergamon, *Bergama*, oder zu den archäologischen Stätten von Troia, *Truva*, zu unternehmen. Die in Mittelanatolien, *İç Anadolu*, gelegene Provinz *Kapadokya* wurde von der UNESCO sowohl zum Weltkultur- als auch zum Weltnaturerbe erklärt. Ihre aus Tuffstein gemeißelten Felskirchen mit ihren schönen Fresken und die antiken unterirdischen Städte an der legendären Seidenstraße, *Ipek Yolu*, begeistern Kulturreisende aus aller Welt.

Die Schwarzmeerküste des grünen Nordens, *Karadeniz Bölgesi*, ist bekannt für ihr Hochland, *yayla*, und lässt Bergsteigern und Wanderern nichts zu Wünschen übrig. Ein Besuch in *Çamlı Hemşin* oder *Uzun Göl*, einem See, der auf 1.000 m Höhe liegt und durch die Schneeschmelze des umliegenden Gebirges entstanden ist, sollten sich Naturfreunde nicht entgehen lassen. Nationalparks, Täler oder auch einfache Dörfer im Gebirge sind beliebte Reiserouten für Wanderer.

Der mystische Südosten: Auf 2.150 m Höhe, im alten Mesopotamien befinden sich auf dem Berg Nemrut, *Nemrut Dağı*, antike Grabmäler und

Götterstatuen des Reiches Kommagene, die bis zu 9 Meter hoch sind. Man sagt dem Berg nach, dass von hier aus einer der schönsten Sonnenaufgänge bewundert werden kann. Die Grabheiligtümer wurden von der UNESCO ebenfalls zum Weltkulturerbe erklärt.

Im Südosten, an der Grenze zu Syrien und unweit des Irak, liegt in der gleichnamigen Provinz die Stadt Mardin: Kurden, Aramäer, Araber, Syrer und Türken leben gemeinsam in dieser poetischen Stadt an der Seidenstraße, zahlreiche Klöster, *manastir*, Kirchen, *kilise*, Synagogen, *sinagog*, und Moscheen, *cami*, spiegeln die auch religiöse Vielfalt wider.

Wem der Strand zu heiß und das Gebirge zu anstrengend ist, der kann die idyllische Landschaft des Ostens am Van See, *Van Gölü*, genießen. Unweit des Iran liegt der größte See der Türkei in der gleichnamigen Provinz: Mit einer Länge von 120 km und einer Breite von 80 km ist er etwa sieben Mal so groß wie der Bodensee. Und wie Loch Ness soll auch der Van See sein ganz persönliches Seeungeheuer beherbergen: *Van Gölü Canavarı*.

Nihayet tatil!
Endlich Urlaub!

Efes'ten Kapadokya'ya, Uzungöl'den Nemrut Dağı'na kadar birçok yer tanıtılmıştır. Tanıtılan yerlerin etnik yapısı, coğrafi özellikleri gibi çeşitli yönleri üzerinde durulmuştur.

Sağlık

Onüçüncü ünitedeki “Halk hekimliği” başlıklı metinde hem Türkiye’de hem de Avrupa’nın farklı ülkelerinde alternatif tıbbın giderek yayıldığından bahsedilmiş ve çeşitli rahatsızlıklara karşı kullanılan formüllere yer verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 141).

Resim 29. Alternatif tıpta kullanılan bazı tedavi yöntemleri

B. Halk hekimliği

Lesen Sie den Text.

Hasta olan kişiler hemen doktora koşmamalı. Günümüzde halk hekimliği yeniden keşfedildi. Doğadan gelen maddeler muhakkak modern laboratuvarlarda hazırlanan ilaçlardan daha fazla etki gösterir ve bağışıklık sistemini korur. Bazı doktorlar halk hekimliğine güvenmiyor, ama bu alternatif tıp şekli sadece Türkiye’de değil, diğer Avrupa ülkelerine de yayılıyor. Kanser ve ameliyat gerektiren hastalıklarla halk doktorları ilgilenmez, ama önemsiz gündelik hastalıklara uygun. Aşağıdaki tarifleri biliyor musunuz? Başka kocakarı ilaçları biliyor musunuz?

Limon ve balın boğaz ağrısını dindirici etkisi var. Limon suyu ile bir bardak sıcak su için. Boğaz ağrısını ve öksürüğü giderir, gribe yakalanan kişileri rahatlatır. Uzmanlar da balı araştırıp inanılmaz etkilerini keşfettiler, hatta bal yaklaşık 60 antibiyotiğe karşı direnç kazanan bakterileri öldürebilir.

Arı ya da sivrisinek sokmasında, derinin üzerinde sokulan yer suya tutulur sonra sirke veya çamur sürülür. Mikropları öldüren sirke ile evi temizleyebilirsiniz ya da bir çorba kaşığı sirkeyi bir bardak ılık suya döküp yemekten önce için: karaciğer ve midenizin çalışmasına yardımcı olacak.

Öksürüğe karşı artık eczaneye gitmek zorunda değilsiniz. Evde de şurup hazırlayabilirsiniz. Bir soğanı veya turpu dilim dilim kesip üzerine bal dökün ve bütün gece demlendirin. Ertesi sabah şurubu süzüp ondan düzenli olarak bir çorba kaşığı için.

- Verben können durch Anfügung einer Endung ins Passiv gesetzt werden (*alınmak* „kaufen“ → *alınmak* „gekauft werden“): *Mektup yazıldı* (der Brief ist geschrieben worden). In der Übersetzung kann man häufig auch „man“ benutzen: *Bu su içilir mi?* (kann man dieses Wasser trinken?).
- Die Bildung hängt vom letzten Buchstaben des Stammes ab:

Verbstamm auf Konsonanten (außer -l-): -il-

sevmek	lieben	sevilmek	geliebt werden
etmek	tun	edilmek	getan werden

Verbstamm auf -l-: -ıl-

almak	kaufen	alınmak	gekauft werden
bulmak	finden	bulunmak	gefunden werden

Verbstamm auf Vokal: -n-

söylemek	sagen	söylenmek	gesagt werden
yemek	essen	yenmek	gegessen werden

Aynı ünitenin sonundaki “*Geçmiş olsun! – Gute Besserung!*” başlıklı metinde Türkiye’de farklı durumlarda söylenen sözcük, ifade ve kalıplara yer verilmiştir. Selamlaşmalardan geçmiş olsun ve hayırlı olsun gibi dileklere kadar birçok durum örneklendirilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 147).

Resim 30. Dilek sözcükleri

Geçmiş olsun! – Gute Besserung!

Begrüßungen, Wünsche und Glückwünsche im Türkischen sind für Sprachanfänger nicht immer einfach zu verstehen, da es feine Unterschiede gibt und zu jedem Anlass eine bestimmte Form des Grußes oder Glückwunsches verwendet wird. Mit einem einfachen „Hallo“, *merhaba*, oder auch „Guten Tag“, *iyi günler*, können Sie jemanden grüßen, ansprechen oder ein Gespräch beginnen. Ist es noch früh am Morgen oder ist man gerade erst aufgewacht, sagt man „Guten Morgen“, *günaydın*. Durch die Kombination der Worte *gün* (Tag) und *aydın* (hell) wünscht man dem Gesprächspartner einen sonnigen, angenehmen Tag. Zur Begrüßung und zur Verabschiedung am Abend hört man üblicherweise „Guten Abend“, *iyi akşamlar*, und ist es Zeit zum Schlafengehen, wünscht man sich gegenseitig *iyi geceler*, also eine „Gute Nacht“.

Unter Freunden und Jugendlichen wird gerne *selam*, eine abgekürzte Form der Begrüßung aus dem arabischen *as-salāmu 'alaikum*, verwendet. Empfängt man Gäste zu Hause, begrüßt man sie mit „Herzlich Willkommen“, *hoş geldin*, und entgegnet als Gast *hoş bulduk* (wörtlich: man hat es angenehm vorgefunden).

Gastfreundschaft wird in der Türkei großgeschrieben. Man tischt dem Besuch gerne das Beste auf und bringt den Gastgebern mit *eline sağlık* (wörtlich: Gesundheit deinen Händen) zum Ausdruck, dass das Essen lecker war. Gewiss wird man daraufhin mit einem Lächeln *afiyet olsun*, also

„Guten Appetit“ zu hören bekommen. Der türkische Mokka wird dem Besuch als Letztes serviert, auch als Zeichen dafür, dass der Abend allmählich zu Ende geht. So verabschiedet sich der Gast mit *allahaismarladık* oder der neutürkischen Form *hoşçakal/ın*, der Gastgeber entgegnet wiederum *güle güle*.

Falls Sie erkältet sind und niesen sollten, werden Sie „Gesundheit“, *çok yaşa*, hören und können daraufhin *sen de gör*, „Danke gleichfalls“ antworten. „*Geçmiş olsun*“ (wörtlich: es möge vorübergegangen sein) wird als Genesungswunsch bei Krankheiten oder schlechten Ereignissen wie beispielsweise einem Unfall verwendet. Im Gegensatz dazu benutzt man bei erfreulichen Ereignissen wie einer Heirat oder einem neuen Auto *hayırlı olsun* (wörtlich: es möge erfreulich sein).

Bei Glückwünschen, z. B. zu einer bestandenen Prüfung, sagt man *tebrikler/tebrik ederim* (herzlichen Glückwunsch) und kann sich mit beiden Formen *teşekkürler* oder *teşekkür ederim* (danke schön) bedanken.

Na dann, für das Beherrschen dieser Wendungen wünschen wir: ***kolay gelsin!***

“Çok yaşa”, “Allahaismarladık”, “Hayırlı olsun” gibi kalıplar öğretilmiştir. Türkçe öğrenenlerin Türkiye’de sıkça karşılaçakları kullanımlara yer verilmiş olması önemlidir.

Siyaset

Ondördüncü üniteadaki “Avrupa Birliği’yle Türkiye’nin gelecek zamanı” başlıklı alıştırma dizisinin ilk bölümünde Türkiye ve AB ile ilgili çeşitli bilgiler sıralanmış ve bunların hangi kapsamda (insan hakları, iç politika, dış politika, vs.) değerlendirilebileceği sorulmuştur. İkinci bölümde ise öğrencilere AB ve Türkiye-AB ilişkileri hakkında sorular yöneltilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 154).

Resim 31. Türkiye ve AB

C. Avrupa Birliği'yle Türkiye'nin gelecek zamanı

1 Hier sehen Sie Argumente für und gegen den EU-Beitritt der Türkei. Welche Argumente betreffen folgende Themen?

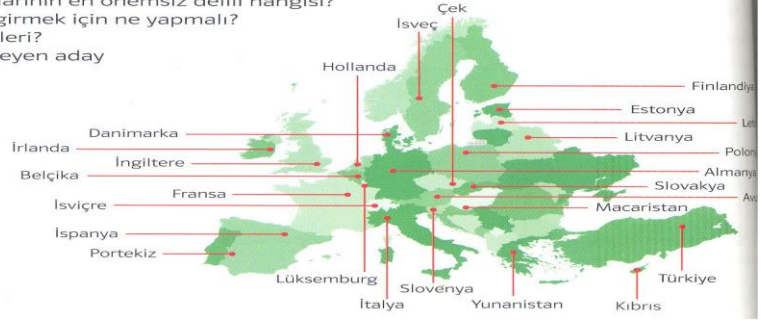
insan hakları | iç politika | dış politika | tarih | coğrafya | din | iktisat | nüfus | güvenlik

1. Türkiye'nin yüzde doksan beşi Avrupa'da değil, Asya'da bulunuyor.
2. Osmanlı İmparatorluğu Viyana'ya kadar uzanan ve Avrupada geniş toprakları olan bir büyük devletti.
3. Kıbrıs'ın yüzde yüzü Avrupa'da bulunmuyor.
4. Türkiye laik bir devlettir.
5. 2020 yılında 100 milyon nüfusuyla Avrupa'nın en büyük toplumu olacak.
6. Türklerin çoğunluğu Müslümandır.
7. Türkiye'nin AB'yle uzun yıllardır gümrük birliği var.
8. Türkiye'ye coğrafi durumunun ve NATO üyeliğinin sayesinde Ortak Dışışleri ve Güvenlik Politikası uygulanacak.
9. Türkiye'nin ekonomisi yeterince dayanıklı değil.
10. Türkiye'deki hükümet son yıllarda insan hakları lehine çok kanun çıkardı.
11. Türkiye Avrupa nüfusunun artmasına sebep olacak.
12. İnsan hakları ve kadın-erkek eşitliği için yapılan çok şey var.
13. Avrupalılar, 20. yüzyılın başına kadar Osmanlı boyunduruğundan kurtulmak için savaştılar.
14. Türkiye Avrupa Birliği'ne girerse Avrupa topraklarının Irak, Suriye ve İran'la ortak sınırları olur.

2 Beantworten Sie die Fragen.

1. Üyelik taraftarları ne diyor?
2. Üyelik karşıtları ne diyor?
3. Sizce üyelik taraftarlarının en önemli delili hangisi?
4. Sizce üyelik taraftarlarının en önemsiz delili hangisi?
5. Sizce Türkiye AB'ye girmek için ne yapmalı?
6. AB'nin üyeleri hangileri?
7. AB'ye katılmayı bekleyen aday ülkeleri hangileri?
8. Avro kullanan ülkeler hangileri?
9. Hangi AB ülkelerini gezdiniz?
10. Hangi AB ülkelerini gezmek istiyorsunuz?

Bu alıştırma öğrencileri hem kendi ülkeleri hem de AB ülkeleri hakkında fikir alışverişlerine yönelttiği için bu ders kitabının kültürlerarası öğrenme bakımından önemli bir artısıdır. Ondördüncü ünitenin sonundaki “*Geleceğimiz – Unsere Zukunft*” başlıklı metinde Türkiye'nin sosyal, kültürel, demografik ve ekonomik yapısıyla ilgili bilgiler sunulmuştur (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 157).

Resim 32. Türk ekonomisi ile ilgili bazı veriler

Geleceğimiz – Unsere Zukunft

Die Türkei ist wie wenige andere Länder vom Gegensatz, aber auch vom Zusammenspiel von Tradition und Moderne geprägt. Im Süden, zwischen Touristenstrand und Baumwollfeldern, wird dies besonders deutlich. Die Unterschiede zwischen dem Leben in den Städten und in den Dörfern wirken oftmals unüberbrückbar; hinsichtlich der wirtschaftlichen Entwicklung besteht ein deutliches West-Ost-Gefälle zwischen dem industriell geprägten Westen und den agrarischen östlichen Landesteilen.

Trotz der enormen Landflucht der letzten Jahrzehnte lebt über 50 % der türkischen Gesamtbevölkerung auf dem Land und arbeitet in Land-, Forst- und Fischereiwirtschaft; in dieser Hinsicht ist die Türkei also nach wie vor traditionell geprägt. Und dennoch ist die Türkei auch ein Land der Zukunft: Sie gehört zu den weltweit am stärksten expandierenden Volkswirtschaften. Gerade die Industrie hat in den letzten Jahren bedeutende Fortschritte gemacht.

Der Schwerpunkt liegt zwar traditionell in der Textil- und Bekleidungsbranche, weitere wichtige Industriezweige bilden heute aber u. a. die Auto-, Metall-, und Nahrungsmittelindustrie. Die bedeutendsten Industriestandorte sind Istanbul und Ankara sowie im Süden Adana und Mersin. Ein wichtiger Wirtschaftsfaktor ist natürlich auch der Tourismus: Über 10 Mio. ausländische Gäste besuchen jedes Jahr das Land.

Die Türkei ist heute auch ein attraktiver Partner für die internationale Forschung, zum Beispiel in der Umwelt- und Materialforschung. Istanbul Wirtschaftsmessen wie die „World of Industry“ und die „Autoshow“ haben inzwischen weltweite Bedeutung. Auch in Hinblick auf die Energieversorgung wird die Türkei als Transitroute für Öl- und Erdgaslieferungen immer wichtiger: 10 % aller Öllieferungen gehen über den Bosphorus.

Ein gutes Beispiel für den Weg der Türkei in die Zukunft ist die Telekommunikationstechnologie. Die Türkei hat sich zu einem wichtigen Markt für die Hightech-Industrie entwickelt: Heute liegt die Türkei bei der Verbreitung von Mobiltelefonen weltweit auf Platz 10. Waren Computer bis vor wenigen Jahren kaum vorhanden, so hat die „ADSL-Kampagne“ der türkischen Telekom dies grundlegend geändert: Bis 2010 sollen gut die Hälfte aller türkischen Haushalte über einen Hochgeschwindigkeits-Anschluss verfügen.

Noch ein letzter Blick in die Zukunft: Ende 2009 haben Russland und die Türkei gemeinsame Projekte in der Weltraumforschung angekündigt.

Endüstriyel olarak gelişmiş olan batı ile tarım bölgesi olan doğunun birbirinden farklı hayat tarzlarına sahip olduğundan bahsedilmiştir. Köyden kente yoğun göç yaşanmasına rağmen nüfusun %50'den büyük bölümünün kırsal kesimde yaşadığı belirtilmiştir. Türkiye'de endüstri, turizm ve telekomünikasyon gibi alanlarla ilgili bilgi verilmiştir.

Edebiyat

Onbeşinci ünite de (“Bir varmış bir yokmuş”) edebiyat konusu işlenmiştir. Bu bölümdeki bir dinleme alıştırmasında, dinlenen metinlerde Nasrettin Hoca ile ilgili olarak verilen bilgilerin doğru mu yanlış mı olduğunun bulunması istenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 158).

Resim 33. Edebiyatla ilgili alıştırma

über Literatur sprechen | türkische
und Märchen lesen | erzählen und

15 Bir varmış, bir yokmuş

a. Beantworten Sie die Fragen.

1. Şiir okumayı sever misiniz?
2. Bir Türk şairi ya da şiiri tanıyor musunuz?
3. En sevdiğiniz şair kimdir?
4. Masal sever misiniz?
5. En sevdiğiniz masalı anlatabilir misiniz?
6. Türk yazarları tanıyor musunuz?
7. Bir Türk yazarın kitabını okudunuz mu?
8. En sevdiğiniz kitabı anlatabilir misiniz?
9. Nasrettin Hoca'yı tanıyor musunuz?
10. Onun hakkında ne biliyorsunuz?

b. Hören Sie zu und entscheiden Sie, ob die Aussagen richtig oder falsch sind. 62

	doğru	yanlış
1. Nasrettin Hoca 12. yüzyılda doğmuş.	☐	☐
2. Ankara'da doğmuş.	☐	☐
3. Medresede çalışmış.	☐	☐
4. Akşehir'de vefat etmiş.	☐	☐
5. Nasrettin Hoca kişiyi ve toplumu çok iyi tanımamış.	☐	☐
6. Psikologlar Nasrettin Hoca'nın şakalarından nefret ediyor.	☐	☐

c. Korrigieren Sie die falschen Aussagen. Wie lauten diese richtig?

Bir sonraki kısımda ise Nasrettin Hoca'nın hayatının anlatıldığı bir metne yer verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 159).

Resim 34. Nasrettin Hoca'nın hayatı

A. Nasrettin Hoca sen çok yaşa!

Lesen Sie nun den Text.

Nasrettin Hoca kimdir?

Nasrettin Hoca 1208 yılında Ankara'dan 120 kilometre uzaklıkta bulunan Sivrihisar'da (Eskişehir'in bir ilçesi) dünyaya gelmiş. Babası köyün imamı Abdullah Efendiymiş. İlk eğitimini Sivrihisar Medresesi'nde görmüş ve babasının vefatı üzerine köyüne dönerek baba mesleği olan imamlık mesleğine başlamış.

Medreselerde dinî dersler vermiş, sonra kadılık yapmaya başlamış. Hayatı ile ilgili çok detaylı bilgiler bulunmayan Nasrettin Hoca 1284 yılında Akşehir'de (Konya ilinin bir ilçesi) vefat etmiş.

Nasrettin Hoca, kişiyi ve toplumu her yönüyle çok iyi tanımış. Cemiyetteki aksaklıkları görüp düzeltmiş ve onları öğütlemek amacıyla nüktelerle dile getirmiş. İnsanları düşünmeye ve doğruya sevk etmiş. Sosyologlar ve psikologlar, insanı ve cemiyeti tanıyıp, onların çeşitli yönlerini incelemek için Nasrettin Hoca'nın lâtifelerinden çok faydalanmışlar.

Başka bir bölümde iki Nasrettin Hoca fıkrası sunulmuş, altta verilen Almanca sözcüklerin Türkçe karşılığının fıkraların içinde bulunması beklenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 161).

Resim 35. Fıkralarla kelime dağarcığı alıştırmaları

B. Nasrettin Hoca fıkraları

1 Lesen Sie die Anekdoten des Nasrettin Hoca.

Baklava
Hoca akşamleyin eve doğru yürürken baklava seven bir köylüyle karşılaşır:
► Hocam, biraz önce bir adam büyük bir tepsi baklava götürüyordu.
◊ Beni ilgilendirmez.
► Fakat adam tepsiyi sizin eve götürüyordu.
◊ O zaman seni ilgilendirmez!

Çaresi
Nasrettin Hoca pazara giderken mahalleden şakacı biri yanına gelip demiş ki:
► Efendim, akşam uyurken fare ağzıma kaçtı. Bunun çaresi nedir?
◊ Çaresi kolay, demiş Nasrettin Hoca, aç bir kediye ağzınıza sokup yutun!

2 Suchen Sie in den Anekdoten die Entsprechung der folgenden Wörter.

1. das Tablett: _____	6. hineinstecken: _____
2. hungrig: _____	7. der Witzbold: _____
3. der Dorfbewohner, der Bauer: _____	8. die Maus: _____
4. fliehen: _____	9. hinunterschlucken: _____
5. das Heilmittel, der Ausweg: _____	10. jemanden interessieren: _____

Aynı ünitadaki başka bir alıştırma ise bir Nasrettin Hoca fıkrası aracılığıyla dilbilgisi becerilerinin kullanımıyla ilgilidir. Öğrencilerden “Cennet ve Cehennem” adlı bu fıkrayı öğrenilen geçmiş zamanla anlatmaları istenmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 163).

Resim 36. Dilbilgisi alıştırmalarında kullanılan bir Nasrettin Hoca fıkrası

8 Lesen Sie diese Anekdote und erzählen Sie sie in der unbestimmten Vergangenheit nach.

Cennet ve cehennem

Nasrettin Hoca ölür ve öbür dünyaya gider. Melek Nasrettin Hoca'ya sorar:
“Cennete mi gitmek istersin yoksa cehenneme mi? Hangisine gitmek istersin?”
Hoca bir bakar, cennette herkes tespih çekiyor, ama cehennemde herkes dans ediyor. Nasrettin Hoca meleğe cevabını verir:
“Cennette benim canım sıkılır. Cehennemde ise canım sıkıldıkça oynarım” der ve cehennemi tercih eder.
Tam cehennemin kapısından girer ki, şeytan:
“Eğlence bitti, herkes kazanlara” diye bağırır.

Ünitenin sonundaki “Edebiyat – Literatur” başlıklı metinde ise yazar Orhan Pamuk’un hayatı ve kariyeri anlatılmış, romanlarından aldığı ödüllere kadar yazarla ilgili birçok ayrıntıya değinilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 167).

Resim 37. Orhan Pamuk’un hayatı ve eserleri

Edebiyat – Literatur

Im Jahr 2006 erhielt Orhan Pamuk als erster türkischer Autor den Nobelpreis für Literatur. Als leidenschaftlicher Verfechter der EU-Integration der Türkei, allerdings mit kritischer Distanz zum Westen, thematisiert er in seinen Romanen, die um das zentrale Thema des Identitätsverlusts der zwischen westlicher und östlicher Kultur hin- und hergerissenen türkischen Gesellschaft kreisen, die osmanische Vergangenheit ebenso wie die türkische Gegenwart.

Am 7. Juni 1952 in Istanbul geboren, gilt Orhan Pamuk heute als einer der wichtigsten Autoren der Türkei. Der Sohn einer wohlhabenden Industriellenfamilie, die westlich orientiert ist, beginnt schon im Kindesalter, die europäischen Klassiker der umfangreichen Bibliothek seines Vaters zu lesen. Obwohl er sich anfangs für Malerei interessiert, absolviert er, nach Familientradition, an der Technischen Universität Istanbul ein Studium zunächst der Architektur, dann des Journalismus. Mit 23 Jahren entschließt er sich, Schriftsteller zu werden und veröffentlicht 1982 seinen ersten Roman *Cevdet Bey ve Oğulları* (Herr Cevdet und seine Söhne).

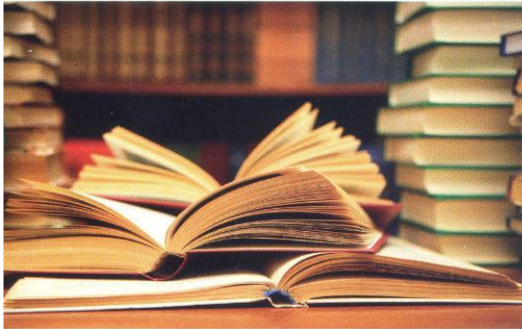
Erste Anerkennung über die Türkei hinaus erlangt er Mitte der 80er Jahre mit *Beyaz Kale* (Die weiße Festung). Einer seiner meist gelesenen Romane *Benim Adım Kırmızı* (Rot ist mein Name), ein Kriminalroman, der unter Buchmalern im Osmanischen Reich des 16. Jahrhunderts spielt, verschafft Orhan Pamuk dann den Durchbruch und interna-

tionalen Ruhm. Wichtige Literaturpreise wie der Prix Médicis étranger folgen. 2005 erhält Pamuk den Friedenspreis des Deutschen Buchhandels, ein Jahr später den Literaturnobelpreis und wird vom Nobelpreiskomitee mit den Worten geehrt, er sei ein Schriftsteller, „der auf der Suche nach der melancholischen Seele seiner Heimatstadt neue Sinnbilder für Streit und Verflechtung der Kulturen gefunden hat“.

In der Türkei ist Orhan Pamuk durchaus umschritten. So eng verwoben, wie er in seinen Romanen die Welten des Orient und Okzident beschreibt, so schwierig ist sein Verhältnis zu seiner Heimat. Wie an seinen Romanen, so scheiden sich auch an seiner Person die Geister: Kaum ein Türke steht ihm gleichgültig gegenüber. Durch seine öffentlichen Äußerungen und klaren politischen Stellungnahmen zu politisch kontrovers diskutierten historischen Ereignissen ist er unter anderem Morddrohungen ausgesetzt und wurde, allerdings erfolglos, wegen „Herabsetzung des Türkentums“ angeklagt. Orhan Pamuk lebt heute in Istanbul und New York.

Seine Werke wurden bislang in 85 Sprachen übersetzt und erschienen in mehr als 100 Ländern.

Bu bölümü takip eden üçüncü tekrarlama ünitesinde ise Orhan Veli Kanık’ın “İstanbul’u Dinliyorum” şiirine yer verilmiştir (Kolay Gelsin! Ders Kitabı, s. 168).

Resim 38. İstanbul’u Dinliyorum (Orhan Veli)

Orhan Veli Kanık (1914 – 1950)
İstanbul’u Dinliyorum

İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı
Önce hafiften bir rüzgâr esiyor;
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar, ağaçlarda;
Uzaklarda, çok uzaklarda,
Sucuların hiç durmayan çingirakları
İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Kuşlar geçiyor, derken;
Yükseklerden, sürü sürü, çığlık çığlık.
Ağlar çekiliyor dalyanlarda;
Bir kadının suya değişiyor ayakları;
İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Serin serin Kapalıçarşı
Cıvı cıvı Mahmutpaşa
Güvercin dolu avlular
Çekiç sesleri geliyor doklardan
Güzelim bahar rüzgârında ter kokuları;
İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Başımda eski alemlerin sarhoşluğu
Loş kayıkhaneleriyle bir yalı;
Dinmiş İodosların uğultusu içinde
İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Bir yosma geçiyor kaldırımdan;
Küfürler, şarkılar, türküler, laf atmalar.
Bir şey düşüyor elinden yere;
Bir gül olmalı;
İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Bir kuş çırpınıyor eteklerinde;
Alın sıcak mı, değil mi, biliyorum;
Dudakların ıslak mı, değil mi, biliyorum;
Beyaz bir ay doğuyor fıstıkların arkasında
Kalbinin vuruşundan anlıyorum;
İstanbul’u dinliyorum.

2.1.3 “Kolay Gelsin!” Yabancı Dil Olarak Türkçe Çalışma Kitabında Kültürle İlgili Konular

2.1.3.1 GÜNLÜK YAŞAM

Yemek Kültürü

Sekizinci üniteadaki dinleme alıştırmasında öğrencilerden metinde verilen elma tatlısı tarifini dinleyerek tarif metnini yazmaları istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 43).

Resim 39. Bir tatlı tarifıyla ilgili dinleme alıştırması

5 Hören Sie zu und vervollständigen Sie das Rezept. 33

Malzemeler:

2 _____

10 g _____

200 ml _____

_____ veya _____

Hazırlama:

Aynı ünite'deki bir diyalog metninde, imambayıldı tarifinin aşamalarının metinden yola çıkılarak yazılması istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 45).

Resim 40. Yemek tarifi yazma alıştırması

7 Lesen Sie den Dialog und notieren Sie die Etappen des *Imambayıldı*-Rezepts.

- Okuyayım mı?
- Beraber okuyalım. Tamam ... Sen lütfen patlıcanları hazırla ve fırına sok. Ben soğan ve sarımsakları doğrayayım.
- Sonra ne yapalım?
- Ben patlıcanları çıkarayım, sen de domatesleri doğra.
- Şimdi maydanozu kıyayım mı?
- Tamam, sonra tuzu ve şekeri de ekle ve karıştır.
- Ben şimdi patlıcanları doldurayım, sen onları tepsiye diz lütfen.
- Sonra patlıcanları pişireyim ... Tamam, yemeğimiz hazır. Başka bir şey daha hazırlayalım mı, anne?
- Hayır, yemeğimiz hazır!
- Bir tadayım bakalım! Mmmm, çok lezzetli!

Bayramlar

Dokuzuncu ünite'deki bir alıştırmada Türkiye'deki milli bayramların tarihleri verilmiş ve öğrencilere bunların hangi güne denk geldiği sorulmuştur (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 51).

Resim 41. Türkiye'deki resmi bayramlar

2 Geben Sie das Datum der türkischen offiziellen Feiertage (*resmi bayramlar*) an. Auf welche Wochentage fallen sie in diesem Jahr?

Yılbaşı	1 Ocak
Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	23 Nisan
Emek ve Dayanışma Günü	1 Mayıs
Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı	19 Mayıs
Zafer Bayramı	30 Ağustos
Cumhuriyet Bayramı	29 Ekim

Boş Zaman Etkinlikleri

Onuncu ünite'deki bir boşluk doldurma alıştırmasında çeşitli hobileri (tenis oynamak, dans etmek, vs.) anlatan fiillerle cümleler yapılması istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 55).

Resim 42. Boş zaman etkinliklerinin kullanıldığı bir dilbilgisi alışırması

7 Vervollständigen Sie die Sätze mit dem jeweiligen Verb und -(y)EbilmeK (angelerntes Wissen) im Aorist oder (yor-) Präsens und beantworten Sie die Fragen bejahend und verneinend.

1. Gülcan tenis (oynamak) _____?
2. Dans (etmek – sen) _____?
3. Araba (kullanmak – siz) _____?
4. Şarkı (söylemek – sen) _____?
5. Resim (çizmek – onlar) _____?
6. Japonca'yı (okumak – sen) _____?
7. Ekmek (yapmak – sen) _____?

Tipp

Die Suffixe -(y)EbilmeK / -(y)EmEmEk können ebenfalls auf angelerntes Wissen hinweisen.

Şehir Hayatı

Altıncı ünite'deki bir boşluk doldurma alıştırmasında verilen cümlelerin şehir'deki çeşitli dükkan ve mekan (fırın, manav, sinema, vs.) adları kullanılarak doldurulması istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 35).

Resim 43. Dükkan ve mekan adlarıyla ilgili bir alıştırma

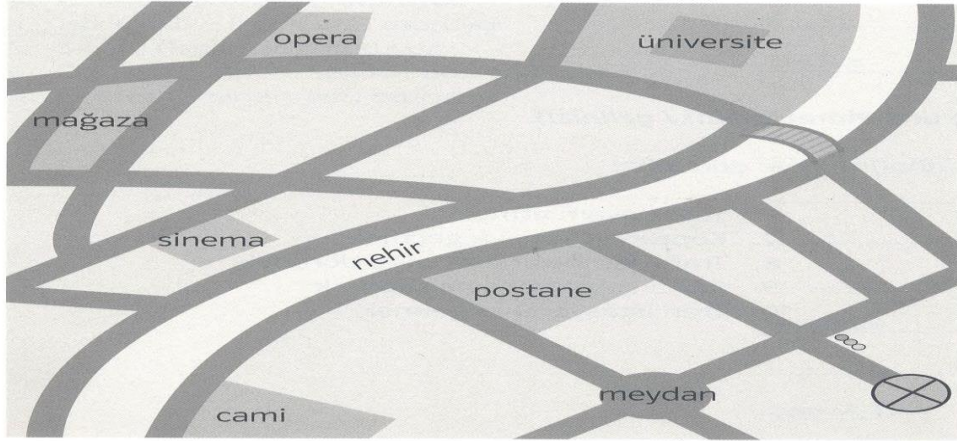
2 Vervollständigen Sie die Sätze mit den Ortsangaben.

1. (Fırın – sol) _____ bir manav var. •
2. (Manav – bakkal – ara) _____ bir kasap var.
3. Halıcı (giyim mağazası – yan) _____.
4. (Sinema – yan) _____ kitapçı var.
5. (Fırın – eczane – ara) _____ küçük bir market var.
6. (Sinema – sol) _____ bir kitapçı var.
7. Giyim mağazası (eczane – sağ) _____.
8. Kitapçı (halıcı – sinema – ara) _____.
9. (Halıcı – sol) _____ giyim mağazası var.

Aynı ünitedeki başka bir alıştırmada bir dinleme metni verilmiş, metinde adı geçen kişilerin bu yerlerden hangisine gittiği sorulmuştur (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 36).

Resim 44. Mekan adlarıyla ilgili dinleme alıştırması

6 Hören Sie zu und sagen Sie, wohin die Personen gehen. 28 – 29

Tatil ve Seyahat

İkinci tekraralama ünitesinde Alanya hakkında bir metne yer verilmiş, metinde Alanya'nın konumu, Alanya'da görülecek yerler gibi konulara değinilmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 59).

Resim 45. Alanya'yla ilgili bir alıştırma metni

8 Lesen Sie diesen Text aus einer Broschüre über Alanya und schreiben Sie so viele Fragen wie möglich auf. Stellen Sie sie dann den anderen Kursteilnehmern.

Alanya, belki Türkiye'nin en popüler turistik şehridir. Alanya, mavi renkli Akdeniz'le Batı Toroslar'ın arasında Antalya'ya 130 kilometre uzaklıkta Akdeniz kenarındadır. Bütün dünyadan turistler yazın sıcak ve kışın hoş havasına gelir.

Dinlenmek mi istiyorsunuz? O halde kilometrelerce plajlarını beğeneceksiniz: kumları beyaz ve ince. Kültürel anlamda da Alanya'nı görülmesi gereken çok yerleri var: Alanya Kalesi, Süleymaniye Camii ve Kervansaray, Kızıl Kule, Selçuklu Tersanesi, Damlatış Mağarası ve Fosforlu Mağara'yı gezebileceksiniz. Plajdan sonra Alanya'daki lokantalarda Türkiye'ye ve bütün dünyaya özgü nefis yemekleri tatmayı unutmayın.

Onbirinci ünite de bir otelciyle müşterisi arasındaki diyaloga yer verilmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 60).

Resim 46. Bir dilbilgisi alıştırmada kullanılan bir müşteri – otelci diyalogu

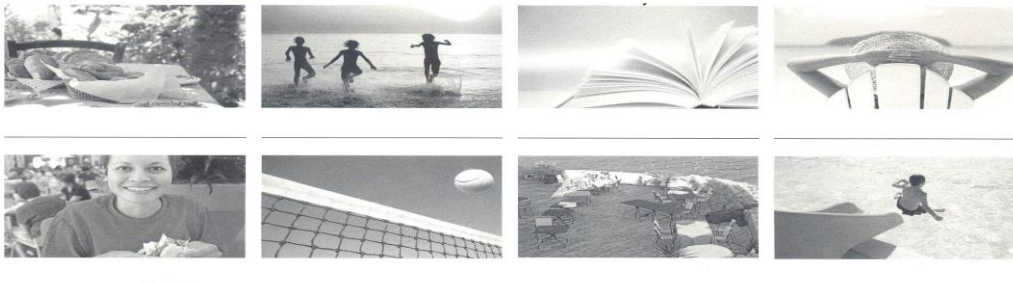
3 Lesen Sie den Dialog und erzählen Sie ihn mithilfe von *diye* nach.

- ▶ Müşteri: İyi akşamlar.
- ▶ Otelci: İyi akşamlar, beyefendi. Nasıl yardımcı olabilirim?
- ▶ Müşteri: İki kişilik banyolu odanız var mı?
- ▶ Otelci: Maalesef iki kişilik odalarımızın hepsi tutuldu. Ancak yarına bir oda boşalacak. İsterseniz bu gece için iki ayrı tek kişilik oda verebilirim.
- ▶ Müşteri: Oldu.
- ▶ Otelci: Ne kadar kalacaksınız?
- ▶ Müşteri: İki hafta. Kahvaltı ve akşam yemeğini saat kaçta veriyorsunuz?
- ▶ Otelci: Kahvaltı saat sekizden ona kadar, akşam yemeğini saat yedi buçuktan dokuza kadar veriyoruz.

Aynı bölümdeki başka bir alıştırmada adları verilen tatilcilerin tatilde ne yapacaklarının verilen resimlerden yola çıkılarak anlatılması istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 61).

Resim 47. Tatil aktiviteleri

4 Was werden Lâle, Metin und ihre Kinder während ihres Urlaubs machen?

2.1.3.2 YAŞAM ŞARTLARI

Barınma

Onbirinci üitedeki bir alıştırmada öğrencilerden verilen metni dinleyerek gösterilen evlerden hangisinin Lale'nin tatil evi olduğunu bulmaları istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 64).

Resim 48. Bir tatil evinin anlatıldığı bir dinleme alışırması

2.1.3.3 KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

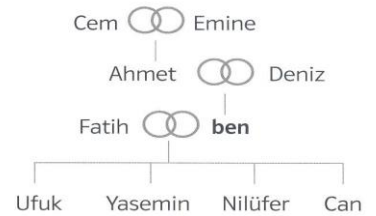
Aile

İkinci üitede aile ağacına bakarak aile fertleriyle ilgili soruların cevaplanması istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 11).

Resim 49. Aile ağacıyla ilgili bir alışırma

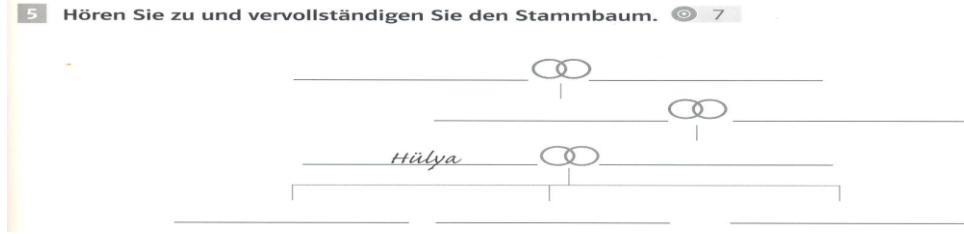
3 Beantworten Sie die Fragen mithilfe des Stammbaums.

1. Anneniz kim?
2. Çocuklarınız kim?
3. Dedeniz kim?
4. Kızlarınız kim?
5. Eşiniz kim?
6. Ufuk kim?
7. Babanız kim?
8. Nilüfer kim?
9. Nineniz kim?
10. Oğullarınız kim?

Bunu izleyen alıştırmalardan birinde ise verilen metin dinlenerek aile ağacının tamamlanması istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 11).

Resim 50. Aile ağacıyla ilgili dinleme alıştırması

Mehmet adlı birinin ailesi hakkında bilgi verdiği bölümde, boş bırakılan tablonun Mehmet'in verdiği bilgilerle doldurulması gerekmektedir. Tabloda aile fertlerinin adları, yaşları, meslekleri ve medeni hali sorulmuştur (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 12-13).

Resim 51. Aile fertleri ile ilgili bilgiler

2 Mehmet's Beschreibung ist etwas unstrukturiert. Vervollständigen Sie, soweit möglich, die Tabelle anhand dieses Textes und schreiben Sie ihn danach neu.

Benim adım Mehmet, 45 yaşındayım.
Bu ailem: eşim 46 yaşında ve oğlu
polis. Sevda büyükanne. Oğlumuz
25 yaşında ve kız kardeşi öğrenci.
Babaları avukat ve anneleri
öğretmen. Büyükanne dul. Annem
70 yaşında.

	ad	yaş	meslek	medenî hâl
büyükanne				
baba				
anne				
oğul				
kız				

Başka bir alıştırmada ise öğrencilere bazı akrabalarının yaşları sorulmuştur (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 13).

Resim 52. Yaşla ilgili sorular

3 Beantworten Sie, falls möglich, die Fragen.

1. Kaç yaşındasınız?
2. Eşiniz kaç yaşında?
3. Oğullarınız kaç yaşında?
4. Kızlarınız kaç yaşında?
5. Anneniz kaç yaşında?
6. Babanız kaç yaşında?
7. Nineleriniz kaç yaşında?
8. Dedeleriniz kaç yaşında?
9. Kız kardeşleriniz kaç yaşında?
10. Erkek kardeşleriniz kaç yaşında?

2.1.3.4 DEĞERLER, İNANIŞLAR VE TUTUMLAR

Meslek Grubu

İkinci ünite de öğrencilerden resimlerdeki kişilerin mesleklerini yazmaları istenmiştir. Bir sonraki alıştırmada ise kişi zamirleriyle meslek adları kullanılarak olumsuz cümle kurulması istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 9).

Resim 53. Meslek adlarıyla ilgili alıştırmalar

2 Sagen Sie mithilfe der Bilder, welche Tätigkeiten diese Personen ausüben.

			
Gül	ben	biz	siz
			
onlar	siz	ben	sen

3 Bilden Sie Fragen und beantworten Sie sie verneinend.

1. Kuaför – siz	6. Avukat – sen
2. Çinli – sen	7. Ankaralı – siz
3. Doktor – onlar	8. Aktör – sen
4. Öğretmen – o	9. Türk – onlar
5. İstanbullu – siz	10. Polis – sen

Aynı ünite deki başka bir alıştırmada kişi, meslek ve şehir adları verilerek cümle oluşturulmaktadır (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 10).

Resim 54. Meslek adlarıyla cümle kurma alışırması

5 Bilden Sie Sätze wie im Beispiel.

Beispiel: Ben – Mahir Osman – öğrenci – Ankara. → Adım Mahir Osman. Öğrenciyim. Ankaralıyım.

1. Ben – Gülcan Demirel – avukat – Erzurum.
2. Siz – Emine ve Turgut Dönmez – öğretmen – Antalya.
3. Sen – Musa Taş – futbolcu – Edirne.
4. Sen – Deniz İpekçioğlu – doktor – Londra.
5. Siz – Gülbahar Ergen ve Kemal Sunal – aktör – İstanbul.
6. Ben – Ufuk Erdoğan – polis – İzmir.
7. Siz – Gül Yılmaz ve Ayşe Öztürk – öğrenci – Urfa.
8. Siz – Mustafa Altuğ ve Cem Özel – öğretmen – Bursa.
9. Sen – Candan Göktepe – Profesör – Paris.
10. Ben – Bilal Gürpınar – kuaför – Adana.

Üçüncü ünite de çeşitli mesleklerden insanların resimleri verilmiş ve bununla ilgili soruların cevaplanması istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 14).

Resim 55. Öğrencilerin meslek adlarıyla ilgili bilgilerini ölçen bir alıştırma

A. Mesleğiniz ne?

1 Beantworten Sie die Fragen mithilfe der Bilder.

Beispiel: Bu kadın futbolcu mu? → Hayır, futbolcu değil, doktor.

1. Bu kadın memur mu?

2. Bu adam öğrenci mi?

3. Bu kadın gazeteci mi?

4. Bu adam avukat mı?

5. Bu adam tezgâhtar mı?

6. Bu adam profesör mü?

7. Bu adam futbolcu mu?

8. Bu adam öğretmen mi?

9. Bu kadın hemşire mi?

10. Bu adam mühendis mi?

Ünitenin devamında da meslek adlarının pekiştirildiği cümle kurma, boşluk doldurma gibi alıştırmalara yer verilmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 15 – 18).

Resim 56. Meslek adlarıyla cümle kurma alıştırması

3 a. Bilden Sie Sätze.

Beispiel: Tezgâhtar – çalışmak – ben – bir butikte – olarak. → Bir butikte tezgâhtar olarak çalışıyorum.

1. Aşçılık – yapmak – onlar.	6. Yapmak – biz – futbolculuk.
2. Çalışmak – İzmir’de – ben – avukat – olarak.	7. Ali – çalışmak – nerede?
3. Gülten – Bodrum’da – olarak – çalışmak – doktor.	8. Türkçe – Almanlar – anlamak.
4. İş – yapmak – siz – ne?	9. Olarak – çalışmak – postacı – biz.
5. Yapmak – sen – ne?	10. Çalışmak – ben.

b. Fügen Sie das Verb *istemen* hinzu.

Beispiel: Polis olarak çalışıyorum. → Polis olarak çalışmak istiyorum.

Resim 57. Meslek adlarının kullanıldığı, olumsuz cümle kurmaya yönelik bir alıştırma

4 Vervollständigen Sie die Sätze verneinend.

1. Avukat şimdi Ankara'da mı oturuyor? – Hayır, _____.
2. Öğretmen _____? – Hayır, çalışmıyor. Parkta.
3. Türkiye'de oturmak _____? – Hayır, istemiyoruz. Peki, siz?
4. Murat gözlükçülük yapmıyor mu? – Hayır, _____. Emekli.

Ulusal Kimlik

İlk ünite de ülke ve milliyet adlarıyla ilgili eşleştirme, cümle kurma, cümle tamamlama gibi alıştırmalara yer verilmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 5 - 8).

Resim 58. Ülke ve milliyet adlarıyla ilgili alıştırmalar

B. Sen Türk müsün?

1 Verbinden Sie das Land mit der Person, die die Staatsangehörigkeit dieses Landes besitzt, und bilden Sie den Plural.

1. İspanya	Fransız /	_____
2. Amerika Birleşik Devletleri	İspanyol /	_____
3. Fransa	Türk /	_____
4. Almanya	İtalyan /	_____
5. İtalya	Amerikalı /	_____
6. Türkiye	Alman /	_____
8. İngiltere	İngiliz /	_____

2 Beantworten Sie die Fragen wie im Beispiel.

Beispiel: Salvador Dalí Türk mü? → Hayır. Türk değil, İspanyol.

1. Barack Obama Fransız mı?
2. Yorgo Papandreu İspanyol mu?
3. Angela Merkel Türk mü?
4. José Luis Rodríguez Zapatero İtalyan mı?
5. Dmitri Medvedev ve Vladimir Putin Amerikalı mı?
6. Gordon Brown Alman mı?
7. Nicolas Sarkozy Rus mu?
8. Recep Tayyip Erdoğan İngiliz mi?
9. Silvio Berlusconi Avusturyalı mı?
10. Hu Jintao İsviçreli mi?

3 Bilden Sie Sätze wie im Beispiel.

Beispiel: Siz – Danimarkalı. → Siz Danimarkalısınız.

1. Biz – Rus.
2. Siz – Fransız.
3. Sen – Hollandalı.
4. Biz – Tunuslu.
5. Onlar – Avusturyalı.
6. Ben – Türk.
7. O – İspanyol.
8. Biz – Yunanlı.
9. Ben – Çinli.
10. Sen – İsviçreli.

4 Verneinen Sie die Sätze wie im Beispiel.

Beispiel: Danimarkalısınız. → Danimarkalı değilsiniz.

1. Çinliyim.
2. Adım Bülent.
3. Türksünüz.
4. Avusturyalı.
5. Yusuf Rus.
6. İspanyollar.
7. Soyadım Taş.
8. İsviçreliisin.
9. Yunanlıyız.
10. Hollandalılar.

2 Vornamen verraten manchmal die Herkunft der Personen. Verbinden Sie und bilden Sie Sätze mit Namen, Herkunftsort und -land.

1. Boris	a. Napoli (İtalya)	_____
2. Paola	b. Atlanta (Amerika)	_____
3. Kostas	c. Hamburg (Almanya)	_____
4. Micheline	d. Moskova (Rusya)	_____
5. Pierre	e. Kars (Türkiye)	_____
6. Nazlı	f. Atina (Yunanistan)	_____
7. Felipe	g. Bordeaux (Fransa)	_____
8. Jimmy	h. Madrid (İspanya)	_____
9. Jutta	i. Stockholm (İsveç)	_____
10. Björn	j. Cenevre (İsviçre)	_____

Sekizinci sayfada kişi adları ile şehir ve ülke adlarının eşleştirildiği alıştırmada Avrupa ve Amerika dışındaki kıtalardan hiçbir örneğe yer verilmemiştir.

Edebiyat

Onbeşinci ünitedeki bir boşluk doldurma alıştırmasında Nasrettin Hoca'nın hayatı hakkında cümleler verilmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 80).

Resim 59. Nasrettin Hoca ile ilgili bir alıştırma

A. Nasrettin Hoca sen çok yaşa!

1 Setzen Sie die Verben in die unbestimmte Vergangenheit.

- Nasrettin Hoca 1208 yılında Sivrihisar'da dünyaya (gelmek) _____.
- İlk eğitimini Sivrihisar Medresesi'nde (görmek) _____.
- Babasının vefatı üzerine köyüne (dönmek) _____.
- Baba mesleği olan imamlık mesleğine (başlamak) _____.
- Medreselerde dinî dersler (vermek) _____.
- Sonra kadılık (yapmak) _____.
- Nasrettin Hoca 1284 yılında vefat (etmek) _____.

Aynı ünitedeki “Bir varmış, bir yokmuş uzak bir ülkede...” başlıklı bölümde “Gümüş Gözlü Dev” masalına yer verilmiş, masalla ilgili sorular sorulmuş, iki cümleyi tek cümleye dönüştürme ve masalla ilgili bazı cümleleri Türkçeye tercüme etme alıştırmaları verilmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 84).

Resim 60. Gümüş Gözlü Dev masalıyla ilgili alıştırmalar

3 Beantworten Sie die Fragen.

1. Gümüş Gözlü Dev nasılmış?
2. Ülke hükümdarı kimmiş?
3. Sarı Dev nasılmış?
4. Gümüş Gözlü Dev'in kız kardeşi hakkında ne biliyorsunuz?
5. Kız kardeşinin başına ne gelmiş?
6. Sarı Dev kızıp ne demiş?
7. Gümüş Gözlü Dev cellatlara ne demiş?
8. Ne cevap vermişler?
9. Gümüş Gözlü Dev cellatlar kardeşini attığı zaman ne yapmış?
10. Masal nasıl bitiyor?

4 Bilden Sie aus zwei Sätzen nur einen.

1. Kız hükümdara yemek götürmüş. Tabakları yere düşürmüş.
2. Sarı Dev hizmetçiye kızmış. "Sarayın damından aşağıya atılsın!" diye bağırılmış.
3. Cellatlar kardeşini aşağı atmışlar. Gümüş Gözlü Dev kollarını açmış.
4. Nazlı Çiçek erkek kardeşinin öldüğünü anlamış. Çok ağlamış.

5 Übersetzen Sie die Sätze ins Türkische.

1. Der Riese ist nicht wie die anderen, weil er nicht grausam ist.
2. Der Herrscher des Landes hingegen lässt viele Bauern töten.
3. Die Schwester des Riesen arbeitet im Schloss des Herrschers als Dienerin.
4. Obwohl der Riese Angst hat, arbeitet seine Schwester weiter für ihn.
5. Eines Tages lässt sie ein Tablett fallen und der Herrscher wird sehr böse.
6. Er ruft seine Henker und sagt: "Sie soll vom Dach des Schlosses heruntergeworfen werden!"
7. Der Riese spricht mit den Henkern, aber kann ihr Herz nicht erweichen.
8. Als das Mädchen vom Dach heruntergeworfen wird, öffnet ihr Bruder seine Arme, um sie zu retten.
9. Als sie in seine Arme fällt, fallen sie beide zu Boden.
10. Das Mädchen erwacht schnell, aber sie sieht, dass ihr Bruder nicht mehr erwachen wird.

Sağlık

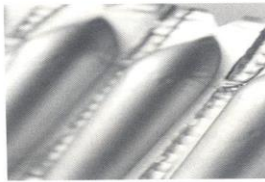
Onüçüncü ünite'deki bir alıştırmada verilen metnin dinlenmesi ve resimleri verilen tıp terimlerinin (reçete, fitil, vs.) hangilerinin metinde geçtiğinin bulunması istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 71).

Resim 61. Tıbbi terimlerin kullanıldığı bir dinleme alışırması

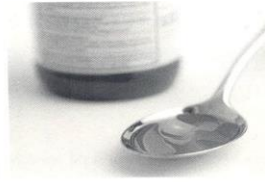
Hören Sie zu. Welche Wörter haben Sie gehört? 49

reçete

fitil

şurup

kapsül

hap

pastil

sprey

Aynı ünite'deki "Halk Hekimliği" bölümünde, sözü edilen rahatsızlıklarla bunlar için uygulanabilecek çözümlerin eşleştirilmesi istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 72).

Resim 62. Çeşitli tedavi önerileri

B. Halk hekimliği

1 Kennen Sie sich mit Naturheilmitteln aus? Verbinden Sie die Satzteile. Es gibt mehrere Möglichkeiten.

1. Dişiniz ağrıyor.
2. Yemek yiyince karnınız ağrıyor.
3. Büroda başınız ağrıyor.
4. Sivrisinek sizi soktu.
5. Öksürüyorsunuz.
6. Siğiliniz var.

- a. Sarımsakla süt pişirip için.
- b. Ağrıyan yere bir karanfil yerleştirin.
- c. Kimyon tohumlarıyla yemek pişirin.
- d. Günde en azından 1,5 litre su için.
- e. Nane, kimyon veya anasonlu sıcak su için.
- f. Taze maydanozla cildinizi ovun.
- g. Bir kaşık tarçınla bal yiyin.
- h. Yemekten sonra aktif karbon alın.
- i. Limon kabuğunu bir saat sirkeli suda bekletin, sonra derinizin üstüne yerleştirin.

Siyaset

Ondördüncü ünite “Avrupa Birliği’yle Türkiye’nin Geleceği” bölümünde Türkiye’nin ve Avrupa’nın siyasi özelliklerine değinilen cümleler bulunmaktadır (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s.79).

Resim 63. Avrupa Birliği ve Türkiye hakkında bilgiler içeren cümleler

C. Avrupa Birliği’yle Türkiye’nin geleceği

Ergänzen Sie die Sätze mit der Endung -Dir.

1. Almanya’nın kuzeyinde hava rüzgârlı_____.
2. İstanbul büyük bir şehir_____.
3. Avrupa’da laik devlet sayısı az_____ : sadece Fransa ve Türkiye laik_____.
4. Bu ülkenin ekonomisi yeterince dayanıklı değil_____.
5. Türkiye’nin yüzde doksan beşi Avrupa’da değil, Asya’da_____.
6. Dağlarda kışın hava çok soğuk_____.
7. Lefkoşa Kıbrıs’ta_____.
8. Çok ülkede insan hakları lehine yapılan çok şey var_____.
9. Avrupa Birliği nüfusunun çoğunluğu Hristiyan_____.
10. Kadın-erkek eşitliği çok önemli_____.

Aynı bölümdeki başka bir alıştırmada Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyelik süreciyle ilgili sorular sorulmuş, bunların Türkçeye tercüme edilerek cevaplanması istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 79).

Resim 64. Türkiye – AB ilişkileri ile ilgili sorular

Übersetzen Sie die Fragen ins Türkische und beantworten Sie sie.

1. Seit wann möchte die Türkei der Europäischen Union beitreten?
2. Ist die Türkei der einzige laizistische Staat in Europa?
3. Sind die gemeinsamen Grenzen der Türkei mit Syrien, dem Irak und dem Iran ein Vorteil oder ein Nachteil?
4. Ist die wirtschaftliche Lage in der Türkei dank der Zollunion mit der EU stabiler?

2.1.3.5 SOSYAL ADETLER

Davranış ve Söyleyiş Adetleri

Yedinci ünitedeki bir alıştırmada öğrencilerden çeşitli durumlarda kullanılması gereken dilek cümlelerini kurmaları istenmiştir (Kolay Gelsin! Çalışma Kitabı, s. 39).

Resim 65. Dilek cümleleri

3 Bilden Sie den Optativ der 3. Pers. Sing. und lernen Sie diese Wunschformeln auswendig.

► Elinize sağlık.	► Dün ninemi kaybettim*.
D Afiyet (olmak) _____.	D Başınız sağ (olmak) _____.
► Biraz hastayım.	► Bugün 1 ocak.
D Geçmiş (olmak) _____.	D Yeni yılınız kutlu (olmak) _____.
► Bugün işim bana zor geliyor.	► Bugün doğum günüm.
D Kolay (gelmek) _____.	D Doğum günün kutlu (olmak) _____.

* kaybettim = ich habe verloren

2.2 “İstanbul” Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Seti

2.2.1 “İstanbul” Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Setinin Genel Tanıtımı

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için Türkiye’de yazılan kitaplar arasında en yenilerden biri olan *İstanbul*’un ilk baskısı 2012’de yapılmıştır. A1, A2 ve B1 seviyelerine yönelik bir ders kitabı seti olarak hazırlanan bu çalışma, Kültür Sanat Basımevi tarafından basılmıştır. Ders kitabı seti, bu üç seviyeye ait ders kitapları ve çalışma kitapları ve bunların CD’lerinden oluşmaktadır. *İstanbul* Yabancılar İçin Türkçe ders kitabı seti, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi okutmanları Dr. Fatma Bölükbaş, Enver Gedik, Gül Gönültaş, Funda Keskin, Fazilet Özenç, Hande Tokgöz ve Gizem Ünsal tarafından hazırlanmıştır. Setteki kitapların tanıtıldığı internet sitesinde, kitapların Avrupa Konseyi’nin Avrupa Ortak Çerçevesi (Common European Framework) kılavuzu ölçütlerine göre düzenlendiği belirtilmiştir. A1 kitabının önsözünde, bu ders kitabı setinin “doğu kültürüyle batı kültürü arasında köprü durumunda olan ülkemiz kültürünü, düşünce tarzını aktaracak, günümüz şartlarına uygun, en güncel dil yöntemleri ile hazırlanmış kapsamlı bir set” olduğu vurgulanmıştır. Ders kitaplarının her biri 6 üniteden (A1: 1. Merhaba, 2. Nerede?, 3. Ne Yapıyorsun?, 4. Benim Dünyam, 5. Zaman Zaman, 6. Çevremiz, A2: 1. Gezelim

Görelim, 2. Haberiniz Olsun, 3. Neler Olacak?, 4. Evvel Zaman İçinde, 5. Ne Olur Ne Olmaz, 6. Neler Yapabilirsiniz?) oluşmaktadır. Üniteler de kendi içinde 3 bölüme ayrılmıştır. İçindekiler bölümünde her üniteye anlatılan konu ve ünitenin içerdiği okuma, dilbilgisi, dinleme, yazma ve konuşma alıştırmaları tanıtılmıştır. Her ünitenin sonunda, o üniteye öğrenilen kelimelerin tekrarlandığı kelime listeleri bulunmaktadır.

2.2.2 İstanbul Yabancı Dil Olarak Türkçe A1 Ders Kitabında Kültürle İlgili Konular

2.2.2.1 GÜNLÜK YAŞAM

Özel Günler

İlk ünitenin beşinci alıştırmasında anneler günü, bayram, doğum günü gibi özel günler ile böyle günlerde söylenen sözlerin eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 10).

Resim 66. Özel günlerde kullanılan ifadeler

5 Aşağıdakilere bakalım. Ne zaman, ne söylüyoruz? Eşleştirelim.

Anneler günü ()	Hastalık ()	Bayram ()	Düğün ()	Doğum günü ()
				
				

Beşinci üniteye "Bayramlar" bölümündeki bir alıştırmada Türkiye'deki tatil günleriyle bunların tarihleri eşleştirilmektedir. Bu alıştırmaya devamındaki metinde ise Türkiye'deki milli ve dini bayramlarla ilgili bilgi verilmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 70).

Resim 67. Bayramlarla ilgili metin ve alıştırmalar

2 Sizin ülkenizde hangi günler tatil?

3 Türkiye’de hangi günler tatil biliyor musunuz?

4 Türkiye’deki tatil günlerini tarihlerle eşleştirelim.

1. 1 Mayıs	a. Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
2. 23 Nisan	b. Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı
3. 30 Ağustos	c. Yılbaşı
4. 19 Mayıs	ç. İşçi Bayramı
5. 1 Ocak	d. Zafer Bayramı

OKUMA

Türkiye’de iki dinî ve dört millî bayram vardır. Bu günler resmî tatildir. Bankalar, okullar gibi resmî kurumlar kapalıdır.

Dinî bayramlar Ramazan ve Kurban Bayramı’dır. Ramazan Bayramı üç gün, Kurban Bayramı dört gündür. Bayramdan önce bayram için insanlar alışveriş yapıyorlar, evlerini temizliyor ve bayrama hazırlanıyorlar. Bayram günü insanlar anneanne, babaanne ve dede gibi büyük akrabalarını ziyaret ediyorlar ve onların ellerini öpüyorlar. Küçük çocuklar büyüklerin ellerini öptükten sonra büyükler onlara hediyeler veriyor. Bayramda insanlar özel yemekler yapıyor ve o gün bütün aile beraber o yemekleri yiyor. Bu günlerde zengin insanlar fakirlere daha çok yardım ediyor. Herkes birbirinin bayramını kutluyor.

Türkiye’de millî bayramlar 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ve 30 Ağustos Zafer Bayramı’dır. Bu bayramlar başlamadan önce okullarda öğretmenler ve öğrenciler hazırlık yapıyorlar. Bu bayramları insanlar her şehirde büyük stadyumlarda kutluyor. Bu kutlamalara bütün halk katılıyor. Kutlamalarda öğrenciler şiirler okuyor, dans ve spor gösterisi yapıyor ve marşlar söylüyorlar.

Bu bayramları herkes büyük bir heyecan ve coşku ile kutluyor.

BAYRAMLAR

Bayramların kaç gün sürdüğü, nasıl kutlandığı, bayramlarda neler yendiği gibi ayrıntılara değinilmiştir. Aynı bölümdeki başka bir alıştırmada insanların bu bayramlarda neler yaptıkları sorulmuştur (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 71).

Resim 68. Bayramlarla ilgili bir yazma alıştırması

9 Aşağıdaki tabloya bakalım. İnsanlar dinî ve millî bayramlarda neler yapıyorlar? Yazalım. Farkları söyleyelim.

Dinî Bayramlar	Millî Bayramlar

Dinleme bölümünde yılbaşı gecesiyile ilgili bir metin verilmiş ve soruların bu metne göre cevaplanması istenmiştir. Konuşma bölümünde öğrencilerden yeni yıl planlarını anlatmaları, yazma bölümünde ise kendi ülkelerindeki bayramlardan birini yazmaları beklenmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 72).

Resim 69. Kutlamalarla ilgili konuşma ve yazma alıştırmaları

KONUŞMA

- 10 Yeni yılda neler yapmak istiyorsunuz? Kendimize bir yeni yıl planı yapalım.
- Nerede kutlayacaksınız?
 - Kimler gelecek?
 - Yiyecek-içecekler vb.

YAZMA

- 11 Sizin ülkenizde hangi bayramlar var? Bir tanesini seçelim. O gün neler yapıyorsunuz? Anlatalım.
- Ne zaman?
 - Nasıl kutluyorsunuz?
 - Kimlerle beraber?

“Özel Günler” bölümünde evlilik yıldönümü, anneler günü, öğretmenler günü ve doğum günüyle ilgili metinlere yer verilmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 73).

Resim 70. Özel günlerle ilgili bir metin

3 Aşağıdaki başlıkları uygun metinlere yerleştirelim.

ÖZEL GÜNLER

Evlilik yıldönümü / Anneler günü / Öğretmenler günü / Doğum günü

Türkiye’de mayıs ayının ikinci pazar günü anneler günüdür. Biz anneler gününden önce annemize bir hediye alıyoruz. O gün annemize çiçekler ile hediyelerimizi veriyoruz. Sonra annem, babam ile hep beraber yemeğe gidiyoruz. Yemek yedikten sonra anneannemi ve babaannemi ziyaret ediyoruz. Onların da anneler gününü kutluyoruz ve hediyelerini veriyoruz. O gün herkes çok mutlu oluyor.

Ahmet ile ben 3 yıldır evliyiz. Biz her yıl evlilik yıldönümümüzü dışarıda kutluyoruz. O gün birbirimize hediyeler alıyoruz. Dışarıda güzel bir yemek yiyoruz ve eğleniyoruz. Bu sene yıldönümümüzü evde kutluyoruz. Çünkü bir ay sonra bebeğimiz doğuyor.

Biz ilkokul birinci sınıftan beri her 24 Kasım öğretmenler gününde öğretmenimize küçük, çeşitli hediyeler alıyoruz ya da bütün sınıf para topluyoruz ve büyük bir hediye alıyoruz. Biz öğretmenimizi çok seviyoruz çünkü o bize her gün yeni bir şeyler öğretiyor.

Ben Gözde. Doğum günüm 27 Aralık’ta. Senelerden beri farklı yerlerde doğum günü partisi yapıyorum. Bazen kafede, bazen restoranda, bazen evde doğum günümü arkadaşlarımla kutluyoruz. Bazen onlar beni şaşırtıyor. İş yerime geliyorlar. O gün hep beraber pasta kesiyoruz. Ben mumları üflemeden önce dilek diliyorum. Sonra sohbet ediyoruz ve eğleniyoruz. Biliyorum her sene yaşıyorum ama bu günü arkadaşlarımla beraber geçirmek beni mutlu ediyor.

5C’deki dinleme alıştırmasında Aynur adlı birinin doğum günüyle ilgili bir metne yer verilmiş ve metinle ilgili sorular sorulmuştur (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 75).

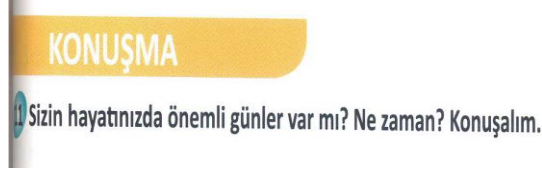
Resim 71. Bir doğum günüyle ilgili dinleme alıştırması

DOĞUM GÜNÜ

- 7 Bugün Aynur’un doğum günü. Metni dinleyelim. O ve eşi bu akşam ne yapıyorlar? Söyleyelim.

Öğrencilerden kendi hayatlarındaki önemli günlerden bahsetmeleri istenmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 75).

Resim 72. Önemli günlerle ilgili bir konuşma alıştırması

“Kültürden Kültüre” bölümünde Hıdrellez, Domates Festivali ve Holi Renk Festivali ile ilgili metinlere yer verilmiş ve bunlarla ilgili sorular sorulmuştur (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 76).

Resim 73. Farklı ülkelerden festivaller

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

İLGİNÇ FESTİVALLER

Hıdrellez
Türk dünyasında her sene insanlar Hıdrellez'i kutluyor. 6 Mayıs'ta insanlar büyük bir kutlama yapıyorlar. İnsanlar 6 Mayıs gecesi büyük bir ateş yakıyorlar ve üstünden atlıyorlar. Böylece yeni yıl, sağlıklı olacağız, berekete kavuşacağız diye düşünüyorlar. Ayrıca bir kâğıda ev, araba, mezuniyet, evlilik gibi dileklerini yazıyorlar ve bu kâğıtları gül ağacına asıyorlar. Gece sonunda bu kâğıtları insanlar denize veya nehre atıyorlar.

Domates Festivali
Her ağustos ayının son çarşambası insanlar İspanya'nın Bunol köyüne geliyor ve domates festivalini kutluyor. Bu festival bir hafta sürüyor. İnsanlar burada bir saat birbirlerine domates atıyor ve eğleniyorlar. Bir saat sonra köy sokakları domates çorbasına benziyor. Bu festivale birçok turist de katılıyor.

Holi Renk Festivali
Bahar mevsiminin ilk dolunay zamanı insanlar Hindistan'da renk festivalinde baharı kutluyor. Festival iki gün sürüyor. Festivalde insanlar odun topluyorlar ve büyük bir ateş yakıyorlar. Sonra bu ateşten bir parça götürüyorlar. Çünkü onlar, ateş, evlerini ve kendilerini koruyor diye düşünüyor. Festivalin ikinci günü insanlar yüzlerine boya sürüyor ve birbirlerine kırmızı, sarı, yeşil, mavi, mor boyalar atıyor. Bu şekilde insanlar baharı karşılıyor.

1. İnsanlar bu festivalleri nerede ve ne zaman kutluyor?
2. Sizce bu festivallerden hangisi daha ilginç?
3. Sizin ülkenizde bu festivallere benzer ilginç bir festival var mı?

Boş Zaman

Üçüncü ünitedeki “Boş Zamanlarım” başlıklı bölümde çeşitli boş zaman etkinlikleriyle ilgili resimler verilmiş ve altta verilen cümlelerin bunlara göre tamamlanması istenmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 42).

Resim 74. Boş zaman etkinlikleri

1 Resimlere bakalım. Cümleleri uygun fiillerle tamamlayalım.

1. Sokakta	6. O, futbol	11. O, internete
2. Arkadaşlarla	7. O, gitar	12. Onlar konserde
3. O, parkta	8. O, gazete	13. Onlar yemek
4. O, radyo	9. Onlar bilgisayar oyunu	14. Onlar spor
5. Alışveriş	10. Onlar film	15. O, fotoğraf

Bir sonraki alıştırmada ise seyahat, film, spor gibi konularla ilgili metinlere yer verilmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 43).

Resim 75. Çeşitli sosyal aktivite grupları

Aynı üitedeki “Günlük Hayat” başlıklı dinleme alıştırmasında Tuğba, Rafael ve Gabriel adlı karakterlerin boş zamanlarında yaptıklarıyla ilgili metinler verilmiştir (İstanbul A1 Ders Kitabı, s. 45).

Resim 76. Günlük hayatla ilgili bir dinleme alıştırması

DİNLEME

GÜNLÜK HAYAT

9 Metni dinleyelim. Boşlukları dolduralım.

Benim adım Tuğba. Ben Ankara'..... yaşıyorum. Ben hemşireyim. Zamanım genellikle hastane..... geçiyor. Boş zamanlarımda sinema..... gidiyorum, parkta kitap okuyorum. Kitaplar..... çok hoşlanıyorum.

Ben Rafael. Moskova'..... yaşıyorum. Ben bir fabrika..... işçiyim. Her sabah fabrika..... gidiyorum. Fabrikada çok yoruluyorum. Çok erken yatıyorum. Hafta sonları eşim ve çocuklarım ile alışveriş..... gidiyoruz. Dışarı..... yemek yiyoruz.

Benim adım Gabriel. Paris'..... yaşıyorum. İşadımıyım. Ben çok yoğunum. Geç saatlerde ofis..... çıkıyorum. Ofise değişik ülkeler..... iş adamları geliyor. Ben de her ay farklı bir ülke..... gidiyorum. Boş zamanlarımda..... oralarda fotoğraf çekiyorum.

“Hafta Sonu Ne Yapıyorsun?” başlıklı diyalogda Erdal ve Serhat adlı iki arkadaş hafta sonu Kadıköy’de vakit geçirmek üzere program yapmaktadır (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 46).

Resim 77. Hafta sonu planları

OKUMA

HAFTA SONU NE YAPIYORSUN?

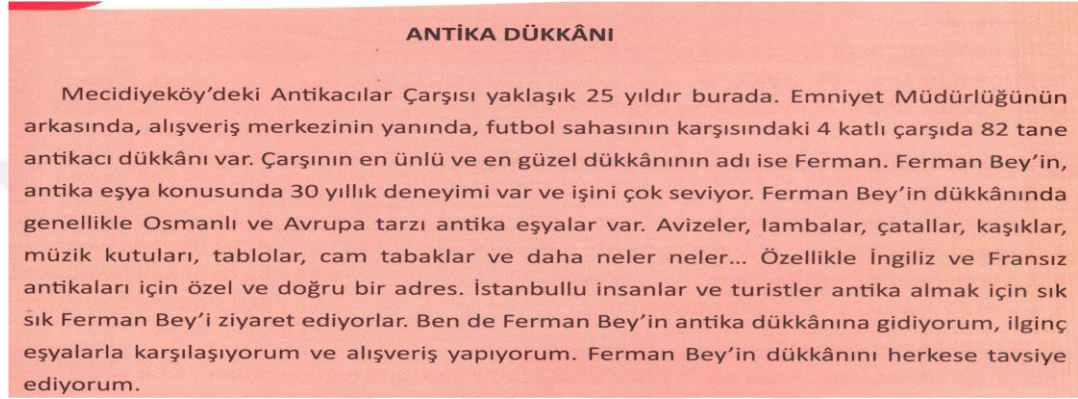

Erdal: Merhaba Serhat! Evde misin?
Serhat: Selam. Hayır, değilim. Hâlâ işteyim. Bu günlerde çok meşgulüm. Her gün geç saatlerde işten çıkıyorum.
Erdal: Anlıyorum. Uzun zamandır görüşmüyoruz. Yarın akşam boş musun? Seni görmek istiyorum.
Serhat: Yarın akşam mı? Sanmıyorum. Ben de çok meşgulüm ama dışarı çıkmak, biraz nefes almak istiyorum. Ben hafta sonu müsaitim. Hafta sonu ne yapıyorsun?
Erdal: Hafta sonu Kadıköy’deyiz. Arkadaşlarla maça gidiyoruz. Sen de gelmek istiyor musun?
Serhat: Maç güzel fikir ama gelmek istemiyorum, sakın bir hafta sonu geçirmek istiyorum. Cumartesi sabah kahvaltıda ne dersin?
Erdal: Tamam. Nerede buluşuyoruz?
Serhat: Nazar Kafe’yi biliyor musun?
Erdal: Hayır, bilmiyorum. Nerede?
Serhat: Kadıköy Moda’da. Deniz kenarında. Hafta sonları açık büfe kahvaltı var. Çok güzel bir yer.
Erdal: Tamam. Kaçta buluşuyoruz? Saat 09.00 uygun mu?
Serhat: Ben biraz uyumak istiyorum. 10.30 nasıl?
Erdal: Tamam. Gerçekten maça gelmek istemiyor musun? Bu maç çok heyecanlı.
Serhat: Biliyorum güzel bir maç. Stres atmak istiyorum ama kalabalıktan sıkılıyorum. İnşallah başka sefere.
Erdal: Peki, cumartesi görüşürüz.

Şehir Hayatı

Altıncı ünitedeki “Antika Dükkanı” başlıklı metinde Mecidiyeköy’deki Antikacılar Çarşısı’nda bulunan Ferman adlı bir dükkan tanıtılmıştır (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 83).

Resim 78. Bir antika dükkanının tanıtıldığı bir metin

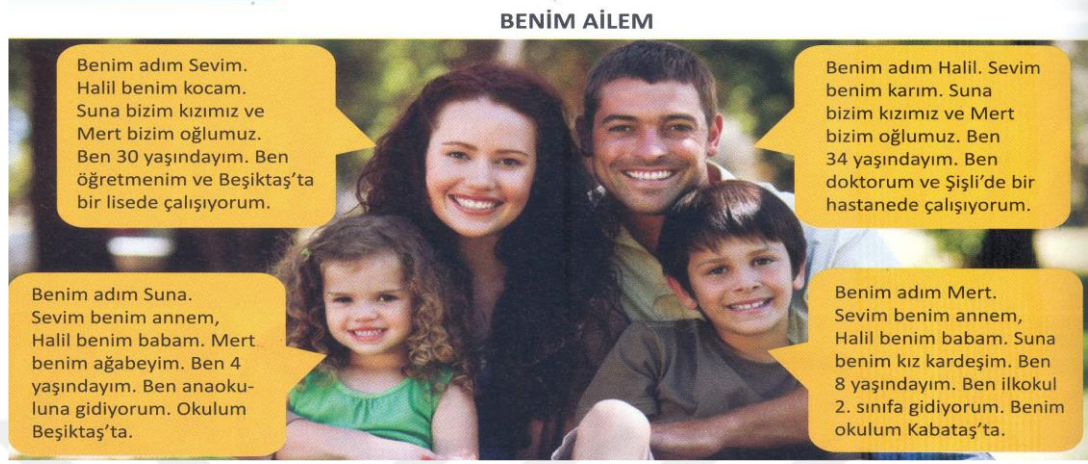
Ferman Bey’in dükkanında Osmanlı ve Avrupa tarzı antika eşyalar bulunduğundan bahsedilmiş, dükkanın özellikle İngiliz ve Fransız antikaları için doğru adres olduğu vurgulanmıştır. Dükkanın hem İstanbulluların hem de turistlerin ilgisini çektiği belirtilmiştir.

2.2.2.2 KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

Aile

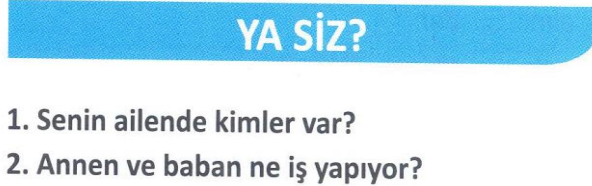
Dördüncü ünitedeki hazırlık çalışmasında bir ailenin fertlerini belirten sözcüklerle resimdeki aile fertlerinin eşleştirilmesi istenmiştir. Hemen altında başka bir ailenin fotoğrafına yer verilmiş, anne, baba ve çocukların kendilerini tanıttıkları metinler sunulmuştur (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 52).

Resim 79. Kendini tanıtan bir aile

Aile fertleri adlarını, yaşlarını, çalıştıkları veya okula gittikleri semti belirtmiştir. Öğrencilerden kendi aileleriyle ilgili bilgi vermelerinin istendiği alıştırma (“Ya Siz?”, *İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 53) bir Türkçe sınıfında farklı kültürlerde aile kavramını tartışmaya açması bakımından önemlidir.

Resim 80. Öğrencilere aileleri ile ilgili sorulan sorular

Aynı üniteadaki bir dinleme alıştırmasında öğrencilerden Zehra Hanım ve torunlarıyla ilgili metni dinlemeleri ve soruları bu metne göre cevaplandırmaları istenmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 54).

Resim 81. Zehra Hanım ve torunları

DİNLEME

ZEHRA HANIM'IN TORUNLARI

9 Metni dinleyelim ve soruları cevaplayalım.

1. Mesut kaç yaşında?

2. Ömer ne iş yapıyor?

Türkiye’de aile ilişkilerinde belirgin bir yeri olan büyükanne – torun ilişkisinin işlenmesi önemlidir. Ünitenin “Ailemden Uzakta” başlıklı bölümünde İstanbul’da okuyan bir üniversite öğrencisinin ailesine yolladığı e-postaya yer verilmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 59).

Resim 82. Bir e-posta metni

Kime:

melek.kara@gmail.com

İçerik:

Konu:

Merhaba

Gönderen:

Kızın Ferda

Tarih:

10.05.2024

Zaman:

10:00

Durum:

Bekliyor

Ekle:

Sil:

Yazdır:

Önceki:

Sonraki:

Yeni E-posta Göster:

Time New Roman ▼ 3 (12pt) ▼ § ▢ ■ ▣ ▤ ▥ ▦ ▧ ▨ ▩ ▲ ▼ ◀ ▶ ↶ ↷ 🔍 🌐 ⌨️ ☑️

Sevgili ailem,

Nasılsınız? Ben çok iyiyim. Hepinizi çok özledim. Ben İstanbul'da çok mutluyum. İstanbul çok güzel bir şehir ama kalabalık. Ben burada yurtta kalıyorum. Yurdum Fatih'te. Okulum Beyazit'ta. Yurt, çok uzak değil. Okula otobüsle gidiyorum. Sınıfta birçok arkadaşım var. Hepsisi farklı ülkelerden. Hepimiz çok iyi anlaşırız. Beraber çok güzel zaman geçiriyoruz. Dersten sonra yemek yiyoruz sonra yurda dönüyoruz. Hepimiz aynı yurtta kalıyoruz. Yurtta ders çalışıyoruz, televizyon izliyoruz ve 23.00'da uyuyoruz.

Hafta sonları bazen arkadaşlarıyla geziyorum, bazen kendim alışverişe gidiyorum. Her hafta kendime bir Türkçe kitap alıyorum ve okuyorum.

Burada bazen çok zorluyorum. Çünkü ütümü kendim yapıyorum, yatağımı kendim topluyorum, odamı kendim temizliyorum, yani her işi kendim yapıyorum.

Size güzel bir haberim var. İki hafta sonra oraya geliyorum. Buradan hepinize hediyeler getiriyorum. Kendinize iyi bakın, hepinizi çok seviyorum.

Kızının Ferda

“Kültürden Kültüre” başlıklı bölümde bir Japon, Amerikalı ve Türk ülkelerindeki aile yapısını anlatmıştır (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s.62).

Resim 83. Farklı kültürlerde aile kavramı

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

AİLELER

Japonya'da genellikle küçük aileler bulunuyor. Onların bir veya iki çocukları var. Benim kız ve erkek kardeşim yok. Tek çocuğum ve bu Japonya'da çok normal. Birçok çiftin çocukları yok.

Benim iki kız kardeşim var. Biz üç kardeşiz. Bizim büyük bir ailemiz var. Amerika'da birçok ailenin bir ya da iki çocuğu var.

Türkiye'de birçok kişinin büyük bir ailesi var. Biz 4 kardeşiz, benim 2 kız kardeşim ve bir erkek kardeşim var ve Türkiye'de bu çok normal. Ama günümüzde büyük aileler azalıyor. Çiftler bir ya da iki çocuk tercih ediyor.

1. Yukarıdaki metinleri okuyalım. Metne göre aşağıdaki cümlelere doğru ise "D" yanlış ise "Y" koyalım.

1. Aiko'nun bir kardeşi var.
2. Japonya'da genellikle küçük aileler var.
3. Mehmet'in 4 kardeşi var.
4. Türkiye'de büyük aileler azalıyor.
5. John'un erkek kardeşi var.
6. Amerika'da birçok ailenin üç veya daha fazla çocuğu var.

2. Sizin ülkenizde büyük aile mi yoksa küçük aile mi daha yaygın? Sizin ülkenizde genellikle bir ailenin kaç çocuğu var?

Aynı bölümde öğrencilere kendi ülkelerinde aile yapısı hakkında sorular sorulmuştur. Altıncı ünitedeki "Akrabalarım" metninde Hülya adlı bir lise öğrencisi aile bireyleri hakkında bilgi (yaş, meslek, alışkanlıklar, vs.) vermiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 80).

Resim 84. Lise öğrencisi Hülya'nın ailesini tanıttığı metin

AKRABALARIM

Merhaba. Benim adım Hülya. Beşiktaş Lisesinde okuyorum. Benim güzel bir ailem ve eğlenceli akrabalarım var. Sizlere onlardan bahsetmek istiyorum.

Annemin adı Aysun. 43 yaşında ve ev hanımı. Her gün bizim için çok güzel yemekler pişiriyor. Babamın adı Yüksel. 45 yaşında ve muhasebeci. Her akşam kitap ya da gazete okuyor, baskı televizyon izliyor. Dedemin adı Kenan. 75 yaşında ve sık sık uyuyor. Babaannemin adı Ayşe. 85 yaşında ve bir kedisi var, onu çok seviyor.

Amcamın adı Ali. 35 yaşında ve çocuk doktoru. Amcamın eşinin adı Esra. Esra yengem. 30 yaşında ve bir mağazada satış müdürü. Dayımın adı Oğuz. 21 yaşında, İstanbul Üniversitesi'nde okuyor ve futbol oynuyor. Teyzemin adı Aysel. 29 yaşında ve edebiyat öğretmeni. Teyzemin eşi adı Murat. Murat eniştem 33 yaşında ve bir okulda müdür yardımcısı. Teyzem ile eniştemin iki çocukları var. Kuzenlerimin adı Ece ve Ege. Henüz 3 yaşındalar ve gerçekten çok tatlılar.

Bir sonraki alıştırma Hülya'nın ailesindeki kişilerin resimlerle eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 81).

Resim 85. Hülya'nın ailesiyle ilgili eşleştirme alıştırması

2.2.2.3 DEĞERLER, İNANIŞLAR VE TUTUMLAR

Coğrafya

Kitabın çeşitli bölümlerinde bu kapsamda değerlendirilebilecek veriler bulunmaktadır. “Merhaba” adlı ilk ünitedeki bir alıştırmada Ayasofya, Eyfel Kulesi, Thames Nehri üzerindeki Tower Bridge ve Mısır’daki piramitlerin fotoğrafları verilmiş ve öğrencilerden eserlerin adlarını yazmaları istenmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 17).

Resim 86. Tarihi yapılarla ilgili eşleştirmeler

Aynı bölümdeki dinleme alıştırmasında Kapalıçarşı ile ilgili bir metne yer verilmiş ve öğrencilerin boşlukları doldurmaları istenmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 17).

Resim 87. Kapalıçarşı ile ilgili dinleme alışırması

9 Metni dinleyelim. Boşlukları dolduralım.

KAPALIÇARŞI

A: neresi?
B: Burası Kapalıçarşı.
A: Şunlar?
B: Onlar turist.
A: Kapalıçarşı büyük?
B:, burası büyük bir çarşı.
A: Şurası kafe mi?
B: Hayır, orası kafe Mağaza.

“Kültürden Kültüre” başlıklı bölümde ise Ortaköy ve Boğaziçi Köprüsü, Çin Seddi, Kremlin Sarayı, Pisa Kulesi, Mısır Piramitleri ve Özgürlük Anıtı’nın fotoğrafları verilmiş, bu eserlerin haritadaki yerleriyle eşleştirilmeleri istenmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 18).

Resim 88. Ülkelerin haritadaki yerlerini bulma alışırması

BURASI NERESİ?
Haritaya bakalım. Ülkeleri örnekteki gibi yazalım.

Burası Türkiye

Başka bir alıştırmada çeşitli ülke adları harflerinin sıraları karıştırılarak verilmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 19).

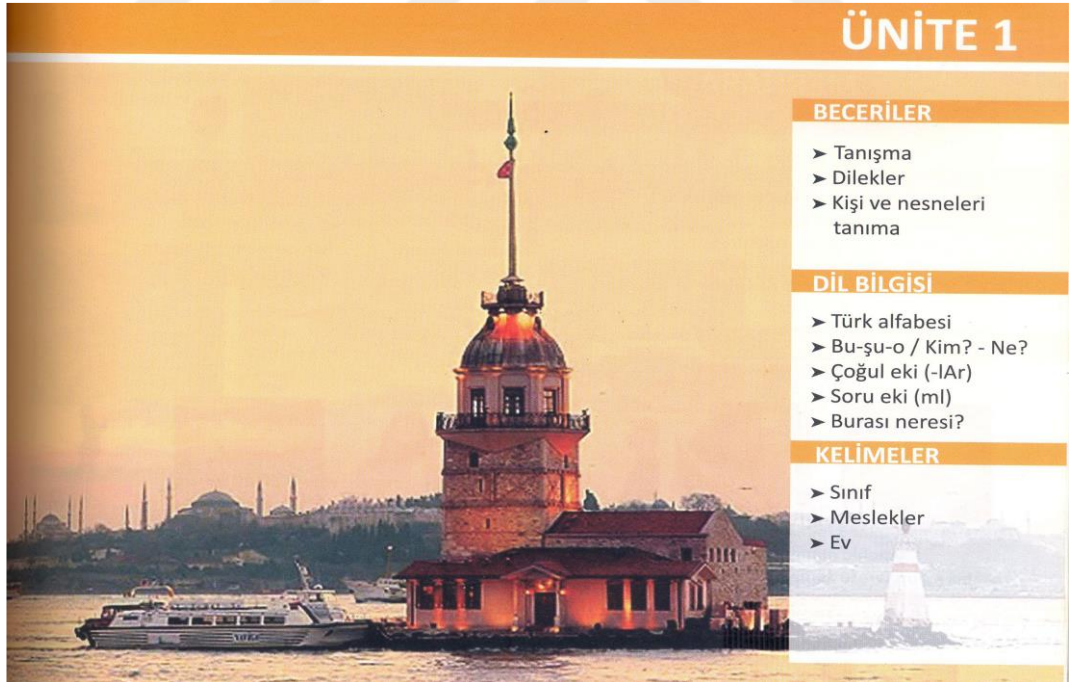
Resim 89. Ülke adları

5. Ülkeleri yazalım.

ürTikey	Türkiye
İatlay	İ.....
uRsay	R.....
ırMsı	M.....
ngelitre	İ.....
oKer	K.....
anyaAlm	A.....

Tüm üniteler İstanbul'dan bir fotoğrafla başlamaktadır. Birinci ünite Kızkulesi, ikinci ve altıncı ünitelerde Ayasofya, üçüncü ünite Boğaziçi Köprüsü, dördüncü ünite Büyük Mecidiye Camii ve Boğaziçi Köprüsü, beşinci ünite ise Dikilitaş ve Sultanahmet Camii fotoğrafları kullanılmıştır (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 7, 21, 37, 51, 65, 79).

Resim 90. Kızkulesi

Resim 91. Ayasofya

ÜNİTE 2

BECERİLER

- Kendini tanıtma
- Sayıları söyleme
- Form doldurma

DİL BİLGİSİ

- Bulunma durumu (-DA)
- Var / yok
- Sayılar
- Kaçınç
- İsim cümleleri

KELİMELER

- Okul
- Oda
- Yerler
- Sıfatlar

Resim 92. Boğaziçi Köprüsü

ÜNİTE 3

BECERİLER

- Günlük hayatı anlatma
- Boş zamanları değerlendirme
- İstekleri ifade etme

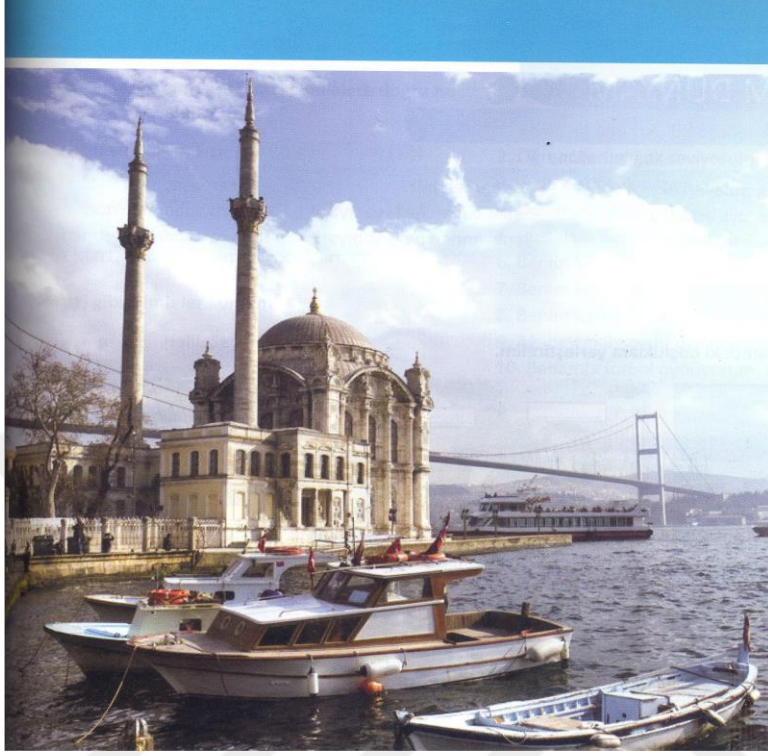
DİL BİLGİSİ

- Şimdiki zaman
- Yönelme durumu (-(y)A)
- Uzaklaşma durumu (-DAn)
- -mAk istemek

KELİMELER

- Günlük etkinlikler
- Hobiler
- Alışveriş

Resim 93. Boğaziçi Köprüsü ve Mecidiye Camii

ÜNİTE 4

BECERİLER

- Ailemizi tanıtma
- Milliyet, dil, ülke adlarını tanıma
- Sahiplik belirtme

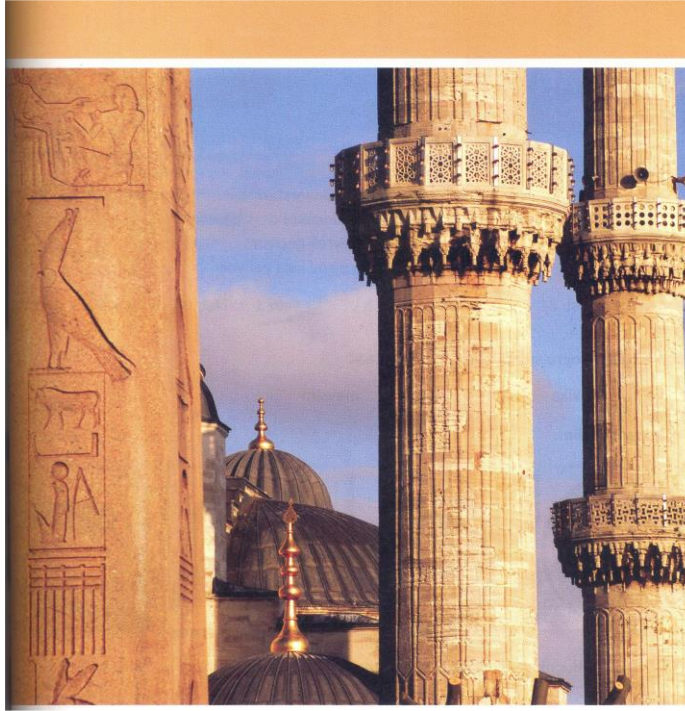
DİL BİLGİSİ

- İyelik ekleri
- Ülke-milliyet-dil adları
- Kendi, hep

KELİMELER

- Aile
- Arkadaşlar

Resim 94. Dikilitaş ve Sultanahmet Camii

ÜNİTE 5

BECERİLER

- Saati söyleme
- Not yazma
- Tebrikler

DİL BİLGİSİ

- Saatler
- -DAn -(y)A kadar
- -DAn önce / sonra
- -mAdAn önce /
- -DiktAn sonra
- -DAn beri, -Dlr

KELİMELER

- Tarih
- Bayramlar
- Özel günler

Resim 95. Ayasofya

ÜNİTE 6

BECERİLER

- Aile, akraba ve çevreyi tanıtma
- Yer - yön ifadelerini kullanma
- Karşılaştırma yapma

DİL BİLGİSİ

- İsim tamlamaları
- Belirtme durumu (-(y)l)
- -ki eki
- Karşılaştırma (daha, en)

KELİMELER

- Akraba isimleri
- Yer - yön bildiren kelimeler
- Vücudumuz
- Hastalıklar

İkinci ünitedeki bir alıştırmada Japonya'daki bir caddenin ve Ortaköy'ün fotoğrafları verilmiş, bunlarla ilgili sorular sorulmuştur (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 24).

Resim 96. Fotoğraflarda görülenlerin anlatılmasına yönelik bir alıştırma

8 Aşağıdaki resimlere bakalım. Sorulara cevap verelim.

1. Burası neresi?
.....
2. Resimde deniz var mı?
.....
3. Resimde kimler var?
.....

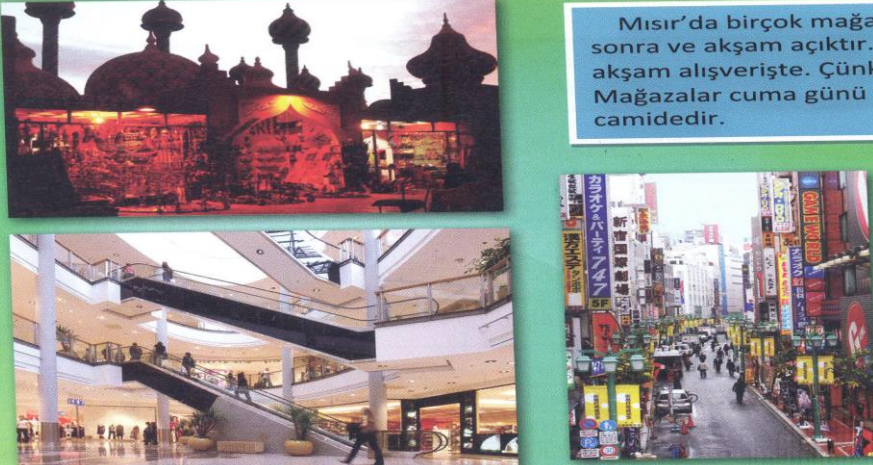

1. Burası neresi?
.....
2. Resimde okul var mı?
.....
3. Resimde neler var?
.....

Aynı ünitedeki “Kültürden Kültüre” bölümünde Japonya ve Mısır'daki alışveriş bölgelerinin fotoğrafları ve bunlarla ilgili bilgiler sunulmuştur (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 34).

Resim 97. Farklı ülkelerde alışveriş kültürü

MAĞAZALAR

Mısır'da birçok mağaza sabah, öğle ve akşam açıktır. İnsanlar genellikle öğle ve akşam alışverişte. Çünkü gündüz güneş çok sıcak. Mağazalar cuma günü tatildir. Birçok camidedir.

Türkiye'de mağazalar genellikle 09.00'da açıktır. Kapalı gün yoktur. Hafta sonu mağazalar çok kalabalıktır. Büyük şehirlerde çok sayıda alışveriş merkezi vardır.

Japonya'da mağazalar 24 saat açıktır. Birçok mağaza bir günün bir kısmı bu günün pazarıdır. Şehirlerin birçok yerinde alışveriş merkezi açıktır. İstasyonların etrafında alışveriş merkezi vardır.

1. Ülkeleri yazalım.

1. Cuma günü mağazalar kapalıdır.
2. Küçük şehirlerde 24 saat açık mağaza.
3. Büyük şehirlerde birçok alışveriş merkezi.
4. Gündüzleri az insan alışveriştedir.

2. Sizin ülkenizde mağazalar nasıldır?

Altıncı ünite'deki bir yazma bölümünde öğrencilerden dünya haritasına bakarak “dünyadaki enlerden” (en uzun nehir, vs.) onunu yazmaları istenmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 88).

Resim 98. Coğrafya bilgisi gerektiren bir yazma alıştırması

- 9** Dünyadaki “en”lerden hangilerini biliyorsunuz?
10 tanesini yazalım.
Örnek:
Dünyanın en uzun nehri Nil Nehri'dir.

Eğitim

İkinci ünite'deki “Okul” başlıklı metinde Tophane’de bulunan bir okul İspanyol bir öğrenci tarafından tanıtılmıştır (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 22).

Resim 99. Bir öğrenci gittiği dil okulunu tanıtıyor

OKUL

Merhaba! Benim adım Kate. Ben İspanyoluyum. Burası Tophane’de. Okul 6 katlı. Alt katta ofisler var. Ofisler büyük. Oralar, bilgisayarlar, dolaplar var. Sekreterler ofiste.

2., 3., 4. ve 5. katlarda sınıflar var. Okulda 10 sınıf var. Sınıflarda; sandalyeler, sıralar, kalemlikler, kitaplar, sözlükler, bilgisayar ve yazı tahtası var. Masalarda kitaplar ve silgiler var. Şimdi sınıflarda öğrenciler yok, çünkü öğrenciler tatil.

Okulda çok güzel bir kantin var. Kantin üst katta. Kantinlerde, televizyon, yiyecekler ve içecekler var. Kantin çok kalabalık kantinde.

Üçüncü ünite'deki “Kültürden Kültüre” bölümünde Ankara, Berlin ve Gana’da okuyan üç öğrenci, okudukları yerlerde öğrencilerin hangi koşullarda barındığı hakkında bilgi vermektedir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 48).

Resim 100. Farklı ülkelerden öğrencilerin okul yaşamları

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

ÖĞRENCİLER

Ben Ankara’da oturuyorum. Üniversiteyi de burada okuyorum. Annem ve babamla aynı evde yaşıyorum. Türkiye’de bazı öğrenciler ailelerinden uzak şehirlerde okuyorlar. Onlar genellikle yurttan veya arkadaşları ile evde kalıyorlar.

Ben Berlin’de ailemle beraber bir evde yaşıyorum. Burada yaşam çok normal. Burada çok büyük bir mutfak var. Ben kendi yemeğimi yapıyorum.

Gana’da öğrenciler genellikle kampüslerde yaşıyor. Ben büyük bir yurttan kalıyorum. Burada 1000 öğrenci var. Benim küçük bir odam var. Odamda yatak, masa ve dolap var. Ben yemekhanede yemek yiyorum.

Sizin ülkenizde öğrenciler nerede kalıyorlar? Konuşalım.

Dördüncü ünite'deki “Benim Sınıfım” adlı metinde farklı ülkelerden gelen ve İstanbul’da Türkçe öğrenen öğrenciler kendilerini tanıtmaktadır (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 56).

Resim 101. İstanbul'da Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerle ilgili bir metin

BENİM SINIFIM

Benim adım Anar. Ben Kazakistanlıyım. Benim babam iş adamı. Onun bir şirketi var. Annem ev hanımı, o çalışmıyor. Benim 2 kız kardeşim var. Kardeşlerim de üniversiteye gidiyorlar. İkisi de Hukuk Fakültesinde okuyorlar.

Ben İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde Türkçe öğreniyorum. Ben Kazakça, Rusça ve İngilizce biliyorum. Sınıfımda çeşitli ülkelerden arkadaşlarım var. Benim en iyi arkadaşlarım Milena, Olga ve Hasan.

Milena 18 yaşında, o Arnavut. Milena Arnavutça ve İngilizce biliyor. Onun babası ve annesi öğretmen. Onun kardeşi yok.

Olga 19 yaşında ve Rusyalı. Olga İngilizce bilmiyor. Biz Olga ile bazen Türkçe bazen de Rusça konuşuyoruz. Onun babası polis, annesi hemşire. Olga'nın 1 kız kardeşi var. O da İstanbul'da. O Marmara Üniversitesinde öğrenci.

Hasan 21 yaşında ve Mısırlı. Hasan Arapça ve İngilizce biliyor. Onun babası mühendis, annesi Arapça öğretmeni. Onun 2 ağabeyi var.

Biz beraber çok eğleniyoruz. Dersten sonra İstanbul'u geziyoruz. İstanbul kalabalık ama çok güzel bir şehir.

Önemli Kişiler

Birinci ünite de isim ve milliyetler ile resimlerin eşleştirildiği bir alıştırmaya yer verilmiştir. Bu bölümde Mozart, Albert Einstein, Jean Reno ve İbrahim Kutluay'ın resimleri de bulunmaktadır (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 11).

Resim 102. Önemli şahsiyetlerle ilgili bir eşleştirme alışırması

6. Yandaki resimlere bakalım ve cümleleri numaralandıralım.

a. Benim adım Albert Einstein. Ben Almanyalıyım ve Almanım. ()

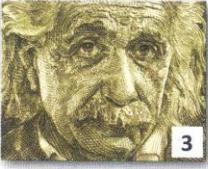
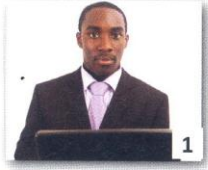
b. Benim adım Mozart. Ben Avusturyalıyım. ()

c. Benim adım İbrahim Kutluay. Ben Türkiyeliyim ve Türküm. ()

ç. Benim adım Jean Reno. Ben Fransalıyım ve Fransızım. ()

d. Benim adım Bai. Ben Çinliyim. ()

e. Benim adım Ömer. Ben Nijeryalıyım. ()

Meslek Grubu

Üçüncü ünite'deki “Bir Günüm” başlıklı metinde İstanbul’da yaşayan ve farklı mesleklerle uğraşan dört kişinin günlük programlarına yer verilmiştir. Seçilen kişilerden ikisi kadın, ikisi erkektir. Bu kişiler şehrin farklı semtlerinde oturmaktadır ve günlük programları birbirlerinden çok farklıdır. Bu metni izleyen alıştırılardan birinde öğrencilere “Sizin ülkenizde insanlar her gün neler yapıyor?” sorusu yöneltilmiş, böylece öğrencilerin kültürlerarası bir karşılaştırma yapmaları sağlanmıştır (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 39).

Resim 103. Günlük yaşamla ilgili bir soru

Ulusal Kimlik

Dördüncü ünite'de ülke, dil ve milliyet adlarıyla ilgili eşleştirme ve boşluk doldurma alıştırımlarına yer verilmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 58).

Resim 104. Dil ve milliyet adlarıyla ilgili bir alıştırma

6 Hangisi doğru? İşaretleyelim.	7 Milliyet adlarını yazalım.
İspanya	İspanyaca / İspanyolca
Rusya	Rusça / Rusyaca
İngiltere	İngilizce / İngilizçe
Çin	Çince / Çince
Almanya	Almanca / Almanyaca
Irak	Irakça / Arapça
Fransa	Fransızca / Fransaca
Brezilya	Portekizce / Brezilyalca
Japonya	Japonca / Japonca
Amerika	Amerikanca / İngilizce
	Rusya Rus
	İtalya
	Fransa
	Ürdün
	Gürcistan
	Pakistan
	Hollanda
	Yunanistan
	Norveç
	İran

Milliyet adlarında “Almanyalı”, “Fransalı” gibi Türkçede pek kullanılmayan sözcüklere yer verilmesi dikkat çekmektedir. Bu alıştırımların devamındaki konuşma bölümünde öğrencilere anadillerinin hangi dile benzediği, başka dilleri öğrenmek isteyip istemedikleri, istiyorlarsa neden öğrenmek istedikleri gibi sorular yöneltilmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 58).

Resim 105. Öğrencilere ana dilleri ve yabancı dilleri hakkında soruların yöneltildiği bir alıştırma

10 Aşağıdaki soruları arkadaşlarınıza soralım.

- Anadiliniz ne?
- Anadiliniz hangi dile benziyor? Türkçe benziyor mu?
- Kaç tane yabancı dil biliyorsunuz?
- Başka hangi dilleri öğrenmek istiyorsunuz? Neden?
- Yabancı dil öğrenmek zor mu?

2.2.2.4 TÖRENSEL DAVRANIŞLAR

Evlilik

Altıncı ünitedeki “Evlilik Gelenekleri” metninde Türkiye, İskoçya ve Bulgaristan’ın evlilik gelenekleri anlatılmış, öğrencilerden kendi ülkelerindeki evlilik geleneklerinden bahsetmeleri istenmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 89).

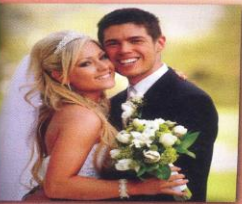
Resim 106. Farklı ülkelerin evlilik gelenekleriyle ilgili bir metin

ÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

EVLİLİK GELENEKLERİ

Türkiye’de gelin, düğünden bir gün önce “kına gecesi” yapıyor. Bu gecede sadece kadınlar oluyor ve türkü eşliğinde ellerinde kınalarla gelinin etrafında dönüyorlar. Kınayı kaynana yakıyor. Düğünde de gelin, ayakkabısının altına bekârların isimlerini yazıyor. Düğün sırasında bir kişinin ismi ayakkabıdan çabuk silinirse insanlar “O kişi en erken evlenecek.” diye düşünüyorlar.

İskoçya’da gelin, düğünden bir gece önce aile büyüklerinin ortasına oturuyor ve onlara ayaklarını yıkatıyor. Bu gelenek, çiftin mutluluğunu sembolize ediyor. Düğünde ise gelin iki ayakkabısına da bozuk para koyuyor.

Bulgaristan’da düğünden önceki perşembe günü hamur ve maya karıştırıyorlar, özel bir ekmeğin yapıyorlar. Bu ekmeğin, yeni ailenin oluşumunu sembolize ediyor. Düğünde de gelin ile damada somun ekmeği veriyorlar. Bunlardan biri bu ekmekten daha büyük parça koparırsa “Evde onun sözü geçecek.” diye düşünüyorlar.

1. Sizce en zor ve en ilginç gelenek hangisi? Karşılaştıralım.

2. Sizin ülkenizde de böyle gelenekler var mı? Yazalım.

2.2.3 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabında Kültürle İlgili Konular

2.2.3.1 GÜNLÜK YAŞAM

Bayramlar

5B bölümündeki metinde (“23 Nisan”) Can adlı bir öğrenci 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı nasıl kutladıklarını anlatmaktadır. Stadyumda yapılan gösteriler, farklı ülkelerden gelen çocukları ağırlamaları gibi ayrıntılardan bahsetmektedir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 35).

Resim 107. 23 Nisan kutlamalarıyla ilgili bir metin

23 NİSAN

Merhaba ben Can. Ben 11 yaşındayım. Bir hafta sonra 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı. Ben çok heyecanlıyım. Biz her sene bu bayrama hazırlanıyoruz. Bir hafta sonra bütün okullar ile birlikte stadyumda büyük bir törene katlıyoruz. Bu bayram için ülkemize bayramdan önce farklı ülkelere çocuklar geliyor. Onlar bizim evimizde kalıyor. Bazen birbirimizin dilini bilmiyoruz ve hareketlerle anlaşıyoruz. Bu çok komik ve eğlenceli oluyor. Onlar bize ülkesinden çeşitli hediyeler getiriyor. Biz de onlara hediyeler veriyoruz. Onlara kültürümüzü ve şehrimizi tanıtıyoruz. Onlarla müzeleri geziyoruz.

23 Nisan günü tören başlamadan önce stadyum insanlarla doluyor. Biz son provalarımızı yapıyoruz. Tören millî marşımızı söyledikten sonra başlıyor. Vali bugün için bir konuşma yapıyor. Konuşmadan sonra diğer okullardan öğrenciler ile birlikte şiirler, şarkılar söylüyoruz ve dans ediyoruz. Bizim gösterimiz bittikten sonra yabancı arkadaşlarımız kendi halk dansları yapıyorlar. Törenden sonra yabancı arkadaşımızla beraber yemeğe çıkıyoruz ve geziyoruz. Ben bu günü çok seviyorum. Çocuk olmak çok güzel.

Özel Günler

Beşinci ünitedeki “Mutlu Günlerim” başlıklı metinde Levent adlı bir karakter doğum günü, evlilik yıldönümü gibi özel günlerinden bahsediyor. 10 yıldır evli olduğu eşiyle evlilik yıldönümlerinde neler yaptığını, birbirlerine nasıl sürprizler yaptıklarını anlatıyor (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 37).

Resim 108. Özel günlerle ilgili bir metin

MUTLU GÜNLERİM

Her insanın hayatında doğum günü, evlilik yıl dönümü gibi bir çok özel gün vardır. Bu günlerde insanlar beraber oluyor ve bu günleri kutluyor. Benim hayatımda da bir çok özel gün var.

Mesela benim, eşimin, çocuklarımın, annemin, babamın, kardeşlerimin, arkadaşlarımın doğum günleri... Bunların hepsini hatırlamak biraz zor ama o gün onlarla beraber olmak ve onların mutluluğunu görmek çok güzel. Biz o günlerde bir araya geliyoruz, pasta kesiyoruz. Ben doğum günlerinde onlar burada olmuyor. O zamanlarda onlara telefon ediyorum veya çiçek ya da hediye gönderiyorum.

Hayatımdaki önemli günlerden biri de 12 Haziran evlilik yıldönümüm. Biz eşimle 10 yıldır evliyiz. Yıllardan beri evlilik yıldönümümüzü evde ya da dışarıda kutluyoruz. O gün gelmeden önce güzel bir hediye alıyoruz ve birbirimize söylemiyoruz. Hediye ikimiz için sürpriz oluyor. Bazen ben eşime sürpriz yapıyorum. Eşimle yıl dönümü hakkında hiç konuşmuyorum ve ben hatırlamıyorum diye düşünüyorum. O gün eve çok güzel bir hediye ile geliyorum. O çok mutlu oluyor. Ben genellikle eşime bir takı alıyorum, o da bana şık bir kıyafet alıyor.

Tabii ki diğer özel günleri unutmamak lazım: anneler günü, babalar günü, başka yıl dönümleri... Düşünüyorum da ne kadar çok özel gün var. Ama bu günler hayatın bir tadı. İnsanlar bu günlerde birbirini daha iyi anlıyor.

Aynı ünitedeki “Dünyada İlginç Yılbaşı Kutlamaları” başlıklı metinde Çin, Japonya, Hollanda, İsviçre, Danimarka ve İspanya’daki ilginç yılbaşı gelenekleri anlatılmaktadır (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 38).

Resim 109. Farklı ülkelerdeki yılbaşı kutlamalarıyla ilgili bir metin

DÜNYADA İLGİNÇ YILBAŞI KUTLAMALARI

Dünyanın çeşitli bölgelerinde insanların yıllar..... yeni yıl için ilginç kutlamalar yapıyor. Bütün insanların iyi bir yıl geçirmek için ilginç inanışları var.

İşte dünyadaki ilginç yılbaşı inanışları:

“Çinliler kutlamalara başla..... bir önceki yılın kötü şansını göndermek için evlerini iyice temizliyorlar. Ayrıca şans ve bolluk için evlerine çeşitli çiçek ve bitkiler satın alırlar ve kırmızı zarflara para koy..... çocuklara şans parası dağıtırlar.

Japonlar hem kötü ruhları kovmak hem de mutluluk ve iyi şans için yılbaşı..... kapılarının önüne ip asarlar. Gece 12’..... sabah..... kahkaha atıyorlar. Bunun nedeni de neşeli ve şanslı bir yıl geçirmek.

Hollanda’da hem bir önceki yılın ruhlarını göndermek hem de yeni yılı karşılamak için insanlar sokaklarda ateş yak..... yılbaşı ağaçlarını ateşe veriyor.

İsviçre’de yeni yılda insanlar çeşitli kostümler ve şapkalar giyiyor ve yeni yılı karşılıyorlar. Bu kostümler iyi ve kötü ruhları simgeliyor.

Danimarkalılar eski tabaklarını yılbaşı gecesi için saklıyor ve gece yarısı..... en yakın arkadaşlarının kapılarının önünde kırıyorlar. Bunu hem sevgilerini göstermek hem de kötü şansını kovmak için yapıyorlar.

İspanya’da en önemli gelenek, yılbaşında üzüm yemek. Saatler gece yarısı ol..... herkes 12 üzüm tanesini hazırlıyor ve gece tam 00.00’da üzümlerini yiyor.

Boş Zaman Etkinlikleri

Üçüncü ünitedeki “Boş Zamanlarım” bölümündeki hazırlık çalışmasında çeşitli boş zaman etkinlikleriyle ilgili cümlelerin düzeltilmesi veya doğrulanması istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 19).

Resim 110. Boş zaman etkinlikleriyle ilgili bir cümle kurma alıştırması

1. Aşağıdakilerden hangilerini yapıyorsunuz? Sizin için doğru cümlelere “Evet” yazalım, yanlış cümleleri örnekteki gibi düzelteyim.

Tenis oynuyorum. Tenisi oynamıyorum.	Hafta sonları ders çalışıyorum.
Sinemaya gidiyorum.	Okula yurttan geliyorum.
Arabaya biniyorum.	Dışarıda yemek yiyorum.
Çok kitap okuyorum.	

Aynı bölümde verilen bir metinde Judie adlı İtalyan bir Türkçe öğrencisi İstanbul’daki yaşamını anlatmaktadır. Judie günlük programından, sınıfındaki öğrencilerden ve onlarla birlikte yaptıklarından bahsetmektedir. Metnin ardından verilen alıştırmalarda cümlelerin metne göre doldurulması ve düzeltilmesi istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 19).

Resim 111. İtalyan bir öğrencinin İstanbul’daki hayatıyla ilgili bir metin

İSTANBUL'DAKİ HAYATIM

Benim adım Judie. Ben İtalya'dan geliyorum. Şimdi Türkiye'de yaşıyorum. İstanbul'da bir yurttan kalıyorum. Türkçe kursuna gidiyorum. Her sabah erkenden kalkıyorum. Duş alıyorum, hazırlanıyorum, kahvaltı yapıyorum ve kursa gidiyorum.

Sınıfımda farklı ülkelerden öğrenciler var. Onlar ile dersten önce buluşuyoruz. Beraber kantinde çay veya kahve içiyoruz. Sonra sınıfa gidiyoruz. Öğretmen önce bizimle sohbet ediyor sonra derse başlıyor. Hepimiz çok çalışıyoruz ve çok kolay Türkçe öğreniyoruz.

Hafta sonu hepimiz İstanbul'da geziyoruz. Biz filmlerden çok hoşlanıyoruz. Sık sık sinemaya ya da tiyatroya gidiyoruz. Bazen bir lokantaya gidiyoruz. Orada kebab veya döner yiyoruz ve sohbet ediyoruz. Bazen de Kapalıçarşı'da alışveriş yapıyoruz. Arkadaşlarımıza ve ailemize hediyeler alıyoruz. Akşamları internete giriyorum. Ailem ile internette konuşuyorum. Türkiye'de günlerim çok güzel geçiyor.

1. Aşağıdaki boşlukları metne göre dolduralım.

Judie geliyor.
O sabah gidiyor.
Onun sınıfında farklı insanlar var.
Judie ve arkadaşları çok hoşlanıyor.
Onlar Kapalıçarşı'da hediyeler alıyorlar.

2. Aşağıdaki cümleleri metne göre düzelteyim.

Onlar hafta sonu alışveriş merkezine gidiyor.
Judie evde kalıyor.
Judie ailesi ile telefonda konuşuyor.
Öğretmen hemen derse başlıyor.
Judie arkadaşları ile dersten sonra buluşuyor.

Tatil ve Seyahat

İlk ünite'deki bir alıştırmada Ayasofya, Eyfel Kulesi gibi yerlerin resimleri verilmiş ve adlarının yazılması istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 9).

Resim 112. Farklı ülkelerdeki ünlü yer ve yapılarla ilgili bir alıştırma

 Burası neresi? Burası Ayasofya.	 1. Burası neresi?	 2. Burası neresi?	 3. Burası neresi?
 4. Burası neresi?	 5. Burası neresi?	 6. Burası neresi?	 7. Burası neresi?

İkinci ünite'deki bir okuma bölümünde Moskova'da ve Antalya'da tatil yapan iki çiftin arkadaşlarına yazdıkları e-postalara verilmiştir. Öğrencilerden kendilerine verilen bilgileri metne göre düzeltmeleri ve metin hakkında kendilerine yöneltilen soruları cevaplamaları istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 14).

Resim 113. Tatil yapan iki çiftin arkadaşlarına yazdığı e-postalarla ilgili alıştırmalar

ARKADAŞTAN ARKADAŞA

Merhaba Aysel;
Nasılsın? Biz şimdi Moskova'dayız. Burası çok güzel bir şehir ve insanları çok sıcakkanlı. Ama burası biraz soğuk. Burada restoranlar güzel ve çok pahalı değil. Çok lezzetli yemekler var. Bizim otelimiz Kızıl Meydan'ın yanında yeni bir otel. Odalar büyük ve rahat. Biz şimdi otelde değiliz, internet kafedeyiz. Sen neredesin? İstanbul'da mısın?

Sevgiler
Neslihan ve Can

3. Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

Sevgili Neslihan ve Can;
E-postan için teşekkürler. Ahmet ve ben şimdi İstanbul'da
Biz Antalya'da
Burası çok güzel ve insanlar çok sıcak. Burada birçok turist var. Biz deniz kenarında küçük bir otelde Otel pahalı ama odalar biraz küçük. Hava soğuk , çok sıcak. Biz bütün gün sahilde Akşamları balık restoranlarında Restoranlar güzel ve çok pahalı Ben şimdi odada , Ahmet sahilde. İstanbul'da görüşürüz.

Sevgiler

2. Doğru cümleleri örnekteki gibi işaretleyelim.

1. Moskova güzel bir şehir.
2. Moskova'da insanlar soğuk. sıcakkanlı
3. Moskova'da hava sıcak.
4. Restoranlarda yemekler lezzetli.
5. Neslihan ve Can eski bir oteledeler.
6. Odalar küçük ve rahatsız.
7. Onlar şimdi internet kafedeler.

4. Metinlere göre doğru cevabı işaretleyelim.

1. Aysel ve Ahmet neredeler?
a. Antalya b. Ankara
2. Antalya'da hava nasıl?
a. sıcak b. soğuk
3. Onlar bütün gün neredeler?
a. restorandalar b. sahilciler

Şehir Hayatı

İkinci ünitedeki okuma bölümünde “Markette” ve “Büfede” başlıklı metinlerde müşterilerle satıcılar arasındaki konuşmalara yer verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 12).

Resim 114. Diyalog tamamlama alıştırmaları

MARKETTE

Müşteri: Günaydın! Ekmek var mı?

Satıcı: Evet, var.

Müşteri: Ekmek mi?

Satıcı: Evet, çok taze. Başka bir siparişiniz var mı?

Müşteri: Evet bir kilo beyaz peynir kaç?

Satıcı: 10 lira.

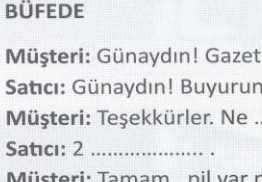
Müşteri: Peki, 5 yumurta, kilo beyaz peynir, bir paket zeytin ve bir tane ekmek. Hepsisi ne kadar?

Satıcı: TL, efendim.

Müşteri: Teşekkür ederim. İyi günler.

Satıcı: İyi günler.

BÜFEDE

Müşteri: Günaydın! Gazete var mı?

Satıcı: Günaydın! Buyurun gazeteler

Müşteri: Teşekkürler. Ne ?

Satıcı: 2

Müşteri: Tamam, pil var mı?

Satıcı: Evet, var.

Müşteri: Bir de pil lütfen. Hepsisi ne kadar?

Satıcı: 3 lira,

Müşteri: Buyurun.

Satıcı: Teşekkür ederim. İyi günler.

Üçüncü ünite “İstanbul’da Geziyorum” bölümünde alışverişle ilgili kelimelerin uygun fiillerle eşleştirilmesi (örnek: peşin – ödemek, pazarlık - yapmak) istenmiş, ardından verilen “Alışverişte” başlıklı metinde Meral adlı bir müşteri ile alışveriş

yaptığı dükkandaki tezgahtar arasındaki konuşmaya yer verilmiştir. Ardından verilen cümlelerin metne göre doğru ya da yanlış olduğunun belirtilmesi istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 22-23).

Resim 115. Alışveriş konulu bir metinle ilgili doğru – yanlış alıştırması

ALİŞVERİŞTE

Meral: Merhaba, iyi günler!
Tezgâhtar: Merhaba, hoş geldiniz!
Meral: Bir kazak almak istiyorum.
Tezgâhtar: Kaç beden giyorsunuz?
Meral: 36 beden giyorum.
Tezgâhtar: Ne renk istiyorsunuz?
Meral: Kırmızı lütfen.
Tezgâhtar: Maalesef kırmızı kazağımız yok. Başka renk ister misin?
Meral: Başka hangi renk var?
Tezgâhtar: Buyurun, kazaklarımız burada.

Meral: Şu siyah kazak güzel, denemek istiyorum.
Tezgâhtar: Tabii efendim.
Meral: Ama bu biraz küçük. 38 beden var mı?
Tezgâhtar: Bir dakika lütfen. Buyurun, 38 beden.
Meral: Bu çok güzel. Alıyorum. Ne kadar?
Tezgâhtar: 50 lira. Nasıl ödemek istiyorsunuz? Kredi kartı ile mi, nakit mi? Nakitte %10 indirimimiz var. 45 lira.
Meral: Kaç taksit yapıyorsunuz?
Tezgâhtar: Kredi kartına 2 taksit.
Meral: Peşin ödemek istiyorum. Buyurun.
Tezgâhtar: Buyurun, para üstünüz. İyi günler!
Meral: İyi günler!

2. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

1. Meral pantolon almak istiyor. ()
2. Meral siyah kazağı deniyor. ()
3. Mağazada 38 beden kazak yok. ()
4. Kazak 75 lira. ()

“Kuaförde” metninde ise Ceren ile kuaför arasındaki konuşmanın tamamlanması istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 23).

Resim 116. Kuaförde geçen bir diyalogla ilgili tamamlama alışırması

4. Aşağıdaki diyalogu “-mAk istemek” ile tamamlayalım.

KUAFÖRDE

Ceren Hanım: İyi günler!

Kuaför: İyi günler, efendim!

Ceren Hanım: Saçımı kestir.....

Kuaför: Buyurun, şuraya oturun lütfen! Saçınızı kısa kestir.....?

Ceren Hanım: Hayır, fazla kestir..... Sadece uçlarını kes-

Kuaför: Saçınızı boyat.....?

Ceren Hanım: Evet, saçımı boyat.....

Kuaför: Hangi renge boyat.....?

Ceren Hanım: Saçımın rengini seviyorum ama daha canlı bir renk istiyorum. Mesela kızıl...

Kuaför: Bu renk size yakışıyor ama isterseniz kızıla boyayayım.

Ceren Hanım: Tamam, lütfen boyayın!

Kuaför: Manikür, pedikür yaptır.....?

Ceren Hanım: Evet, lütfen onlar da olsun!

2.2.3.2 DEĞERLER, İNANIŞLAR VE TUTUMLAR

Ulusal Kimlik

İlk üniteadaki bir boşluk doldurma alışırmasında ülke ve milliyet adlarına yer verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 4).

Resim 117. Milliyet adlarıyla ilgili bir alışırma

8. Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. Ben Türkiye.....
2. Ben Suriye.....
3. Ben Peru.....
4. Ben Fransa.....
5. Ben Almanya.....
6. Ben Ürdün.....

Dördüncü ünite de ülke, dil ve milliyet adlarıyla ilgili eşleştirme, türetme ve tablo doldurma alışırmaları verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 29).

Resim 118. Ülke, dil ve milliyet adlarıyla ilgili alıştırmalar

6. Hangisi doğru? Örnekteki gibi işaretleyelim.

İtalya	İtalyaca / <u>İtalyanca</u>
Kırgızistan	Kırgızca / Kızgızca
Fas	Fasça / Arapça
Hindistan	Hintçe / Hindistanca
Kore	Korelice / Korece
Fransa	Fransızca / Fransaca
Ermenistan	Ermenistanlıca / Ermenice
Bulgaristan	Bulgarca / Bulgarça
İran	İranca / Farsça

7. Milliyet adlarını yazalım.

Türkiye	Türk
Yunanistan	
Rusya	
Mısır	
Bulgaristan	
İngiltere	
Hollanda	
İtalya	
İspanya	
Almanya	
Çin	
Fransa	

8. Aşağıdaki tabloyu tamamlayalım.

Ülke	Milliyet	Dil
Kazakistan		Kazakça
	Arnavut	
	Rus	
Mısır		Arapça
	Çinli	
	Brezilyalı	Portekizce
İngiltere		
	Hollandalı	
		Japonca
İspanya		
	Koreli	

Meslek Grubu

Dördüncü ünite'deki bir dilbilgisi bölümünde altı farklı meslekte insanın yer aldığı diyalogların tamamlanması istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 28).

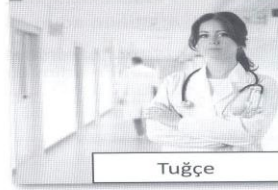
Resim 119. Verilen resimlere göre diyalog tamamlama alışırması

5. Aşağıdaki resimlere bakalım ve diyalogları tamamlayalım.

Nicola

A: adı ne?
B:
A: Nicola?
B: O İtalyalı.
A: mesleği?
B: O

Tuğçe

A: adı ne?
B:
A: Tuğçe?
B: O Türk.
A: mesleği?
B: O

Sue

A: adı ne?
B:
A: Sue?
B: O Fransız.
A: mesleği?
B: O

Vladimir

A: adı ne?
B:
A: Vladimir?
B: O Rus.
A: mesleği?
B: O

Antonio

A: adı ne?
B:
A: Antonio?
B: O İspanyol.
A: mesleği?
B: O

Helena

A: adı ne?
B:
A: Helena?
B: O Yunanistanlı.
A: mesleği?
B: O

Coğrafya

Altıncı ünite "Türkiye'nin Komşuları" başlıklı bir metin verilmiş, metinde boşlukların yön adlarıyla doldurulması istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 41).

Resim 120. Yön adlarıyla ilgili bir alışırma

2. Aşağıdaki ülkeler nerede? Okuyalım ve boşlukları, kutudaki kelimeler ile dolduralım.

kuzey doğusunda	batısında	doğusunda	kuzey batısındaki
Asya	kuzeyinde	güneyinde	

TÜRKİYE'NİN KOMŞULARI

Türkiye, ile Avrupa kıtasını birbirine bağlıyor. Üç tarafı denizlerle çevrili. Yukarısında Karadeniz, Akdeniz ve Ege Denizi yer alıyor. Ayrıca pek çok komşusu var. İran ve Ermenistan Türkiye'nin Güneyindeki ülke Suriye. Rusya var. ülkeler Yunanistan ve Bulgaristan. Gürcistan Türkiye'nin Güney doğusundaki ülke ise Irak.

Ardından metinle ilgili bilgilerin doğru ya da yanlış olarak işaretleneceği bir alıştırma verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 42).

Resim 121. Verilen coğrafi bilgilerle ilgili doğru – yanlış alıştırması

3. Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

1. Ege Denizi Türkiye’nin kuzeyinde yer almaktadır. ()
2. Türkiye’nin batıdaki komşularından biri Yunanistan’dır. ()
3. Türkiye, iki kıtayı birbirine bağlar. ()

Sağlık

Altıncı üniteadaki bir alıştırmada sağlıkla ilgili bazı isim ve fiillerin eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 44).

Resim 122. İsimlerle uygun fiillerin eşleştirilmesine yönelik bir alıştırma

5. Aşağıdaki kelimeleri fiillerle eşleştirelim.

1. baş	a. yükselmek
2. mide	b. yaptırmak
3. tansiyon	c. akmak
4. tahlil	ç. bulanmak
5. burun	d. dönmek

2.2.3.3 KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

Aile

Dördüncü ünite “Ailem” adlı metinde Betül adlı bir öğrenci ailesini anlatmıştır. Aile fertlerinin yaşları, meslekleri gibi ayrıntılara değinilmiştir. Türk aileleri dikkate alındığında ortalamaya göre gerçekçi görünen bir aile portresi çizilmiştir. Metnin altındaki alıştırmalarda metinde hangi soruların cevaplarının bulunduğu ve verilen cümlelerin doğru mu yanlış mı olduğunun bulunması istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 25).

Resim 123. Bir ailenin tanıtıldığı bir metin ve onunla ilgili okuma – anlama alıştırmaları

AİLEM

Benim adım Betül. Ben 22 yaşımdayım. Ben İstanbul Üniversitesinde öğrenciyim. Benim büyük ve mutlu bir ailem var. Dedem, babaannem, annem, babam ve kardeşlerim hep beraber yaşıyoruz.

Biz 4 kardeşiz. Benim 1 ablam, 1 kız kardeşim ve 1 erkek kardeşim var. Ablamın adı Suna. Ablam 25 yaşında ve evli. Ablamın bir kızı var. Ablam diş doktoru. Kız kardeşimin adı Özlem ve o 19 yaşında. Özlem üniversite birinci sınıfa gidiyor. Erkek kardeşimin adı Mert. Mert 15 yaşında ve lisede öğrenci.

Babamın adı Adnan. Babam muhasebeci. O bir bankada çalışıyor. Babam 45 yaşında. Babamın hiç kardeşi yok. Annemin adı Filiz. Annem de muhasebeci. Annem ve babam aynı bankada çalışıyor. Annem 42 yaşında ama çok genç görünüyor. Annemin 2 kız kardeşi ve 1 erkek kardeşi var. Dedemin adı Ömer. O emekli öğretmen. Dedem 75 yaşında ve çok sağlıklı. Babaannemin adı Hatice. Babaannem ev hanımı ve 71 yaşında.

Benim ailem elbette bu kadar değil. Benim anneannem, dedem, teyzelerim, dayım ve kuzenlerim de var. Ben çok şanslıyım. Çünkü büyük ve mutlu bir ailem var.

1. Metinde hangi soruların cevapları var? Örnekteki gibi işaretleyelim.

Betül'ün kaç kardeşi var?	
Betül'ün evi nerede?	
Betül'ün kardeşleri kaç yaşında?	...X...
Betül'ün babaannesinin kaç çocuğu var?	
Mert kaçınıcı sınıfa gidiyor?	
Betül'ün dayısı kim?	
Betül'ün annesi nerede çalışıyor?	
Betül nerede okuyor?	
Betül'ün evinde kaç kişi var?	
Betül'ün arkadaşları kim?	

3. Yukarıdaki metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Betül evin ikinci çocuğu.	()
2. Betül'ün ablası bekâr.	()
3. Betül'ün ağabeyi yok.	()
4. Betül'ün annesi ve babası aynı yerde çalışıyor.	()
5. Mert, evin en küçük çocuğu.	()
6. Betül'ün halası ve amcası yok.	()

4C bölümünde İstanbul'da Türkçe öğrenen Margit adlı bir öğrencinin ailesine yazdığı mektuba yer verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 31).

Resim 124. Türkçe öğrenen bir öğrencinin ailesine mektubu

AİLEME MEKTUP

Sevgili anneciğim ve babacığım;

Bu mektubu size İstanbul'dan yazıyorum. Nasılsınız, iyi misiniz? Hepinizi çok özledim. Beni hiç merak etmeyin çünkü ben burada çok mutluyum. Burada bir çok arkadaşım var. Bazı arkadaşlarım benim gibi yabancı, bazıları ise Türk. Türk arkadaşlarım bana çok yardım ediyorlar. Türkiye'yi, İstanbul'u, Türk geleneklerini bana anlatıyorlar. Ben burada kendimi yabancı gibi hissetmiyorum.

Ben İstanbul'da Şişli'de bir evde kalıyorum. Evde 4 kişiyiz. Ev arkadaşlarım ile aynı üniversitede okuyoruz. Ev arkadaşlarımın ikisi Türk, biri benim gibi Alman. Ev arkadaşlarımın adları Leyla, Pelin ve Helga. Evde bazen Türkçe, bazen İngilizce, bazen Almanca konuşuyoruz. Leyla ve Pelin biraz Almanca biliyorlar. Helga ile ben Türkçe kursuna gidiyoruz ve Türkçe öğreniyoruz.

İstanbul çok güzel ama çok kalabalık bir şehir. İstanbul'da tarihî yerler, müzeler, saraylar, camiler var. Her hafta sonu bir yere gidiyoruz. Leyla ve Pelin bize rehberlik yapıyor. Beraber çok eğleniyoruz.

Sizleri de İstanbul'a bekliyorum. Kardeşime çok selam söylüyorum. Hepinizi öpüyorum ve sizleri çok seviyorum.

Kızınız Margit

Mektupta Margit ailesine İstanbul'da neler yaptığından, arkadaşlarından, ev arkadaşlarından, yaşadığı evden bahsetmektedir. Metnin ardından metinle ilgili soru – cevap ve doğru – yanlış alıştırmalarına yer verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 32).

Resim 125. Bir mektuba göre yanıtlanması gereken sorular

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Bu mektubu kim kime yazıyor?
2. Margit nerede kalıyor?
3. Margit'in ev arkadaşları kimler ve nereliler?
4. Margit ve arkadaşları İstanbul'da nereleri geziyorlar?
5. Margit niçin İstanbul'da kendisini yabancı gibi hissetmiyor?

3. Metne göre aşağıdaki cümlelere doğru ise "D" ise "Y" yazalım.

1. Margit'in arkadaşlarının hepsi Türk.
2. Helga Almanyalı.
3. Leyla ve Pelin Margit'e yardım ediyor.
4. Margit'in bir kardeşi var.
5. Leyla ve Pelin Almanca kursuna gidiyorlar.

Altıncı üitedeki hazırlık çalışmasında akrabalık belirten sözcüklerin (dayı, hala, vs.) cinsiyetlere göre gruplandırılması istenmiştir. Aynı bölümde Selin çekirdek ailesini, Burak da geniş ailesini anlatmaktadır. Devamında ise metne göre boşluk doldurma alıştırmalarına yer verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı*, s. 39-40).

Resim 126. Bir çekirdek ailenin ve bir geniş ailenin tanıtıldığı metinler ve bunlarla bağlantılı boşluk doldurma alıştırması

ÇEKİRDEK AİLE

Merhaba. Benim adım Selin. 6 yaşındayım ve anaokuluna gidiyorum. Annem, babam ve ağabeyim ve kedimle yaşıyorum. Yani çekirdek bir ailem var. Annem 41 yaşında ve ev hanımı. Babam 44 yaşında ve bir inşaat şirketinde mühendis. Ağabeyim 10 yaşında ve Atatürk İlköğretim Okulunda öğrenci. Kedimiz Minnoş 3 yaşında ve belki de tek hobisi yemek yemek. Onları çok seviyorum.

GENİŞ AİLE

Selam. Benim adım Burak. 8 yaşındayım ve Yıldız İlköğretim Okulunda öğrenciyim. Annem, babam, küçük kız ve erkek kardeşlerim, babaannem, dedem ve iki halamla birlikte yaşıyorum. Yani biz geniş bir aileyiz. Annem 38 yaşında ve ev hanımı. Babam 40 yaşında ve bir hastanede doktor. Kardeşlerim ikiz ve henüz 4 yaşındalar. Babaannem ve dedem 65 yaşında. İkisi de emekli. Hatice halam İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümünde öğretim üyesi. Emel halam ise bir fotoğrafçı çalışıyor. Ailem benim her şeyim.

2. Aşağıdaki boşlukları metinlere göre dolduralım.

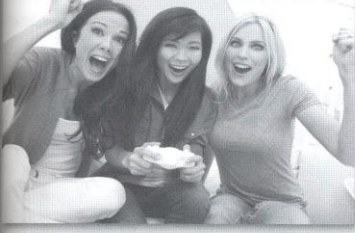
1. baba..... bir şirkette çalışıyor.
2. hala..... fotoğrafçı.
3. anne..... ev hanımı.
4. ağabey..... ilkokul öğrencisi.
5. dede..... emekli.
6. bir kedi..... var.
7. kardeş..... ikiz.
8. baba..... 44 yaşında.
9. geniş bir aile..... var.
10. aile..... çekirdek bir aile.

Arkadaşlar

Dördüncü ünitedeki “Ev Arkadaşlarım” başlıklı metinde Serpil aldı bir üniversite öğrencisi ev arkadaşlarından bahsetmektedir. Ev arkadaşları Marjan adlı bir Kazak ve Milena adlı Arnavut bir öğrencidir. Serpil, Marjan ve Milena ile yaptıklarından, evdeki yaşamlarından ve okullarından söz etmektedir. Metnin yanında verilen fotoğraf bu üç öğrenciyi yansıtmaktan uzak görünmektedir (*İstanbul*

Yabancılar İçin Türkçe A1 Çalışma Kitabı, s. 27). Öğrencilere metinle ilgili sorular yöneltilmiştir.

Resim 127. İstanbul’da okuyan bir öğrencinin ev arkadaşlarını anlattığı bir metin ve bununla ilgili alıştırmalar

EV ARKADAŞLARIM

Benim adım Serpil. Ben İstanbul Üniversitesinde öğrenciyim. İzmirliyim ve ailem İzmir’de yaşıyor. Ben burada arkadaşlarımla kalıyorum. Benim 2 ev arkadaşım var. Ev arkadaşlarım yabancı. Onlar da İstanbul Üniversitesinde öğrenciler. Onların adları Marjan ve Milena.

Marjan Kazakistanlı ve onun anadili Kazakça. Marjan, İstanbul Üniversitesinde Türkçe öğreniyor. Evde ben onun derslerine yardım ediyorum. O bana her zaman “Bu ne demek, bu ne demek?” diye soruyor. Biz onunla bazen Türkçe, bazen İngilizce konuşuyoruz.

Milena, Arnavut ve onun anadili Arnavutça. Milena çok güzel Türkçe konuşuyor. O şimdi İktisat Fakültesi birinci sınıfa gidiyor. Onun sınıf arkadaşları Türk, onun sınıfında hiç yabancı öğrenci yok. Bu yüzden Milena her zaman Türkçe konuşuyor.

Biz hepimiz çok iyi anlaşıyoruz. Evde iş bölümü yapıyoruz. Marjan yemek yapıyor, Milena ve ben temizlik yapıyoruz. Alışverişe ise beraber gidiyoruz. Akşamları beraber yemek yiyoruz, ders çalışıyoruz ve televizyon izliyoruz. Hafta sonları İstanbul’da geziyoruz, bazen sinemaya gidiyoruz, bazen bir lokantaya gidiyoruz ve Türk yemekleri yiyoruz. Ev arkadaşlarım Türk yemeklerini çok seviyorlar.

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Serpil’in ev arkadaşları nereli ve onlar hangi dilleri konuşuyorlar?
2. “İş bölümü” ne demektir?
3. Serpil ve arkadaşları nasıl iş bölümü yapıyorlar?
4. Serpil ve arkadaşları hafta sonları neler yapıyorlar?
5. Milena niçin her zaman Türkçe konuşuyor?

3. Yukarıdaki metne göre aşağıdaki cümlelere doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

1. Serpil’in evinde 3 kişi var. ()
2. Serpil, Milena ve Marjan aynı sınıftalar. ()
3. Marjan İngilizce biliyor. ()
4. Milena’nın sınıfında başka yabancı öğrenciler de var. ()
5. Marjan alışverişe yalnız gidiyor. ()

2.2.4 İstanbul Yabancı Dil Olarak Türkçe A2 Ders Kitabında Kültürle İlgili Konular

2.2.4.1 GÜNLÜK YAŞAM

Yemek Kültürü

İlk üniteadaki “Mutfakta” bölümündeki hazırlık çalışmasında öğrencilere Türk yemekleriyle ilgili sorular yöneltilmiştir (İstanbul A2 Ders Kitabı, s. 8).

Resim 128. Türk yemekleriyle ilgili sorular

- 1 Türk yemeklerini seviyor musunuz?
- 2 Hangi Türk yemeklerini biliyorsunuz?

Aynı bölümdeki “Şiş Kebap Yapalım” başlıklı metinde ise şiş kebab tarifi verilmiştir (İstanbul A2 Ders Kitabı, s. 9).

Resim 129. Şiş kebab tarifi

ŞİŞ KEBAP YAPALIM

Kebap için malzemeler: 1 kilogram kuşbaşı et, 4 adet soğan, 2 adet domates, 2 adet biber, 1 kaşık sıvı yağ, maydanoz, karabiber, kekik, tuz.

Eti geniş bir kaba koyun. Üstüne sıvı yağ, karabiber, kekik ve tuz ilave edin; karıştırın. Biberleri ve domatesleri küp küp doğrayın. Sırayla eti, domatesi ve biberi şişe dizin. Tavada yüksek ateşte pişirin. Maydanoz ile süsleyin. 20 dakika sonra yemeğiniz hazır.

Afiyet olsun.

“Lokantada” başlıklı bölümde Türk yemekleri içeren bir menüye yer verilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 12).

Resim 130. Bir menü örneği

MENÜ		
ÇORBALAR	ANA YEMEKLER	TATLILAR
Mercimek Çorbası	Karışık Kebab	Baklava
İşkembe Çorbası	Adana Kebab	Kazandibi
Ezogelin Çorbası	Urfa Kebab	Sütlaç
Yayla Çorbası	Tavuk Şiş	Künefe
	Izgara Köfte	
	Izgara Balık	
MEZELER	SALATALAR	İÇECEKLER
Yaprak Sarma	Mevsim Salatası	Ayran
Biber Dolması	Çoban Salatası	Kola
Paçanga Böreği	Ton Balıklı Salata	Gazoz
İçli Köfte	Sezar Salatası	Soda
		Şalgam Suyu
		Çay
		Türk Kahvesi

“Kültürden Kültüre” bölümünde farklı ülkelerin yemeklerinden bahsedilmiş ve bunların resimleriyle eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 20).

Resim 131. Çeşitli ülkelerin yemeklerinin tanıtıldığı bir alıştırma

1. Aşağıda farklı ülkelerin bazı ünlü yemekleri var. Kişiler ile yemek resimlerini eşleştirelim.

Merhaba. Benim adım Shiye. Çinliyim. Pekin ördeği çok lezzetli ve farklı bir yemek.

1

Merhaba. Benim adım Aynaz. İranlıyım. Horeş bademcayı patlıcan, et ve domates ile yapıyoruz. Çok lezzetli.

2

Merhaba. Benim adım İtalyan. Tavşan...

3

Merhaba. Benim adım Margarita. Rusyalıyım. Pelmeniye bayılıyorum.

4

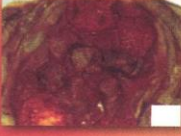
Merhaba. Benim adım Alain. Fransalıyım. Salyangoz yemeğini seviyorum.

5

Merhaba. Benim adım Mısırlı. Salyangoz...

6

2. Bu yemeklerden hangilerini biliyorsunuz?

Ülke konusunda yeterince çeşitlilik yaratılmış, Çin’den İran’a, Fransa’dan Mısır’a çok farklı ülkelerin yemeklerine yer verilmiştir. Üçüncü üniteadaki “Kültürden Kültüre” bölümünde “Kahve Dünyası” başlıklı bir metne yer verilmiş, bu metinde Türk, Endonezya ve Yemen kahvelerinden bahsedilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 48).

Resim 132. Üç farklı kahve türünün tanıtıldığı bir metin

KAHVE DÜNYASI

Türk Kahvesi
Türkler genellikle sabah ve öğlen yemeklerden sonra Türk kahvesi içerler. Türkçede “kahvaltı” kelimesi (kahve altı) “kahveden önceki yiyecekler” demektir. Türk kahvesini içtikten sonra fal bakmak için fincan kapatılır. İnsanlar dinî bayramlarda ve kız isteme merasimlerinde her zaman Türk kahvesi içerler.

Endonezya Kahvesi
“Luwak” isimli kediye benzeyen bir hayvan, kahve çekirdeklerini yer ve bu kahve onun dışkısından oluşur. Endonezya kahvesi dünyanın en pahalı kahvelerinden biridir. Endonezyalılar bu kahveyi toplayıp temizledikten sonra satarlar.

Yemen Kahvesi
Kahveyi, Yemenliler bulmuştur. Yemen kahvesi Afrika ülkelerinde meşhurdur. Bu kahve Türk kahvesinden daha hafiftir.

Aşağıdaki özellikler hangi kahve türüne ait? Yazalım.

1. Bir hayvanın dışkısından oluşuyor. (.....)
2. Afrika ülkeleri arasında meşhur bir kahve. (.....)
3. Fal bakmak için fincanı kapatıyorlar. (.....)

Türklerin sabah ve öğlen yemekten sonra kahve içtikleri, kahveyi Yemenlilerin bulduğu, Endonezya kahvesinin dünyanın en pahalı kahvelerinden biri olduğu gibi bilgilere yer verilmiştir. Altıncı ünitedeki “Ayaküstü Yemekler” bölümünde Türk yemekleriyle ilgili dinleme ve eşleştirme alıştırmalarına yer verilmiş, konuşma bölümünde ise öğrencilere kendi ülkelerinde hangi yiyeceklerin ayaküstü yendiği sorulmuştur (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 91).

Resim 133. Yemeklerle ilgili alıştırmalar

AYAKÜSTÜ YEMEKLER

7. Aşağıdaki yiyeceklerin adlarını biliyor musunuz?

8. Metni dinleyelim. Metinde hangi yiyeceklerden bahsedilmiştir? İşaretleyelim.

a. simit	()	e. lahmacun	()
b. kokoreç	()	f. balık	()
c. döner	()	g. açma	()
ç. etli ekmek	()	ğ. midye dolma	()
d. sandviç	()	h. dürüm	()

9. Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

- Gözlemenin içine et, peynir ve sebze konur. ()
- Tostun içinde peynir, sucuk, salam vardır. ()
- Lahmacunun içinde domates ve peynir vardır. ()
- Midye dolmasının içinde pilav vardır. ()
- Lahmacun, Doğu Anadolu’da yaygın bir yiyecek türüdür. ()
- Kumpir, ayranla tüketilir. ()
- Simit, susamlı halka şeklinde bir ekmek çeşididir. ()
- Sokaktaki insanlar ayaküstü bir şeyler yiyip işine gider. ()
- Büfelerde salamlı sandviç bulamazsınız. ()
- Yiyeceklerin hepsi taze ve günlükür. ()

YAZMA

10. Yabancı bir şehirde başınıza neler gelebilir? Örnekteki gibi cümleler yazalım. Dikkat et! Çantayı çalabilirler.

hayretle baktı.

5. Farkında olmadı. Heyecanla arkadaşına yüksek sesle şeyler anlatıyordu.

KONUŞMA

11. Sizin ülkenizde hangi yiyecekler ayaküstü yenir?

Spor

İkinci ünitedeki bir alıştırmada Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş ve Trabzonspor’un renkleriyle kulüp adlarının eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 33).

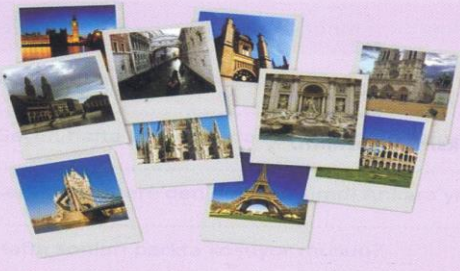
Resim 134. Türkiye’deki bazı spor kulüplerinin renkleriyle eşleştirildiği bir alıştırma

9. Takımları renkleriyle eşleştirelim.
1. Bordo ile mavi	a. Galatasaray
2. Sarı ile kırmızı	b. Fenerbahçe
3. Siyah ile beyaz	c. Trabzonspor
4. Sarı ile lacivert	ç. Beşiktaş

Tatil ve Seyahat

Üçüncü ünite'deki “Avrupa Turu” başlıklı metinde bir seyahat firmasının görevlisiyle tatil planı yapan bir turist arasındaki konuşmaya yer verilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 42).

Resim 135. Bir turistin bir turizm firmasının görevlisiyle yaptığı konuşma

AVRUPA TURU

Alp: Merhaba!

Görevli: Merhaba efendim, buyurun! Nasıl yardımcı olabilirim?

Alp: Ben eşimle beraber Avrupa turuna çıkmak istiyorum. Sizden ilgili bilgi verebilir misiniz?

Görevli: Sizin için çok güzel bir kampanyamız var. İlk gezi programı şöyle: Londra'dan başlayacaksınız, oradan Paris'e geçeceksiniz. Daha sonra Buckingham Sarayı'nı, Westminster Katedrali'ni gezeceksiniz. Oradan Liverpool'a geçeceksiniz. Oradan Manchester Katedrali'ni gezeceksiniz.

Alp: Peki, İngiltere'de kaç gece kalacağız?

Görevli: İngiltere'de 2 gece kalacaksınız. Oradan Fransa'ya geçeceksiniz. Fransa'da Eiffel Kulesi'ni, Sena Nehri'ni gezeceksiniz. Orada da 2 gece kalacaksınız. Fransa'dan İtalya'ya geçeceksiniz.

Alp: Anladım ama bizim fazla zamanımız yok. Tatilden hemen sonra işe başlamak istemiyoruz çünkü çok işimiz var.

Görevli: Tatiliniz kaç gün?

Alp: İki hafta.

Görevli: Tamam! Her şey çok güzel olacak. Toplam 6 gece 7 günlük bir gezi programına katılacaksınız. Piza Kulesi'ni ve Milano'yu gezeceksiniz. Dinlenmek için de bol bol vaktiniz olacak.

Alp: Tamam, bizim için uygun ödeme planı nasıl olacak?

Görevli: Nakitte indirim yapıyoruz ama isterseniz kredi kartına 8 taksit de yapabiliriz.

Alp: Toplam ne kadar olacak?

Görevli: 2 kişi toplam 2000 TL.

Alp: Teşekkür ederim. Kredi kartımla ödeyeceğim.

Görevli: Tamam efendim! Size iyi tatiller! Tekrar bekleriz.

Konuşmada tatilcilerin gezecekleri yerler, konaklama süreleri ve fiyat gibi ayrıntılara değinilmiştir. “Ailece Bir Tatil” bölümünde ise öğrencilerden metni dinlemeleri ve tatilini planlayan aile hakkındaki soruları cevaplamaları istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 44).

Resim 136. Bir ailenin tatil planıyla ilgili dinleme alışırması

AİLECE BİR TATİL

7 Metni dinleyelim. Şükrü Bey ve ailesi nereye gidecek? Bulalım.

İtalya

Endonezya

Mısır

Fransa

8 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Tatile gitmek için kim rezervasyonu yapacak ve biletleri alacak?
2. Orasının havası nasıl?
3. Şükrü Bey orada neler yapacak? 3 cümle yazalım.

9 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Şükrü Bey'in yarın evlilik yıldönümü. ()
2. Şükrü Bey ve eşi, oğlu ve geliniyle beraber İzmir'de yaşıyorlar. ()
3. Lokantada döner yiyecekler. ()
4. Okyanusa dalacaklar. Okyanustaki çeşitli balıkları ve yosunları görecekler. ()
5. Yanardağların eteklerindeki mısır tarlalarını görecekler. ()

Bu bölümün devamındaki yazma alışırmasında turizmle ilgili verilen kelimelerin kullanılarak tatille ilgili bir metin yazılması istenmiş, konuşma alışırmasında ise öğrencilere kendi ülkelerindeki gezilecek yerlerle ilgili sorular sorulmuştur (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 44).

Resim 137. Öğrencilerin kendi tatilleriyle ilgili sorular cevapladığı bir bölüm

10 Siz tatilde nereye gideceksiniz? Nasıl bir tatil yapmak istiyorsunuz? Aşağıdaki kelimeleri kullanalım ve yazalım.

- deniz turizmi
- kültür turizmi
- spor turizmi
- rezervasyon yapmak
- tatile çıkmak
- gitmek
- gezmek

11 Kendi ülkenizdeki gezilecek yerler neler var? Turistler orada neler yapıyor?

Altıncı ünite'deki bir okuma bölümünde ("Otelde") bir otel müşterisiyle resepsiyon görevlisi arasındaki diyalog verilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 86).

Resim 138. Bir otelin müşterisi ile resepsiyonisti arasında geçen bir diyalog

OTELDE

Kaya Bey: İyi günler! Bana yardımcı olabilir misiniz?
Resepsiyon Görevlisi: İyi günler efendim, memnuniyetle! Rezervasyonunuz var mı?
Kaya Bey: Evet, var. Dün gece telefonla rezervasyon yaptırıldım.
Resepsiyon Görevlisi: Siz Murat Bey olabilir misiniz? İzmir'den?
Kaya Bey: Hayır! Benim adım Kaya Iskender. Rezervasyonumu Çanakkale'den yaptım.
Resepsiyon Görevlisi: Çok özür dilerim Kaya Bey. Tek kişilik oda rezervasyonunuz var. Doğru mu?
Kaya Bey: Evet, doğru.
Resepsiyon Görevlisi: Kaç gece kalacaksınız?
Kaya Bey: Çarşambaya kadar kalabilirim. Bu konuda size ne zamana kadar bilgi vereyim?
Resepsiyon Görevlisi: Bize kararınızı salı gecesi bildirebilirsiniz. Saat 23.00'a kadar bizi arayabilirsiniz.
Kaya Bey: Tamam. Oda fiyatı nedir?
Resepsiyon Görevlisi: Gecelik 100 TL. Bu kayıt formunu da doldurabilir misiniz? Ödemeyi nakit veya kredi kartı ile yapabilirsiniz?
Kaya Bey: Kredi kartı ile. Ödemeyi şimdi yapabilir miyim?
Resepsiyon Görevlisi: Gerek yok. Çıkış işlemini yapmadan ödeyebilirsiniz.
Kaya Bey: Teşekkürler! Bir kaç soru daha sorabilir miyim?
Resepsiyon Görevlisi: Tabii, sorabilirsiniz.
Kaya Bey: Yemek için bana iyi bir lokanta tavsiye edebilir misiniz?
Resepsiyon Görevlisi: Çevrede çok lokanta var ama ben size otelimizin lokantasını tavsiye edebilirim. Aşçımız çok iyi. Dünya aşçılık yarışmasında üçüncü oldu. Türk mutfağında uzman. Ayrıca İtalyan ve Fransız mutfağını da çok iyi biliyor.
Kaya Bey: Çok güzel! Lokantanız nerede?
Resepsiyon Görevlisi: Lokanta 12. katta. Bir de kafemiz var. Lobinin girişinde, sağda.
Kaya Bey: Çok teşekkürler, iyi geceler!
Resepsiyon Görevlisi: Rica ederim. Görevli arkadaş bagajınızı taşıyabilir. Oda numaranız 1215. Yarın görüşmek üzere, geceler efendim!

Boş Zaman Etkinlikleri

Üçüncü üniteadaki “Piknikte” başlıklı metinde Kerem ve Serkan adlı iki arkadaş birlikte yapacakları bir pikniği planlamaktadır. Pikniğe katılacak kişiler, alınacak malzemeler, buluşma saati gibi ayrıntılara değinilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 45).

Resim 139. İki arkadaşın piknik planları ile ilgili diyalogu

OKUMA

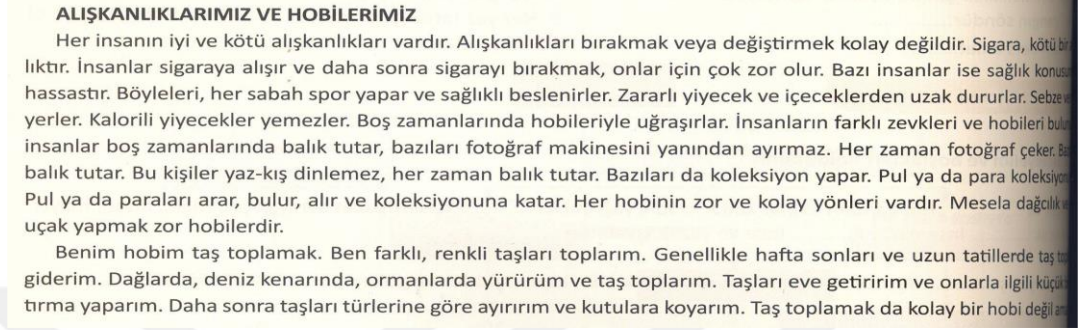
PİKNİKTE

Kerem: Aloo! Serkan, ne yapıyorsun?
Serkan: Ne olsun Kerem, evdeyim. Sen ne yapıyorsun?
Kerem: Yarınki piknik için arkadaşları arıyorum. Sen de gelecek misin?
Serkan: Yarın saat kaçta, nereye gideceksiniz? Kimler gelecek?
Kerem: Yarın zaten pazar. Saat 10.00 gibi gideceğiz. Saat 09.00'da okulun önünde buluşacağız. Eda, Cem, Mehmet, Ceren gelecek.
Serkan: Peki yarın hava nasıl olacak?
Kerem: Yarın hava ılık ve biraz güneşli olacak.
Serkan: Piknikte ne yapacağız? Sence ben ne alayım?
Kerem: Piknikte mangal yapacağız. Ben köfteleri biraz sonra marketten alacağım. Bence sen de içecekleri al.
Serkan: Tamam o zaman, bizim evin karşısındaki marketin köfteleri çok güzel. Buraya gel, beraber alalım. Eti de lokum gibi. Biraz kuşbaşı et, tavuk kanadı ve hazır köfte alalım.
Kerem: Ben yarım saate kadar sizin evinizin önünde olacağım.
Serkan: Tamam, bu arada kapıdaki zil bozuk. Bence sen marketin önünde beni bekle. Ben seni arayacağım.
Kerem: Aaaa! Bu arada dün Ceren çok sinirlendi. Cem keçi gibi inatçı. Önce pikniğe gelmek istemedi. Biraz tartıştılar.
Serkan: Sanki Ceren çok mu sakın, o da Cem kadar inatçı birisi ama piknikte barışırlar. Zaten onlar her zaman tartışıyorlar.
Kerem: Tamam Serkan. Haydi görüşürüz, ben evden çıkıyorum.

Beşinci ünitedeki bir metinde (“Alışkanlıklar ve Hobiler”) hobilerden bahsedilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 72).

Resim 140. Hobilerle ilgili bir metin

Altıncı ünitedeki hazırlık çalışmasında öğrencilerden çeşitli yetenekleri (ata binmek, piyano çalmak, vs.) anlatan resimlerle cümleleri eşleştirmeleri istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 82).

Resim 141. Çeşitli sanatsal ve sportif aktivitelerle ve boş zaman uğraşlarıyla ilgili bir eşleştirme alıştırması

Şehir Hayatı

Altıncı ünite “Görmeden Gitmeyelim” bölümünde verilen bir metinde yağmurlu bir günde İstanbul’da yapılabilecek geziler anlatılmıştır (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 89).

Resim 142. İstanbul’da gezilebilecek yerlerle ilgili öneriler

YAĞMURLU BİR GÜNDE İSTANBUL’DA NELER YAPABİLİRSİNİZ?

Üsküdar’dan vapura binebilirsiniz.

İstanbul’da vapurla hoşça vakit geçirmek için pek çok yol var. Şehrin kalabalığından kaçmak için en uygunu, Boğaz veya Adalar hattı. Ayrıca Kadıköy-Karaköy veya Beşiktaş-Karaköy hatlarını deneyebilirsiniz. Akşamüstü, Topkapı Sarayı’nın ardından güneşin batışını görmek çok güzel. Güverteye sıkı giyinip çıkacaksınız, bir de çay söyleyeceksiniz. İsterseniz martılara simit atabilir, Adalar’da veya Anadolu Kavağı’nda ise balık yiyebilirsiniz.

Taksim-Tünel gezisi yapabilirsiniz.

Taksim’de sabah saatlerinde yürüyün. Kitapçılara, müzik mağazalarına, vitrinlere bakabilirsiniz, İnci’de dinlenip profiterol yemeden yolunuza devam etmeyin. Arada sırada yoldan çıkıp ara sokakları da gezebilirsiniz çünkü buraları İstanbul’un en eski yerleşim yerlerindendir. Ara sokaklardaki tarihî yapıların taş işçiliğine hayran olabilirsiniz. Daha sonra Galata’ya doğru yürüyüp Galata Mevlevihanesi’ni, Galata Kulesi’ni ve Perşembe Pazarı’ndaki Arap Camisi’ni ziyaret edebilirsiniz. Galata Kulesi’nden Ayasofya’yı, Sultanahmet’i, Topkapı Sarayı’nı, Kız Kulesi’ni, Marmara Denizi’ni, Boğaz’ı görebilirsiniz.

Kapalıçarşı’yı gezebilirsiniz.

Yağmurlu ve soğuk bir günde, hem sıcak ve kuru hem de renkli ve cazibeli bir yer Kapalıçarşı. Sokaklarını ve hanlarını keşfedip ıslıl ıslıl, rengârenk, yüzlerce ürün arasında dolaşabilirsiniz. Buralarda zamanın nasıl geçtiğini anlayamayacaksınız. Soluklanmak için Fes Cafe’yi ya da Şark Kahvesi’ni tercih edebilirsiniz.

Taksim’de kahve içebilirsiniz.

Taksim Meydanı, İstanbul’un sembolü ve tüm şehrin en önemli buluşma noktası. Meydana karşı bir kafede oturup sağda Atatürk Kültür Merkezi’ni, solda çiçekçileri ve karşınızda Gezi Parkı’nın önündeki insan trafiğini seyredip enfes bir fincan kahve yudumlayabilirsiniz.

Üsküdar’dan vapura binmek, Taksim-Tünel gezisi yapmak, Kapalıçarşı’yı gezmek ve Taksim’de kahve içmek gibi önerilere yer verilmiştir.

2.2.4.2 KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

Aile

Üçüncü ünitedeki bir metinde (“Oğluma Mektup”) bir babanın doğmamış oğluna yazdığı mektuba yer verilmiştir (*İstanbul* A2 Ders Kitabı, s. 38).

Resim 143. Bir babanın doğmamış oğluna mektubu

OĞLUMA MEKTUP

Sevgili oğlum;
Ben senin baban olacağım ama şu an annen kim olacak bilmiyorum fakat anneni çok seveceğim. Bunu bil.
Oğlum, adın Gabriel olacak. Şimdiden adına alış çünkü ölene kadar herkes seni bu adla çağırarak ancak ailen, dostların, yakın arkadaşların seni "Gabi" diye de çağırabilir.
Oğlum, babaannen Brezilyalı olacak ve onunla konuşmak için Portekizce öğreneceksin.
Sana bol bol kitap okuyacağım, hikâyeler anlatacağım, beraber eğleneceğiz. Sen de benim çocukluğumdaki kitapları okuyacaksın.
Yazları tatile çıkacağız, tatilimizi ailemizle geçireceğiz. Sen kız arkadaşlarınla denizde çok eğleneceksin, ben de sizinle eğleneceğim. Akşamları hep beraber yemek yiyeceğiz ve sen, mutlak tabağındaki yemeğini bitirdikten sonra arkadaşlarınla dışarıda oynayacaksın.
Dedenle bol bol zaman geçireceksin. Benden ve ondan ailemizin değerlerini, insanlığın kıymetini öğreneceksin. Her zaman annene, babana ve büyüklerine karşı saygılı olacaksın ve sözümüzü dinleyeceksin. Bana hiç yalan söylemeyeceksin, dürüst bir insan olacaksın.
Bu hayatta hayallerini gerçekleştirmek için kararlı ve çalışkan olacaksın. Senden çok şey bekliyorum Gabi!
Şunu asla unutma! Ben seni seviyorum ve her zaman yanında olacağım çünkü ben senin "süper baba"nım.

Mektupta baba oğluna Brezilyalı olacağını, adının Gabriel olacağını ve babaannesiyle konuşmak için Portekizce öğreneceğini anlatmaktadır. Ona hikâyeler anlatacağını, birlikte tatile çıkacaklarını, denizde eğlenceklerini, onun arkadaşlarıyla oynayacağını söylemektedir. Ayrıca Gabriel'den çok şey beklediğini, ondan ailesine ve büyüklerine karşı saygılı olmasını, hayallerini gerçekleştirmek için kararlı ve çalışkan olmasını istediğini belirtmektedir.

Toplumsal İlişkiler

Dördüncü ünite "Yeni Komşu" başlıklı metinde aynı apartmanda oturan birkaç komşu yeni komşularıyla ilgili dedikodu yapıyor (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 52).

Resim 144. Apartman sakinlerinin yeni komşuları hakkındaki dedikodusu

YENİ KOMŞU

Canan: Apartmana yeni bir aile taşınmış, duydun mu?

Hülya: Hangi daireye taşınmışlar?

Canan: Aysel Hanım'ın evinin karşısında boş bir daire vardı. Ev sahibi 1,5 yıl önce vefat etmiş. Ev sahibinin çocukları da evi satmış.

Hülya: Peki kimler taşınmış? Nasıl bir aileymiş?

Canan: Ben fazla bir şey bilmiyorum fakat Aysel Hanım'dan duydum, adam emekli edebiyat öğretmeniymiş. Eşi de ev hanımıymış. İki kızları varmış.

Hülya: Kızları kaç yaşındaymış?

Canan: Yaşlarını bilmiyorum. Bir tanesi üniversite son sınıfta öğrenciymiş. Diğeri geçen yıl hukuk fakültesini bitirmiş. Şimdi özel bir firmada avukatmış.

Hülya: Acaba büyük kızı kaç yaşındaymış? Biliyorsun benim oğlumun askerliği bitti, evlenmek istiyor.

Canan: Onu bilmiyorum, Aysel Hanım'a soralım o bilir.
(Telefonla Aysel Hanım'ı ararlar.)

Canan: Aysel Hanım nasılsın?

Aysel: İyiyim Canancığım, sen nasılsın?

Canan: Ben de iyiyim. Hülya ile oturuyoruz. Sen de gel bir kahve içelim.

Aysel: Tamam, geliyorum.

...

Aysel: Nasılsın Hülyacığım?

Hülya: İyiyim Aysel Hanım. Sen nasılsın, çocuklar nasıl?

Aysel: Eski tas eski hamam, yani her şey aynı.

Hülya: Yeni bir komşun olmuş, Canan söyledi.

Aysel: Evet, geçen hafta emekli bir öğretmen ve ailesi taşındı. Ankara'dan gelmişler.

Hülya: İki tane kızları varmış.

Aysel: Evet, büyük kızı senin oğlunla aynı yaşta.

Hülya: Aysel Abla, bir gün yeni komşularımızı ziyarette gidelim ve tanışalım mı?

Aysel: Olur Hülyacığım, gidelim.

Komşunun mesleği, nereden taşındığı, hangi dairede oturacağı, kızlarının okulları ve meslekleri gibi ayrıntılardan bahsediliyor.

2.2.4.3 DEĞERLER, İNANIŞLAR VE TUTUMLAR

Coğrafya

İlk ünitedeki “Tatil Planı” başlıklı diyalogda Kuşadası, Efes, Cunda Adası gibi Türkiye’nin çeşitli turistik bölgelerinden bahsedilmiş, bu bölgelerin fotoğraflarına yer verilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 15).

Resim 145. Birkaç arkadaşın tatil planlarıyla ilgili konuşmaları

TATİL PLANI

Hande: Gelecek ay tatile çıkıyoruz kızlar, biliyorsunuz. Nereye?

Gözde: Ben uzun zamandır Kapadokya'yı görmek istiyorum. Bence oraya gidelim.

Canan: Kapadokya yazın çok oluyor ve orada deniz yok. Antalya'ya gidelim.

Zeynep: Antalya da çok Bence güzel bir Karadeniz turuna

Hande: Oraları çok merak etmiyorum açıkçası. Bence en iyisi İzmir'e gidelim. Önce Kuşadası'nda denize , sonra Efes'i ve Afrodiasias'ı Son iki gün de Balıkesir'e Cunda Adası'na gidelim. Orası oldukça sakin ve bir yer.

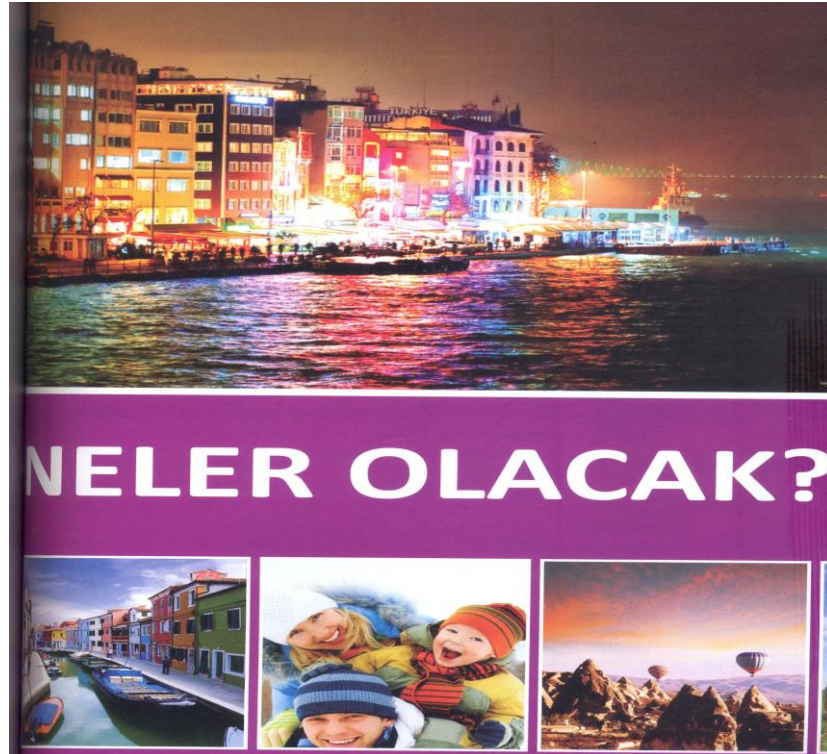
Gözde: Bence harika bir fikir!

Canan: O zaman öğleden sonra tatil için alışveriş

Hande: Haydi kızlar, hemen !

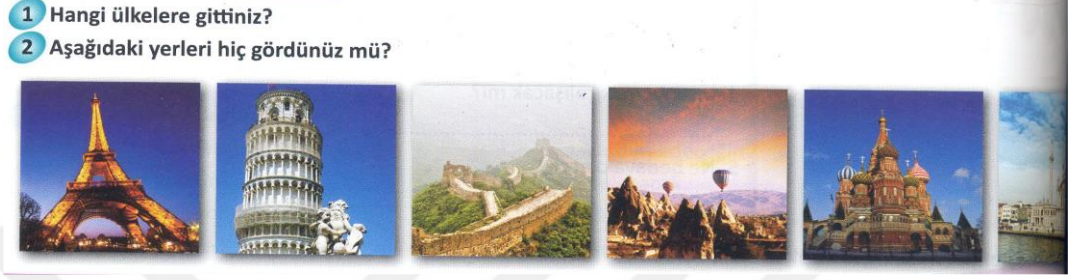
Üçüncü ünitenin giriş sayfasında Karaköy, Kapadokya ve İtalya'dan fotoğraflar bulunmaktadır (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 37).

Resim 146. Karaköy ve Kapadokya

“Nereye Gideceğiz?” başlıklı bölümde Eyfel Kulesi, Çin Seddi, Pisa Kulesi gibi turistik yerlerin fotoğraflarına yer verilmiş ve öğrencilere bu yerleri görüp görmedikleri sorulmuştur (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 42).

Resim 147. Öğrencilere gezdikleri ülkeler hakkında sorulan sorular

Bu bölümün devamındaki bir alıştırmada Anglikan Katedrali, Seine Nehri gibi yerlerin hangi ülkede olduğu sorulmuştur (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 43).

Resim 148. Verilen yerlerin bulundukları ülkelerle eşleştirilmesine yönelik bir alıştırma

4. Aşağıdaki yerler hangi ülkede? Yazalım.

1. Buckingham Sarayı	(.....)
2. Şanzelize	(.....)
3. Pisa Kulesi	(.....)
4. Liverpool	(.....)
5. Milano	(.....)
6. Anglikan Katedrali	(.....)
7. Seine Nehri	(.....)

5A bölümünde öğrencilerden “İklimler” metnini dinleyip verilen boşlukları bu metne göre doldurmaları istenmiştir. Bu metinde beş ülkenin iklimiyle ilgili verilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 71).

Resim 149. Farklı ülkelerin iklimleriyle ilgili bir dinleme alıştırması

İKLİMLER
7 Metni dinleyelim ve boşlukları dolduralım.
TAYLAND
Tayland sıcak ve Hazirandan ekime kadar tropik yağmurlar Kasım-şubat serin geçer. Mart, nisan, mayıs ayları çok sıcak İnsanlar ince ve yazlık kıyafetler
MOĞOLİSTAN
Moğolistan az yağış Yazın çok sıcak, kışın çok soğuk olur. Kışın nehirler ve göller Moğolistan'da ve toz
NORVEÇ
Norveç çok Norveç'te çok kar Kış mevsimi
TÜRKİYE
Türkiye'de dört mevsim Türkiye'nin üç tarafı denizlerle Türkiye'nin orta ve doğu bölgesi kış aylarında çok soğuk, yaz aylarında çok sıcak Diğer bölgelerinde bir iklim
MALİ
Mali çok sıcaktır. Mali'de yağmur az zaman kar bir iklimi vardır. Mali'de bir çöl vardır ve buraya yağmur

Metnin ardından verilen yazma alıştırmasında ise öğrencilere kendi ülkelerinin iklimi sorulmuştur (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 71).

Resim 150. İklimlerle ilgili bir yazma alıştırması

Atasözleri

İlk üniteadaki “Eğlenelim Öğrenelim” bölümünde Türk atasözleri verilmiş ve resimlerle eşleştirilmeleri istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 21).

Resim 151. Resimlerle atasözlerini eşleştirme alıştırması

Aşağıdaki atasözleri ile resimleri eşleştirelim. Anlamalarını tahmin edelim.

Resim	Atasöz	Yanıt
1. Ayağını yorganına göre uzat.	()	
2. Sakla samanı, gelir zamanı.	()	
3. Dost ile ye, iç; alışveriş etme.	()	
4. Bin düşün, bir söyle.	()	
5. Anasına bak, kızını al; kenarına bak, bezini al.	()	

Önemli Kişiler

İkinci üniteadaki hazırlık çalışmasında Thomas Edison, Graham Bell ve Christoph Colomb’la ilgili bilgilere ve bu kişilerin fotoğraflarına yer verilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 24).

Resim 152. Edebiyat ve bilim dünyasından şahsiyetlerin yer aldığı bir eşleştirme alıştırması

1 Aşağıdaki cümlelerle isimleri eşleştirelim. Eşleştirme hangi resme ait? Bulalım.

1. Telefonu kim icat etti?	a. Thomas Edison
2. Elektriği kim icat etti?	b. Graham Bell
3. Amerika'yı kim keşfetti?	c. Orhan Pamuk
4. Hangi Türk yazar Nobel ödülü aldı.	ç. Christoph Colomb

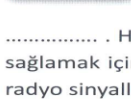
Aynı sayfadaki “Dünyadaki İlkler” başlıklı metinde para, yazı, nargile, televizyon, x ışını gibi çeşitli buluşların sahipleri ve bunların ne zaman bulunduğu belirtilmiştir. Çoğunlukla Avrupa ve Amerika’daki buluşlara yer verilmiştir. Aynı ünitadaki “Önemli Kişiler” bölümünde Fatih Sultan Mehmet, Guglielmo Marconi ve Orhan Pamuk’la ilgili metinler verilmiş, öğrencilerden bu metinleri dinleyerek boşlukları doldurmaları istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 26).

Resim 153. Bazı önemli kişilerle ilgili bir boşluk doldurma alıştırması

ÖNEMLİ KİŞİLER

FATİH SULTAN MEHMET: Fatih Sultan Mehmet 29 Mart 1432’de Edirne’de İy idareciydi. 1481 yılına kadar hükümdarlık 20 yaşında Osmanlı padişahı oldu. Fatih S İstanbul’u Fatih ünvanını

GUGLIELMO MARCONİ: Bologna yakınlarındaki evinin tavan arasında radyo için deney Havadan mesaj göndermek için radyo dalgalarını Uzak yerler arasında telsiz iletişimi sağlamak için radyoyu Sonraki sekiz yıl içinde Atlas Okyanusu üstünden 4.800 km’den daha uza radyo sinyalleri

ORHAN PAMUK: Orhan Pamuk 1952’de İstanbul’da İstanbul Üniversitesinde gaz Pamuk, yirmi üç yaşından sonra romancı olmak ve her şeyi Kendini evine lar yazdı. İlk romanı Cevdet Bey ve Oğulları’nı 1982’de yayımladı ve romanıyla ödüller 2006 yılında Nobel Edebiyat Ödülü’nü aldı ve bu ödülü kazanan tek Türk..... .

Konuşma bölümünde ise kendi ülkelerindeki dünyaca ünlü kişilerden bahsetmeleri istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 26).

Resim 154. Ünlü kişilerle ilgili bir konuşma alıştırması

9 Sizin ülkenizde dünyaca ünlü kişiler kimler? Neler yaptılar? Konuşalım.

“İlk Uçan İnsanlar” başlıklı metinde Hezarfen Ahmet Çelebi ve Wright Kardeşler’den bahsedilmiş ve öğrencilere bu kişilerle ilgili sorular yöneltilmiş, kendi ülkelerindeki mucitlerden bahsetmeleri istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 34).

Resim 155. Hezarfen Ahmet Çelebi ve Wright Kardeşler’le ilgili sorular

.İLK UÇAN İNSANLAR

Hezarfen Ahmet Çelebi
17. yüzyılda yaşamış Müslüman Türk bilginiydi. Kendisine takma kanatları 1632 yılında İodoslu bir havada kuş kanatlarına benzer kanatlarını taktı ve kendini boşluğa bıraktı. İstanbul Boğazı’nı geçti. 3358 metre ileride Üsküdar’da met Çelebi, Türk ve dünya havacılık tarihinin en önemli kişilerinden biridir.

Wright Kardeşler
Ohio’lu iki bisiklet ustası Wilbur ve Orville Wright, 1890’da kuşları incelediler, onlar gibi uçmak istediler ve çalışmalar yaptılar. Wright Kardeşler ilk uçağı 17 Aralık 1903’te yaptı. Orville birinci denemede 12 saniye uçtu ve sadece 37 metre ilerledi. O günkü son denemesinde ise, bu süre 59 saniyeye çıktı ve 280 metrelik bir mesafeye uçtu.

1. Hezarfen Ahmet Çelebi ve Wright Kardeşler uçmak için neyi incelediler?
2. Buluşları yapmak için bilim adamları kendilerine neyi örnek alıyorlar?
3. Sizin ülkenizde de ünlü bir mucit var mı? Anlatalım.

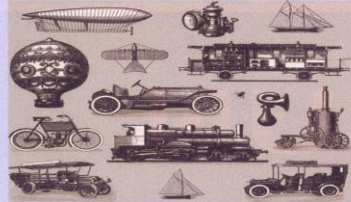
Metinde Hezarfen Ahmet Çelebi’nin Galata Kulesi’nden Üsküdar’a uçuşu, Wright Kardeşler’in ilk uçağı yapması gibi bu kişileri önemli yapan ayrıntılara değinilmiştir.

Tarih

İkinci üniteadaki ilk okuma bölümünde “Dünyadaki İlkler” başlıklı bir metin verilmiş ve metinde paranın ve yazının icadı gibi önemli tarihi olaylardan bahsedilmiştir. Metnin devamındaki alıştırmalarda ise metinde geçen bazı nesnelerle onları bulanların eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 24).

Resim 156. Mucitler ile icatlarının eşleştirildiği bir alıştırma

DÜNYADAKİ İLKLER

1. Parayı Lidyalılar buldu.
2. Tarihte ilk demokrasi örneğini Yunanlılar uyguladı.
3. İlk Osmanlı parasını Osman Bey bastırdı.
4. Tarihte ilk yazıyı Sümer’ler kullandı.
5. Aya ilk Neil Armstrong ayak bastı.
6. Nargile Osmanlı’ya Yavuz Sultan Selim zamanında Hindistan’dan geldi.
7. 1997 yılında ilk kopyalama “Dolly” adlı koyundu.
8. Televizyonu, John Logie Baird icat etti.
9. X ışınını, Wilhelm Röntgen icat etti.
10. Ampulü, Thomas Edison icat etti.
11. Telefonu, Alexander Graham Bell icat etti.
12. Galileo teleskopu icat etti.

2 Aşağıdakileri metne göre eşleştirilim.

1. ilk kopya koyun	a. Wilhem Rontgen
2. ilk Osmanlı parası	b. Dolly
3. ilk X- ışını	c. Lidya
4. ilk teleskop	ç. Osman Bey
5. ilk para	d. Wilhelm Röntgen

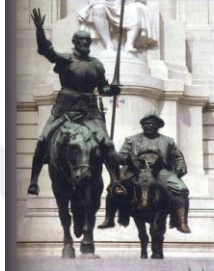
3 Aşağıdaki cümlelere isim yazalım.

1. İlk televizyonu icat etti. (.....	2. Parayı ilk kez buldu. (.....
3. Aya ilk ayak bastı. (.....	4. Tarihte ilk yazıyı kullandı. (.....
5. İlk telefonu icat etti. (.....	

Edebiyat

İkinci ünite de “Dün Neler Yaptın?” başlıklı diyalogda Mert adlı bir öğrenci ile öğretmeni Cervantes’in Don Quixotte adlı romanından bahsetmektedir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 27).

Resim 157. Bir öğretmen ile öğrencisinin Don Kişot hakkındaki diyalogu

DÜN NELER YAPTIN?

Öğretmen: Günaydın arkadaşlar. Aaa Mert sen dün neredeydin? Neden gelmedin?

Mert: Öğretmenim dün çok hastaydım. Bu nedenle dün gelemedim. Ama dün annem müdürü aradı ve benim için izin aldı.

Öğretmen: Öyle mi? Benim haberim yoktu. Çünkü dün çok meşguldüm. Müfettişler geldi. Onlarla ilgilendik. Çok yoruludum.

Mert: Anladım öğretmenim. Dün derste ne yaptınız? Mehmet’i aradım ama telefonu kapalıydı. Bu yüzden ders konularını öğrenemedim.

Öğretmen: Dün çok şey yapmadık. Sadece kitap okuduk ve kitap hakkında konuştuk. Sen kitap okudun mu?

Mert: Evet öğretmenim, kitap okudum. Geçen hafta Cervantes’in Don Kişot adlı kitabını okudum. Çok eğlenceliydi. Arkadaşım Don Kişot’un çizgi filmini anlattı, ben de merak ettim ve bu kitabı okumak istedim.

Öğretmen: Peki Mert. Don Kişot nasıl biriydi? Anlatır mısın?

Mert: Tabii ki öğretmenim. Kitabın kahramanlarını anlatmak istiyorum. Don Kişot’un asıl adı Alonso’ydu. “Don Kişot” onun takma adıydı. Zayıf, yaşlı bir adamdı. Hayalci ve saf bir mizacı vardı. Kendisi şövalyeydi. Dük ve Düşes, Don Kişot’un ev sahipleri idi. Alaycı, fırsatçı kişilerdi. Sancho Panza, sıradan bir köylüydü. Ama Don Kişot onu hizmetçi yaptı. Saf, aynı zamanda gerçekçi, basit bir adamdı. Juana Panza, Sancho’nun karısıydı. Basit bir köylü kadınıydı. Pcro Perez, köyün papazıydı. Master Nicholas, köyün berberiydi. Sanson Carrasco, Salamanca Üniversitesinde öğrenciydi. Komik bir gençti. Dulcinea del Toboso, normal bir köylü kızıydı.

Öğretmen: Evet. Şimdi kitabı çok anlatma istersen çünkü arkadaşların da okumak isteyebilir.

Mert: Tamam öğretmenim. Gerçekten çok güzel bir kitaptı. Bütün arkadaşlarıma tavsiye ediyorum.

Fıkra, masal ve efsanelerin işlendiği dördüncü ünitenin (“Evvel Zaman İçinde”) girişinde Keloğlan ve Nasreddin Hoca’nın resimleri bulunmaktadır (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 51).

Resim 158. Keloğlan ve Nasreddin Hoca

“Rüya” adlı bir Nasreddin Hoca fıkrasına yer verilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 55).

Resim 159. Bir Nasreddin Hoca fıkrası

RÜYA

Nasreddin Hoca bir gün sabah çok erken saatte kalktı ve çalışmaya başladı. Öğlene kadar çalıştı. Öğlen karnı acıktı ve “Şu ağacın gölgesinde yemeğimi yiyeyim.” diye düşündü. Yemeğini yedikten sonra uykusu geldi. “Biraz dinleneyim, sonra çalışayım.” diye düşündü ve uykuya daldı. Rüyasında ak sakallı bir evliya gördü. Evliyanın elinde yüz altın vardı. Altınları birer birer Nasreddin Hoca’ya verdi. Bir, iki, üç..., doksan, doksan bir..., doksan dokuz... Ama yüzüncü altını vermedi. Nasreddin Hoca “Yüzüncü altını niye vermiyorsun, haydi yüzüncü altını da ver!” dedi.

Tam o anda uyandı ve ellerine baktı. Elleri bomboştu! Nasreddin Hoca tekrar yattı, gözlerini sıkı sıkı kapadı ve “Tamam doksan dokuz olsun!” dedi.

Aynı ünitedeki “Masallar ve Efsaneler” bölümünde Kırmızı Başlıklı Kız, Alaaddin, Ali Baba ve Kırk Haramiler, Keloğlan, Pamuk Prenses ve Denizci Sinbad’ın resimleri verilmiş ve bu karakterlerin kendilerini anlatan cümlelerle eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 56).

Resim 160. Masal kahramanlarının resimleriyle eşleştirildiği bir alıştırma

Aynı bölümde “Keloğlan ve Sihirli Tas” masalına yer verilmiş ve masalla ilgili sorular sorulmuştur (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 56-57).

Resim 161. Keloğlan ve Sihirli Tas masalı ve onunla ilgili sorular

KELOĞLAN VE SİHİRLİ TAS

Bir varmış, bir yokmuş. Keloğlan diye yoksul bir çocukcağız varmış. Keloğlan’ın çok yaşlıca bir annesi varmış. Bir gün Keloğlan annesinden izin almış ve balık tutmaya gitmiş. Öğle vakti koskocaman bir balık tutmuş. Bu, çok güzel bir balıkmış. Keloğlan balığı temizlerken balığın karnında bir tas görmüş. Keloğlan tasa su doldurup balığı yıkamak istemiş. Tasa su doldurmuş, suyu balığın üzerine dökmüş fakat tasan su değil sapsarı altınlar akmış. Çocukcağız bu işe çok şaşırarak, “Bu tas galiba sihirli, hem anacığımıza haber vereyim.” demiş ve eve koşmuş. Tası annesine göstermiş. Sonra tasa defalarca su doldurmuş ve bu suyu boşaltmış. Böylece çok fazla altını olmuş.

Keloğlan bir gün bu altınlarla koskocaman bir saray yaptırmış ve o günden sonra padişah gibi yaşamaya başlamış. Bu hayat Keloğlan’ı şımartmış. Keloğlan’ın bu durumu annesini çok üzmüş. Annesi oğlunu çok nasihat etmiş fakat Keloğlan yaşlı anacığının sözünü dinlememiş.

Keloğlan bir gün daha çok altını olsun diye sihirli tasiyla ırmağın kenarına gelmiş. İrmaktan defalarca su almış ve çok fazla altını almış.

Bu arada tas aniden suya düşmüş. Keloğlan tası yakalamak istemiş fakat o da suya düşmüş. Keloğlan zar zor yüzme kırıya çıkmış. Fakat kıyıya geldiği zaman görmüş ki altınlar yok! Meğer hırsızlar Keloğlan’ın bütün altınlarını çalmış. Keloğlan çok üzülmüş çünkü hem sihirli tas hem de altınlar gitmiş. Keloğlan annesinin yanına gitmiş, çok ağlamış. Annesi, Keloğlan’a “Üzülmeye çünkü o tas aslında senin değildi, sen o tası buldun. Zaten zenginlik de seni çok şımarttı. Sen o tası çok kolayca ettin ve çok şımarttın, değerini bilmedin. Hay’dan gelen Huy’a gider. Belki artık yine eski Keloğlan olursun.” demiş. Keloğlan, annesine hak vermiş ve bir daha sihirli tasla ilgili hiçbir şey söylememiş.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Keloğlan sihirli taşı nasıl bulmuş?
2. Sihirli tas, Keloğlan'ın hayatını nasıl değiştirmiş?
3. Keloğlan'ın sihirli tasına ne olmuş?
4. Keloğlan'ın annesi, oğluna ne öğüt vermiş?
5. Sizce "Hay'dan gelen Huy'a gider." ne demek?

4B'deki bir dinleme alıştırmasında öğrencilerden "Bir İstanbul Efsanesi"ni dinleyerek kendilerine verilen bilgilerin doğru mu yanlış mı olduğunu belirlemeleri istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 59).

Resim 162. Bir efsane ile ilgili dinleme alıştırması

BİR İSTANBUL EFSANESİ

5 Metni dinleyelim. Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Eskiden yeryüzünde cinler yokmuş. ()
2. Kızın babası, kızın hemen evlensin istemiş. ()
3. Oğlan dünyanın en güzel yerine bir kulübe yaptırmış. ()
4. Kızın babası İstanbul'u beğenmiş ama sarayı hiç beğenmemiş. ()
5. Kızın babası kızının oğlanla evlenmesine izin vermiş. ()
6. Cinler Boğaziçi'ni İstanbul'da kurmuşlar. ()

Bu alıştırmının devamındaki yazma bölümünde ise öğrencilerden verilen masalı tamamlamaları istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 59).

Resim 163. Bir masalı tamamlama alıştırması

Aşağıdaki masalı tamamlayalım.

Bir varmış bir yokmuş. Çok uzak bir ülkede bir padişah varmış. Bu padişahın çok güzel bir kızı varmış. Bu kız perilerden daha güzel, meleklerden daha tatlıymış. Kız bir gün ağlamış, masmavi gökyüzü de onunla beraber ağlamış; kız diğer gün gülmüş, gökyüzü onunla beraber gülmüş. Bu kızın güzelliğini herkes biliyormuş ve ülkedeki herkes ona âşık olmuş. Zengin, fakir herkes onunla evlenmek istiyormuş.

Babası kızını çok seviyormuş. Onu mutlu etmek için her şeyi yapıyormuş. Fakat kız hiç mutlu değilmış. Çünkü

.....

Konuşma bölümünde ise öğrenciler kendi şehirleriyle ilgili bir efsane anlatacaktır (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 59).

Resim 164. Efsanelerle ilgili bir konuşma alıştırması

Aynı ünite'deki “Fıkralar” bölümünde öğrencilere kendi ülkelerinde komik ve ünlü insanlar olup olmadığı ve Nasreddin Hoca’yı tanıyıp tanımadıkları sorulmuş, ardından “Eşeğin Sözü” fıkrası verilmiş ve fıkrayla ilgili sorular sorulmuştur (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 60).

Resim 165. Bir Nasreddin Hoca fıkrası ve onunla ilgili sorular

2 Nasreddin Hoca’yı tanıyor musunuz?

OKUMA

EŞEĞİN SÖZÜ

Bir gün Nasreddin Hoca’nın bir komşusu Hoca’nın kapısını çalmış. Nasreddin Hoca “Merhaba komşu. Nasılsın, iyi misin?” diye sormuş. Komşusu “Sağol Hocam, iyiyim.” diye cevap vermiş ve “Hocam, senden bir şey rica edeceğim, kasabaya gitmem lazım, eşeğini iki saat için bana verir misin?” diye sormuş. Nasreddin Hoca eşeğini komşusuna vermek istememiş ve “Ah komşucuğum, eşek evde değil.” diye cevap vermiş. Tam bu sırada eşek içeriden uzun uzun anırmış. Eşeğin sesini duyan komşu “Hocam, peki bu ses ne? Eşek evde ama sen bana yok mu diyorsun?” diye sormuş. Nasreddin Hoca komşusuna kızmış ve “Ayıp komşu, çok ayıp! Benim sözüme inanmıyorsun. Eşeğin sözüne mi inanıyorsun?” diye cevap vermiş.

3 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Nasreddin Hoca’nın komşusu neden Nasreddin Hoca’nın eşeğini istemiş?
2. Nasreddin Hoca komşuya ne cevap vermiş?
3. Nasreddin Hoca’nın komşusu neden Nasreddin Hoca’ya inanmamış?
4. Nasreddin Hoca komşusuna neden kızmış?

4C’deki konuşma bölümünde öğrencilerden kendi kültürlerindeki en ünlü fıkra tipini ve onun en sevdikleri fıkrasını belirtmeleri istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 63).

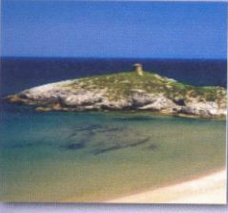
Resim 166. Fıkralarla ilgili bir konuşma alıştırması

12 Sizin kültürünüzdeki en ünlü fıkra tipi kim?
Bu kişinin en çok hangi fıkrasını seviyorsunuz?
Anlatalım.

“Kültürden Kültüre” bölümünde Türkiye ve Kore’den birer efsane anlatılmış ve bunlar hakkında sorular sorulmuştur (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 64).

Resim 167. İki ülkeden efsaneler ve bunlarla ilgili sorular

Gelin Kayası

Ağva sahilinde insan şeklinde beyaz bir kaya vardır. Bu kayanın adı “Gelin Kayası”dır. Efsaneye göre çok uzun yıllar önce, Ağva meşhur değilmiş, küçük bir balıkçı köyümüştü. Bu köyde 18 yaşında çok güzel bir kız varmış. Bu kızın balıkçı bir nişanlısı varmış. Genç kız ve nişanlısının evlenecekleri günün sabahı delikanlı balık tutmak için denize gitmiş. Aniden çok kötü bir fırtına çıkmış. Delikanlının balıkçı teknesi fırtınada batmış ve delikanlı da denizde boğulmuş. Genç kız düğüne kadar nişanlısını beklemiş fakat nişanlısı gelmemiş. Genç gelin kayalıkların üzerinde günlerce, haftalarca nişanlısını beklemiş fakat kimse gelmemiş. Bir gün Allah’a “Allah’ım! Ya beni taşa çevir ya da sevgilimi geri getir!” diye dua etmiş. Allah kızın duasını kabul etmiş ve kız taşa dönmüş.

Taş Olan Kadın

Kore’nin bir köyünde çok fakir bir karı koca varmış. Birbirlerini çok seviyorlarmış. Bu karı kocanın çok küçük bir tarlaları varmış. Orada kendileri için sebze yetiştiriyorlarmış. Bir yıl köyde hiç yağmur yağmamış. O yıl köyde kıtlık olmuş ve herkes yiyecek almak için komşu köylere gitmiş. Onlar bazen iki hafta bazen bir ay sonra gelmişler. Bir gün bu karı kocanın bütün yiyecekleri bitmiş. Adam yiyecek almak için komşu köye gitmek istemiş. Kadın kocasından ayrılmak istememiş, çok üzülmüş ama başka çare yokmuş. Kocasını yolcu etmiş. Adam yiyecekleri almış. Kadın iki hafta kocasını beklemiş. Kocasının bütün arkadaşları evlerine dönmüş ama kocası dönmemiş. Evde çok az yiyecek varmış. Kadın, yiyecekleri kocası için saklamış ve hiçbir şey yememiş. Her gün köyün en yüksek tepesine çıkmış ve kocasını beklemiş ama kocası gelmemiş. Bugün o tepenin üzerinde insan şeklinde bir taş vardır. Efsaneye göre kadın kocasını beklerken taş olmuş.

Aşağıdaki soruları metinlere göre cevaplayalım.

1. Ağva’daki kızın nişanlısı ne iş yapıyormuş?
2. Ağva’daki kız neden taşa dönüşmüş?
3. Kore’deki kadının kocası neden başka köye gitmiş?
4. Kore’deki kadın neden taşa dönüşmüş?
5. Sizce bu iki efsanedeki ortak nokta nedir?

5C’deki hazırlık çalışması bölümünde öğrencilerden adları verilen yazarlarla eserlerini eşleştirmeleri ve ülkelerindeki meşhur yazarlardan bahsetmeleri istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 75).

Resim 168. Yazarlar ile eserlerinin eşleştirildiği bir alıştırma

2. Ülkенizde hangi yazar meşhurdur?

3. Aşağıdaki yazarlarla kitapları eşleştirilim.

1. Yaşar Kemal	a. Suç ve Ceza
2. Shakespeare	b. İnce Memed
3. Balzac	c. Goriot Baba
4. Orhan Pamuk	ç. Hamlet
5. Dostoyevski	d. Masumiyet Müzesi

Aynı bölümde “Çalıkuşu” romanının özeti verilmiş ve öğrencilere romanla ilgili sorular yöneltilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 75).

Resim 169. Çalıkuşu romanıyla ilgili sorular

ÇALIKUŞU

Feride İstanbul'da doğar. Küçük yaşta anne ve babasını kaybeder. Feride'yi teyzesi büyütür. Feride Fransız yatılı okulunda okur. Yaramazlıkları yüzünden arkadaşları ona "Çalıkuşu" adını takarlar.

Feride, yaz tatillerini teyzesinin köşkünde geçirir. Teyzesinin yakışıklı oğlu Kâmrân ile birbirlerini severler ve nişanlanırlar. Bir kadın düğün günü Feride'ye bir mektup getirir. Mektupta Kâmrân'ın İsviçre'deyken Münevver adında hasta bir kızla ilişkisi olduğu yazar. Feride mektubu okur, her şeyi öğrenir, Kâmrân'ı bırakır ve kaçar. Feride, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde öğretmenlik yapar. Güzelliği başına bela olur. Çeşitli dedikodular çıkar. Doktor Hayrullah Bey ile tanışır. Hayrullah Bey Feride'yi kızı gibi korur. Halkın dedikodusu üzerine onunla kâğıt üzerinde evlenir. Fakat aralarında sadece baba – kız ilişkisi vardır. Feride, öğretmenliğe başlar. O sıralar bir günlük tutar, o zaman her şeyi bu deftere yazar. Hayrullah Bey bu defteri bulur, okur ve saklar. Hayrullah Bey hastalanır. Feride'ye "Ben öldükten sonra teyzenin yanına git ve bu mektubu Kâmrân'a teslim et." der. Hayrullah Bey'in ölümünden sonra Feride teyzesinin evine gider, zarfı Kâmrân'a verir. Zarfın içinde Hayrullah Bey'in bir mektubu ile Feride'nin günlüğü vardır. Hayrullah Bey, Kâmrân'a "Feride'yi bir daha bırakma." diye söyler. Kâmrân mektubu ve Feride'nin günlüğünü sabaha kadar okur, her şeyi öğrenir. Artık Feride'yi bırakmaz, evlenirler.

4 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Feride nerede doğar?
2. Feride'yi kim büyütür?
3. Okulda Feride'ye neden Çalıkuşu ismini takarlar?
4. Feride Anadolu'da ne iş yapar?
5. Feride kimlerle evlenir?

5 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Feride İngiliz okulunda okur. ()
2. Feride yaz tatillerini teyzesinin köşkünde geçirir. ()
3. Kâmrân, Feride'nin halasının oğludur. ()
4. Feride Hayrullah Bey'in kızıdır. ()
5. Kâmrân Feride'nin günlüğünü okur. ()

Aynı üitedeki "Eğlenelim Öğrenelim" bölümünde bazı tekerlemelere yer verilmiş, öğrencilerden kaynak dillerinde tekerleme söylemeleri istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 78).

Resim 170. Tekerlemelerle ilgili bir alıştırma

Aşağıdaki tekerlemeleri tekrarlayalım. Biz de kendi dilimizde tekerleme söyleyelim.

a. Kartal kalkar, dal sarkar; dal sarkar, kartal kalkar.

b. Getirince el getirir, yel getirir, sel getirir; götürünce el götürür, yel götürür, sel götürür.

c. Üstü üç taslı taş saplı üç tunç taşı çaldıran mı çabuk çıldırır; yoksa iç içe yüz ton saç kaplı çanı kaldıran mı çabuk çıldırır?

Sinema

5C bölümündeki dinleme alıştırmasında Hokkabaz filminin özeti verilmiş, öğrencilerden metni dinleyip yanlışları düzeltmeleri istenmiştir. Ardından yer verilen yazma alıştırmasında öğrenciler son izledikleri filmin özetini yazacaktır. Konuşma alıştırmasında ise en çok hangi tür filmleri izlediklerini belirtmeleri istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 77).

Resim 171. Hokkabaz filmiyle ilgili bir dinleme alıştırması

DİNLEME

9 Aşağıdaki film özetini dinleyelim. Yanlışları düzeltelim.

HOKKABAZ

İskender ve Maradona çok yeni iki arkadaşır. İskender sihirbazlık yapar ve insanlar ona inanır. Annesi de İskender'e inanır. İskender kendisine güvenmez ve kendisini çok başarılı bulmaz. Bu konuda ona tek dostu Maradona inanır. İskender ve Maradona Ankara'yı acilen terk ederler. İskender'in babası da onlara gider. Seyahat sırasında başlarından kötü günler geçer.

Resim 172. Filmlerle ilgili bir yazma alıştırması

YAZMA

10 En son hangi filmi izlediniz? Özetini yazalım.

- oyuncular
- yönetmen
- konu
- tür

Resim 173. Filmlerle ilgili bir konuşma alıştırması

KONUŞMA

1 Film izlemeyi sever misiniz? En çok hangi tür filmleri izlersiniz? Aşağıdaki film türlerine bakalım. Söyleyelim.

animasyon	• belgesel
bilim kurgu	• komedi
romantik	• korku
macera	• polisiye

Sahne Sanatları

Beşinci ünitedeki “Kültürden Kültüre” bölümünde Türkiye, Çin ve Japonya'nın geleneksel oyunlarından (Karagöz ve Hacivat, Longdong ve Bunraku) bahsedilmiş ve öğrencilere kendi ülkelerinde benzer oyunlar olup olmadığı sorulmuştur (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 78).

Resim 174. Türkiye, Çin ve Japonya'dan geleneksel kukla ve gölge oyunları

GELENÉKSEL OYUNLAR

Karagöz ve Hacivat
Karagöz, Türkiye'deki eski ve önemli bir gölge oyunudur. İnsanlar eğlenmek için Karagöz oyununa giderler. Bu oyunda kuklacı kuklaları bir perdede oynatır. İnsanlar kuklaları deriden yaparlar ve boyarlar. Bir kişi perdenin arkasında kuklaları oynatır. Bu kişinin adı "Hayali"dir. Hayali; kuklalara çubuk takar, onları oynatır ve konuşturur. Aynı zamanda oyun sırasında şarkılar söyler. İnsanlar ise bunu izlerler ve eğlenirler.

Longdong
Longdong, Çin'in geleneksel gölge oyunudur. İnsanlar bu oyunun kuklalarını deriden yaparlar. Derilerin üzerine motifler çizerler ve boyarlar. Bu oyun sırasında şarkılar söylerler. Şarkıları bazen yüksek sesle, bazen alçak sesle söylerler.

Bunraku
Bunraku Japon kukla sanatıdır. Bunraku kuklaları büyük olur. Üç kuklacı kuklaları oynatır. Kuklacılar oyunda genellikle geleneksel Japon hikâyeleri anlatırlar. Kuklacı, siyah bir elbise giyer ve perdenin arkasına saklanmaz.

Sizin ülkenizde benzer bir oyun var mı? Anlatalım.

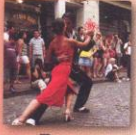
Altıncı ünitedeki "Kültürden Kültüre" bölümünde ise zeybek, tango ve Afrika dansı tanıtılmış ve öğrencilere kendi ülkelerinde ne tür danslar olduğu sorulmuştur (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 92).

Resim 175. Üç farklı ülkenin danslarıyla ilgili bir metin

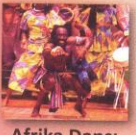
HALK OYUNLARI

Zeybek
Batı Anadolu'nun her yerinde "Zeybek" türündeki oyunlar görülür. Tek kişi ya da birkaç oyuncunun çember şeklinde dizilmesiyle oynanır. Zeybek, cesur bir adamı temsil eder. Zeybek oyununda dansçı, kollarını omuz hizasında, elleri başıyla aynı hizada, iki yana doğru açar ve bazı oyunlarda kollarını dirseklerden hafifçe kırar. Büyük adımlar atarak ağır ağır hareket eder. Ara sıra yere doğru eğilip bir dizin yere dokundurur. Bu, dansın belirgin hareketlerindendir.

Tango
Tango, Buenos Aires'de ilk defa 1865 ile 1880 arası ortaya çıkmıştır. Tangoyu alt sınıf, yani fakir halk yaratmıştır. Tango müziği, belirgin bir şekilde içerisinde hırçnılık, asilik, küstahlık gibi bazı duygular ile kalp kırıklıkları ve paramparça hayaller neticesinde bir melankoli taşır. Arjantin Tango, Avrupa'ya 20. yüzyılın başlarında, gemilerle Fransa'ya gelen Arjantinli tangocular tarafından taşınmıştır.

Afrika Dansı
Afrika dansı, toprak ana, doğa, yeryüzü ve atalara teşekkür ve saygıyı içeren sembolik hareketlerden oluşur. Afrika dansı, vücudun her tarafını özgürce oynatmayı hedefler. Afrika dansları genelde bacaklar bükülü, hafif yaylanmayı içerir. Afrika danslarında oldukça neşeli ve enerjik hareketler vardır. Afrika dansı, vücudunuzu esnetip güçlendirir. Bütün vücudu forma sokar. Bu dans tüm vücudu çalıştırmayı hedefler.

Sizin ülkenizde ne tür danslar var? Anlatalım.

Ünlü Kişiler

Dördüncü ünite'deki bir dinleme parçasında öğrencilerden metni dinleyerek Jim Carrey, Nicholas Cage, Julia Roberts, Madonna, Ebru Gündeş, İbrahim Tatlıses, Sezen Aksu, Tarık Akan, Tarkan ve Walt Disney'in ünlü olmadan önce hangi işi yaptıklarını yazmaları istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 55).

Resim 176. Ünlü kişilerle ilgili bir dinleme alıştırması

DİNLEME

ÜNLÜ OLMADAN ÖNCE...

9 Hangi ünlü eskiden hangi işi yapmış? Metni dinleyelim. Yazalım.

				
Jim Carrey	Nicholas Cage	Julia Roberts	Madonna	Ebru Gündeş
				
İbrahim Tatlıses	Sezen Aksu	Tarık Akan	Tarkan	Walt Disney

Türk ünlülerin biri hariç hepsinin müzisyenler arasından, yabancı ünlülerin ise biri hariç hepsinin sinema dünyasından seçilmiş olması ilginçtir. Farklı kültürlerden ünlülere yer verilmemiş, yabancı ünlüler Amerikalılarla sınırlı tutulmuştur.

Sağlık

2C bölümündeki “Sağlık İçin Daha Çok Balık Tüketin!” başlıklı metinde balık yemenin sağlığa faydalarından bahsedilmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 31).

Resim 177. Balığın faydalarıyla ilgili bir metin

OKUMA

SAĞLIK İÇİN DAHA ÇOK BALIK TÜKETİN!

Balık yemek kanserden diyabete, Alzheimer'dan depresyona kadar pek çok hastalığın tedavisinde etkilidir. Ege Üniversitesi Beslenme Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sema Aydoğdu, balığın faydaları hakkında bilgi verdi:

- * Balık tüketmek insanı birçok kanser türünden koruyor.
- * Kalp ve damar hastalıklarını önüyor. Bunun için de balık, kalp hastalarının bir numaralı tercihi.

* Balık tüketmek depresyona engel oluyor.

* 100 gr. balıktan 18 - 22 arasında protein alınıyor.

* Balığın içinde karbonhidrat azdır. Bu nedenle çok fazla kilo aldırıyor.

* Balıktaki yağ, bitkisel yağlar gibi çok sağlıklı.

* Bitkisel ürünlerdeki omega 3 yağı et ürünleri arasında yalnızca balıkta bulunuyor.

* Balık, kolesterolü düşürücü, tansiyon ve hipertansiyonu dengeleyici bir besindir.

* Alzheimer'a karşı koruyor.

* Çocukların beyin ve görme gelişimi açısından da oldukça yararlıdır.

* 9 yaş üstü çocuklar haftada en az 300 gram balık tüketmelidir.

* Hamile kadınlar haftada en az 1 defa balık yemelidir. Çünkü balık, çocukların beyin gelişimi ve zekâ kat sayısını artırıyor.

2.2.4.4 SOSYAL ADETLER

Davranış ve Söyleyiş Adetleri

İkinci ünite'deki bir alıştırmada “Çok yaşayın!”, “Hayırlı olsun!” gibi cümleler verilmiş ve bu cümlelerle kullanıldıkları durumların eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul A2 Ders Kitabı*, s. 10).

Resim 178. Dilek belirten ifadelerle ilgili bir alıştırma

12 Ne zaman, ne söylüyoruz? Uygun cümleleri yerleştirelim.

Çok yaşayın!	Geçmiş olsun!
Hayırlı olsun!	Elinize sağlık!
	Hasta bir kişiyi ziyaret ediyor.
	Yemek yiyorsunuz ve çok beğeniyorsunuz.
	Arkadaşınız yeni bir ev alıyor.
	Hapşırarak bir kişiyi görüyorsunuz.

2.2.5 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabında Kültürle İlgili Konular

2.2.5.1 GÜNLÜK YAŞAM

Yemek Kültürü

Birinci ünitedeki “Sütlaç Yapalım” başlıklı metinde sütlaç tarifinin verilen sözcüklerle tamamlanması istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 4).

Resim 179. Bir sütlaç tarifini tamamlama alıştırması

OKUMA

2. Aşağıdaki metni okuyalım. Boşlukları, kutucuktaki kelimeler ile dolduralım.

kaynatın	kariştirin	bardağı	tutam	
pişirin	ekleyin	koyun	kepçe	serpin
yıkayın	paylaştırm	kariştirin	litre	

SÜTLAÇ YAPALIM

2 çay bardağı pirinci 1 litre su ile birlikte ateşe
kaynatın ve 1 soğuk sütü ekleyin. 1-2 defa kariştirin ve tekrar
bir kâsede 3 yemek kaşığı pirinç ununu 1 su bardağı soğuk su ile Ten
sütten 2 alın ve kâseye Son pirinç ununu tencereye ekleyin
ve 10 dakika 2,5 su toz şekeri ekleyin,
tın. Sütlaç kâselere Üzerlerine bir tarçın

Aynı ünitedeki “Lokantada” bölümünün hazırlık çalışmasında bazı yiyecek ve içeceklerin adları verilmiş ve ait oldukları şehirlerle eşleştirilmesi (Künefe – Hatay, vs.) istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 6).

Resim 180. Şehirler ve onlarla özdeşleşen yemeklerle ilgili bir alıştırma

1. Aşağıdaki yiyecek ve içeceklerin en lezzetlisini nerede yiyoruz ve içiyoruz? Eşleştirelim.

1. Pışmaniye	a. Susurluk
2. İskender kebabı	b. Kahramanmaraş
3. Köfte	c. Konya
4. Kadayıf dolması	ç. Bursa
5. Künefe	d. Urfa
6. Tantuni	e. Tekirdağ
7. Ayrar	f. Hatay
8. Dondurma	g. İzmit
9. Çiğ Köfte	ğ. Erzurum
10. Etli Ekmek	h. Mersin

“Telefonda Sipariş” metninde ise bir lokantadan evine yemek siparişı veren bir müşteri ile servis elemanı arasındaki diyaloga yer verilmiş, ardından da metinle ilgili bir doğru – yanlış alıştırması verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 6).

Resim 181. Telefonda yemek siparişı veren bir müşterinin servis elemanı ile yaptığı konuşma

TELEFONDA SİPARİŞ

Müşteri: Alo!

Servis elemanı: Buyurun efendim. İstanbul Lokantası.

Müşteri: Biz iki kâse mercimek çorbası, bir tane tavuk dürüm ve bir buçuk porsiyon da alalım. Fakat çok tuzlu olmasın.

Servis elemanı: Salata istiyor musunuz?

Müşteri: Ben mevsim salatası yiyeyim. Arkadaşım salata istemiyor.

Servis elemanı: Bir şeyler içmek istiyor musunuz?

Müşteri: Ayrar var mı?

Servis elemanı: Evet efendim.

Müşteri: O zaman ben bir bardak vişne suyu içeyim. Arkadaşım da ayrar içsin.

Servis elemanı: Hemen getiriyorum efendim. Yarım saat sonra kapınızda. Görüşmek üzere.

Müşteri: Teşekkürler, görüşmek üzere.

2. Diyaloga göre aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

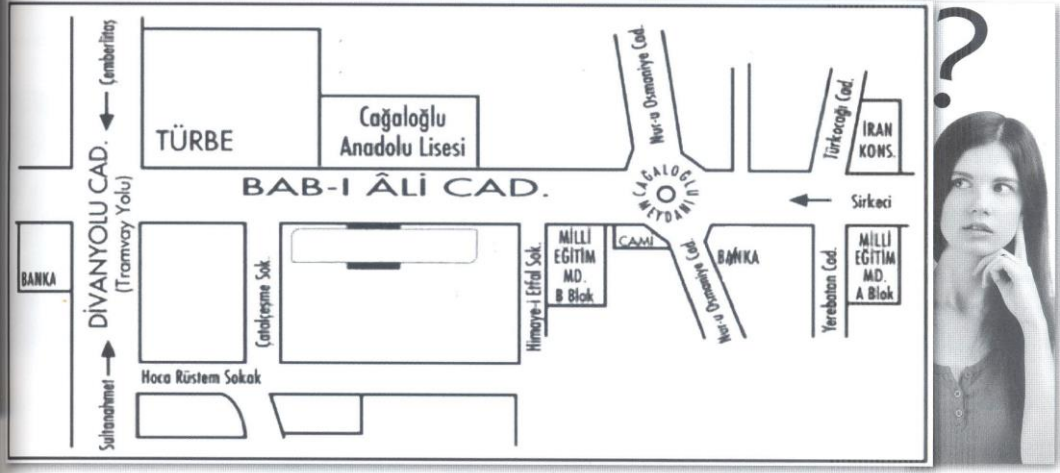
1. Servis elemanı kibar biri değil.	()
2. Müşterilerin ikisi de aynı yemeği yiyor.	()
3. Müşterilerden biri salata yemek istemiyor.	()
4. Sipariş bir saat sonra gelecek.	()

Şehir Hayatı

Birinci ünite'deki bir alıştırmada Cağaloğlu'nun krokisi verilmiş ve Sultanahmet tramvay yoluna çıkmak isteyen Oya'ya yol gösterilmesi istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 5).

Resim 182. Krokiden yol tarifi alıştırması

6. Aşağıdaki krokiye bakalım. Oya şimdi Millî Eğitim Müdürlüğü A blokta ve Sultanahmet tramvay yoluna çıkmak istiyor. Ona yolu tarif edelim.

Tatil ve Seyahat

İkinci ünite'deki "Bolu'da Kamp" metninde bir ailenin Bolu'da hafta sonu yaptıkları kamp tatili anlatılmaktadır. Ardından da metinle ilgili sorular sorulmuş ve doğru - yanlış alıştırmalarına yer verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 12).

Resim 183. Bolu’da kampa ilgili bir metin ve ilgili alıştırmalar

BOLU’DA KAMP

Geçen hafta sonu kamp yapmak için Bolu’ ya gittik. Bolu çok güzel bir yerdi. Orman çok ağaçlıktı. Hava serindi, toprak biraz ıslaktı. Orman yemyeşildi. Biraz ileride göl vardı. Göl gerçekten muhteşemdi. Eşim ve çocuklar etraftan çalı toplamak için gittiler. Biraz çalı buldular ama çalılar da ıslaktı. Bu nedenle çalıları yakmak çok zor oldu. Çalıyı yakmak için çok uğraştım ama en sonunda yaktım. Oğlum Kerem çadırı kurmak için çok yardım etti. Çünkü çadırı tek başıma kurmak çok zordu. Çadırımız çadırın içinde dört kişilik küçük yataklar vardı.

Sonra çocuklar çok acıktılar, onlara eşimle beraber hemen sucuk pişirdik. Sucuklar çok lezzetliydi. Ekmek de yaptık, beraber yedik. Açık havada yemek yemek gerçekten çok zevkliydi. Bol bol oksijen aldık, yürüyüş yaptık. Hava biraz soğuktu ama kamp ateşiyle ısındık. Kızım Eda karanlıktan biraz korktu ama eşim ona güzel hikâyeler anlattı, sonunda o da uyudu.

Aslında biz beş kişilik bir aileyiz. En büyük kızımız Elif kampa gelmedi. Çünkü o geçen hafta hastaydı. Annemle beraber Üsküdar’da kaldı. Anneannesi ona çok iyi baktı. Biz kamptan döndükten sonra Elif eve döndü. Çok güzel bir hafta sonu geçirdik.

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Orman nasıldı?
2. Kerem kampta ne yaptı?
3. Geceleyin hava nasıldı?
4. Elif neden kampa gitmedi?
5. Çocukların anneannesi nerede oturuyor?

3. Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

1. Bolu çok soğuktu. Onlar kampta çok üşüdüler.
2. Elif geçen hafta gripti.
3. Kerem babasına çadır kurmak için yardım etti.
4. Onlar kampta ekmek arası sucuk yediler.
5. Onlar kampı sevdiler.

Altıncı üniteadaki “Büyükada’da Neler Yapabilirsiniz?” metninde Büyükada hakkında bilgiler verilmiş, adaya nasıl ulaşılacağı, adada neler yapılabileceği, adadaki tarihi yapılar gibi birçok ayrıntıya değinilmiştir. Ardından metin hakkında sorular sorulmuştur (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 35).

Resim 184. Büyükada ile ilgili bir metin ve bununla ilgili sorular

BÜYÜKADA'DA NELER YAPABİLİRSİNİZ?

Özellikle Anadolu yakasındaki insanların hafta sonu tatili için ilk tercihlerinden biri Büyükada'dır. Buradaki insanlar Bostancı'daki deniz otobüsleriyle 40 dakikalık bir yolculuk yapıyor ya da Kartal İskelesi'ndeki motorlarla 20 dakikalık keyifli bir deniz yolculuğunun ardından yeryüzü cenneti Büyükada'ya ulaşabiliyorlar.

Ada' da keyifli bir gün geçirmek için meydandaki dükkânlardan birinde bisiklet kirayıp Ada'nın dört bir yanını gezebiliyorsunuz. Pedal çevirip yorulmak istemeyebilirsiniz, o zaman bu turu fayton eşliğinde de yapabilirsiniz.

Ada'da yürüyüş de yapabilir, Ada'daki çamlıkların arasında doğayla baş başa kalabilirsiniz. Ada'nın tamamını dolaşmak için tam 14 kilometre yürüyorsunuz fakat bu gezi sırasında etrafınızda, birçoğu asırlık binalar size eşlik ediyor, siz de zamanın nasıl geçtiğini anlayamıyorsunuz.

Büyükada'ya en çok ziyaretçi 23 Nisan ve 24 Eylül tarihlerinde geliyor. Özellikle bu iki gün vapurlarda yer bulamıyorsunuz çünkü Hristiyanlar bu tarihlerde Ada'nın en yüksek noktasındaki Aya Yorgi Kilisesi'nin yolunu çıplak ayakla yürüyorlar ve yarı hacı oluyorlar. Aya Yorgi Kilisesi 12. yüzyılda inşa edilmiştir. Daha sonra bu küçük kilise'yi gezebilir, içersindeki tarihî eserleri görebilirsiniz. En önemlisi burada bir sütun vardır. Hz. İsa çarmıha gerilmeden önce bu sütuna bağlanıp kırbaçlanmıştı. Ziyaretçiler bu sütuna dokunup dilek tutarlar.

Aya Yorgi yokuşu sizi çok yorabilir, iskeleye dönüşünüzü yokuşun hemen altındaki meydandan faytonla da yapabiliyorsunuz. Büyükada'da ulaşım faytonlarla sağlanıyor çünkü Adalar, özel motorlu taşıtların dünyada yasak olduğu ender yerleşim alanlarından biridir. Şehrin gürültüsünden ve trafiğinden uzaklaşmak, kafa dinlemek için ideal bir yer...

Büyükada'ya ister günübirlik, ister kalmak için gidin. Tercih sizin. Oradaki pansiyonlarda her zaman yer bulabiliyorsunuz.

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Anadolu yakasındaki insanlar, Büyükada'ya nasıl gidiyorlar?
2. Büyükada'nın içini nasıl gezebilirsiniz?
3. Büyükada hangi tarihlerde çok kalabalıktır? Neden?
4. İnsanlar tatil için Büyükada'yı neden tercih ediyorlar?

Boş Zaman Etkinlikleri

İkinci üitedeki “Bu Yıl da Böyle Geçti” başlıklı metinde, farklı spor dallarında yılın önemli olayları anlatılmaktadır. Ardından metinle ilgili sorular sorulmuş ve doğru – yanlış alıştırmasına yer verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 14-15).

Resim 185. Yılın önemli spor olayları ve bunlarla ilgili bir alıştırma

BU YIL DA BÖYLE GEÇTİ

-Fransız spor gazetesi L'equipe, Fransa Birinci Basketbol Ligi takımının Türk antrenörü Erman Kunter'i "yılın adamı" seçti.

-Teniste ABD, Avustralya'nın Perth kentindeki 23. Uluslararası Hopman Kupası finalinde, Belçika'yı yendi ve 6. kez şampiyon oldu.

-Arjantin ve Şili topraklarında 33. Uluslararası Dakar Rallisi'nde birincilikleri, otomobille Katarlı Al-Attiah ekibi kazandı. Türkiye'yi motosiklet kategorisinde Kemal Merk temsil etti ve 2. oldu.

-Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA), Hamit Altıntop'un, 2012 Avrupa Şampiyonası'nda Kazakistan'a attığı gol, "2010 yılının en iyi golü" ödülüne layık gördü.

-Yılın en iyi futbolcusu "Altın Top" ödülü ise üst üste 2. kez Arjantinli futbolcu Lionel Messi'ye verildi.

-Avustralya Açık Tenis Turnuvası'nda, kadınlarda Belçikalı tenisçi Kim Clijsters, erkeklerde ise Sırp Novak Djokovic şampiyon oldu.

-Türkiye, 29. Uluslararası Vehbi Emre Grekoromen Güreş Turnuvası'nda 4 altın, 1 gümüş ve 4 bronz madalya hâlinde birinci oldu. Turnuvada ikinciliği Azerbaycan, üçüncülüğü İran elde etti.

-Türkiye ile Güney Kore (A) Milli Futbol Takımları arasındaki özel maç, 0-0 sona erdi.

-Türkiye, 39. Uluslararası Yaşar Doğu Serbest ve 2. Golden Grand Prix Bayanlar Güreş Turnuvası'nda 2 altın, 5 bronz madalya kazanarak takım hâlinde serbestte birinci, bayanlarda ikinci oldu.

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Teniste ABD kaçınıcı kez şampiyon oldu?
2. 29. Uluslararası Vehbi Emre Grekoremen Turnuvası'nda Türkiye kaçınıcı oldu ve hangi madalyaları aldı?
3. Yılın en iyi futbolcusu ödülünü kim aldı?
4. 33. Uluslararası Dakar Rallisi'nde birinciliği kim kazandı?
5. Türkiye ve Güney Kore maçı nasıl sona erdi?

3. Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Fransız spor gazetesi L'equipe, Fransa Birinci Basketbol Ligi takımının Türk antrenörü Erman Kunter'i "yılın adamı" seçti. ()
2. Türkiye'yi motosiklet kategorisinde Kemal Merk temsil etti ve birinci, genel klasmanda ise 50. oldu. ()
3. Türkiye ile Güney Kore (A) Milli Futbol Takımları arasındaki özel maç, 1-1 sona erdi. ()
4. Avustralya Açık Tenis Turnuvası'nda, kadınlarda Belçikalı tenisçi Kim Clijsters, erkeklerde ise Sırp Novak Djokovic şampiyon oldu. ()
5. Türkiye 2. Golden Grand Prix Bayanlar Güreş Turnuvası'nda 2 altın, 5 gümüş, 9 bronz madalya kazanarak takım hâlinde serbestte birinci, bayanlarda ikinci oldu. ()

Altınıcı ünitelerdeki ilk hazırlık çalışmasında çeşitli yetenekleri anlatan cümlelerle (Örnek: Bisiklete binebilirim. Dağa tırmanabilirim.) resimlerin eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 35).

Resim 186. Çeşitli yeteneklerle ilgili bir cümle – resim eşleştirme alıştırması

1. Aşağıdaki resimlerle cümleleri eşleştirilim.

a. Akordeon çalabilirim. () b. Örgü örebilirim. () c. Bale yapabilirim. () ç. Kürek çekebilirim. ()

d. Bisiklete binebilirim. () e. Dağa tırmanabilirim. () f. Sörf yapabilirim. () g. Dalış yapabilirim. ()

1 2 3 4 5 6 7 8

Aynı ünitedeki “Lütfen!” bölümündeki hazırlık çalışmasında bazı boş zaman etkinlikleriyle onları anlatan resimlerin eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 37).

Resim 187. Boş zaman etkinlikleriyle ilgili bir alıştırma

ÜNİTE 6
NELER YAPABİLİRSİNİZ?
B. LÜTFEN!

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

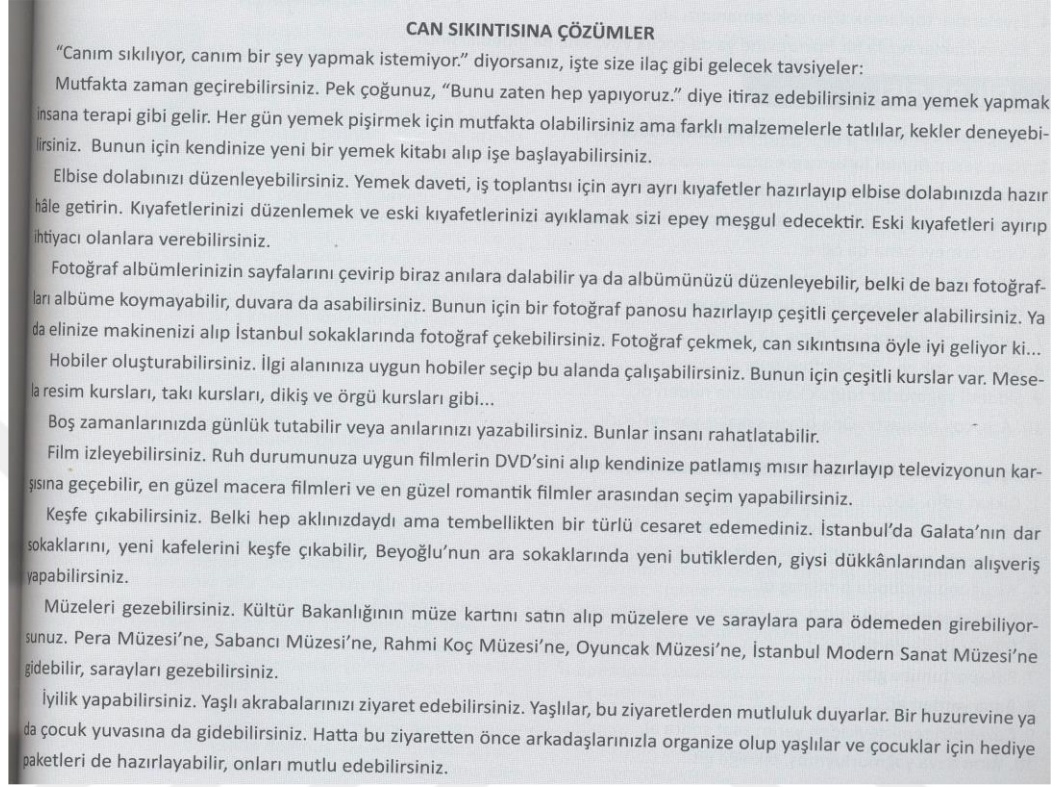
1. Boş zamanlarınızda neler yapabilirsiniz? Aşağıdaki cümlelerle resimleri eşleştirilim.

a. Sabancı Müzesi’ni gezebiliriz. () b. Pera Müzesi’ne gidebiliriz. () c. Yaşlıları ziyaret edebiliriz. ()
ç. Elbise dolabımızı düzenleyebiliriz. () d. Televizyonda film izleyebiliriz. () e. Fotoğraf çekebiliriz. ()
f. Anılarımızı yazabiliriz. () g. Kitap okuyabiliriz. () ğ. Galata’nın sokaklarında dolaşabiliriz. ()

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Bu etkinlikler içinde Pera Müzesi’ni ve Sabancı Müzesi’ni gezmek, Galata sokaklarını dolaşmak gibi şehir içi gezi önerilerine de yer verilmiştir. Ardından yer verilen “Can Sıkıntısına Çözümler” başlıklı metinde, canı sıkılanlara müze gezmek, film izlemek, günlük tutmak, yaşlıları ziyaret etmek gibi çeşitli aktiviteler önerilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 37).

Resim 188. Boş zamanla ilgili öneriler

Ardından metinle ilgili sorular sorulmuş ve doğru – yanlış alıştırması verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 38).

Resim 189. Boş zaman önerileriyle ilgili sorular ve doğru – yanlış alıştırmaları

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Can sıkıntısını gidermek için mutfakta neler yapabilirsiniz?
2. Fotoğraflar can sıkıntınızı nasıl yok edebilir?
3. Canınız sıkılıyor. İstanbul’da neler yapabilirsiniz?
4. Evinizde, yalnızsınız. Can sıkıntınızı gidermek için neler yapabilirsiniz?
5. İnsanlara yardım etmek sizi de rahatlatır mı? Neden?

3. Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

1. Yemek yapmak insana terapi gibi gelebilir.	()
2. Elbise dolabınızı düzenleyip eski elbiselerinizi çöpe atabilirsiniz.	()
3. Boş zamanlarınızda günlük tutmak sizi rahatlatır.	()
4. Eşyalarınızı toplamak sizin çok zamanınızı alır.	()
5. Boş zamanlarınızda bir huzurevine ya da çocuk yuvasına da gidebilirsiniz.	()

2.2.5.2 KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

Toplumsal İlişkiler

Dördüncü ünite “Sınıf Dedikodusu” başlıklı metinde Dilya ve Alexa sınıflarına gelen yeni öğrenci hakkında konuşuyor. Ardından öğrencilere metin hakkında sorular yöneltiliyor (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 22).

Resim 190. İki öğrencinin sınıflarına yeni gelen bir arkadaşları hakkında konuşmaları

SINIF DEDİKODUSU

Dilya: Sınıfa yeni bir öğrenci gelmiş, duydun mu?
Alexa: Hayır duymadım, sana kim söyledi?
Dilya: Bana Jenny söyledi.
Alexa: O kimden duymuş?
Dilya: Ona da Aleena söylemiş.
Alexa: Nasıl biriymiş?
Dilya: Çok güzel bir kızmış, 22 yaşındaymış. Tunus’tan gelmiş.
Alexa: Türkiye’de mi okumak istiyormuş?
Dilya: Üniversiteyi bitirmiş, Türkiye’de yüksek lisans yapmak istiyormuş.
Alexa: Hangi bölümden mezunmuş?
Dilya: Tıp bitirmiş. İstanbul Üniversitesinde yüksek lisans yapmak istiyormuş.
Alexa: Dersten sonra onu yemeğe çağıralım mı?
Dilya: Bence iyi fikir, tanışmış oluruz. Nereye gidelim?
Alexa: Sultanahmet’e köfte yemeye gidelim.
Dilya: Tamam, anlaştık.

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

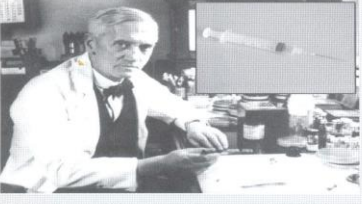
1. Sınıftaki yeni öğrenci kimmiş?
2. Yeni öğrenci Türkiye’ye niçin gelmiş?
3. Alexa’nın aklına ne gelmiş?
4. Yeni öğrenci nereden mezun olmuş?

2.2.5.3 DEĞERLER, İNANIŞLAR VE TUTUMLAR

Önemli Kişiler

İkinci ünitedeki “Buluşlar – İcatlar” bölümündeki “Penisilin” metninde penisilin’in mucidi Alexander Fleming’in ailesinin Churchill’lerle tanışmasının ve Fleming’in tıp fakültesine girişinin hikayesi anlatılmaktadır. Ardından metne göre cevaplanması istenen sorular verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 10).

Resim 191. Alexander Fleming’in hikayesini anlatan bir metin ve bununla ilgili sorular

PENİSİLİN

İskoçya’da yoksul mu yoksul bir çiftçi vardı. Adı Fleming’di. Günlerden bir tarlada bir çığlık duydu. Hemen sese koştu. Bataklıkta bir çocuk gördü. Onu kurtardı. Çiftçi çocuğu bataklıktan çıkardı ve ölümden kurtardı.

Ertesi gün Fleming’in evinin önünde gösterişli bir arabadan şık giymiş bir aristokrat indi ve çiftçiye “Oğlumu kurtardınız, size bunun karşılığını vermek istiyorum.” dedi. Yoksul ve onurlu Fleming, “Kabul etmek istemiyorum.” diye ödülü geri çevirdi. Tam bu sırada kapıdan çiftçinin küçük oğlu girdi. “Bu oğlun mu?” diye sordu aristokrat. Çiftçi, gururla “Evet!” dedi. Aristokrat dedi. “Gel seninle bir anlaşma yapalım. Oğlunu bana ver, ona iyi bir eğitim ver istiyorum. Eğer karakteri senin gibiyse ilerde çok büyük bir kişi olur.” dedi. Bu konuşmaların sonunda Fleming’in aristokratın desteğinde eğitim gördü. Aradan yıllar geçti. Çiftçi Fleming’in oğlu, Londra’daki Tıp Fakültesinden mezun ve çok başarılı oldu. Tüm dünya Sir Alexander Fleming’in adını duydu. Bir süre sonra aristokratın oğlu zatürreye yakalandı. Onu ne mi kurtardı? Penisilin! Aristokratın adı Lord Randolph Churchill’ di. Oğlunun adı ise Sir Winston Churchill. O çiftçinin oğlu Sir Alexander Fleming’di. Hiçbir şey beklemeyin, karşılık verin. Karşılığını mutlaka bir gün alırsınız.

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Çiftçi Fleming tarlada ne duydu?
2. Fleming’in evinin önünde arabadan kim indi?
3. Aristokrat, Fleming’in oğluna neden iyi bir eğitim vermek istedi?
4. Fleming’in oğlu hangi okuldan mezun oldu?
5. Aristokratın oğlunu zatürreden kim kurtardı?

3. Kim? Yazalım.

1. Tarladan çalışırken bir çığlık duydu. (.....)
2. Şık bir arabadan indi. (.....)
3. Bataklıkta bağırıyordu. (.....)
4. Tıp Fakültesinden mezun oldu. (.....)
5. Penisilini buldu. (.....)

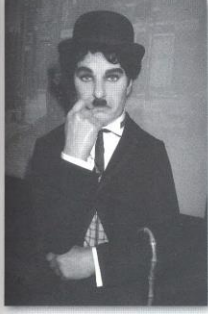
Aynı ünitenin başka bir bölümünde “Charlie Chaplin” başlıklı bir metin verilmiş, sanatçının hayatının anlatıldığı bu metinde boşlukların verilen fiillerle doldurulması istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 11).

Resim 192. Charlie Chaplin'in hayatıyla ilgili bir metni tamamlama alıştırması

6. Aşağıdaki boşlukları uygun fiillerle dolduralım.

doğmak gitmek çıkmak kalmamak çekmek
oynamak başlamak çekmek ayrılmak

CHARLIE CHAPLIN

Charlie Chaplin 1889'da Londra'da..... . O ilk önce müzikhollerde sahneye Daha sonra Londra sahnesinde oyunlara 1910'da Fred Karno'nun kumpanyasıyla Amerika'ya..... fakat Karno'nun yanında çok uzun 1913'te Hollywood'da Keystone Kumpanyası'nda çalıştı. 1914 yılında burada ilk filmini (Making A Living) 1914'te ikinci filmini (Kid Auto Races at Venice) ve bu filmde küçük bir serseriye Bu karakter onu ünlü yaptı.

Chaplin birçok kez evlendiği eşiyle (Oona O'Neill) 1942'de tanıştı ve bir yıl sonra onunla evlendi. Bu sırada Chaplin 54 yaşının üzerindeydi. Karısı ise sadece 18 yaşındaydı. 1952 yılında politik sebeplerle Amerika'dan ve hayatının geri kalan kısmını İsviçre'de ailesiyle birlikte geçirdi. 1977'de hayata gözlerini yumdu.

2C bölümündeki bir boşluk doldurma alıştırmasında Dostoyevski, Michael Jordan, Edison gibi ünlü kişiler hakkında ipuçları verilerek bu kişilerin adlarının tamamlanması istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 15).

Resim 193. İpuçlarından yararlanarak soru cevaplama alıştırması

Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

- 11 kişilik bir spor. Kalecisi var. İki takım karşılıklı oynuyor. F_____
- Ünlü Rus bir yazar. En ünlü kitabı Suç ve Ceza. D_____
- Ünlü bir Türk yazar. Nobel ödülünü aldı. En ünlü kitabı "Kar". O_____ P_____
- Latin Amerikalı ünlü bir futbolcu. Çocukken sakatlık yaşadı. Kısa boylu ama çok iyi futbol oynuyor. M_____
- Osmanlı zamanındaki ünlü mimar. İstanbul'daki en ünlü eseri Süleymaniye Camisi. M_____ S_____
- Ampulü icat etti. E_____
- Dünyanın en kalabalık ülkesi. Ç____
- Türk futbolunda 4 büyük takımdan biri. Takımın renkleri sarı ve kırmızı. G_____
- Amerikalı, ünlü bir basketbolcu. M_____ J_____
- Ünlü bir müzisyen. Piyano çalıyor. Besteci. En ünlü eseri "Dört mevsim". V_____

Edebiyat

Dördüncü ünitedeki "Masallar ve Efsaneler" bölümünde "Altın Saçlı Kız" masalına yer verilmiş, ardından masalla ilgili sorular sorulmuştur (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 24-25).

Resim 194. Altın Saçlı Kız masalı ve masalla ilgili sorular

ALTIN SAÇLI KIZ

Bir varmış bir yokmuş, yemyeşil bir bahçede bembeyaz bir ev varmış. Bu evin gül dudaklı bir kız varmış. Bu kızın adı Bukle'ymiş. Bukle, sabah saatlerce yumuşak tarayıp dökülen saç tellerini küçücük pembe ipek bir mendilde saklarmış. Bu bahçesinde çeşit çeşit çiçek varmış. Bu çiçekler Bukle'nin annesi Menzile'nin Menzile'nin bir sırrı varmış. Bu sır, haftada bir kere, akşam vakti Bukle'nin bahçedeki bir çiçeğin üstüne koymak ve aynı çiçekten sabah bir altın almakmış.

Bir gün yaşlıca bir kadın, Menzile'nin bu sırrını öğrenmiş. Düşünmüş ve bu üzerine eski ve yırtık giysiler giymiş, eline yüzüne toprak sürmüş ve "zavallı" girmiş. Menzile bu kadını görmüş ve "Zavallı kadıncağız, ona yardım edeyim" müş. Kadını evinde birkaç gün misafir etmiş. Bukle'yle birlikte ona bakmışlar, mışlar. "Zavallı kadıncağız" da Menzile ve Bukle'ye "Şu dünyada yapayalnız yok." demiş. Menzile "Bizimle kalmak ister misin? Birbirimize arkadaş olalım." demiş. Kadın kabul etmiş. Menzile tertemiz elbiseler vermiş. Her sabah Bukle'nin saçlarını bu kadın taramış, bazı telleri Bukle'ye vermiş, bazı telleri saklamış ve çiçeklerin üzerine koymuş. Sabahları da çiçeklerin üstünden altınları toplamış.

Bir gün kadının aklına bir fikir gelmiş. Bir gece Bukle uyurken kadın eline bir makas almış ve Bukle'nin saçlarını kökünden kesmiş. O anda her saç teli bir yılan olmuş ve yılanlar kadının üstüne atlamış. Bu arada kadın ve yılanlara "Durun!" demiş. Ama kadın çok korkmuş. O kadar korkmuş ki bir daha hiç konuşmamış. Kadın aklının ömrünün sonuna kadar sokaklarda yaşamış.

Bukle'nin saçları ise kısa sürede uzamış, eskisi gibi olmuş. Menzile ve Bukle ömürlerinin sonuna kadar bahçesinde çiçekleriyle mutlu bir şekilde yaşamışlar ve bir daha yabancı birini evlerine almamışlar.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

Bukle nasıl bir kızmış?

Bukle'nin saçlarının özelliği neymiş?

Menzile ve kızı yaşlı kadına nasıl davranmış?

Yaşlı kadın neden delirmiş?

Aynı üitedeki fıkralar bölümünde "Azrail" adlı bir Temel fıkrasına yer verilmiş ve fıkrayla ilgili soruların cevaplanması istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 26).

Resim 195. Bir Temel fıkrası ve fıkrayla ilgili sorular

AZRAİL

Bir gün Azrail Temel'in yanına gelmiş ve "Ben senin canını almaya geldim. Artık vakit doldu, gel." demiş. Temel "Bana beş yıl daha süre ver, beş yıl sonra gel canımı al." demiş. Azrail bunu Temel "Azrail havada beni bulamaz." diye düşünmüş ve pilot olmuş. Beş yıl sonra Azrail, Temel "Beş yıl bitti, haydi artık gidelim." demiş. Temel "Benim canımı almak istiyorsun fakat uçakta 30 onlara yazık, benim canımı şimdi alma." demiş. Azrail "Bak Temel, hepiniz için uçak ayarladım, şimdi sözümü dinle ve benimle gel." demiş.

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Azrail Temel'in yanına neden gelmiş?	3. Temel neden pilot olmuş?
2. Temel Azrail'e ne demiş?	4. Azrail ikinci defa gelmiş ve Temel'e ne demiş?

Beşinci ünite de “Masumiyet Müzesi” romanının özetine yer verilmiş ve buna göre sorular sorulmuştur (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 33).

Resim 196. Masumiyet Müzesi’nin özeti ve bu romanla ilgili sorular

MASUMİYET MÜZESİ

Masumiyet Müzesi bir aşk romanıdır. Olay 1975'te başlar ve 2005'te biter. Kemal; Nişantaşlı, eğitilmiş, zengin ve yakışıklı bir adamdır. Füsün ise genç ve çok güzeldir. Kemal'in uzaktan akrabasıdır. Ama fakir bir hayat yaşar. Füsün üniversite sınavını kazanamaz ve Nişantaş'ında bir butikte çalışır. Kemal kendisi gibi zengin, eğitilmiş bir kız olan Sibel'le nişanlanacaktır. Kemal, Sibel'e hediye almak için bir butiğe girer ve Füsün'la karşılaşır. Aralarında bir aşk başlar. Kemal, Füsün'u sever ama Sibel'le nişanlanır. Füsün bunu duyar ve kaybolur. Kemal buna dayanamaz ve Sibel'den ayrılır. Nişan bozulur. Kemal, Füsün'u arar ve bulur. Ama Füsün evlenmiştir. Füsün, kocasını sevmez ama ondan ayrılıp Kemal'le de evlenmez. Kemal sekiz yıl boyunca Füsünların evine gider gelir. Onların sürekli misafiri olur. Onlar da Kemal'e alışır. Bu sırada Kemal, Füsün'a ait eşyaları toplar. Füsün'la beraber gezmeye giderler. Arabayı Füsün kullanır ve kaza yapar. Füsün ölür, Kemal ise yaralı kurtulur. Kazadan sonra Kemal, Füsün için bir müze kurmaya başlar. Müzenin adı "Masumiyet Müzesi"dir.

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Füsün nasıl biridir?
2. Kemal kiminle nişanlanır?
3. Füsün ve Kemal nerede karşılaşır?
4. Füsün neden ölür?
5. Kazadan sonra Kemal ne yapar?

Aynı bölümdeki hazırlık çalışmasında roman türleriyle onları anlatan cümlelerin eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 33).

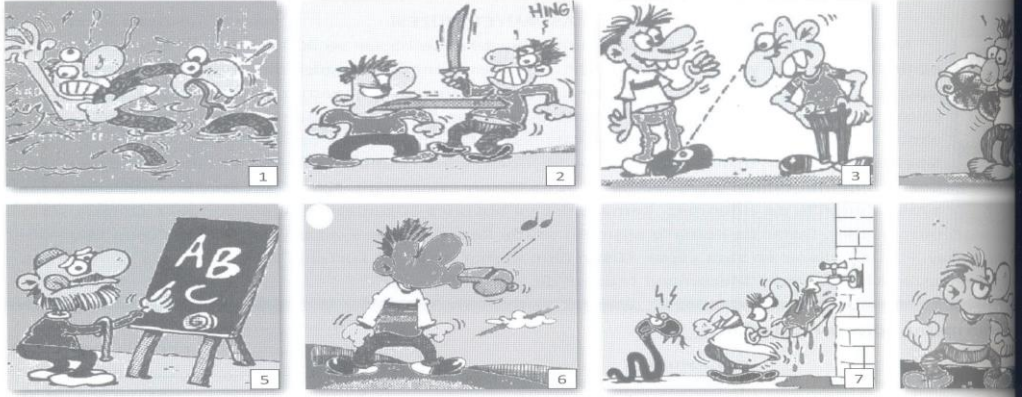
Resim 197. Çeşitli roman türleriyle bunlara ilişkin bilgileri eşleştirme alıştırması

1. Aşağıdaki roman türlerini eşleştirelim.

1. Tarihî roman	a. Gerçeküstü olayları anlatır.
2. Fantastik roman	b. İki insan arasındaki sevgiyi anlatır.
3. Polisiye roman	c. İnsanların ruh hâlini anlatır.
4. Psikolojik roman	ç. Geçmişteki olayları anlatır.
5. Aşk romanı	d. Hırsızlık, cinayet vb. olayları anlatır.

“Eğlenelim Öğrenelim” bölümünde atasözleriyle onları anlatan karikatürlerin eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 34).

Resim 198. Atasözleriyle karikatürleri eşleştirme alışırması

Yukarıdaki resimlerle atasözlerini eşleştirilim.

a. Parayı veren düdüğü çalar.	()
b. Öğrenmenin yaşı yoktur.	()
c. Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer.	()
ç. Su içene yılan bile dokunmaz.	()
d. Dost başa, düşman ayağa bakar.	()
e. Denize düşen, yılanı sarılır.	()
f. İki karpuz bir koltuğa sığmaz.	()
g. Dil kılıçtan keskindir.	()

Fal

Üçünü ünite'deki bir metinde Canan Gönül'ün falına bakıyor. Metnin ardından sorular ve bir eşleştirme alışırması verilmiş (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 18).

Resim 199. İki arkadaşın fal sohbeti ve bununla ilgili sorular

FALA İNANMA, FALSIZ DA KALMA

Gönül Hanım: Canancığım sana zahmet olacak ama benim falıma da bakalım.

Canan Hanım: Tabii Gönülcüğüm ver, bakalım fincanına. Ooo çok güzel bir ev görüyorum. Yaklaşık 2 ay sonra büyük ve güzel bir ev alacaksınız.

Gönül Hanım: İnşallah, çok istiyoruz. Ev almak için para biriktiriyoruz.

Canan Hanım: Hımm! Sonra bir tane at nalı var. Bu, hayırlı bir olay demek. İş yükseleceksin.

Gönül Hanım: Patronumuz geçen ay maaşıma zam yaptı. Eee sonra?

Canan Hanım: Bir tane kedi senin çevrende geziyor. İş yerinden bir arkadaşın küçük bir tartışmanız olacak, sen çok üzüleceksin.

Gönül Hanım: Patron maaşıma zam yaptı ama en yakın arkadaşım Selma da biraz kıskandı galiba!

Canan Hanım: Sen de dikkatli ol canım. Herkese güvenme.

Gönül Hanım: Ne yapayım? Eskiden hep benim yanımdaydı. Onunla çok şeyler paylaştık.

Canan Hanım: Üzülme! Henüz falın bitmedi. Çok güzel şeyler var. Kızını yüksek bir binada görüyorum. Okulunda başarılı olacak. Gönülcüğüm işte, hepsi bu kadar.

Gönül Hanım: Sağ ol canım, ağzına sağlık.

2. Aşağıdaki soruları diyaloga göre cevaplayalım.

1. Fala kim bakıyor?
2. Gönül Hanım ne almak istiyor neden para biriktiriyorlar?
3. Falda at nalı ne anlama geliyor?
4. Gönül Hanım'ın en yakın arkadaşı kim ve neden Gönül Hanım'ı kıskandı?
5. Canan Hanım, falda Gönül Hanım'ın kızını yüksek bir binada görüyor. Bu ne anlama geliyor?

3. Aşağıdakileri eşleştirelim.

1. Canan Hanım	a. ev satın almak
2. Gönül Hanım b. fala bakıyor.	
3. Zehra	c. kıskanç.
4. Selma	ç. okulda çok başarılı olacak.

2.2.5.4 SOSYAL ADETLER

Davranış ve Söyleyiş Adetleri

Birinci ünite'deki bir alıştırmada, verilen durumlarla bu durumlarda söylenen dilek cümlelerinin eşleştirilmesi istenmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 5).

Resim 200. Dilek belirten ifadeleri kullanıldıkları durumlarla eşleştirilme alıştırması

4. Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Güle güle kullanın.	a. Bir kişi yolculuğa çıkıyor.
2. Allah bağışlasın.	b. Bir kişinin yakını ölüyor.
3. Yolunuz açık olsun.	c. Bir arkadaşınızın bebeği oluyor.
4. Kolay gelsin.	ç. Bir arkadaşınız yeni bir araba alıyor.
5. Başınız sağ olsun.	d. Bir kişi iş yapıyor.

Misafirlik

Üçüncü ünite'deki "Altın Günü" başlıklı metinde bir anne kızına altın gününün ne olduğunu, nasıl düzenlendiğini anlatmaktadır. Metinde altın gününde pastaların,

böreklerin hazırlandığından, kahve içilip fal bakıldığından, katılanların ev sahibine çeyrek altın verdiğinden bahsedilmektedir. Metnin ardından sorular ve doğru – yanlış alıştırmaları verilmiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 17).

Resim 201. Altın günü konulu bir metinle ilgili alıştırmalar

3. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.	4. Kim? Yazalım.
1. Melahat Hanım arkadaşının doğum gününe gidecek. ()	1. Sınav perşembe olacak. (.....)
2. Zehra, annesi ile beraber gitmek istiyor. ()	2. Evé saat 18.00’da gelecek. (.....)
3. Fatma Hanım çeyrek altınlarla araba alacak. ()	3. Çok güzel fal bakıyor. (.....)
4. Altın gününde bu ay Melahat Hanım’ın sırası. ()	4. Altın çeyreklerle kızına çeyiz yapacak. (.....)
5. Canan çok güzel fal bakıyor. ()	5. Yemekleri ısıtacak ve yiyecekler. (.....)

2.2.5.5 TÖRENSEL DAVRANIŞLAR

Evlilik

Üçüncü ünite'deki bir boşluk doldurma alıştırmaları için verilen metinde Merve adlı bir kadın Türkiye’deki kız isteme merasimlerini anlatmıştır. Bu merasimlerin önemli bir parçası olan Türk kahvesinin tarifini vermiştir (*İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 Çalışma Kitabı*, s. 17).

Resim 202. Kız isteme merasimleri ve Türk kahvesiyle ilgili bir metni tamamlama alıştırmaları

5. Aşağıdaki cümleleri gelecek zaman ekiyle tamamlayalım.

Benim adım Merve. Özel bir şirkette halkla ilişkiler bölümünde çalışıyorum. Şirkette 5 ay önce Ahmet ile tanıştım. O çok çalışkan ve iyi birisidir. Ahmet bilgisayar mühendisi ve aynı zamanda İstanbul Üniversitesinde yüksek lisans yapıyor. Onunla tanıştıktan sonra çok iyi anlaştık ve evlenmek istedik. Ahmet’in ailesi bu akşam beni istemeye gel..... Şimdi onlar için pasta, bôrek ve tatlı yapıyorum. Onlara Türk kahvesi ikram et.....

Kız isteme merasimlerinde Türk kahvesi ikram ediyoruz. Bu bizim bir geleneğimiz.

Akşama müstakbel eşime ve ailesine Türk kahvesi yap..... Şimdi size Türk kahvesinin tarifini anlat..... Beni dinleyin, kahvemizi beraber yapalım.

Önce cezveye kişi sayısı kadar soğuk su koy..... 5 tane misafirimiz gel..... 5 fincan soğuk su koy..... 5 tatlı kaşığı kahve su koy..... Eğer herkes şekerli seviyorsa 5 tatlı kaşığı toz şeker koy..., karıştır..... Kısık ateşte çok yavaş pişir..... Kaynamadan önce kahvenin köpüğünden birer kaşık al..... ve fincanlara koy..... bol köpüklü ol..... Kahvede köpük çok önemli. Tekrar ocağa koy..... kaynatmadan biraz daha beklet..... sonra fincanlara kahveyi koy..... Tepsiye su, lokum ve kahveleri koy..... ve servis yap..... Size de afiyet olsun. Aaa bu arada damat adayımın kahvesinin içine biraz tuz koy..... Sakın söylemeyin.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ KÜLTÜRLERARASI ÖĞRENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan bir ders kitabının kullanıcılarına kültürlerarası öğrenme bakımından ne gibi katkılarda bulunduğunu ölçmek için, kitabın, öz kültürün ele alınma şekli, hedef kültürün ele alınma şekli, kültürel içerik, kültürle ilgili olarak kazandırılması hedeflenen kişilik özellikleri gibi konularda değerlendirilmesi gerekir. Aşağıdaki değerlendirme bölümlerinde, bu konular, *Kolay Gelsin* ve *İstanbul* ders kitapları için incelenmiştir. Burada yer verilen soruların tercih edilmesinin nedenleri önceki bölümlerde açıklanmıştır (bkz. 1.4.2).

3.1 *Kolay Gelsin* Adlı Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitabının Kültürlerarası Öğrenme Açısından Değerlendirilmesi

Ders kitabında hedef kültür farklı açılardan tanıtılmış mı?

Kolay Gelsin adlı ders kitabında Türk kültürünü tanıtmaya yönelik yoğun bir veri sunumu söz konusudur. Bu kitap desteğiyle Türkçe öğrenmeye başlayan bir öğrenci, dildeki düzeyine uygun bir şekilde, yemek kültüründen edebiyata, aile yapısından bayramlara kadar birçok alanda Türkiye'yle ilgili bir izlenim edinecek kadar bilgilendirilmektedir. Ancak kimi alanlarda bu bakımdan bariz eksiklikler söz konusudur. Örneğin çalışma hayatıyla ilgili verilerin oldukça sınırlı olduğu söylenebilir. Çeşitli meslek adları ve mesleklerin icra edildiği yerler hakkında alıştırmalar olsa da (bkz. 2. Bölüm, Resim 2-3), bu alıştırmalar yalnızca ilgili sözcüklerin öğretilmesine yöneliktir ve öğrenciler Türkiye'de çalışma hayatı, çalışma koşulları ve bunlarla bağlantılı konular (çalışma saatleri, iş güvencesi, istihdam oranı, işsizlik, vs.) hakkında neredeyse hiç bilgilendirilmemektedir. Edebiyat ve müzik alanında tanınmış şahsiyetlere sınırlı yer verilmiştir (*Kolay Gelsin* Ders Kitabı, Ünite 12 ve 15). Bu kitabın kültürle ilgili veri aktarımı konusundaki temel sorunu, sunulan verilerin kitaptaki bölümlere yeterince iyi dağıtılamamış olması ve çoğunlukla ünite sonlarındaki metinlerde yoğunlaşmasıdır. Bu yapıdan dolayı öğrenciler kültürle ilgili verilere alıştırma bölümlerinde yeterince rastlamamakta, ünite sonlarındaki metinler de onları bağlantılı konularda bir etkileşim sürecine sokamamaktadır. Bu durumun

kültürlerarası öğrenme bakımından olumsuz etkilerine aşağıdaki ilgili sorularda ayrıca değinilecektir. Kitabın başka bir sorunu da yazımında hedef dil yerine Almancanın kullanılmış olmasıdır. Öğrencilerin Türkçeyi olabildiğince yoğun bir şekilde kullanmaları gereken bir süreçte hedef kültürle ilgili kavramlara kaynak dillerini kullanarak ulaşması sorgulanması gereken bir tercihtir. Yazarlar bu konuda bir açıklamaya yer vermemiş olsa da kitabın yalnızca Almanca bilen öğrencilere yönelik olduğu açıktır. Kitabın hedef kitlesi “Karmaşık ve Alman öğrencilerin alışık olmadığı dilbilgisi...” (*Kolay Gelsin Ders Kitabı*, s. 3) ifadesinden de anlaşılmaktadır. Konuya yazarlar açısından bakılıp bu tercihin olası nedenleri düşünüldüğünde başlangıç düzeyindeki öğrencilerin alıştırmalarla ilgili talimatları anlamada sorun yaşayabileceği kaygısı gibi ihtimaller akla gelse de, örneğin bir mağaza çalışanıyla müşterinin diyaloguna yer verilen bir alıştırmada öğrencinin bu diyalogu anlayıp “Metni okuyun” anlamına gelen ve Almanca verilen talimatı Türkçe verilmesi durumunda anlamaması mümkün değildir. Söz konusu kaygının ilk üniteler için haklı görünebileceği kabul edilse bile, talimatların Türkçe olarak da yer almaması için herhangi bir neden bulunmamaktadır. Kitapta Almanca kullanımının en çok sorgulanması gereken bölüm talimatlar ve dilbilgisiyle ilgili uyarılardan ziyade ünite sonlarında yoğunlukla kültürel konulara değinilen metinlerdir. Bu bölümlerin baştan sona Almanca hazırlanmış olması, kitabın yabancı dil olarak Türkçe öğretmekten çok Türkiye’yi ziyaret edenlere yardımcı olma amacı taşıyan bir kaynak, adeta bir turist kitabı görünümüne bürünmesine yol açmaktadır (*Kolay Gelsin Ders Kitabı*, s. 19). Oysa Türkiye’de eğitim sistemi, ekonomi, şehir hayatı, bayramlar, yemek gibi konuların ele alındığı bu metinlerin hedef dilde sunulması, öğrencilerin bu dille ilk karşılaştıkları kaynak olan bu kitap için çok daha uygundur.

Tablo 1: İncelenen ders kitaplarında kültürle ilgili veri sağlayabilecek örnekler

	<i>Kolay Gelsin Ders Kitabı</i>	<i>Kolay Gelsin Çalışma Kitabı</i>	<i>Kolay Gelsin Ders Kitabı Seti (Toplam)</i>	<i>İstanbul A1 Ders Kitabı</i>	<i>İstanbul A1 Çalışma Kitabı</i>	<i>İstanbul A2 Ders Kitabı</i>	<i>İstanbul A2 Çalışma Kitabı</i>	<i>İstanbul Ders Kitabı Seti (Toplam)</i>
Günlük Yaşam	22	9	31	13	10	15	11	49
Yaşam Şartları	-	1	1	-	-	-	-	-

Kişiler arası ilişkiler	2	4	6	7	5	2	1	15
Değerler, inanışlar ve tutumlar	14	12	26	20	6	33	9	68
Beden Dili	-	-	-	-	-	-	-	-
Sosyal Adetler	-	1	1	-	-	1	2	3
Törenselle Davranışlar	-	-	-	1	-	-	1	2
Toplam	38	27	65	41	21	51	24	137

Hedef kültürün tanıtımında kullanılan metinlerde ve örneklerde verilen bilgiler doğru ve güncel mi?

Kitapta verilen bilgilerde bariz bir yanlışlık göze çarpmamaktadır. Tartışılacak bir durum olarak, bir Hatay tatlısı olan künefenin güneydoğu tatlısı olarak tanıtılması gösterilebilir (bkz. 2. Bölüm, Resim 10).

Kitabın, metin ve örneklerin güncelliği bakımından tatmin edici olduğu söylenebilir. Aile, seyahat, ekonomideki gelişmeler gibi birçok konuda Türkiye'nin son yıllardaki durumu yansıtılmıştır. Ancak kimi metinlere eklemeler yapmak mümkündür. Örneğin kuaförlerin erkek kuaförü ve bayan kuaförü olarak ayrıldığı belirtilirken (bkz. 2. Bölüm, Resim 7), hem kadınların hem de erkeklerin gittiği (unisex) kuaförlerin de giderek yaygınlaştığına değinmek Türkiye'de günlük yaşamdaki güncel değişiklikleri göstermek adına önemli bir rol oynayabilir. Kitapta güncel olma konusunda değinilmesi gereken en önemli ayrıntı eğitim sistemiyle ilgili bilgilerdir. 2012'den bu yana yeni bir sistem (4+4+4) uygulandığı için kitabın yeni baskılarında “*Okula gidiyoruz – Wir gehen zur Schule*” metninde bu durumun dikkate alınması gerekecektir.

Tablo 2: Doğruluğu ve güncelliği şüphe uyandıran bilgiler içeren örnekler

<i>Kolay Gelsin</i> Ders Kitabı	<i>Kolay Gelsin</i> Çalışma Kitabı	<i>Kolay Gelsin</i> Ders Kitabı Seti (Toplam)	<i>İstanbul</i> A1 Ders Kitabı	<i>İstanbul</i> A1 Çalışma Kitabı	<i>İstanbul</i> A2 Ders Kitabı	<i>İstanbul</i> A2 Çalışma Kitabı	<i>İstanbul</i> Ders Kitabı Seti (Toplam)
3	-	3	-	-	-	-	-

Hedef kültürü tanıtmada kullanılabilecek araçlardan biri olan edebî metinlere yer verilmiş mi?

Kitapta üç Nasrettin Hoca fıkrası (bkz. 2. Bölüm, Resim 35 ve 36), bir masal (*Kolay Gelsin* Ders Kitabı, s. 164) ve bir Orhan Veli şiirine yer verilmiştir (bkz. 2. Bölüm, Resim 38). Kitabın düzeyi göz önünde bulundurulduğunda, bu edebî metinlerin yerinde tercihler olduğu söylenebilir. Kullanılan dilbilgisi yapıları öğrencilerin kitapta öğrenmiş olduğu konulardır. Son üniteye öğrenilen geçmiş zamanla ilgili fiil çekimlerine yer verildikten sonra fıkraların verilmesi örnek olarak gösterilebilir. Seçilen metinler kelime dağarcığı bakımından değerlendirildiğinde, öğrencilerin metnin genelini anlamasını engelleyecek düzeyde zor ifadelerden çoğunlukla kaçınıldığını görmek mümkündür. Masalda bunun istisnası olarak görülebilecek kimi ifadeler (artıklarını toplamak, alçaklık, muhtaç olmak, bağlı olmak) göze çarpmaktadır, ancak bunlar da metinleri öğrencilerin anlayamayacağı kadar zor bir düzeye çekmemektedir. Kitabın edebî içeriği konusundaki asıl tartışma konusu, A1-A2 düzeyindeki bir kitapta şiire yer verilmesinin doğru olup olmadığıdır. Öğrencilerin hedef dilde henüz başlangıç düzeyinde oldukları, dolayısıyla metafor, çift anlamlılık, benzetme gibi yollara başvurulmuş bir edebî metin türü olan şiirin onlar için anlaşılması zor olduğu savunulabilir. Ancak incelenen ders kitabında yer verilen ‘İstanbul’u Dinliyorum’ şiirini bu kapsamda değerlendirmemek, öğrencilerin sözlükleri ve öğretmenlerinin son derece sınırlı yardımıyla anlayabilecekleri bir eser olarak görmek mümkündür. Kitapta yer almalarının neden olabileceği küçük bir düzey farkından dolayı şiirlere ya da diğer edebî metinlere yer vermekten kaçınmak, öğrencilerin ilgisini hedef kültüre yoğunlaştırmaya yönelik önemli bir fırsattan vazgeçmek anlamına gelebilir. Ayrıca, başlangıç düzeyindeki ders kitaplarının çoğunlukla öğrencileri hedef kültürle tanıştırmaya gibi bir işlevi yerine getirdikleri düşünüldüğünde, Türkçe ile yazılmış en çok bilinen şiirlerden biri olan ‘İstanbul’u Dinliyorum’un kullanılması anlaşılabilir bir tercihtir.

Tablo 3: Kitaplarda yer verilen edebî metinler ve edebiyatla ilgili alıştırmalar

<i>Kolay Gelsin</i> Ders Kitabı	<i>Kolay Gelsin</i> Çalışma Kitabı	<i>Kolay Gelsin</i> Ders Kitabı	<i>İstanbul</i> A1 Ders Kitabı	<i>İstanbul</i> A1 Çalışma Kitabı	<i>İstanbul</i> A2 Ders Kitabı	<i>İstanbul</i> A2 Çalışma Kitabı	<i>İstanbul</i> Ders Kitabı Seti (Toplam)
---------------------------------	------------------------------------	---------------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	---

		Seti (Toplam)					
6	2	8	-	-	14	5	19

Kullanılan görseller hedef kültürü doğru yansıtıyor mu?

Türkiye’de aile yapısının anlatıldığı metinde (*Aile – Die Familie*) kullanılan fotoğraftaki aile fertlerinin dış görünüş itibarıyla bir Türk ailesine benzediğini söylemek çok doğru olmayacaktır (bkz. 2. Bölüm, Resim 24). “Yemek yiyelim mi?” adlı ünitadaki mercimek çorbası görseli de bariz bir şekilde başka bir yemeğe benzemektedir (bkz. 2. Bölüm, Resim 8). Bunların dışında görsellerle ilgili herhangi bir eksiklik göze çarpmamaktadır. Hem hedef kültürle hem de farklı kültürlerle ilgili görseller kullanılmış, çeşitlilik unsuru da göz önünde bulundurulmuştur.

Tablo 4: Hedef kültürü doğru yansıtma konusunda şüphe uyandıran görseller içeren örnekler

<i>Kolay Gelsin</i> Ders Kitabı	<i>Kolay Gelsin</i> Çalışma Kitabı	<i>Kolay Gelsin</i> Ders Kitabı Seti (Toplam)	<i>İstanbul</i> A1 Ders Kitabı	<i>İstanbul</i> A1 Çalışma Kitabı	<i>İstanbul</i> A2 Ders Kitabı	<i>İstanbul</i> A2 Çalışma Kitabı	<i>İstanbul</i> Ders Kitabı Seti (Toplam)
2	-	2	-	-	-	-	-

Ders kitaplarında hedef kültürle ilgili önyargı/kalıp yargı oluşturabilecek ayrıntılardan kaçınılmış mı?

Kitapta bu kapsamda değerlendirilebilecek kimi tuhaf ayrıntılar bulunmaktadır. Örneğin yemek yaparken oğlundan yardım isteyen annenin oğlundan “Ama ben sadece yemek yemesini biliyorum” cevabını aldığı ve oğlunun yemek tarifini okumakla yetindiği diyalog (*Kolay Gelsin* Ders Kitabı, s. 87) öğrencileri Türkiye’de aile içinde yardımlaşma konusunda genellemelere yönlendirebilir:

- “- Erol! Gel, oğlum! Bu akşam misafir gelecek. Türk mutfağına özgü güzel bir yemek, mesela bir meze hazırlayalım. Olur mu?
- Beraber mi? Ama ben sadece yemek yemesini biliyorum.
- Bana yardım etmek istemiyor musun yani?
- İstiyorum tabii ki! O zaman ben sana yemek tarifini okuyayım, sen de pişir.”

Benzer bir diyalog başka bir bölümde iki arkadaş arasında geçmekte (*Kolay Gelsin Ders Kitabı*, s. 97), burada da anne ve babası ziyarete gelecek olan Turgut, “hiç yemek pişirmeyi bilmediği için” arkadaşı Birol’u yemek pişirmeye çağırmaktadır:

“- O zaman benimle buluşmak için pek zamanın yok, herhalde!

- Var arkadaş. Pazar sabahı.

- Ama Pazar günü baban ve annen gelecek. Hani onlar için yemek pişirmen gerekecekti?

- Evet. Aslında ben hiç yemek pişirmeyi bilmem. Sen bana gelip pişirir misin?”

Bunun gibi örnekler bir arada değerlendirildiğinde Türk erkeklerinin yemek yapmadıkları ya da yapamadıkları, tembel oldukları veya yardımlaşmayı sevmedikleri gibi önyargılar oluşmaya başlayabilir.

2. tekrarlama ünitesindeki “İstanbul’a yolculuk” başlıklı bölümde (*Kolay Gelsin Ders Kitabı*, s. 116 - 117) tatile giden öğrencilerin karşılabileceği çeşitli durumlar sunulmuştur ve bunlardan biri şu örnektir: “Anneniz çok merak eder, şimdi onu arayın. Odanız hakkında konuşun.” Diğer örneklerden seyahata giden öğrencinin yetişkin olduğu rahatlıkla anlaşılmasına rağmen annesinin onu çok merak ettiğinin söylenmesi Türkiye’deki anne-çocuk ilişkisi hakkında önyargı oluşturabilir.

“Nihayet tatil!” adlı üniteye verilen “Havalimanında” başlıklı bir diyalogda (*Kolay Gelsin Ders Kitabı*, s. 119) Türkiye’deki işyerlerinde personelin çalışma saatleriyle ilgili önyargı oluşturabilecek bir ifade kullanılmıştır:

“- Ne zamana kadar acenteye gitmemiz lazım?

- Acente elemanına “kaçı kadar açıksınız” diye sordum. O da bana “Sekiz buçuğa kadar gelebilirsiniz” diye cevap verdi.

- Ama sekiz buçuktan önce varabilecek miyiz?

- Merak etme, bence sekize doğru acenteye varırız. Yoksa adamı ararız, bizi bekler.”

Bu diyalogda bahsedilen acentede çalışan elemanın istendiğinde bekletilebileceği gibi yanlış bir sonuca ulaşılmaktadır.

Tablo 5: Hedef kültürle ilgili önyargı / kalıp yargı oluşturabilecek örnekler

<i>Kolay Gelsin Ders Kitabı</i>	<i>Kolay Gelsin Çalışma Kitabı</i>	<i>Kolay Gelsin Ders Kitabı Seti (Toplam)</i>	<i>İstanbul A1 Ders Kitabı</i>	<i>İstanbul A1 Çalışma Kitabı</i>	<i>İstanbul A2 Ders Kitabı</i>	<i>İstanbul A2 Çalışma Kitabı</i>	<i>İstanbul Ders Kitabı Seti (Toplam)</i>
4	-	4	1	-	-	-	1

Ders kitapları öğrencileri öz kültürleriyle hedef kültür arasında karşılaştırmalar yapmaya yönlendiriyor mu?

Kitaptaki bazı metinlerde kimi kavramlar bağlamında Almanya ile karşılaştırmalar yapılmış ve öğrencilerin konuyu daha iyi anlamalarına katkıda bulunulmuştur. Ancak bu karşılaştırmalar yalnızca ünite sonlarındaki metinlerde yapılmış, alıştırmalar bölümlerinde bunlara yer verilmemiştir. Bu nedenle, ders ortamında bu karşılaştırmalar üzerine tartışmalar yapılması ve fikir üretilmesi tamamen öğretmenin inisiyatifine bırakılmaktadır. Ancak ideal şartlarda ders kitapları içerdikleri alıştırmalar vasıtasıyla bu işlevi kendiliğinden yerine getirebilir, öğrencileri herhangi bir konu/kavram ile ilgili olarak hedef kültür ile öz kültür arasında karşılaştırma yapmaya yönlendirebilir. Bu karşılaştırmalar yapılmadığı sürece birinci bölümde değinilen kültürlerarası öğrenme amaçlarına ulaşılması oldukça zorlaşmaktadır.

Aşağıda aktarılan karşılaştırmalarla, öğrencilerin zihinlerinde gerçekçi bir Türkiye resmi oluşturulmasına katkıda bulunulmuş, Türkiye'ye özgü kavramların daha iyi anlaşılması sağlanmıştır.

“Aile – *Die Familie*” metninde ailenin Türk kültüründeki yeri batıyla ve diğer Asya kültürleriyle karşılaştırılarak vurgulanmıştır: “Birçok Asya kültüründe olduğu gibi, Türkiye’de de aile batıya kıyasla çok belirgin bir rol oynamaktadır” (bkz. 2. Bölüm, Resim 24).

“Ne iş yapıyorsunuz – *Was sind Sie von Beruf?*” metninde Türkiye’deki meslek eğitiminden bahsedilirken Almanya ile karşılaştırma yapılmıştır: “Almanya’da meslek lisesindeki derslere ek olarak verilen ve alışılmış yöntem olan uygulamalı eğitim, (Türkiye’de) az sayıda meslek dalında bulunmaktadır” (bkz. 2. Bölüm, Resim 7).

“Şehir merkezinde – *Im Stadtzentrum*” metninde İstanbul’da şehir içi toplu taşımadan bahsedilirken şehrin büyüklüğü Berlin’le kıyaslanmıştır: “Peki dış mahalleleriyle birlikte Berlin’in altı katı büyüklükte olan bir metropolde nasıl yolculuk yapılır?” (bkz. 2. Bölüm, Resim 19).

“Alışverişe gidelim mi? – *Gehen wir einkaufen?*” başlıklı metinde Türkiye’de alışveriş yapılan yerlerden bahsedilirken bakkalı anlatmak için Almanya’daki benzer dükkanlar örnek verilmiştir (bkz. 2. Bölüm, Resim 22):

“Süpermarkete gitmek yerine, en önemli ihtiyaçlarınızı bir tür Tante-Emma-Laden olan bakkallarda da karşılayabilirsiniz. Bu dükkanlar hâlâ neredeyse her köşe başında bulunmaktadır ve günlük alışverişin vazgeçilmez mekanıdır.”

“Yemek yiyelim mi? – *Essen wir?*” başlıklı metinde kebabın Almanya’dakinden farklı olduğu belirtilmiştir: “Türkiye’de kebab genellikle burada bilindiğinden çok daha farklı görünüyor” (bkz. 2. Bölüm, Resim 10).

“İyi yolculuklar – *Gute Reise*” başlıklı metinde Türkiye’deki tren ağı Almanya’dakiyle karşılaştırılmıştır: “Türkiye’deki tren yolu ağı Almanya’daki kadar gelişmiş olmadığı için tren Türkiye’de az tercih edilen bir ulaşım aracıdır” (bkz. 2. Bölüm, Resim 14).

Tablo 6: Öğrencileri öz kültürleriyle hedef kültür arasında karşılaştırmalar yapmaya yönlendiren örnekler

<i>Kolay Gelsin</i> Ders Kitabı	<i>Kolay Gelsin</i> Çalışma Kitabı	<i>Kolay Gelsin</i> Ders Kitabı Seti (Toplam)	<i>İstanbul</i> A1 Ders Kitabı	<i>İstanbul</i> A1 Çalışma Kitabı	<i>İstanbul</i> A2 Ders Kitabı	<i>İstanbul</i> A2 Çalışma Kitabı	<i>İstanbul</i> Ders Kitabı Seti (Toplam)
9	2	11	11	2	15	1	29

Yukarıdaki tabloda belirtilen örnek sayıları, ilgili olduğu kıstasın yanı sıra, aşağıda yer verilen üç kıstasın (öğrencileri hedef kültüre mensup olan bireylerle empati kurmaya ve hedef kültürün farklılıklarına hoşgörüle yaklaşmaya yönlendirme, hedef kültür hakkında sorgulamalara ve eleştirel yaklaşımlara yönlendirme ve öz kültürleri hakkında sorgulamalara ve eleştirel yaklaşımlara yönlendirme) en az birini karşılayan örnekleri içermektedir. Söz konusu üç kıstas için farklı bir tablo oluşturulmamış

olmasının nedeni, öğrencileri öz kültür ile hedef kültür arasında karşılaştırmalar yapmaya yönlendiren örneklerin bu üç kıstasın birini veya bazılarını karşılıyor olması ve bunlar için bir çatı işlevi görebilmesidir. İçerik dökümü yapılırken bu kıstaslar bir arada tutularak, herhangi bir örneğin “öğrencileri hedef kültür ile öz kültür arasında karşılaştırmalar yapmaya yönlendirdiği, ancak öz kültür/hedef kültür hakkında sorgulamalara ve eleştirel yaklaşımlara yönlendirmediği” gibi doğrulanabilirliği tartışmalı tespitlerden kaçınılmıştır. Aynı durum Grafik 6 için de geçerlidir.

Ders kitapları öğrencileri hedef kültüre mensup olan bireylerle empati kurmaya ve hedef kültürün farklılıklarına hoşgörüyle yaklaşmaya yönlendiriyor mu?

Bu sorunun cevabı aslında bir önceki sorunun cevabında ortaya çıkmaktadır. Öz kültür ile hedef kültür arasında karşılaştırmalar yapılması ve öğrencilerin kültürel farklar hakkında tartışma yapacakları bir ortamın oluşturulması sağlanamadığı için, öğrencilerin empatiye ve hoşgörüye yönlendirildiğini söylemek mümkün değildir. Bir ders kitabının bu işlevi yerine getirdiğini ileri sürebilmek için mutlaka iki kültürün farklılık gösterdiği konuları ele alması ve öğrencileri bu farklar üzerine konuşmaya yönlendirmesi gerekmektedir.

Ders kitapları öğrencileri hedef kültür hakkında sorgulamalara ve eleştirel yaklaşımlara yönlendiriyor mu?

Kitabın genelinde bu amaca yönelik alıştırılardan söz etmek zordur. 14. ünitede bunun dışına çıkılmaya çalışılmış, ancak tartışmalı bir yol seçilmiştir. “Avrupa Birliği’yle Türkiye’nin gelecek zamanı” bölümünde Türkiye’nin AB üyeliğini destekleyenlerle bu üyeliğe karşı çıkanların kullandığı argümanlar verilmiştir (bkz. 2. Bölüm, Resim 31):

1. Türkiye’nin yüzde doksan beşi Avrupa’da değil, Asya’da bulunuyor.
2. Osmanlı İmparatorluğu Viyana’ya kadar uzanan ve Avrupada geniş toprakları olan bir büyük devletti.
3. Kıbrıs’ın yüzde yüzü Avrupa’da bulunmuyor.
4. Türkiye laik bir devlettir.
5. 2020 yılında 100 milyon nüfusuyla Avrupa’nın en büyük toplumu olacak.
6. Türklerin çoğunluğu Müslümandır.
7. Türkiye’nin AB’yle uzun zamandır gümrük birliği var.
8. Türkiye’nin coğrafi durumunun ve NATO üyeliğinin sayesinde Ortak Dışişleri ve Güvenlik Politikası uygulanacak.
9. Türkiye’nin ekonomisi yeterince dayanıklı değil.
10. Türkiye’deki hükümet son yıllarda insan hakları lehine çok kanun çıkardı.
11. Türkiye Avrupa nüfusunun artmasına sebep olacak.

12. İnsan hakları ve kadın-erkek eşitliği için yapılan çok şey var.
13. Avrupalılar, 20. yüzyılın başına kadar Osmanlı boyunduruğundan kurtulmak için savaştılar.
14. Türkiye Avrupa Birliği'ne girerse Avrupa topraklarının Irak, Suriye ve İran'la ortak sınırları olur.

Bu argümanların hemen ardından öğrencilerden aşağıdaki soruları cevaplamaları istenmiştir:

1. Üyelik taraftarları ne diyor?
2. Üyelik karşıtları ne diyor?
3. Sizce üyelik taraftarlarının en önemli delili hangisi?
4. Sizce üyelik taraftarlarının en önemsiz delili hangisi?
5. Sizce Türkiye AB'ye girmek için ne yapmalı?
6. AB'nin üyeleri hangileri?
7. AB'ye katılmayı bekleyen aday ülkeleri hangileri?
8. Avro kullanan ülkeler hangileri?
9. Hangi AB ülkelerini gezdiniz?
10. Hangi AB ülkelerini gezmek istiyorsunuz?

Alıştırma kitabında aynı üniteadaki “Avrupa Birliği'yle Türkiye'nin geleceği” başlıklı bölümde verilen bir çeviri alıştırmasında, aşağıda çevirisi verilen soruların Türkçeye çevrilmesi ve cevaplanması istenmiştir:

1. Türkiye ne zamandan beri Avrupa Birliği'ne girmek istemektedir?
2. Türkiye Avrupa'daki tek laik devlet midir?
3. Türkiye'nin Suriye, Irak ve İran'la sınır komşusu olması bir avantaj mı, dezavantaj mıdır?
4. Türkiye'nin ekonomik durumu AB ile birlikte Gümrük Birliği'nde olması sayesinde daha mı istikrarlı?

Kitapta bu argümanlara ve sorulara yer verilmesi birçok tartışmayı beraberinde getirebilir çünkü söz konusu içerik öğrencileri bahsedilen sorgulamalara yönlendirirken son derece ayrıntılı siyasi analizler yapmalarını gerektirecek niteliktedir. Kitabın Almanca konuşan ülkelerde yetişkin öğrenciler tarafından kullanıldığını ve bu ülkelerde Türkiye'nin AB üyeliği konusunda birbirine taban tabana zıt fikirlerin dile getirildiği dikkate alındığında, söz konusu içeriğin yabancı dil dersinin kapsamı dışında kalan tartışmalara yol açabileceği öngörülebilir. Başka bir soru işareti de yukarıda verilen alıştırmalarla öğrencilerin dil düzeyi arasındaki uyumsuzluktur. A1-A2 düzeyindeki öğrencilerden “Sizce Türkiye AB'ye girmek için ne yapmalı?” veya “Türkiye'nin Suriye, Irak ve İran'la sınır komşusu olması bir avantaj mı, dezavantaj mıdır?” gibi soruları cevaplamalarını beklemek gerçekçi görünmemektedir.

Ders kitapları öğrencileri öz kültürleri hakkında sorgulamalara ve eleştirel yaklaşımlara yönlendiriyor mu?

Kolay Gelsin adlı ders kitabı setinde bu işlevi yerine getirdiği söylenebilecek metin ve alıştırmalara yer verilmemiştir. Kùltürler arasında yapılan ve yukarıdaki kriterler bağlamında değinilen karşılaştırmalar tek başına bunu yapmak için yeterli değildir. Öğrencilere öz kültürleri hakkında yorum yapmalarını gerektirecek sorular yöneltilmemiştir. Aile, bayramlar, eğitim gibi birçok konuda öz kültürle ilgili herhangi bir soru sorulmamış, tartışma ortamı oluşturulmamış, yalnızca hedef kültür hakkında bilgi verilmiştir.

Ders kitaplarında hedef kültür ve öz kültür dışındaki kùltürlere de değinilmiş mi?

Kolay Gelsin adlı ders kitabı bu bakımdan yetersiz görünmektedir. Başka ülkelerin ele alınmasının kaçınılmaz olduğu dil ve milliyet konulu alıştırmalar dışında Türkiye ve Almanya dışındaki ülkelerden neredeyse hiç söz edilmemektedir. Bu alıştırmalar ise ülkeler ve kùltürler hakkında bilgi verilen ve onlarla ilgili tartışma yapılmasına ortam sağlayan alıştırmalar değildir, yalnızca ülke, dil ve milliyet adlarının cümle içinde kullanılmasına yöneliktir (“Siz Almansınız”, “Rusça konuşuyorsunuz, değil mi?”, vs.).

Tablo 7: Hedef kültür ve öz kültür dışındaki kùltürlere değinilen örnekler

<i>Kolay Gelsin</i> Ders Kitabı	<i>Kolay Gelsin</i> Çalışma Kitabı	<i>Kolay Gelsin</i> Ders Kitabı Seti (Toplam)	<i>İstanbul</i> A1 Ders Kitabı	<i>İstanbul</i> A1 Çalışma Kitabı	<i>İstanbul</i> A2 Ders Kitabı	<i>İstanbul</i> A2 Çalışma Kitabı	<i>İstanbul</i> Ders Kitabı Seti (Toplam)
5	2	7	9	5	16	3	33

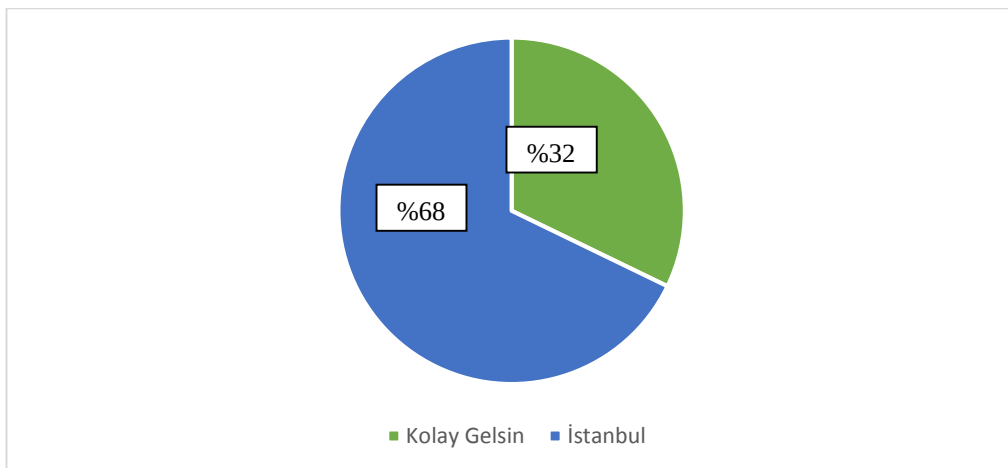
3.2 İstanbul Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitabı Setinin Kùltürlerarası Öğrenme Açısından Değerlendirilmesi

Ders kitabı setinde hedef kültür farklı açılardan tanıtılmış mı?

İstanbul adlı ders kitabında hedef kültür hakkında genel bir resim oluşturacak yoğunlukta kültür aktarımından söz etmek zordur. Bu kaynaktan, bu çalışmada incelenen diğer ders kitabından farklı olarak hedef kültür ile diğer kùltürler arasında

bir denge sağlama kaygısı gözlenmektedir ve bu haklı görülebilecek bir kaygıdır, ancak söz konusu denge sağlanmaya çalışılırken hedef kültürün ayrıntılı bir şekilde tanıtılması amacı yeterince dikkate alınmamış ve ikinci planda kalmıştır. *Kolay Gelsin* adlı ders kitabında yer verilen konulara burada da yer verilmiş, ancak orada Türkiye ile ilgili olarak ele alınan bir konuda öğrencilere fikir verebilecek genel bir çerçeve oluşturulmaya çalışılırken *İstanbul* adlı ders kitaplarında bu çerçeveye münferit örneklerden yola çıkılarak ulaşılması beklenmiştir. Örneğin *Kolay Gelsin* adlı ders kitabında aile konusu işlenirken aile kavramının Türk kültüründeki yeri, nesilden nesile geçirdiği dönüşümler, aile fertleri arasındaki iletişim gibi çeşitli ayrıntılara değinilmiş ve öğrencilerin Türkiye’de aile kurumu konusunda net bir fikir edinmesi sağlanmıştır. Köyden kente göçlerden önce nüfusun büyük bir bölümünün geniş aileler halinde, birkaç kuşak bir arada yaşadığı, bu yaşam biçimi günümüzde değişse de aile kavramının anlamını yitirmediği, önemli kararların genellikle ebeveynlerle birlikte veya onların onayını alarak verildiği gibi birçok bilgi verilmiştir. Ancak *İstanbul* adlı ders kitaplarında aynı kavram ele alınırken bu konularda çok sınırlı bilgi verilmiştir ve ilgili bölümler genellikle kitap karakterlerinin ailelerinin tanıtılmasından ibarettir. Eğitim, meslek hayatı gibi konularda da aynı fark söz konusudur. *İstanbul* adlı ders kitaplarında hedef kültür hakkındaki verilerin bölümlere dağıtımı bakımından yerinde tercihler yapıldığını söylemek mümkündür, ancak öğrencilerin hedef kültür hakkında ayrıntılı fikirler edinmesini sağlayacak yoğunlukta kültür aktarımından söz etmek mümkün değildir.

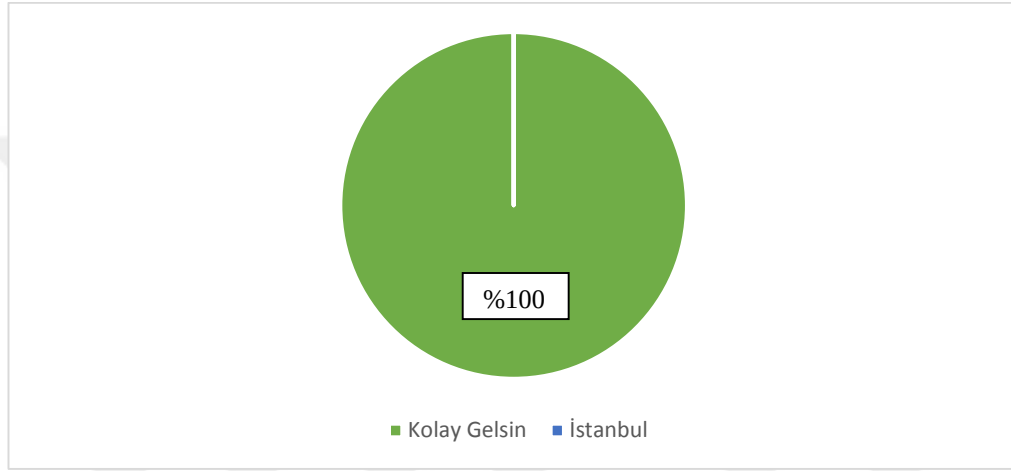
Grafik 1: İncelenen ders kitaplarında kültürle ilgili veri sağlayabilecek örneklerin dağılımı

Hedef kültürün tanıtımında kullanılan metinlerde ve örneklerde verilen bilgiler doğru ve güncel mi?

Kitapta verilen bilgilerde herhangi bir yanlışlığa rastlanmamıştır. Kitapta güncellenmesi gereken herhangi bir bilgi görülmemektedir. Metinler ve örnekler bugünkü gerçekleri yansıtmaktadır.

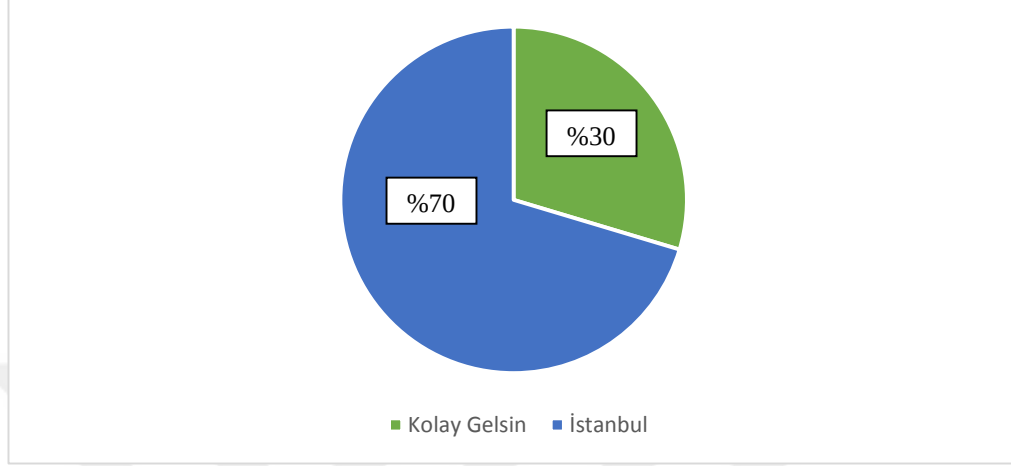
Grafik 2: Doğruluğu ve güncelliği şüphe uyandıran bilgiler içeren örneklerin dağılımı

Hedef kültürü tanıtmada kullanılabilecek araçlardan biri olan edebî metinlere yeterince yer verilmiş mi?

Kitapta hedeflenen dil düzeyine uygun edebî metinlere yer verilmiştir. A2 ders kitabında “Evvel Zaman İçinde” adlı ünite de masal, efsane ve fıkralar bulunmaktadır. Bu ünite de, öğrenilen geçmiş zaman, pekiştirme sıfatları, küçültme ekleri gibi söz konusu metin türlerinde sıkça kullanılan yapılar anlatılmış, öğrencilerin düzeyine uygun bir kelime dağarcığı kullanılmıştır. Bu ünite dışında da, sınırlı sayıda da olsa roman özeti, mektup gibi çeşitli metinler verilmiştir. *İstanbul* adlı ders kitaplarının edebî metinler bakımından en bariz eksikliği şiire hiç yer verilmemiş olmasıdır.

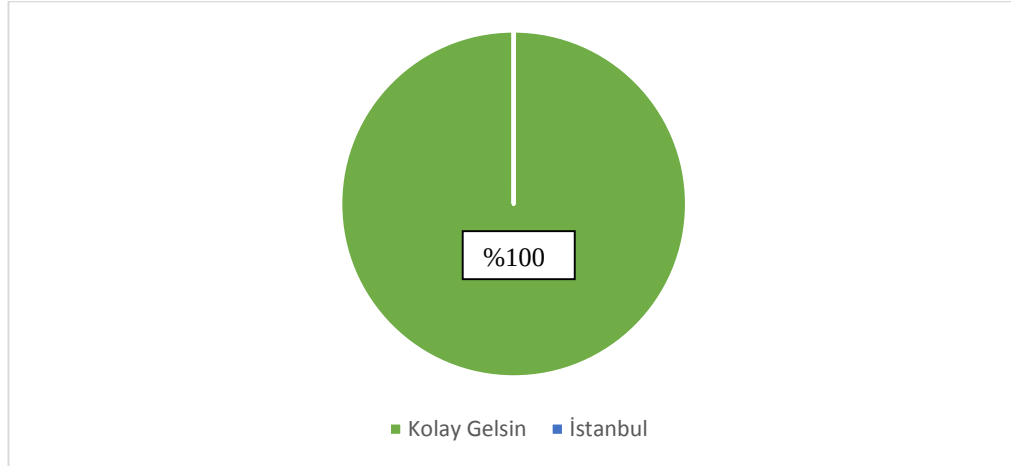
Grafik 3: Kitaplarda yer verilen edebî metinlerin ve edebiyatla ilgili alıştırımların dağılımı

Kullanılan görseller hedef kültürü doğru yansıtıyor mu?

İstanbul adlı ders kitabında öğrencileri hedef kültür hakkında yanlış yönlendirebilecek bir görsel göze çarpmamaktadır.

Grafik 4: Hedef kültürü doğru yansıtma konusunda şüphe uyandıran görseller içeren örneklerin dağılımı

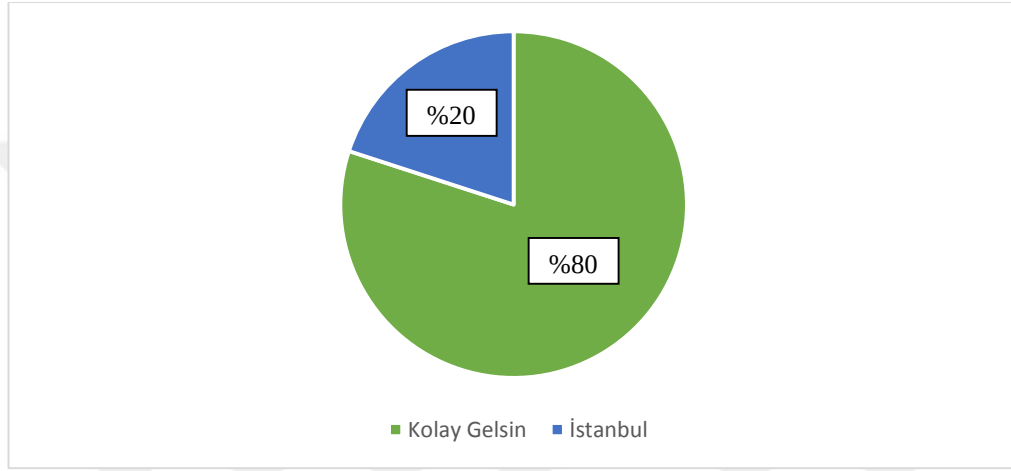

Ders kitaplarında hedef kültürle ilgili önyargı/kalıp yargı oluşturabilecek ayrıntılardan kaçınılmış mı?

Önyargı veya kalıp yargı oluşturabileceği söylenebilecek bir örnek olmasa da bu kapsamda değerlendirilebilecek bir metin bulunmaktadır. *İstanbul*'da okuyan bir üniversite öğrencisi ailesine yazdığı e-postada ütü, temizlik gibi işlerini kendisi yaptığı için bazen çok yorulduğunu belirtmiştir (bkz. 2. Bölüm, Resim 82). Genç yetişkin

bireylerin yemek yapamaması, ev işlerinden anlamaması gibi Türkiye’de bu yaş grubunda olan kesim hakkında kalıp yargı oluşturabilecek benzer örneklere yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplarda sıklıkla rastlanmaktadır. Söz konusu örnek dışında kitapta hedef kültür hakkında yanlış sonuçlara varılmasına neden olabilecek ayrıntılardan kaçınılmıştır.

Grafik 5: Hedef kültürle ilgili önyargı / kalıp yargı oluşturabilecek örneklerin dağılımı

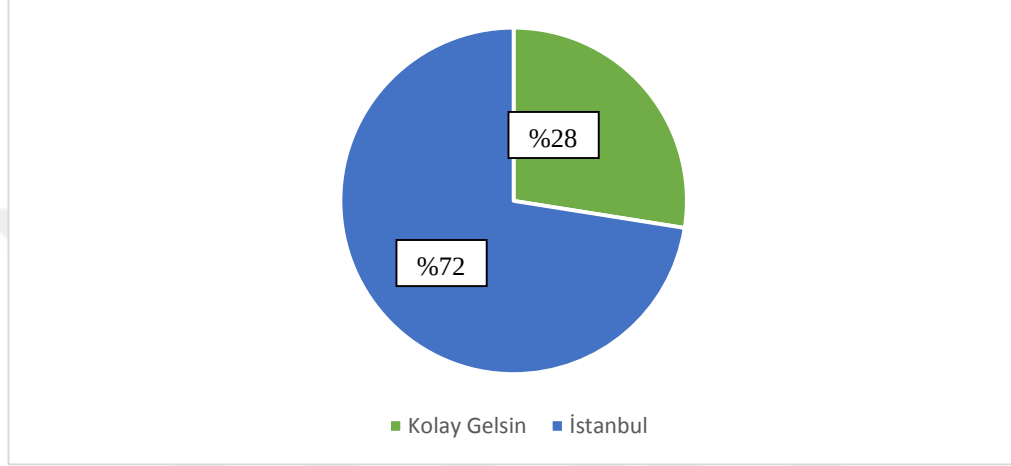
Ders kitapları öğrencileri öz kültürleriyle hedef kültür arasında karşılaştırmalar yapmaya yönlendiriyor mu?

Kitap öğrencileri bu tür karşılaştırmalara yönlendirmektedir. Her üniteye yer verilen “Kültürden Kültüre” bölümünde ele alınan kavramlar Türkiye ve başka iki ülke açısından işlenmiş, bölümün sonunda da öğrencilere aynı bağlamda öz kültürleriyle ilgili bir soru yöneltilmiştir. Örneğin üniversite öğrencilerinin barınma koşullarının ele alındığı bölümde (bkz. 2. Bölüm, Resim 100) Türkiye, Almanya ve Gana’dan öğrenciler üniversite öğrenimleri süresince kaldıkları yerler hakkında bilgi vermiş, ardından da “Sizin ülkenizde öğrenciler nerede kalıyorlar?” sorusuna yer verilmiştir.

İstanbul adlı ders kitabını kullanan hedef kitlenin çok geniş olması, *Kolay Gelsin* adlı ders kitabının hedef kitlesinden farklı olarak tek bir kültüre mensup olmaması nedeniyle, ele alınan konular kapsamında hedef kültür ile öz kültür arasında doğrudan karşılaştırmalar yapmak mümkün değildir. Dolayısıyla, “Türkiye’de olduğu gibi Rusya’da da...” veya “Türkiye’den farklı olarak İngiltere’de...” gibi ifadeler kullanılmış olsaydı da, bunlar sadece sınıftaki birkaç kişi tarafından böyle bir

karşılaştırmanın yapılması anlamına gelecekti. Bu gerçek göz önünde bulundurulduğunda, kitabın kullandığı yöntem, incelenen kriter bakımından istenen sonucu sağlamaktadır.

Grafik 6: Öğrencileri öz kültürleriyle hedef kültür arasında karşılaştırmalar yapmaya yönlendiren örneklerin dağılımı

Ders kitapları öğrencileri hedef kültüre mensup olan bireylerle empati kurmaya ve hedef kültürün farklılıklarına hoşgörüyle yaklaşmaya yönlendiriyor mu?

İstanbul adlı ders kitabındaki örneklerin böyle bir işlevi yerine getirdiğini söylemek mümkün değildir. Bir önceki ders kitabı için de değinildiği gibi, hedef kültürün farklılıklarının ortaya konulduğu, olası kültürlerarası iletişimsizlik senaryolarının ön plana çıkarıldığı ve öğrencilerin söz konusu farklılıklar üzerinde konuşmaya yönlendirildiği metinlere rastlanmamaktadır.

Ders kitapları öğrencileri hedef kültür hakkında sorgulamalara ve eleştirel yaklaşımlara yönlendiriyor mu?

İstanbul adlı ders kitabında bu amaca yönelik alıştırmalar bulunmamaktadır. Öğrencilere herhangi bir konuda Türk kültürü ile ilgili sorular yöneltilmemiş, bu kültür ile ilgili tartışma yapabilecekleri, fikirlerini belirtebilecekleri bir ortam oluşturulmamıştır.

Ders kitapları öğrencileri öz kültürleri hakkında sorgulamalara ve eleştirel yaklaşımlara yönlendiriyor mu?

İstanbul Türkçe öğretim seti bu işlevi yerine getirmektedir. İki kitapta da öğrencilere işlenen konularla bağlantılı olarak öz kültürleriyle ilgili sorular

yöneltilmektedir. Aile, dil, evlilik gelenekleri, iklim ve daha birçok konuda “Sizin kültürünüzde...”, “Sizin ülkenizde...” diye başlayan sorulara yer verildiği ve böylelikle kültürlerarası bir yabancı dil öğretiminin öğrenciye ayna tutma işlevinin mümkün olduğunca yerine getirildiği görülmektedir. Söz konusu yaklaşım birkaç alıştırma değil, kitap boyunca düzenli olarak yansıtılmaktadır. Özellikle “Kültürden Kültüre” başlıklı bölümler bu amaca yönelik olarak kullanılmıştır. Kitabın nasıl kullanılacağını anlatan bölümde de açıkça bundan bahsedilmiştir (*İstanbul A1 Ders Kitabı*, s. 98):

“KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE bölümü kültürlerarası farkındalığı arttırmak amacıyla, kültürden kültüre değişen çeşitli konular hakkında bilgiler veren metinlerden oluşmaktadır. Dil kültürün bir parçası olduğundan, yabancı dil bilmek aynı zamanda o dil ile oluşturulan kültür hakkında bilgi sahibi olmak demektir. Bu düşünceyle hazırlanan Kültürden Kültüre bölümünde amaç; öncelikle Türk kültürü olmak üzere öğrencinin çeşitli kültürler hakkında belirlenen konularda bilgi almasıdır. Metin sonrası etkinlikler aracılığı ile de kendi kültürünü ders ortamında aktararak Türk kültürü ile karşılaştırmasıdır.”

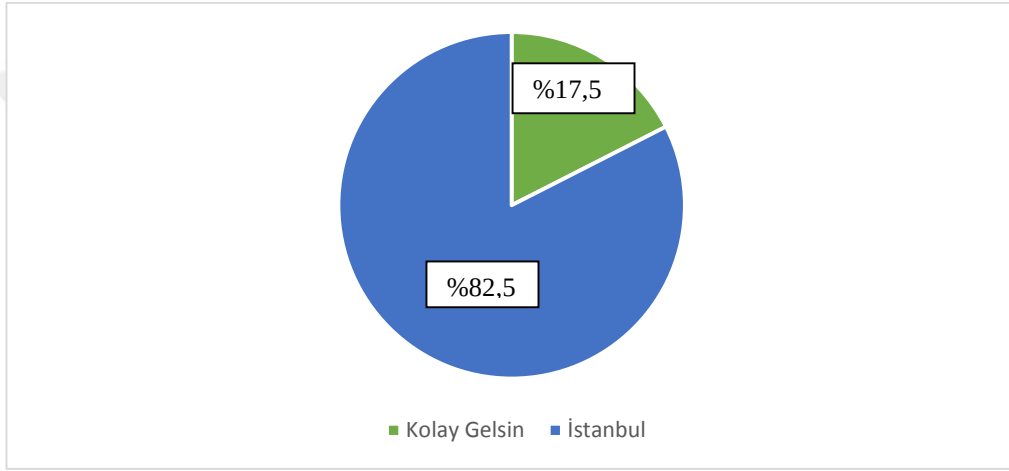
Bu noktada “kendi kültürünü ders ortamında aktararak Türk kültürü ile karşılaştırması” önemli bir ayrıntıdır ve kültürlerarası öğrenmenin ilk bölümde Tapan (1993: 31) aracılığıyla Neuner’den aktarılan amaçları arasında yer alan “kendi dünyasına yabancı bir gözle bakabilmeyi öğrenme (*Rollendistanz*)” ve “yabancı olanın başkalığını kavrayabilme ve buna katlanabilmeyi öğrenme (*Ambiguitätstoleranz*)” süreçlerine katkıda bulunmaktadır.

Ders kitaplarında hedef kültür ve öz kültür dışındaki kültürlere de değinilmiş mi?

İstanbul adlı ders kitabında hedef kültür ve öz kültür dışındaki kültürlere sıklıkla değinilmiştir. Önemli turistik yerlerden bilimsel keşif ve icatlara, alışveriş mekanlarından halk oyunlarına kadar birçok konuda, verilen örnekler dünyanın farklı yerlerinden seçilmiştir. Bu tercih kitabın tamamında görülmektedir, ancak Kültürden Kültüre bölümü bu bakımdan da ayrıcalıklı bir rol oynamaktadır. Bu bölümde ele alınan konularla ilgili üç metne yer verilmiş, bunlardan biri hedef kültür, diğer ikisi ise farklı kültürlerden seçilmiştir. Örneğin geleneksel oyunlar konusunun işlendiği bölümde Türkiye’den Karagöz ve Hacivat, Çin’den Longdong ve Japonya’dan Bunraku hakkında bilgi verilmiştir (bkz. 2. Bölüm, Resim 174).

Kolay Gelsin ders kitabından farklı olarak *İstanbul* ders kitabı için öz kültür bakımından homojen bir kullanıcı kitlesinden bahsetmek mümkün olmasa da, hedef kültür dışındaki kültürlerle ilgili verilerin belirli ülkelerle sınırlanmış olmaması ve büyük bir çeşitlilik göstermesi, sonuç olarak öz kültürü birbirinden çok farklı olan öğrencilere dahi hitap edebilecek şekilde tasarlanmış olması, *İstanbul* ders kitabının bu soruda belirtilen kıstası karşıladığını göstermektedir.

Grafik 7: Hedef kültür ve öz kültür dışındaki kültürlere değinilen örneklerin dağılımı

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın ilk bölümünde kültürlerarası öğrenmenin amaçlarından bahsedilmiş, ders kitaplarının bu amaçlara ulaşılmasına nasıl katkıda bulunabileceğine değinilmiş ve çeşitli araştırmacıların bu konulardaki görüşlerine yer verilmiştir. İncelemenin yapıldığı kitaplar söz konusu katkı bakımından karşılaştırılırken, tüm bu görüşlerin özeti olarak değerlendirilebilecek olan amaçlar dikkate alınmalıdır:

Kültürlerarası öğrenmeye katkıda bulunabilecek bir ders kitabı seti,

- Öğrencileri hedef kültür hakkında zihinlerinde bir resim oluşturabilecek kadar kapsamlı bir şekilde bilgilendirmeli,
- Hedef kültür ile kendi kültürleri ve başka kültürler hakkında karşılaştırmalar yaparak ve öğrencilerin bu karşılaştırmaları yapabilecekleri örnek ve alıştırmalara yer vererek öğrencilerin kendi kültürlerine dışarıdan bakabilmelerini ve sorgulayıcı yaklaşabilmelerini sağlamalı,
- Öğrencilerin kültürlerarası iletişimin gerektirdiği kişilik özelliklerini edinmelerine yardımcı olmalıdır.

Üçüncü bölümde yer verilen ve kitapların yukarıdaki amaçların gerçekleştirilmesini sağlayıp sağlamadığını ve bunu ne ölçüde başardığını belirlemek için hazırlanan soru ve cevaplar ışığında, *İstanbul* Türkçe öğretim setinin kültürlerarası öğrenme sürecine katkı yapma bakımından *Kolay Gelsin!*'e göre daha yeterli olduğu görülmektedir. *İstanbul* ders kitapları, yapı, içerik ve yaklaşım bakımından, kültürlerarası nitelikte bir yabancı dil dersinin işlenmesini mümkün kılmakta, özellikle konuşma, “Ya Siz?” ve “Kültürden Kültüre” başlıklı bölümleriyle öğrencilerin Neuner’in tanımladığı “sosyokültürel ara dünyalara” girmelerini sağlamaktadır.

Kolay Gelsin! ders kitabının kültürlerarası öğrenme bakımından en önemli eksiklikleri:

- Öğrencilere kendi kültürleriyle ilgili sorular yöneltilmemesi,
- Hedef kültürle ilgili önyargı oluşturabilecek örnekler içermesi ve
- Hedef kültür ve öz kültür dışındaki kültürlere pek fazla değinmemesidir.

İstanbul ders kitabının kültürlerarası öğrenme bakımından daha donanımlı görünmesinin en önemli nedeni öğrencilere düzenli olarak kendi kültürleri hakkında soru sorarak onları her iki kültür hakkında sorgulamalara ve karşılaştırmalara yönlendirmesidir. Özellikle her üniteye yer verilen “Kültürden Kültüre” başlıklı bölümde bu sorgulama ve karşılaştırmalar sürekli ele alınmakta, “Sizin ülkenizde de var mı?”, “Sizin ülkenizde nasıl?” gibi sorular aracılığıyla yukarıda değinilen hedeflerin gerçekleştirilmesini sağlayabilecek tartışmalar başlatılmaktadır. Örneğin Mısır, Türkiye ve Japonya’daki mağazalarla ilgili bilgi verilen bir bölümün (*İstanbul* A1 Ders Kitabı, s. 34) sonunda öğrencilere “Sizin ülkenizde mağazalar nasıldır?” diye sorulmuştur. Geleneksel oyunların işlendiği bölümde (*İstanbul* A2 Ders Kitabı, s. 78) Karagöz ve Hacivat, Longdong ve Bunraku hakkında bilgi verildikten sonra öğrencilere “Sizin ülkenizde benzer bir oyun var mı?” sorusu yöneltilmiştir. Aynı şekilde, “Ya Siz?” başlıklı bölümlerde de kimi zaman yine bu sorular (Örn. “Sizin ülkenizde hangi bayramlar var?”, *İstanbul* A1 Ders Kitabı, s. 71, “Sizin ülkenizde en çok hangi doğa olayı meydana gelir?”, *İstanbul* A2 Ders Kitabı, s. 70), kimi zaman da daha dolaylı olarak kültürlerarası konuları gündeme getirebilecek sorular (Örn. “Siz hangi fıkraları biliyorsunuz?”, *İstanbul* A2 Ders Kitabı, s. 60) kullanılmıştır. “Hazırlık Çalışması” bölümünde de öğrencilere kendi kültürleriyle ilgili sorular sorulmuştur. “Sizin ülkenizde komik ve ünlü insanlar var mı?” (*İstanbul* A2 Ders Kitabı, s. 60), “Sizin ülkenizde hangi günler tatil?” gibi sorulara rastlanmaktadır. Yazma ve konuşma bölümleri de kitabın bu özelliğini pekiştirmektedir. Bu bölümlerde de “Sizin ülkenizin iklimi nasıl?” (*İstanbul* A2 Ders Kitabı, s. 71), “Sizin ülkenizde hangi yiyecekler ayaküstü yenir?” (*İstanbul* A2 Ders Kitabı, s. 91) gibi sorulardan yararlanılmıştır. Görüldüğü gibi *İstanbul* ders kitabı bir bütün olarak öğrencileri kendi kültürleri hakkında düşünmeye yönlendirmekte, böylelikle ders ortamında kültürlerarası karşılaştırmalara imkan sağlamaktadır. *Kolay Gelsin!* ders kitabında ise, daha önce de belirtildiği gibi, kültürle ilgili alıştırmalar genelde verilerin aktarılmasıyla sınırlı kalmış, bunlar üzerinden tartışma ve fikir alışverişi başlatabilecek sorulara, alıştırmalara, vs. yer verilmemiştir. Örneğin Orhan Pamuk’tan bahsedilmiş, Orhan Veli’nin bir şiirine yer verilmiş, ama öğrencilere kendi ülkelerinin edebiyatı hakkında herhangi bir soru sorulmamıştır. “Ülkenizdeki hangi romancıları/şairleri okumayı seviyorsunuz?” gibi sorularla bu bölümler

desteklenebilir. Meslek hayatı, yemek, alışveriş, vs. konularda da bu tür soruların bulunmadığı görülmektedir.

Kolay Gelsin! ders kitabının kültürlerarası öğrenme bağlamındaki amaçları gerçekleştirme konusundaki başka bir dezavantajı da hedef kültürle ilgili önyargı/kalıp yargı oluşturabilecek ayrıntılardan kaçınılamamış olmasıdır. Çalışmanın üçüncü bölümünde de değinildiği gibi kitapta Türkiye’de aile içinde yardımlaşma, erkeklerin ev işlerine katılımı, anne-çocuk ilişkileri gibi konularda önyargı oluşturabilecek bazı diyaloglar yer almaktadır. Kültürlerarası öğrenmenin en önemli amaçlarından biri hedef kültür hakkındaki önyargıları ortadan kaldırmak olduğu için, bu içerik, kitabın kültürel konuları ele alışı bakımından en bariz hatalar olarak gösterilebilir. Kitabın yayına hazırlanma sürecinde bunlar gibi hatalar içerebilecek bölümlere özellikle dikkat edilmelidir.

Kolay Gelsin! ders kitabında hedef kültür ve öz kültür dışındaki kültürler neredeyse hiç yer verilmemiştir. Kitabın kültürlerarası öğrenme sürecine katkısını sınırlandıran unsurlardan biri de bu konudaki eksikliğidir. *İstanbul* ders kitabında ise, önceki bölümlerde örnekleri sunulduğu gibi, her üniteye çeşitli kültürlerle ilgili bilgilere yer verilmiş, bu bilgiler kültürlerarası öğrenmeye katkı yapabilecek sorularla ve alıştırmalarla desteklenmiştir. *Kolay Gelsin!* ders kitabında da bu kitapta olduğu gibi yemek kültüründen sanatın farklı dallarına kadar birçok konuda çeşitli kültürlerden örneklerle yer verilerek bu eksiklik giderilebilir. Kitapların bu kıstas bakımından yerine getirmeleri gerekenler birbirinden farklı tanımlanabilir, zira “hedef kültür” ve “öz kültür” iki kitabın hedef kitlesi için çoğunlukla aynı değildir. *Kolay Gelsin!* Almanca yazılmış ve Almanya’da yayımlanmıştır. İlk bakışta kitabın Almanya, Avusturya ve İsviçre’deki öğrenciler için tasarlanmış olabileceği düşünülse de, kitabın tanıtım yazısından (“Karmaşık ve Alman öğrencilerin alışık olmadığı dilbilgisi...” gibi ifadeler) ve içeriğinden (yapılan kültürlerarası karşılaştırmalarda Türkiye ile Almanya’nın kullanılması, vs.) kitabın özellikle Almanya’da kullanılmasının amaçlandığı açıktır. Dolayısıyla, kitabı kullanan kitle için hedef kültür Türk kültürü, kitabın kullanıldığı ortama göre değişebilse de kitlenin büyük çoğunluğu veya tamamı için öz kültür Alman kültürüdür. *İstanbul* ders kitabı ise Türkçe yazılmış ve Türkiye’de yayımlanmıştır ve Türkçe öğrenmek isteyen tüm öğrencilere yöneliktir.

Bu kitabı kullanan öğrenciler için hedef kültür Türk kültürüdür ancak öz kültür yabancı dil dersinin işlendiği ortama bağlıdır ve farklı uluslardan öğrencilerin derslere katıldığı dikkate alındığında, çoğunlukla öz kültür tek bir kültür olmayacaktır. Bu nedenle, hedef kültür ve öz kültür dışındaki kültürlere değinme bakımından, *Kolay Gelsin!* ders kitabında Türk kültürü ve Alman kültürü dışındaki kültürlere de yer verilmesini, *İstanbul* ders kitabında ise Türk kültürünün yanı sıra olabildiğince fazla ülkenin kültürüne yer verilmesini, herhangi bir ülkenin veya bölgenin kültürüne öncelik tanınmamasını bekleyebiliriz. Bu beklenti *Kolay Gelsin!* ders kitabında karşılanamamış, *İstanbul* ders kitabında ise karşılanmıştır.

Kolay Gelsin! ders kitabının kültürlerarası öğrenme konusundan bağımsız olarak değinilmesi gereken önemli bir eksikliği de Almancadan tercüme edilmiş gibi görünen bazı ifadelerdir. Ders kitabının altıncı ünitesindeki “Şehir Merkezinde” bölümündeki bir metinde (*Kolay Gelsin Ders Kitabı*, s. 68) kullanılan “Bir kitapçı da bu sokakta” (muhtemelen “Auf dieser Strasse liegt auch eine Buchhandlung” şeklinde düşünülmüş) cümlesi bunun bir örneğidir. Uçak rezervasyonu ile ilgili bir diyalogda (*Kolay Gelsin Ders Kitabı*, s. 107), bileti satan yetkili, yolcuya “Yerlerinizi şimdi ayırtmak ister misiniz? Hepinizi beraber oturtalım, daha emin değil mi?” diye sormaktadır. Muhtemelen Almancadaki “sicher” sözcüğünden hareket edilmiş ve “güvenli” yerine, “sicher” sözcüğünün başka bir anlamı olan “emin” sözcüğü kullanılmıştır. Alanya’yı tanıtan bir metinde (*Kolay Gelsin Alıştırma Kitabı*, s. 59) yer alan bazı ifadeler de aynı kapsamda gösterilebilir: “Dinlenmek mi istiyorsunuz? O halde kilometrelerce plajlarını beğeneceksiniz: kumları beyaz ve ince.” Burada “kilometrelerce” sözcüğünün sıfat olarak kullanıldığı “kilometrelerce plajlar” tamlaması tuhaf bir etki yaratmaktadır. Tamlamanın “kilometrelerce uzunluktaki plajlar”, “kilometrelerce uzanan plajlar” veya “kilometrelerce devam eden plajlar” şeklinde kurulması daha uygun olabilirdi. “Siz hangi şarkıcıyı beğeniyorsunuz?” başlıklı metinde (*Kolay Gelsin Ders Kitabı*, s. 134) “idolleri” yerine “idolları” sözcüğünün kullanılmış olması da dikkat çekmektedir. Bunun gibi hatalar kitabın yayına hazırlanma sürecinde gösterilen dikkat konusunda soru işaretleri oluşturmaktadır. Ders kitaplarında mümkün olan tüm örneklerde özgün metinlerin kullanılması bahsedilen hataların azaltılmasında etkili olacaktır. Bu yaklaşım

öğrencilerin hedef dilin konuşulduğu ülkedeki yayınların örnekleriyle daha fazla karşılaşmasını sağlamakta ve kültürel aktarımın daha doğru ve güncel verilerle gerçekleştirilmesini de mümkün kılmaktadır.

Kolay Gelsin! ders kitabının kültürle ilgili konularda *İstanbul* ders kitabına göre tek avantajlı yanı, öğrencilerin Türkiye hakkında daha ayrıntılı bilgi edinmesine imkan sağlamasıdır. Ancak bunu yaparken kültürel verilerin bölümlere dağıtılması, tüm kitaba yayılması konusunda başarısız olmuş, bu verileri her üniteye tek bölümde toplamıştır. İstanbul kitap setinde sunulan verilerin bölümlere dağıtımı daha başarılıdır, ancak veriler hedef kültür hakkında öğrencilerin zihninde bir resim oluşturmayı sağlayacak kapsayıcılıktan uzaktır. Dolayısıyla, İstanbul ders kitabı setinin, yukarıda bahsedilen genel yaklaşımı korunarak, hedef kültür hakkında kapsamlı bir bakış açısı edindirmenin yabancı dil öğretiminin temel hedeflerinden biri olduğu gerçeği de göz önünde bulundurularak düzenlenecek bir versiyonunun, kültürlerarası öğrenme sürecine katkı yapabilen bir ders kitabı seti olacağı açıktır.

Birbirine yakın zamanlarda Almanya’da ve Türkiye’de yayımlanmış iki yabancı dil olarak Türkçe ders kitabının kültürel konuları ele alma tarzları ve kültürlerarası öğrenme konusunda öğrencilere yaptıkları katkının değerlendirildiği bu karşılaştırmada, kültürel veri aktarımına önem veren bir ders kitabının kültürlerarası öğrenme bakımından katkı sağlayan bir kaynak haline getirilmesinin aslında küçük çaplı birtakım değişikliklerle mümkün olduğu görülmektedir. Bu değişiklikler, kültürel verilerin kitaptaki yoğunluğu, dağılımı ve bu verilerle bağlantılı olarak yer verilen alıştırmaların niteliği ile ilgilidir.

KAYNAKÇA

- Akpınar Dellal, Nevide: ““Interkulturelles Lernen” in der Unterrichtspraxis – Ergebnisse einer empirischen Forschung an zwei Anadolu-Gymnasien”, **Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht**, 2005, (Çevrimiçi) <https://zif.spz.tu-darmstadt.de/jg-10-2/beitrag/Dellal3.htm>, 16 Temmuz 2013.
- Altmayer, Claus: “‘Cultural Studies’ – ein geeignetes Theoriekonzepts für die kulturwissenschaftliche Forschung im Fach Deutsch als Fremdsprache?”, **Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht**, 2004, (Çevrimiçi) <http://zif.spz.tu-darmstadt.de/jg-09-3/docs/Altmayer2004.pdf>, 26 Şubat 2012.
- Ansary, Hasan, Babaii, Esmat: “Universal Characteristics of EFL/ESL Textbooks: Steps Towards Systematic Textbook Evaluation”, **The Internet TESL Journal**, 2002, (Çevrimiçi) <http://iteslj.org/Articles/Ansary-Textbooks/>, 20 Ekim 2013.
- Avrupa Diller İçin Ortak Başvuru Metni, 2001, (Çevrimiçi) http://www.dilbilimi.net/ab_diller_icin_ortak_avrupa_basvuru_metni_meb_tarafindan.pdf, 2 Ekim 2014.
- Bickes, Gerhard: “Zur Kulturspezifık interkultureller Kommunikation”, **Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache**, 1992, Cilt: 18, 157-169.
- Bölükbaş, Fatma ve ark.: **İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı**, Kültür Sanat Basımevi, İstanbul, 2012.

- Erişkon Cangil, Binnur: “Landeskunde in den türkischen Lehrwerken für Deutsch als Zweite Fremdsprache”, Shaker Verlag, Aachen, 2002, 73-86, (Çevrimiçi), <http://binnureriskoncangil.com/akademik-calismalar.htm>, 19 Nisan 2013.
- Erten, Elif: “Cultural Dimension of Foreign Language Education as Perceived by Teachers and Students: A Case Study”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008.
- Funk, Hermann: “Arbeitsfragen zur Lehrwerkanalyse”, **Zur Analyse, Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken für den fremdsprachlichen Deutschunterricht**, Münih, Langenscheidt, 1994, 105 – 108.
- Funk, Hermann: “Qualitätsmerkmale von Lehrwerken prüfen – ein Verfahrensvorschlag”, **Babylonia**, 2004, (Çevrimiçi) http://babylonia.ch/fileadmin/user_upload/documents/2004-3/funk.pdf, 26 Kasım 2016.
- Gür, Sertan: “Alltagswissen und Landeskunde in den Lehrwerken Hier Sind Wir und Hallo Freunde 8 - Eine Bildanalyse im Bereich Deutsch als Fremdsprache”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, 2007.
- Hunfeld, Hans: “Zur Normalität des Fremden: Voraussetzungen eines Lehrplanes für interkulturelles Lernen”, 1998, (Çevrimiçi) <http://www.daf-netzwerk.org/arbeitsgruppen/ag2/dokumente.php?kategorieid=80>, 17 Haziran 2013.

- Huntington, Samuel: “The Clash of Civilizations?”, **Foreign Affairs**, 1993, (Çevrimiçi)
http://www.hks.harvard.edu/fs/pnorris/ Acrobat/Huntington_Clash.pdf, 22 Eylül 2013.
- Kaikkonen, Pauli: “Fremdsprachenunterricht zwischen Moderne und Postmoderne”, **Info DAF**, Yıl: 32, Sayı: 4, 2005, 297-305.
- Kitao, Kenji, Kitao, S. Kathleen: “Selecting and Developing Teaching/Learning Materials”, **The Internet TESL Journal**, 1997, (Çevrimiçi)
<http://iteslj.org/Articles/Kitao-Materials.html>, 20 Ekim 2013.
- Krumm, Hans Jürgen: “Interkulturelles Lernen und Interkulturelle Kommunikation”, **Handbuch Fremdsprachenunterricht**, Tübingen, Francke Verlag, 1994, 156-160.
- Labasque, Nicolas, Labasque Özdemir, Nil: **Kolay Gelsin! Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitabı**, Ernst Klett Verlag, Stuttgart, 2010.
- Lukjantschikowa, Marija: “Textarbeit als Weg zu Interkultureller Kompetenz”, **Deutsch als Fremdsprache – Zeitschrift zur Theorie und Praxis des Deutschunterrichts für Ausländer**, Yıl: 40, Sayı: 3, 2004, 161-165.
- Maijala, Minna: “Zur Analyse von landeskundlichen bzw. Geschichtlichen Inhalten in Lehrwerken für Deutsch als Fremdsprache”, **Deutsch als Fremdsprache – Zeitschrift zur Theorie und Praxis des Deutschunterrichts für Ausländer**, 2007a, (Çevrimiçi), <http://www.dafdigital.de/ce/zur-analyse-von-landeskundlichen-bzw-geschichtlichen-inhalten-in->

lehrwerken-fuer-deutsch-als-fremdsprache-1/detail.html, 28 Eylül 2013.

Maijala, Minna: “Was ein Lehrwerk können muss – Thesen und Empfehlungen zu Potenzialen und Grenzen des Lehrwerks im Unterricht Deutsch als Fremdsprache”, **Info DAF**, Yıl: 34, Sayı: 6, 2007b, 543-561.

Maijala, Minna: “Zwischen den Welten – Reflexionen zu interkulturellen Aspekten im DaF-Unterricht und in DaF-Lehrwerken”, **Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht**, 2008, Yıl: 13, Sayı: 1, 1-17.

Maijala, Minna: “Kulturelle Kerninhalte im Unterricht Deutsch als Fremdsprache”, **Hallo Deutschlehrer! – Zeitschrift des Polnischen Deutschlehrerverbandes**, 2011, (Çevrimiçi), http://psnjin.org/czasopismo/HD_poprawiony.pdf, 5 Ekim 2013.

McKenna, Mario: “Coping with Problems Caused by Stereotypes in Japan”, **The Internet TESL Journal**, 1999, (Çevrimiçi) <http://iteslj.org/Articles/McKenna-Stereotypes.html>, 13 Mart 2013.

Neuner, Gerhard: “Lehrwerke”, **Handbuch Fremdsprachenunterricht**, Tübingen, Francke Verlag, 1994, 292-294.

Nodari, Claudio: **Perspektiven einer neuen Lehrwerkkultur - Pädagogische Lehrziele im Fremdsprachenunterricht als Problem der Lehrwerkgestaltung**, Aarau, Saarländer Verlag, 1995.

- Nodari, Claudio: “Kriterien zur autonomiefördernder Lehrwerke”, **Theorie und Praxis – Österreichische Beiträge zu Deutsch als Fremdsprache**, Innsbruck – Viyana, Studienverlag, 1999, Yıl: 3, 200 – 213.
- Öz, Jülide: “Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Almanca Ders Kitaplarında Kültürlerarası Öğrenme”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 2010.
- Rathje, Stefanie: “Interkulturelle Kompetenz – Zustand und Zukunft eines umstrittenen Konzepts”, **Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht**, 2006, Yıl: 11, Sayı: 3, 1-21.
- Rees, Dilys Karen: “Facing up to Stereotypes in the Second Language Classroom”, **The Internet TESL Journal**, 2002, (Çevrimiçi) <http://iteslj.org/Articles/Rees-Stereotypes.html>, 10 Mart 2013.
- Röttger, Evelyn: “Interkulturelles Lehren und Lernen in der Unterrichtspraxis DaF: Grenzüberschreitung oder Hürdenlauf?”, **Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht**, 2010, Yıl: 15, Sayı: 2, 7-24.
- Sarı, Ferhat: “The Effects of Coursebooks on the Development of Proficiency Levels of Turkish Learners of English”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2007.

- Spradley, James: **The Ethnographic Interview**, Belmont, Wadsworth Cengage Learning, 1979.
- Şimşek, Meliha R., Dünder, Esin: “Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarının Kültürel İçeriğinin Üç Çevre Modeline Göre Düzenlenmesi”, **Turkish Studies**, 2015, (Çevrimiçi) <http://docplayer.biz.tr/225747-Yabanci-dil-olarak-turkce-ders-kitaplarinin-kulturel-iceriginin-uc-cevre-modeline-gore-cozumlenmesi-ozet.html>, 16 Kasım 2015.
- Tapan, Nilüfer: “20. Yüzyıl Almanca Öğretiminde Kuramsal Temeller ve Uygulanan Yöntemler”, **Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi**, 1995, Sayı: 9, 149-167.
- Tekir, Serpil: “An Analysis and Evaluation of *Let’s Speak English 7* and Suggested Supplementary Activities”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007.
- Tomkova, Ivona: “Landeskunde und Ihre Stellung in Lehrwerken für Deutsch”, Masarykova Univerzita v Brně, Pedagogická Fakulta, Katedra Německého Jazyka A Literatury, Brno, 2007, (Çevrimiçi) http://is.muni.cz/th/183850/pedf_m/Diplomova_prace.pdf, 10 Eylül 2012.
- Tosun, Sezen: “A Comparative Study on Evaluation of Turkish and English Foreign Language Textbooks from the Perspectives of Students and Teachers”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 2011.

- Uyar, Berin: “Eyleme ve Üretime Dayalı Karşılaştırmalı Kültür Çalışmaları Dersi: Don Kişot ile Nasrettin Hoca’yı Tanıştırmak”, 7. Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu, 3-4 Mayıs 2007, 45-57.
- Ülker, Nilüfer: “Hitit Ders Kitapları Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.
- Zeuner, Ulrich: “Landeskunde und Interkulturelles Lernen in den verschiedenen Ausbildungsbereichen “Deutsch als Fremdsprache” an der Technischen Universität Dresden”, **Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht**, 1997, (Çevrimiçi) <https://zif.spz.tu-darmstadt.de/jg-02-1/beitrag/zeuner.htm>, 20 Şubat 2012.